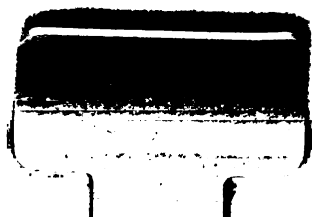

IBRARY
OF THE
NIVERSITY
OF
CALIFORNIA

H. F. EWALDS HISTORISKE ROMANER

Leonora Kristina

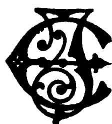
JACOB ERSLEVS FORLAG
(ERSLEV & HASSELBALCH)

H. F. EWALD

LEONORA KRISTINA

BILLEDER AF EN KONGEDATTERS LIV

ANDEN UDGAVE

KØBENHAVN
JACOB ERSLEVS FORLAG
SALLY B. SALOMONS BOGTR.
1903

FØRSTE BOG.

Første Kapitel.

Rosmarin.

En mild Dag sidst i September Maaned i Aaret 1629 skinnede Solen klart over Frederiksborg. Det stolte Slot, som dengang endnu var nyt, hævede med Ungdomskraft sine Spir mod Himmelen. De forgyldte Fløje skinnede i Solen, og Slottet straalede overalt af Guld som en Ridder, der har smykket sig til en Festturnering. Der var mere ædelt Metal paa denne Borg end paa nogen anden i Europa, sige Krønikerne. Nu straalede den i Solens Glans, og Slotssøens blanke Vandspejl gengav det prægtige Skue, mens Hjortespringvandet midt i Søen opsendte sine plaskende Straaler og fangede i sin Leg ogsaa noget Guld fra Solen.

Hvad husede dette fortryllede Slot, som var saa rigt smykket? Var der Fryd og Gammen i dets Haller, eller dækkede al denne Pragt kun som en Maske over Elendighed? De stolteste Menneskeværker ere Forgængelighed underkastede; men de ere dog stærkere og staa længer end de Drømmeslotte, som det menneskelige Hjerte opfører. Et Pust kan vælte dem, selv om de synes byggede paa fast Grund, end sige naar de ere byggede paa Sand. Saaledes var det gaaet Frederiksborgs Bygherre, Kristian den Fjerde. Han havde opført saa mange stærke Huse, som skulde overleve ham i Aarhundreder, og dog havde han allerede nu i sin

kraftige Manddomsalder oplevet at se sin Æres og sin huslige Lykkes Tempel synke i Grus.

Han sad i den blaa Sal, et af Slottets pragtfuldeste Rum. Silketapeter, hvori der var indvævet skønne Landskaber, dækkede Væggene, og fra det rigt udskaarne, forgyldte Loft holdt Retfærdighed, Klogskab, Taalmodighed, Kærlighed og andre Dyder, fremstillede som en Kreds af svævende Kvinder, Laurbærkranse over hans Hoved, mens Nag og Vrede rasede i hans Hjerte, og Mishaab tyngede hans ellers saa stærke Sjæl.

Hvis han havde kastet et Blik i det store Vægspejl, som gengav hans Billede, vilde han have faret tilbage for sig selv. Hans kraftige Skikkelse sad bøjet, Furerne i hans stolte Aasyn vare dybe, og mørkt var Blikket, der kunde være saa muntert. Foran ham stod hans Marskal, Niels Krabbe, og lyttede ærbødig til sin Herre og Konges Ord, uagtet de hverken vare vise eller naadige, tværtimod vilde og uhøviske. Han var det taalmodige Kar, hvori Kongen udøste sit Hjertes Galde, mens han søgte at dulme sin Smerte med den hede Vin. Hyppig maatte Niels Krabbe fylde Kongens Bæger, og hurtig blev det hver Gang tømt. Men Kongens blussende Aasyn og tindrende Blik viste, at det blev kun som nyt Ved til Ilden. Fra Rhinen var den Vin kommen, som han drak, og fra samme Egn den Herre, som havde krænket hans huslige Fred og Ære, nemlig Rhingreven Otto Ludvig af Salm, der var hans Hustrus Galan. Fru Kirsten Munks Eventyr med denne fyrstelige Rytteroberst var sandelig ingen Hemmelighed, og dog havde Kongen lukket Øjnene til og stræbte at skjule sin Skam for Verden; men nu for det ud, som han hidtil havde gemt i sit Hjerte.

»Havde jeg Rhingreven her,« sagde han, idet han satte det tømte Bæger haardt i Bordet, »lod jeg ham hænge i det højeste Træ i Dyrehaven.«

»Jeg frygter for, at Eders Majestæt vilde være

i eders gode Ret, om I gjorde det,« svarede Niels Krabbe; men saa tav han brat.

Døren gik nemlig op, og en pragtfuldt klædt Dame traadte ind. Hun havde en smuk Figur, og hun førte sig ikke uden Ynde; men hendes Aasyn var blegt og Blikket fra hendes smukke Øjne vildt og ustadigt. Det var Kirsten Munk. Kongen fæstede Blikket skarpt paa hende, mens hun langsomt nærmede sig. Han tænkte: Mon hun har luret ved Døren? Det havde hun vistnok; thi det var nu hendes daglige Gerning at udspejde sin kongelige Husbond.

»Ej,« sagde hun, da hun var kommen hen til Bordet, »her sidder Eders Majestæt jo vel og nyder Mosten. Men det er Uret, at I lader Niels Krabbe staa der med tør Mund.«

Saa fyldte hun to Bægre, gav Niels Krabbe det ene, tog selv det andet og stødte sit mod hans.

»God Taar, Niels!« sagde hun. »Jeg faar drikke med eder, siden min Herre ser saa ondt til mig.«

»Gaa paa eders Kammer og bliv der!« raabte Kongen.

Hun lod sig dog ikke skræmme; hun tømte Bægeret langsomt, satte det fra sig med en spotsk Latter og gik saa med et trodsigt Hovedkast. Niels Krabbe aabnede Døren for hende og bukkede ærbødig, mens hun gik forbi, men holdt Døren aaben, indtil hun var forsvunden gennem det tilstødende Værelse.

»Saa du nogen Sinde en ledere Heks?« spurgte Kongen Niels Krabbe, da denne havde lukket Døren. »Og dog var hun engang som en Engel. Men hun havde Satan i Blodet fra Fødselen af; kun vidste vi det ikke. Jeg har elsket hende og tillige æret hende, som om hun var fyrstebaaren; men nu, da hun skulde gøre Gengæld og være mig til Trøst i al min Elende, har hun vanæret mig, og endda spotter og haaner hun mig.«

»Hun maa være troldgjort og syg paa Sjælen,« sagde Niels Krabbe.

»Ja, vel har hun noget med Trolddom at skaffe,« svarede Kongen med et mørkt Blik. »Hun har prøvet sine Kunster paa mig. Men hvorledes det end har sig med alt det Djævelskab, vi nu sidde i, saa maa du tilstaa, Niels, at nu, da dette kommer til alt det andet, bliver det saa hedt for mig, som om jeg sad i Helvede. Det tykkes mig næsten, at Gud Herren frister mig over Evne.«

Med »alt det andet« mente Kongen sin ulykkelige Deltagelse i Trediveaarskrigen som Kredsoberst og Nederlaget ved Lutter am Barenberg, hvor han trods sin Hærførerdygtighed og sit Heltemod var bukket under for Overmagten, blev slaaet af den kejserlige General Tilly og kun med Nød bjærgede Livet. Det glimrende Vidnesbyrd, som den graahærdede og erfarne Sejrherre gav ham, at Kongen af Danmark var den dygtigste og mest haardnakkede Modstander, han nogen Sinde var truffen paa, var kun en ringe Trøst for den slagne Helt. De Laurbær, han som Hærfører havde vundet i Kalmarkrigen, vare nu visnede, og hans stolte Haab, at slaa et afgørende Slag for sin Tro og vinde Hæder for sig og sit Folk, var tilintetgjort. Men derefter kom det, som var værre. Riget havde ligget aabent for Fjenden, og Jylland var blevet hærget af Wallensteins Kroater, som trængte helt op til Limfjorden. Nu var der rigtignok omsider blevet sluttet Fred; men Riget var ødelagt og Skatkammeret tømt. Aldrig havde han tænkt sig Muligheden af, at han kunde blive saa ynkelig stillet, som Tilfældet var nu, og den egennyttige Adel, Hæmskoen paa hans kraftige Vilje i hele hans Regeringstid, skulde nok vogte sig for at hjælpe ham paa Fode igen. Da nu til disse Ulykker kom hans Hustrus Letfærdighed og Falskhed, fik hans Hjerte Naadestødet, og hans Heltesjæl sukkede under Korsets Tynge.

Mens Niels Krabbe stræbte efter Evne at trøste

sin nedslagne Herre, blev denne siddende hensunken i Grublen og lod Bægeret staa urørt, indtil han omsider saa op med et mildere og livligere Blik.

»Hvor er Frøkenerne?« spurgte han.

Saaledes kaldtes Kongens Døtre med Kirsten Munk, uagtet hun saavel som de havde faaet Titel af Grevinde af Slesvig og Holsten; men Navnet Frøken hævede dem for saa vidt højere, som det ellers kun tillagdes Prinsesser af Blodet. Da Niels Krabbe svarede, at de vare ovre i Lysthaven med Hofmesterinden, bød Kongen ham at lade Baaden gøre rede.

Paa den anden Side af Søen, lige over for Slottet og foran i Lysthaven, laa en lille Bygning, som brugtes til Vaabenværksted og Rustkammer. Kongen havde ladet den opføre, da Slottet var færdigt, og givet den Navnet Sparepenge, for at vise dem, der mente, at hans Skatkammer var blevet udtømt ved Opførelsen af det pragtfulde Slot, at han endnu havde Penge tilovers. Ved Sparepenge var Landgangsbroen, og Kongen lod sig ofte ro derover og dvælede gerne i sit Rustkammer. Der gik han da ogsaa nu ind og blev siden uventet opholdt, saa at det varede en Tid, inden han kom videre.

Øverst oppe i Lysthaven var der mellem klippede Hække et stort Parti Buske og Blomster i snirklede Bede samt flere Lysthuse og Bænke. Der havde Hofmesterinden, Fru Anna Lykke, Qvitzovs Enke, vandret om med de tre ældste Frøkener og sin egen Datter, unge Pernille, indtil hun omsider satte sig ind i et Lysthus med en Bog og lod saa de unge skøtte sig selv.

De brugte ikke Friheden til at tumle sig i Leg, hvad man kunde have ventet. Den ældste af de tre Kongedøtre var nemlig kun elleve Aar gammel, og de vare ingenlunde voksede fra Riset, som i øvrigt efter Datidens Opdragelsesmaade fulgte de unge Piger saa at sige lige til Brudeskammelen.

Men de vare dog baade legemlig og sjælelig saa tidlig udviklede, at Barnligheden var i Færd med at gaa af dem. De vare ogsaa alle tre trolovede eller i det mindste lovede bort.

Pernille Qvitzov og den næstældste Frøken, den tiaarige Sofie Elisabet, havde dog noget i Sinde med Leg og Kommers, men det blev der intet af, fordi de to andre straks skilte sig fra dem og gik Arm i Arm hen i en Krog af Haven. Den højeste af dem var den ældste af Kongedøtrene, den elleveaarige Anne Katrine. Hun var en slank bygget Pige med et smalt Aasyn og et Par store, noget tungsindige, brune Øjne. Den anden, som var kraftigere bygget og stor for sin Alder, var Leonora Kristina. Hun havde først nylig fyldt sit ottende Aar, men hendes Øjne straalede af Liv. Udtrykket var for et Barn paa hendes Alder usædvanlig sjælfuldt og tænksomt. Hendes Aasynsfarve var frisk, men hendes smukke og stolte Træk vanhældedes af nogle Kopar, som først i Aarenes Løb svandt bort.

Disse to Søstre, som Kongen, deres Fader, elskede højst, sluttede sig gerne sammen og greb enhver Lejlighed til at udøse deres Hjerter for hinanden. De havde ofte været adskilte; thi Fru Kirsten holdt aldrig Samling paa Børnene. I den spæde Alder bleve de givne i Mormoderen, gamle Fru Ellen Marsvins Varetægt, og de sidste to Aar havde Leonora tillige med Sofie Elisabet og deres yngre Broder, Valdemar Kristian, tilbragt hos Kongens Søsterdatter, Prinsesse Sofie Hedevig, som var gift med Statholderen i Friesland, Grev Ernst Casimir af Nassau. Men da Freden i dette Foraar var bleven sluttet, kaldte Kongen dem tilbage, fordi det nu i hans Pengenød blev ham for kostbar en Sag at holde dem i Udlandet. De vare blevne førte til Kronborg, hvor deres Moder boede, mens Kongen færdedes omkring i Riget, indtil en Ildebrand paa Slottet havde fordrevet dem derfra. Saa

vare de flyttede til Frederiksborg, hvor Kongen var stødt til dem, og saaledes var maaske for første Gang hele Familien samlet paa eet Sted.

»Her er bedre at være end paa Kronborg,« sagde Anne Katrine til Leonora, mens de gik mellem Hækkene. »Jeg blev led ved altid at se paa Søen, og her er Fader hos os.«

»Men han er hver Dag i ondt Lune,« svarede Leonora. »Før var han mere munter.«

»Han er nu aldrig glad, naar han er hos Moder.«

»Hvoraf kommer dog det?« spurgte Leonora.

Anne blev rød og tøvede med at svare. Hun havde saa temmelig Rede paa Sagen. Ikke alene havde hun ofte hørt Pigerne tale nedsættende om hendes Moder; men hun havde selv, mens Leonora var i Holland, mærket til det ømme Forhold, der herskede mellem Fru Kirsten og Rhingreven. Hun kunde ogsaa have fortalt den smukke Historie om, hvorledes Moderen havde opført sig det foregaaende Aar, dengang deres lille Søster, Marie Katrine, som Leonora aldrig fik at se, blev syg og døde paa Københavns Slot, mens Fru Kirsten laa paa Kronborg og morede sig med Rhingreven. Ikke engang Efterretningen om Barnets Død kunde faa Fru Kirsten til at bryde op. Hun kom først til Jordefærden, og da man efter den skulde gaa til Bords, sneg hun sig bort fra Slottet ad en Bagtrappe og kørte med Rhingreven til Haven ved Rosenborg, hvor de bleve sammen til langt ud paa Natten.

Men Anne Katrine bluedes ved at omtale det for sin tre Aar yngre Søster. Hun følte sig som et voksent Menneske lige over for Leonora.

»Moder har ikke opført sig, som hun burde,« nøjedes hun med at sige. »Du hører jo selv hver Dag, hvor hun skælder og smælder.«

»Tal ikke saa ilde om Moder,« svarede Leonora heftig; »hun kan ogsaa være god.«

»Ja, mod dig, men ikke mod os andre,« sagde Anne.

Deri havde hun Ret. Det var Leonoras Skæbne overalt at blive foretrukken; endogsaa hendes lunefulde Moder var ofte mild imod hende, hvorfor hendes Søstre ogsaa vare misundelige paa hende, alene Anne Katrine undtagen.

»Fader derimod,« vedblev Anne, »er retfærdig og god mod os alle.«

»Ogsaa mod Moder?« spurgte Leonora med et usikkert Blik.

»Ja!« svarede Anne uden Tøven.

Dette Svar gjorde Leonora stum. Hun havde mere end een Gang hørt sin Moder sige, at Kongen havde handlet skammeligt imod hende; thi Fru Kirsten lagde aldrig Baand paa sin Tunge. Men Leonora elskede sin Fader højt, hvorfor hun heller ikke vilde tro ilde om ham. Hun var naturligvis ikke i Stand til at dømme dem imellem; men hendes skarpe og tidlig udviklede Forstand sagde hende, at hun ikke kunde retfærdiggøre sin Moder uden at nedsætte sin Fader. Derfor tav hun. Men Anne Katrine, som var mere vidende og aldrig havde mærket noget til Kærlighed hos Moderen, havde let ved at tage Parti. Hun gav nu sine Følelser Luft paa en Maade, som viste, at hun tænkte mindre dybt end hendes yngre Søster.

»Moder er mig paa Nakken,« sagde hun, »og du skal ikke stole paa Freden. Det kan endnu komme dertil ogsaa med dig. Sagen er, at du er bleven ny for hende. Pris du din Lykke, at du i disse onde Tider var i Holland hos den gode Faster Sofie. Hun var blid mod dig, og du blev skønt holdt med Klæder, mens jeg fik Skænd og Hug og næsten maatte gaa i Pjalter, saa ond og karrig viste Moder sig imod mig.«

»Men jeg maatte døje ondt netop for mit gode Udstyrs Skyld,« sagde Leonora. »Sofie Elisabet blev nidkær paa mig, fordi det var bedre end hendes, og græd i Arrigskab sine salte Taarer derover. Se, hvor hun gaar derovre og skæver til os, fordi

vi gik fra hende! Nu stikker hun og Pernille Hovederne sammen og gør Nar ad os.«

»Ja, hun slægter Moder paa,« sagde Anne og hensank et Øjeblik i Tanker; men straks efter udbrød hun: »O, Leonora, mon mange Børn her i Verden ere saa ilde stedte som vi? Vi have en god Fader, og Konge er han endda, men dog leve vi ofte i usle Kaar og ere helt fortrykte. Gid jeg kun var saa gammel, at min kære Frants kunde føre mig til Brudeskammelen og jeg slippe herfra!«

Hun var nemlig allerede for to Aar siden bleven trolovet med den nu fire og tyve Aar gamle Frants Rantzau til Rantzausholm, som Kongen saa havde hævet op fra hans Ubemærkethed, sat ham ind i Rigets Raad og gjort ham til Statholder i København.

»Jeg længes ikke efter at blive hjemført,« sagde Leonora med saa vigtig en Mine, at Anne stak i at le.

»Med dig har det gode Stunder, Barn,« sagde hun. »Sofie kommer da efter Alderen først, og hun er endnu ikke naaet til Trolovelsen.«

Sofie var lovet bort til Holsteneren Kristian Pentz til Neudorf, Leonora til Korfits Ulfeldt, Søn af den gamle Rigskansler Jacob Ulfeldt til Egeskov og Urup. Begge disse Bejlere hørte til den høje Adel ligesom Frants Rantzau; men Ulfeldt maatte kaldes fattig, fordi der var sytten Børn, saa at den gamle Kansler kun kunde efterlade lidt til hver af dem. Kongen maatte hæve ham, for at han kunde blive sin vordende Brud, Kongedatteren, nogenlunde værdig; men det var han ogsaa villig til, fordi han havde store Tanker om Ulfeldts Evner. Men Leonora tænkte naturligvis kun lidt paa den Side af Sagen. Hun havde kun set sin vordende, femten Aar ældre Fæstemand een Gang, kort førend hun blev sendt til Holland, mens han gik ud paa en af de Udenlandsrejser, som optog næsten hele hans Ungdom, og paa hvilke han erhvervede sig saa

mange Kundskaber og saa megen Erfaring. Nu var han kommen hjem og ventedes hver Dag til Frederiksborg. Leonora imødesaa Gensynet med ham med Ligegyldighed eller snarest med Uvilje, ikke fordi hans Person havde gjort noget frastødende Indtryk paa hendes Barnesjæl, men af en ganske anden Aarsag. Hun havde nemlig, hvor utroligt det end lyder, allerede elsket een Gang og levede i Mindet om en første Kærlighed. I andres Øjne var det naturligvis en Barnestreg, men visselig ikke i hendes egne. Hun talte aldrig derom, og da den drillevorne Sofie Elisabet engang kom med en Hentydning til hendes »afdøde Mand, unge Grev Morits« og titulerede hende »Enkegrevinde«, hentede hun sig et Ørefigen, og der paafulgte et Haandmænge, hvori Sofie bukkede under, saa at hun aldrig mere vovede at røre ved den Sag. Men nu gav Leonora selv Anne Katrine Lejlighed til at udfritte hende.

»Naar du vil vide det,« sagde hun, »da vilde jeg ønske, at jeg kunde vedblive at være ugift alle mine Dage.«

»Er det da virkelig saa,« spurgte Anne, idet hun undertvang et Smil, »at du ikke kan glemme din Ven, unge Grev Morits? Hvad gavner det at tænke paa ham nu, da han er død og borte?«

»Han er ikke død,« sagde Leonora, idet hun saa hen for sig med et drømmende Blik, »han er nu en Engel i Guds Himmel. Ofte har jeg ønsket, at jeg kunde fare op til ham.«

Herover blev Annes følsomme Hjerte rørt.

»Nu skal du aabne dit Hjerte for mig, Leonora,« sagde hun. »Fortæl mig, hvorledes I havde det med hinanden og om hans Død. Kom, lad os sætte os her!«

Der stod i Nærheden en Bænk, skjult af nogle Buske; men da de kom til Stedet, blegnede Leonora, mens hun udbrød: »Nej, ikke her!« og trak den forundrede Anne hen til en anden Bænk. Da

de havde sat sig der, gav hun sig til at skildre sit Kærlighedseventyr med den afdøde, elleveaarige Grev Morits af Nassau.

»Han var saa skøn,« sagde hun, »at du ikke kan tænke dig det. Han havde blaa Øjne, gult, lokket Haar og æblerøde Kinder. Han var saa mild og god og altid munter. Vi bleve snart gode Venner og sneg os bort, saa ofte vi kunde, for at sladre i Enrum. Vi læste sammen, han lærte mig det Latin, han kunde, og vi tegnede sammen. Saa skete det en Dag, at han gav mig et Kys, tilsvor mig evig Troskab og sagde, at nu var jeg hans Fæstemø; men det maatte for en Tid blive en dyb Hemmelighed.«

»Jeg elsker ham, skønt jeg aldrig har set ham, fordi han havde dig saa kær,« udbrød Anne, som nu ganske var med. »Havde han levet, vilde han have ægtet dig, og du vilde være bleven Grevinde af Nassau.«

»I Himmelen er der ingen Grever og Grevinder,« sagde Leonora, »nu er han kun Morits for mig. Vor Glæde blev saa kort, Anne! Hans Broder, Grev Wilhelm, var os ikke god. Han led ikke det Kæresteri, sagde han, og da jeg havde faaet den slemme Koppesyge, hvad tror du da, han gjorde? Han førte Morits ind til mig, mens jeg laa der, skæmmet af Vabler, for at han ved det Syn skulde faa Lede ved mig.«

»Det var djævelsk!« udbrød Anne. »Saa fik han derved selv Sygen og døde. Grev Wilhelm er en Brodermorder.«

»Ja,« sagde Leonora, idet hendes Taarer brød frem, »han fik en saadan Skræk ved at se mig i den Tilstand, at han maatte søge Sengen, og to Dage efter var han død. De vilde skjule det for mig; men jeg fik det dog at vide. Jeg stod paa, at jeg vilde se ham, og min Lærer førte mig da op i Salen, hvor Morits laa paa Paradeseng. Han løftede mig op, for at jeg bedre kunde se, og

spurgte mig, om jeg kunde kende Morits. O, Anne, jeg glemmer aldrig det Syn! Men hvor skæmmet hans Aasyn end var i Døden, saa genkendte jeg ham dog straks. Jeg ser ham endnu for mine Øjne, som han laa der i det hvide Linklæde, smykket med Rosmarin. Fra den Dag af har jeg hadet den Busk. Naar jeg ser de mørke, spidse Blade og den blege, blaa Blomst, kommer der en Gysen over mig. Den er som en Dødshilsen fra Morits og minder mig om ham, som jeg saa ham paa det sidste, hvad jeg helst vil glemme. Der staar en Rosmarinbusk bag den anden Bænk, derfor vilde jeg ikke være der.«

Derpaa brast hun i Graad; Anne Katrine slog sine Arme om hende og kyssede hende. Men som de sad saaledes, bleve de pludselig skræmmede op og for fra hinanden. Gennem Taaresløret saa de flere Skikkelser staa for sig og genkendte først Kongen. Ja, der stod han i sin brune, guldstukne Vams og de store Kravestøvler. Fjerhatten var trykket ned i Panden, Marelokken hang ned paa den brede, hvide Halskrave, hans højre Haand støttede sig til den lange, guldknappede Stok, og den venstre holdt han i Siden. Dog udtrykte hans Aasyn mere Forundring end Vrede.

»Hvad er her paa Færde?« spurgte han. »Hvorfor sidde I der og tvine, Børn? Har I mistet en af eders Dukker? Nu skulle I faa Trøst; se, hvem jeg bringer!«

Anne Katrine blev blussende rød ved at se, hvem det var. Bag Kongen stod tre unge Herrer, hendes Halvbroder, Prins Ulrik, Korfits Ulfeldt og Frants Rantzau. Anne følte sig skamfuld ved at blive overrasket af sin Fæstemand grædende som et Barn, men især ved Kongens Hentydning til, at hun endnu legede med Dukker. Sagen blev ikke bedre ved, at bag Herrerne stod Fru Anna Lykke og Sofie Elisabet og Pernille Qvitzov, som puffede til hinanden og fnisede.

Men Leonora saa ikke noget til det, thi Ulfeldt var traadt hen til hende for at hilse paa hende. Med megen Alvor og Værdighed rakte hun ham sin lille Haand, og han bøjede sig ned og kyssede den lige saa ærbødig, som om hun havde været en voksen Dame. Han var en høj, velvoksen Herre med en bydende Mine, uagtet hans stolte Aasyn i dette Øjeblik havde sit elskværdigste Udtryk. Han var kun tre og tyve Aar gammel; men han saa ældre ud, og dette Indtryk forstærkedes ved, at han gik og støttede sig til en Stok. Han led nemlig af Aareknuder i det højre Ben, en Svaghed, som han aldrig ganske blev kvit. Sindig Gang tjente ham bedst, og derfor gik det øvrige Selskab fra ham og Leonora, som langsomt fulgte efter.

Anne Katrines Taarer forvandledes hurtig til Smil, mens hun vandrede ved sin muntre Fæstemands Side. Han fortalte hende, hvorledes han havde truffet Ulfeldt i København lige efter dennes Hjemkomst fra Udlandet, og saa vare de blevne enige om umeldte at tage ud til Frederiksborg.

»Ulfeldt,» sagde han, »brændte af Længsel efter at gense Leonora og skønne, om hun havde vokset sig stor og smuk i de henrundne to Aar. Saa var han ogsaa lysten efter at vide, om Kongen fremdeles staar ved sit Ord; men i saa Henseende er der ingen Fare. Korfits er en Troldmand, som kan vinde alle Hjerter, naar han vil. Rigtignok var din høje Fader noget sort, da Prins Ulrik førte os ind til ham i Sparepenge; men Rynkerne i hans Pande glattedes snart. Vi pokulerede bravt dernede. Det er en god, lille Vinkælder, din forsynlige Fader har ogsaa der. Vi kom muntre herop, men fandt saa eder badede i Taarer. Hvoraf kom dog den Graad?«

Da Anne ikke vilde ud med Sproget, drillede han hende med at sige, at Aarsagen saa dog vist havde været Dukkesorger.

»Vist ikke,« svarede hun krænket, »naar jeg leger med Dukker, er det kun for at more de smaa.«

De smaa, det var hendes tre yngre Søstre, den seksaarige Elisabet Augusta og Tvillingerne Kristiane og Hedevig, som vare tre Aar gamle.

»Og Leonora?« spurgte Frants med et Smil. »Dog nej,« tilføjede han, idet han vendte sig om og saa tilbage, »se, hvor stolt hun gaar der ved Korfits's Side, som om hun alt bar Fruerlin og var Dronningen af Saba. Det er ved min Stamfader et pudsigt Syn og bliver det ikke mindre derved, at Ulfeldt fører sig, som om han var Kong Salomo selv. Det undrer mig, at han ikke brister i Latter.«

Men det vogtede Ulfeldt sig vel for. Med megen Snildhed og Takt stræbte han at naa sin Ærgerrigheds Maal, at blive Kongens Svigersøn. Om Forelskelse i et Barn paa otte Aar kunde der jo ikke være Tale; men dog lagde dette Møde Spiren til varme Følelser hos ham. Han blev fortryllet af den Forening af Barnlighed og Modenhed, som laa i Leonoras Væsen, og undrede sig over hendes forstandige Svar. De vare dog afvisende, og han fik Brug for alt sit Snilde i denne mærkelige Samtale. Det lykkedes ham til sidst at faa sin Barnebrud til at aabne Hjertedøren paa Klem; men da han saa gav sig til at udfritte hende om Aarsagen til de Taarer, som hun og hendes Søster havde udgydt, mens de bleve overraskede paa Bænken, lukkede den sig atter til.

»Det var intet,« sagde hun, idet hun blev rød, »bryd eder ikke om det!«

»Men det gør jeg. Jeg skønnede straks, at det ikke var Barnegraad. De Taarer kom i hvert Fald sikkert ikke af Sorg over mistede Dukker. I er alt vokset fra at lege med Dukker, Frøken Leonora, det kan jeg mærke paa alt. I har haft en eller anden Sorg. Hvem har gjort eder Fortræd?«

»Hvoraf ved I, at Sorgen var min?« spurgte Leonora, idet hun saa ham kækt ind i Øjnene. »Anne Katrine græd jo ogsaa.«

»Jo,« svarede Ulfeldt, idet han undrede sig

over sin lille Modstanderskes Snildhed og Slagfærdighed, »det var øjensynligt, at hun trøstede eder. Men siden I ikke vil ud med Sproget, saa maa jeg gætte. Eders Moder har handlet ilde med eder og maaske tugtet eder? At Fru Kirsten er en haard og lunefuld Moder, er kundbart nok.«

»Nej,« svarede Leonora heftig, »det var ikke det. Moder har ikke været ond imod mig.«

»Nu,« sagde Ulfeldt, »det er smukt af eder, at I ikke vil sværte eders Moder; men jeg ved, hvorledes det har sig. Jeg vil tale med Kongen derom.«

»Nej, nej, gør ikke det!« udbrød Leonora. »Saa kunde Moder tro, at jeg har sladret, og jeg vil blive straffet.«

»Men jeg gør det alligevel, medmindre I vil aabne eders Hjerte for mig og sige mig, hvad det da er, der tynger det. Hvem kan eders Ve og Vel ligge mere paa Hjerte end mig, der er udset til den Ære engang at blive eders Ægtefælle? Jeg vil lade eder vide, at Hans Majestæt agter med det første at lade vor Trolovelse blive fuldbyrdet. Vi drak muntert derpaa nede i Sparepenge. — Har I noget derimod?« spurgte han med et Smil.

»Fader,« svarede Leonora med overraskende Alvor, »har ikke spurgt mig. Han har forkyndt mig sin Vilje; men hvis han spurgte mig, vilde jeg svare ham, som jeg nu svarer eder — jeg ved det ikke ret!«

»Nu,« sagde Ulfeldt venlig, »anderledes kan det jo ikke være i eders unge Alder. Se nu i mig kun en ældre Broder og vis mig fuld Fortrolighed. Oplad nu eders lille Hjerte for mig og sig mig, hvad det er, der tynger det.«

»Men I vil spotte mig og le mig ud,« svarede Leonora og brast i Graad.

»Visselig vil jeg ikke det,« sagde Ulfeldt, idet han klappede hende paa Kinden. »Kom, min kære, lille Veninde; lad os sætte os paa denne Bænk og tale med hinanden derom.«

Han satte sig; men hun blev staaende foran ham og saa paa ham med sine taarefyldte Øjne.

»Nu,« sagde han, »lad mig saa faa at vide, hvem det er, der har været ond mod eder.«

»Ingen,« svarede hun med et Suk. »Han, paa hvem jeg tænker, gjorde mig kun godt. Han var min bedste Ven; men han ligger nu i sorten Muld. Derover græd jeg, og Anne Katrine med mig. Det var unge Grev Morits i Holland; han var min Hjertenskær.«

Ulfeldt havde virkelig nær givet sig til at le; men han fik Bugt med sin Lyst dertil og høstede Lønnen derfor, idet Leonora nu, hjulpen paa Gled af hans Spørgsmaal, med rørende Naivitet fortalte ham om sin Kærlighedshistorie og dens tragiske Udgang. Ulfeldt tabte snart al Lyst til at le, med saa megen Naturlighed og sand Følelse fortalte hun sit Barnehjertes Saga. Han blev rørt samtidig med, at han skønnede, baade hvilken Skat af Varme og Trofasthed der laa gemt i dette Barnehjerte, og tillige hvilke sjældne Aandsevner hendes Fortælling i al dens Simpelhed vidnede om.

»Nu have I Tak!« sagde han til sidst. »Nu kender jeg eders Hjertesorg og kan trøste eder. Tal til mig, naar I vil, om stakkels, unge Grev Morits. Gerne vil jeg høre om ham.«

»Nej,« svarede Leonora, »jeg tier helst om ham; men nu ved I, at jeg alt een Gang har elsket.«

»Ja,« svarede Ulfeldt med et Smil. »Hvis unge Grev Morits end var i Live, kunde jeg vel spare mig al Bejlen?«

»Visselig!« svarede Leonora med Alvor, idet hun bøjede sit Hoved.

Men fra nu af gik der i hendes barnlige Sjæls Dybde en Forvandling for sig, som Ulfeldt ved sin Ømhed og Klogskab fremmede. Hendes fantastiske Barndomskærlighed døde hen som en Larve, af

hvilken den dybe og trofaste Kærlighed sprang frem, som siden skulde gøre hende saa navnkundig.

Andet Kapitel.

Den haarde Bænk.

Frants Rantzau og Korfits Ulfeldt dvælede i nogen Tid paa Frederiksborg og overværede den sidstfødte Frøkens Daab. Dette usalige Barn, som Kongen kun nødig vedkendte sig og da ogsaa siden forstødte, var blevet født paa Kronborg, kort førend Fru Kirsten flyttede derfra. Det blev døbt med Glans og fik Navnet Dorotea Elisabet. Fru Kirsten var trods sin mislige Stilling saa munter, at hun nogen Tid efter tvært imod Skik og Brug gjorde et stort Barselgilde, og den taalmodige Konge fandt sig ogsaa i det. Han havde maaske heller ikke noget imod for en Tid at adspredes og glemme sine Sorger. Ogsaa var det en god Tid for Børnene; thi naar Fru Kirsten morede sig, lod hun dem skøtte sig selv, og Riset hvilede. Men nu var denne Frist udløben; Gæsterne vare rejste, og der var atter stille paa Slottet.

En mørk Dag i November Maaned vandrede Kongen alene i Indelukke-Skov bag Staldgaarden og tænkte over Sagernes Stilling. Efter at han i nogen Tid havde gaaet frem og tilbage paa den Vej, som siden fik Navn af Kristian den Fjerdes Allé, standsede han ved et stort Træ, hvor der laa en Kampesten med et indhugget Sæde. Paa den haarde Bænk satte han sig, og det var en Plads, som ret egnede sig for de Overvejelser, der sysselsatte ham. Han havde nemlig i et Anfald af det bitre Lune, som var ham ejendommeligt, ladet denne

Sten henlægge til Minde om Mortensaften det foregaaende Aar, da Fru Kirsten stængede sin Sovekammerdør og lukkede ham ude. Ved denne egenmægtige og ulovlige Handling havde hun faktisk separeret sig fra ham og drevet ham over i en anden Kvindes Arme. Han var nemlig allerede kommen i Forhold til Jomfru Vibeke Kruse, som siden blev hans Frillekone og trofaste Ledsagerske til hans Livs Ende.

Uagtet den Sag ikke lader sig forsvare, maa man dog tage Hensyn til Datidens overmaade løse Sæder, og hvad Fyrster og store Herrer uden Sky tillod sig. Set fra det Synspunkt brændemærker dette Forhold ikke særlig Kristian den Fjerde. Trods alle tidligere Udskejelser havde Kongen desuden været sin nuværende Hustru tro. Men dertil kom, at han ingenlunde selv havde indledet Forbindelsen med Vibeke Kruse. Fru Kirstens egen Moder, gamle Fru Ellen Marsvin, havde paa en skamløs Maade draget Kongen ind i den, og Fru Kirsten havde endogsaa selv gjort lignende Forsøg for at blive ham kvit. Dette Træk giver os et dybt Indblik i Datidens sædelige Fordærvelse. Fru Kirsten vilde da heller ikke have brudt sig derom, hvis det havde været en anden Kvinde. Men Vibeke Kruse havde været hendes egen Kammerjomfru, og hun var bleven fjernet, fordi hun kun vidste alt for meget om sin Frues gale Streger og derfor var til Ulejlighed. Nu mente Fru Kirsten, at Vibeke havde sværtet hende hos Kongen, og hun nærede derfor et dødeligt Had til hende. Fru Kirstens skammelige Gerninger vare imidlertid aabenbare nok. Hun havde i den Grad sværtet sig selv, at andre ikke havde nødig at gøre det.

Kongen sad altsaa paa Stenbænken, der var lige saa haard og kold som hans Skæbne, og grundede over den mørke Gaade, hans Hustrus onde Hjerte og vilde Sind. Han gennemgik hendes lange Synderegister og overvejede, hvad han skulde gøre

eller lade. Knuden strammedes, og jo mere spændt Forholdet mellem Forældrene blev, des mere sved det til Børnene. Kongen havde forbudt hende at blande sig i Opdragelsen; men dog gjorde hun det og tumlede ubarmhjertig med Børnene, udskældte dem og slog dem. Hofmesterinden, der lige saa meget var sat til at passe paa Fru Kirsten som paa Børnene, kunde ikke magte hende. I disse Dage fik Leonora at føle, hvor god hendes Moder var. De røde Strimer paa hendes Krop viste det. De Taarer, som hun og Anne Katrine nu fældede sammen, vare mere bitre end de, som Mindet om unge Grev Morits havde aflokket dem.

Men Kongens grundende Tanke maatte dybere ned end til dette. Ikke alene havde han en stærk Mistanke om, at hans Hustru havde været ham utro; men han vidste, at hun var en Spion og Forræderske. Hun aflurede ham Statshemmeligheder og røbede dem for den svenske Gesandt, Fegræus. Hun havde endogsaa været i Lag med denne for at faa ham til at hjælpe hende til Flugt til Sverige; men han var for klog til at indlade sig med hende.

Til sidst mindedes han hendes skumle Planer med at øve Trolddom paa ham, hvortil han havde sigtet i Samtalen med Niels Krabbe. Hun havde prøvet paa at give ham Blysukker og anden Gift i Maden, vel ikke for at dræbe ham, men i den Tro, at det vilde give ham Lede til Elskov og til hende. Dog tvivlede han ikke om, at hun ønskede ham Døden. Hun havde flere Gange ladet Ord falde, som røbede hendes sande Sindelag, om det ogsaa var sket i Hidsighed. Var det udholdeligt at leve længer sammen med en saadan Kvinde? Hun lagde aabenbart an paa at gøre ham det saa broget, at han til sidst maatte lade hende fare. Skulde han gøre kort Proces og slippe hende straks?

Dette Spørgsmaal gjorde Kongen sig selv, efter at han havde tilendebragt den lange Vandring gennem de mørke Minders Labyrint. Men straks rejste

sig en hel Hær af Skrupler. Hvis han forstødte hende, maatte han retfærdiggøre sin Handlemaade, hvad han ikke kunde uden at blotte hende og kundgøre sin Skam for Alverden. Det vilde desuden give stor Alarm mellem hendes talrige og mægtige Frænder. Hendes Moder, Ellen Marsvin, havde rigtignok hidtil staaet paa hans Side og gjort, hvad hun kunde for at tæmme Datteren, men sagtens kun fordi hun var klog nok til at indse, at det maatte tage en Ende med Forfærdelse. Fru Ellen kendte ikke meget til moralsk Forargelse. Hendes eget Liv havde haft sine Pletter, saa hun havde ikke let ved at prædike Dyd for Datteren. Naar Datteren var bleven forstødt, vilde Fru Ellen sagtens tage hendes Parti og stille sig i Spidsen for den hele Skare af opbragte Frænder.

Hertil kom endelig Hensynet til Børnene. Fru Kirsten var dog deres Moder, og en Del af hendes Vanære vilde falde paa dem. Hvorledes vilde de, naar de voksede til, og deres vordende Ægtefæller stille sig til Sagen? Selv om de ikke elskede Moderen, kunde dog deres egen og deres Ægtefællers Interesser drive dem til at rejse Klage mod deres Fader og byde ham Spidsen.

Det var profetiske Syner, der drog forbi Kongens indre Blik, mens han sad der, og Vinden susede gennem de bladløse Grene over hans Hoved. Det skulde alt sammen gaa ganske, som han tænkte sig det. Dog stod alt dette endnu kun for ham som Muligheder. Han kunde trøste sig med det Haab, at det dog maaske ikke vilde blive saa galt. Men han hentede ingen Kraft af den haarde Sten, hvorpaa han sad, og Vindens Aander hviskede ham intet frelsende Ord i Øret. Han gik hjem uden at være bleven enig med sig selv om, hvad han skulde gøre. Men dog var, uden at han anede det, Øjeblikket nær, da Terningerne skulde kastes.

Tredje Kapitel.

Fru Kirsten til Skrifte.

Da Kongen var kommen tilbage til Slottet og gik op ad Taarntrappen, mødte han Fru Kirstens Kammerjomfru, Marie van Stersan. Hun havde Hast med at komme forbi Kongen, men maatte dog standse og gøre sit Kniks. Hun fik lige Tid til at putte et Brev, som hun holdt i Haanden, ned i Lommen, men Kongen saa det dog, standsede og spurgte, hvad det var, hun der gemte.

»Det er et Brev fra min Fader,« svarede hun stammende, og idet hun blev rød i Hovedet. »Posten kom lige nu.«

»Hvorfor skjuler du det?« spurgte Kongen, idet han spærrede Vejen for hende. »Her maa stikke noget under. Giv hid og lad mig se det!«

»Eders Majestæt skulde ikke gøre det!« svarede Marie grædefærdig; hun tog dog Brevet frem og rakte ham det. Han tog det med et Ryk og gik op med det i sit Sovegemak, hvor hans Skrivepult stod, saa at det tillige var hans Arbejdsværelse, rakte Hat og Stok til den opvartende Hofdreng, sendte ham bort og gav sig saa til at undersøge sit Bytte.

Inden i et Omslag med Udskrift til Marie van Stersan, og som denne havde aabnet, laa et Brev til Fru Kirsten. Marie havde altsaa været paa Vejen til sin Frues Kammer for at aflevere det. Fra hvem mon det Brev kom, og hvad stod der i det? Var det et Kærlighedsbrev fra Rhingreven? At Brevet var kommet med en anden Adresse og gik gennem Kammerjomfruens Hænder viste jo, at Fru Kirsten spillede under Dække.

Efter at Kongen i nogen Tid havde siddet og vendt og drejet Brevet og gentagne Gange læst Udskriften: »Hendes Naade, højbaarne Fru Grev-

inde Kirsten Munk«, men uden at det lykkedes ham at genkende Haandskriften, aabnede han det omsider. Han læste først Underskriften og saa, at Brevet kom fra den meget omtalte Alkymist og Sortekunstner Becker i Hamburg. Nu fik Kongen Anelser, som da ogsaa styrkedes ved Brevets Indhold. Det var meget truende, idet Alkymisten lod Hendes Naade vide, at hvis hun ikke yderligere sendte ham 2000 Rosenobler, vilde hun ikke faa udleveret de Breve, hun havde skrevet til ham, ja, han vilde endogsaa aabenbare hele Sagen for Kongen og Rigsraadet, saa at der ingen Ende skulde blive paa hendes Ulykker.

»Hvad for Djævelskab stikker der under dette?« udbrød Kongen, idet han sprang op.

I sin første, opbrusende Vrede gik han lige ind til Fru Kirsten med Brevet. Han fandt hende i Leg med sin Skødehund, som løb gøende efter hende rundt i Stuen.

»Hør op med de Løjer og faa Bæstet til at tie!« raabte Kongen, idet han stampede i Gulvet. Hun tyssede paa Hunden, tog den paa Armen, klappede den og spurgte med en uskyldig Mine:

»Hvad befaler Eders Majestæt?«

Kongen troede, at hun var uvidende om, hvad der ventede hende; men deri tog han fejl. Marie van Stersan havde faaet Tid til at advare sit Herskab; Fru Kirstens Munterhed var altsaa kun Komedie. Hun vidste, at Kongen havde ranet Brevet, og, da Marie kendte Haandskriften, fra hvem det kom. Men hun vidste ikke, hvad der stod i det, og derfor var der dog Spænding i det lurende Blik, hun tilkastede Kongen.

»Her er et Brev til eder,« sagde han.

»I har brudt Seglet og læst det,« raabte hun. »Det ligner eders øvrige Tyranni!«

»I maa have en ond Samvittighed, siden I farer saaledes op,« sagde Kongen med et ildevarslende Smil.

»Ingenlunde,« svarede Fru Kirsten, idet hun fattede sig.

»Det nytter eder ikke at lade hellig,« sagde Kongen. »Her har jeg Sort paa Hvidt for, at I bag min Ryg veksler Breve med en Giftblander og Troldkarl. Hør, hvad han skriver!«

Saa oplæste Kongen Brevet for hende, mens hun hørte til med en ligegyldig Mine, idet hun stadig klappede Hunden.

»Nu ud med Sproget,« sagde Kongen, »og tilstaa, hvad det er for en Sag, med hvis Aabenbarelse han truer eder!«

»Ja, vidste jeg det kun!« svarede Fru Kirsten. »Jeg har faaet Sminke, Salve og lugtende Vande fra Becker, det er alt, hvad jeg har haft med ham at gøre. Manden maa være gal.«

»Jeg vil advare eder endnu en Gang,« sagde Kongen, hvis tiltagende Rødme røbede hans Vrede. »Gør et ærligt Skriftemaal, og jeg vil lade Sagen blive mellem os.«

»Skriftemaal!« udbrød Fru Kirsten, idet hun slap Hunden, som sprang ned paa Gulvet, trimlede om og for hylende hen i en Krog. »Jeg har intet at skrifte. En arg Fjende af mig maa have lavet det Brev for at styrte mig i Ulykke; det er et Falskneri.«

»Nej,« sagde Kongen, »om saa var, vilde han selvfølgelig have givet Brevet en anden Adresse. I kan ikke slippe, I maa ud med Sproget; men vil I ikke, da lader jeg Sagen paa det nøjeste undersøge. Jeg kender eders onde Sindelag mod mig og eders djævelske Kunster for godt, til at jeg tør lade dette passere.«

»I kaldte min Fjende han,« sagde Fru Kirsten spydig, »I burde vist hellere sagt hun.«

»Ja,« svarede Kongen bidsk, »nu tror I, at alt ondt kommer fra Vibeke, jeg ved det; men I tager ganske fejl og gør hende storlig Uret. Vibeke er

god, lige saa god, som I er ond. Hendes lille Finger er mere værd end eders hele Person.«

»Jeg tvivler ikke derom, eftersom hun er saa ny,« svarede Fru Kirsten med et Smil og et Kniks.

»Vil I tilstaa?« sagde Kongen, idet han truede hende med sin højre knyttede Haand.

»Hvad, vil I slaa?« raabte hun, mens hun flygtede hen i den anden Ende af Stuen og gav sig til at skrige. Marie van Stersan tillige med et Par af Pigerne kom styrtende ind, og Fruen lod sig falde om i deres Arme, som om hun var daanet.

»Lad dette Mummespil fare,« sagde Kongen. »Jeg har aldrig lagt Haand paa eder, og det var heller ikke min Agt at gøre det nu, endskønt I hundrede Gange har gjort eder fortjent dertil. Slip hende, Piger! Hun er ikke mere daanet end jeg.«

Fru Kirsten stødte Pigerne fra sig, sank om paa en Løjbænk og stak i at græde. Kongen viste Pigerne ud, men bød Marie van Stersan blive. Han gjorde hende nogle Spørgsmaal med Hensyn til Brevet, men fik intet ud af hende.

»Vi skal nok faa din Tunge paa Gled,« sagde han derpaa. »Men inden jeg gaar videre i Sagen,« tilføjede han, idet han henvendte sig til Fru Kirsten, »vil jeg dog endnu en Gang bede eder om at gaa til Bekendelse.«

»Jeg har intet at bekende,« svarede hun hulkende, »men selv om saa var, skulde Eders Majestæt ikke blive min Skriftefader. I farer paa som en Bøddel.«

»Nu,« sagde Kongen, »da skal jeg sørge for, at I faar en Skriftefader af den rette Sort. Men først har jeg et Ord at snakke med dig, Marie. Følg mig!«

Fru Kirsten raabte til Marie, at hun skulde blive; men da Kongen spurgte Jomfruen, om hun hellere vilde føres bort mellem to Drabanter, adlød hun Kongen og gik med. Rigtignok sprang Fru

Kirsten op for at hindre Maries Bortførelse; men Kongen lukkede Døren hurtig efter sig og Jomfruen og drejede Nøglen om. Derpaa førte han Marie til sit Sovegemak, laasede ogsaa der efter sig, sendte en Hofdreng efter Fru Anna Lykke, og da Hofmesterinden havde indfundet sig, bød han den Livdrabant, som havde Post ved Gangdøren, ikke at indlade nogen, hvem det saa var.

Da han saaledes havde sikret sig mod Overfald og Afbrydelse, satte han Anna Lykke ind i Sagen og genoptog derpaa Forhøret over Marie, som dog fremdeles holdt sig kæk. Hun nægtede ikke, at der var gaaet flere Breve gennem hendes Hænder, men hun paastod, at hun var ganske uvidende om deres Indhold.

»Hvad om vi lod Mester Hans kalde for at sætte hende en Tommeskrue paa?« spurgte Kongen Hofmesterinden, mens Marie blev hvid som et Lagen.

»Eders Majestæt har ikke nødig at bruge saa skarpe Midler,« svarede Anna Lykke. »Lad kun de andre Piger hidkalde, og vi ville faa Vidnesbyrd nok, som skulle bøje denne Stivnakke.«

Det viste sig at være et godt Raad, da Pigerne hadede deres Frue, som handlede lunefuldt og haardt med dem, og de bar tillige Nag til Marie van Stersan, fordi hun var Fru Kirstens Yndling og blev overøst med Gaver, mens de selv ikke fik noget. Nu vare de glade ved at kunne tage Hævn, og der kom da skønne Ting for Dagen.

»Hendes Naade,« fortalte en af Pigerne, »sagde en Dag i Vaaren til Marie, da Eders Majestæt var ilde tilpas: »Han lever vist ikke til Pinse.« Men en anden Gang, da Eders Majestæt var munter og frisk, sagde Hendes Naade: »Ak, jeg bliver ham vist aldrig kvit!« Og saa trøstede det Skarn der Fruen med at svare: »Naar Eders Naade kun giver Tid, vil nok det ske, som I ønsker.«

Nu fik Marie Tungen paa Gang for at rense sig; men hun indviklede sig i Modsigelser, og det

endte da med, at hun brast i Graad og opgav Ævret. Da Pigerne vare blevne fjernede, tilstod hun, at Fru Kirsten ganske rigtig havde udtalt sig saaledes om Kongen, at man maatte tro, at hun ikke mente ham det godt.

»Men nu Monsieur Becker,« spurgte Kongen, »hvad er der med ham?«

»Derom ved jeg kun, at Hendes Naade har sendt ham Hovedhaar af Eders Majestæt, af Fru Ellen og Rhingreven; men hvortil de skulde bruges, derom ved jeg intet.«

At et Menneskes Haar bleve brugte af Sortekunstnere og Hekse til at forgøre vedkommende, var en kendt Sag, og Kongen tvivlede ikke et Øjeblik om, at hans Hustrus Hensigt med denne Sendelse af Haar havde været ond. Dog lod han nu Marie van Stersan slippe og udspurgte hende ikke videre; men Aarsagen var ikke, at han agtede at opgive Undersøgelsen. Det lod sig imidlertid ikke gøre paa en Studs at komme til Bunds i Sagen, og han skulde om et Par Dage rejse til Holsten. Der vilde han ogsaa være Hamburg nærmere og kunde give de Skridt, han mulig vilde gøre mod Alkymisten, bedre Eftertryk.

Imidlertid var Fru Kirsten ikke ledig. Hun fik Hofmesterinden fat og udspurgte hende om, hvorledes Forhøret over Marie van Stersan var løbet af. Det vidste hun allerede af Marie selv; men hun vilde i Lag med Fru Anna for at retfærdiggøre sig og faa hende til at formilde Kongen. Hvor kæk end Fru Kirsten lod, saa havde hun dog faaet Skræk i Livet. Sigtelse for Trolddom var i de Tider en meget farlig Sag, hvorom Hekseprocesserne vidne. Lovens Straf for den Kvinde, der indgik en Pagt med Djævelen, var Død paa Baalet, og ikke engang ædel Byrd sikrede vedkommende for Tiltale. Fru Kirstens egen Samvittighed sagde hende, hvad hun fortjente, og hun tiltroede Kongen, at han i sin Hidsighed kunde gaa til det yderste.

Hun brugte nu sit Snakketøj, det bedste hun kunde, og det lykkedes hende ogsaa at faa Anna Lykke overtydet om, at Kongen gik for vidt i sin Mistanke. Rigtignok tvivlede Anna Lykke ikke om, at Fru Kirsten ønskede ondt over Kongen; men fra Ønske til Handling var der dog et langt Skridt. Hun indsaa ogsaa, at det var bedst for Kongen selv, om denne Sag ikke kom ud. Hun raadede ham derfor til at neddysse den og prøve, om ikke Fru Kirsten, naar hun fik en alvorlig Advarsel, vilde skikke sig bedre.

»Nu, Anna,« sagde Kongen til Hofmesterinden, »det er al Ære værd, at du beder for hende, skønt hun gør dig Livet saa surt. Vi faa nu se! Advarselen, den skal hun faa. Mulig kan den dog udrette saa meget, at hun skikker sig en Tid, saa at du faar Fred, mens jeg er borte. Jeg lovede hende en Skriftefader til at tage hende i Skole, og ham skal hun nu faa.«

Kongens Valg faldt paa Sognepræsten, Tileman Villadsen, som han lod hente og underrettede ham om, at Fru Kirsten var forgjort. En ond Aand var faren i hende, og den skulde han drive ud. Han satte derpaa Præsten ind i Sagen og paalagde ham at foreholde hende det ugudelige i, at hun gav sig af med Trolddom. Kunde han lokke ud af hende, hvad det egentlig var, hun havde haft for med Alkymisten i Hamburg, saa vilde Kongen vide det. Tilstod hun og angrede, turde han trøste hende og love hende Tilgivelse; men viste hun sig forhærdet og nægtede alt, skulde han true hende med Himmelens Straf og Kongens Vrede.

Hr. Tileman følte sig meget æret ved det Hverv, hans Herre og Konge der overdrog ham; men Sagen overraskede ham ikke. Han vidste godt, hvilket Huskors Kongen havde i Fru Kirsten. Han lovede da at gøre sit bedste og gik trøstig til Værket.

Rustet med et helt Arsenal af Skriftsteder og

med en vel udarbejdet Prædiken i Hovedet lod han sig den næste Dag melde hos Hendes Naade og blev straks modtagen; men han fandt hende ganske anderledes, end han havde ventet. Hun modtog ham meget naadigt, udtalte sin Glæde over at se ham og sagde, at han kom, som om han var kaldet. Hun trængte i sin Kvide til Trøst af en ærlig Guds Tjener som han. Derved tog hun Braadden af den Prædiken, Hr. Tileman havde udarbejdet i Aanden. Han gik langt lempeligere til Værks, end han havde foresat sig. Dog maatte han røre ved Sagen; men ikke saa snart havde han nævnt »Monsieur Becker«, før Fru Kirsten tog sin stolte Mine paa og bad ham ikke blande sig i Ting, som ikke kom ham ved. Dette var en Sag mellem Kongen og hende. Derpaa udgød hun sig i Klager over den Mistænksomhed, Kongen viste imod hende, og den Uretfærdighed og Haardhed, hvormed han handlede imod hende. Hun erklærede sig ganske uskyldig i de onde Hensigter, Kongen tillagde hende. Hun talte sin Sag saa snildt og med saa rørende Ord, at den Guds Mand blev helt forvirret og fik Medlidenhed med hende. En Prædiken fik hun dog, hvori han paalagde hende Sagtmodighed og Lydighed mod sin høje Ægtefælle. I Stedet for en Straffeprædiken fik hun en blid, kærlig Advarsel.

Ikke synderlig vel til Mode gik Hr. Tileman saa til Kongen for at melde ham Udfaldet af Mødet. Han føjede sine Ord snildt nok og mente, at det var lykkedes ham at dække sit Nederlag. Kongen fik noget af Prædiken i dens oprindelige, skarpe Form, saaledes som den ikke ganske var bleven holdt, og den huede ham vel. Men da Hr. Tileman dog ikke havde noget at melde om Tilstaaelse og Anger, saa Kongen, hvorledes det havde sig.

»Hun har sat eder en Voksnæse paa og er løben med eder, Tileman,« sagde han. »Men det

skal ikke hjælpe hende. Vi vil nu tage vore Forholdsregler og ave hende bedre.«

Forholdsreglerne syntes kraftige nok. Kongen fjernede Marie van Stersan og de fleste af de andre Piger, lod fæste ny og paalagde dem at vogte nøje paa deres Frue. Hende selv bød han strengelig ikke at give sig af med Børnene. Det tillodes hende kun at dele Disk og Dug med dem; altsaa maatte hun kun se dem ved Maaltiderne. Endelig gjorde han den lidet glade Hofmesterinde ansvarlig for, at hans Befalinger bleve nøje efterlevede. Efter saaledes at have ordnet sit Hus, som han troede, paa bedste Maade, rejste han til Holsten.

Fjerde Kapitel.

Fru Kirsten paa Krigsstien.

Ikke saa snart var Kongen borte, førend Fru Kirsten begyndte paa det gamle Spil, blandede sig i Opdragelsen og tog Magten fra Hofmesterinden. De ny Piger, som skulde passe paa hende, fik deres Øren varmede til Tak for deres Ulejlighed, og saaledes bleve alle Kongens Forholdsregler ganske virkningsløse. Hun færdedes meget omkring paa Slottet og var i en evig Uro. Anna Lykke holdt dog Øje med hende, og en Dag overraskede hun hende i Kongens Klædekammer, hvor hun stod og puslede med noget af hans Tøj.

»Hvad tager Eders Naade sig der for?« spurgte Anna Lykke.

»Hvad rager det eder?« lød Fru Kirstens skrappe Svar.

»Det nytter ikke, at I sætter eder paa den høje Hest,« sagde Anna Lykke sindigt, men fast.

»Det er næppe for det gode, at I lister eder herind og ransager Kongens Klæder.«

»Ja,« svarede Fru Kirsten, »nu skal der jo stikke en Misgerning bag alt, hvad jeg tager mig for. Dog kom jeg kun for at søge efter en af mine Næseduge, den med den fine Stikning. Jeg kan intetsteds finde den, og saa tænkte jeg, at Hans Majestæt muligvis af en Fejltagelse har stukket den i en af sine Lommer.«

»Det, Eders Naade der har i Haanden, er ingen Næsedug,« sagde Anna Lykke, idet hun pegede paa Fru Kirstens højre Haand, som lukkede sig fast om en Lap Papir.

»Nej,« svarede Fru Kirsten efter et Øjebliks Tøven. »Da jeg søgte efter Næsedugen, fik jeg dette i Haanden. I maa gerne se det. Naar I læser det, kan I skønne, hvor ubarmhjertig Kongen er.«

Hun glattede Papiret ud og rakte det til Anna Lykke, som læste dets Indhold. Det var et Udkast til et Brev, der var stilet til Raadet i Hamburg, og hvori Kongen fordrede Alkymisten Becker fængslet og taget i Forhør.

»Der kan I selv se,« udbrød Fru Kirsten. »Nu skal den stakkels Mand vel torteres og vil for at frelse sig selv opdigte Løgne om mig. Kongen har Brug for dem til at fælde mig.«

»Det er sært,« sagde Anna Lykke med et Smil, »saa øm I nu er over Monsieur Becker, der dog sendte eder det slemme Trusselsbrev. Der maa stikke noget under. Men, ærlig talt, hvis Hans Majestæt vil eder til Livs, da har han ikke nødig at gaa til Hamburg for den Sags Skyld. Jeg tænker nu, at han kun vil have Lys i Sagen. Hvad han siden vil gøre, det ved hverken I eller jeg.«

»Ikke?« udbrød Fru Kirsten med et funklende Blik. »Han saa mig gerne paa Baalet, om han kunde skaffe mig derhen. Han er i sit onde Hjerte

ikke bedre end Rolf Blaaskæg, der havde seks Hustruer og undlivede dem alle.«

»Nu tror jeg, Gud naade mig, ligesom Kongen, at syv Djævle ere farne i eder. I er bindegal.«

»Aa nej,« svarede Fru Kirsten med et ondt Smil, »jeg er ved min fulde Samling. Jeg tog der Munden lidt vel fuld, men at Kongen ikke mener mig det stort bedre, end Ridder Rolf mente det med sine Hustruer, det, tror jeg, holder Stik. Det er ogsaa her gaaet til ganske som i Eventyret. Ligesom Ridder Rolf, naar han rejste bort, forbød dem at træde ind i et vist Kammer, saaledes har Kongen ogsaa forbudt mig at sætte min Fod i Børnenes Kammer for at friste mig, og saa kommer han vel en skøn Dag farende for at overrumple mig; men det skal ikke kyse mig. Saa længe jeg er her, holder jeg paa min Ret og vil være Moder for mine Børn.«

»Ja, give Gud, at Eders Naade i Sandhed var det!«

»I øvrigt,« vedblev Fru Kirsten, idet hun saa hen for sig, »ligner Kongen dog Ridder Rolf deri, at han har haft mange Koner. Lad mig engang regne dem op! Der var først Dronning Anna Katarina, hvem Herren tog. Saa den usalige Kvinde, hvem Fanden tog i et Nu, da hun sad for Spejlet og flettede Perler i sit Haar. Med hende avlede han Kristian Ulrik Gyldenløve. Saa Karen Andersdatter, med hvem han avlede Hans Ulrik Gyldenløve —«

»Jeg vil ikke høre længer paa eder,« udbrød Anna Lykke, idet hun vendte sig for at gaa; men Fru Kirsten greb hende i Armen og holdt hende fast.

»I skal høre Lektien til Ende,« sagde hun med sin skærende Røst, idet hun stirrede Anna Lykke ind i Øjnene. »Saa kom jeg, og i mig fik han atter en ret Ægtehustru. Jeg har skænket ham en Flok dejlige Børn; men se nu, hvorledes han handler

med mig! Nu skal jeg kasseres og en Taske som Vibeke træde i mit Sted. Hvad tykkes eder? Har en Hustru nødig at holde sit Ord til en saa letfærdig Herre som ham?«

»Eders Naade skal faa Svar,« sagde Anna Lykke, idet hun rev sig løs. »Hvad Kongen har tilladt sig med andre Kvinder i Fortiden, det vedrører ikke eder. I vil ikke kunne nægte, at Hans Majestæt har været eder en fuldkommen tro og tillige meget kærlig og naadig Husbond, indtil I selv stødte ham fra eder. Vedrørende den Sag med Jomfru Vibeke, da tier jeg helst, Eders Naade ved selv bedst hvorfor. Hvad tror I, at Enden vil blive for eder, om I fremturer i eders Vildskab? Gud Herren klare eders Forstand og give eder Vilje til det gode!«

»Tak for den Prædiken,« svarede Fru Kirsten spydig. »Saaledes maa I nu tale, siden I er i Kongens Sold.«

»Min Sold har hidtil mest været Irettesættelse og Klage over, at jeg ikke kunde holde Styr paa eder; men nu faar det vel snart Ende.«

»Ja, gid det vilde!« udbrød Fru Kirsten. »Jeg er led ved det hele og længes kun herfra. Hvorfor lader Hans Majestæt mig ikke gaa? Han holder vel kun paa mig, fordi det er hans Lyst at pine mig. Aa, jeg er den elendigste af alle Kvinder!«

Saa brast hun i en hysterisk Graad og ilede ind paa sit Kammer; men dog hørte Anna Lykke kort efter, at hun lo og fjasede med Pigerne. Derpaa gik hun op til Børnene og gav sig til at herse med dem, hørte dem i deres Lektier, irettesatte og slog dem, saa der var Graad og Jammer i Barnestuen, da hun gik derfra.

Anne Katrine og Leonora havde fælles Sovekammer og delte ogsaa Seng med hinanden. Det vare de glade ved, og de laa magelig. Sengen kunde godt have rummet fire voksne Mennesker, saa stor og bred var den. Det var en gammel,

kasseret Gæsteseng, hvori adskillige fyrstelige Personer i sin Tid havde hvilet. De gamle, falmede Omhæng havde undertiden faaet Statshemmeligheder at gemme i deres Folder; men aldrig før havde slig Tale lydt under dem som den, de to unge Kongedøtre nu førte med hinanden.

»Det er snart ikke til at udholde længer,« sagde Anne Katrine. »Gid Fader snart vilde komme hjem!«

»Hvad vilde det nytte?« spurgte Leonora. »Naar Fader kommer, saa bliver her endnu værre Spektakel.«

»Var det ikke for vore smaa Søstres Skyld,« vedblev Anne, »saa snørede jeg min Bylt og gik ud i den vide Verden.«

Hun havde nemlig under den Forvirring, som var opstaaet ved, at hendes Moder og Hofmesterinden stredes om Magten, overtaget den moderlige Rolle, og naar de vare overladte til sig selv, holdt hun Justits i Barnekammeret og tog sig af de smaa.

»Lad os gøre det!« udbrød Leonora med et kækt Glimt fra sine livlige, brune Øjne. »Jeg gaar med! Da vilde vi være ligesom Marsk Stigs Døtre.« Og saa sang hun Folkevisens første Vers:

Marsk Stig, han havde de Døtre to,
saa krank en Skæbne monne de faa.
Den ældste tog den yngste ved Haand,
saa vanked de vide i Verden om.

»Nej, Leonora,« sagde Anne, »det vilde ikke gaa. Jeg mente det ikke for Alvor. Vi have Kongen til Fader, og han skaffer os vel til sidst Fred. Det maa vel ende med, at han murer Moder inde.«

»Hu, ha!« udbrød Leonora, uagtet Meningen med dette gængse Udtryk kun var Indespærring. »Det tør vi ikke ønske. Hun er dog vor Moder, og hun kan dog endnu være god. Hun kyssede mig i Dag, da hun kom.«

»Og slog dig, inden hun gik.«

»Hun er ikke ved sin Samling, det sige de alle. Jeg vil bede for hende i min Aftenbøn og bede Gud Herren om at gengive hende hendes Forstand.«

Det gjorde hun da; men den Barnebøn blev ikke hørt. Fru Kirsten kom den næste Dag igen, og da gik det værre til end nogen Sinde før. Hun gav Sofie Elisabet en skarp Tilrettevisning; Sofie svarede igen, og Enden paa Mundhuggeriet blev, at hun fik sine Øren varmede. Men hun var en ægte Datter af sin Moder, lige saa vild af Sind.

»Hvor tør du slaa, Moder?« raabte hun. »Du maa slet ikke være her. Fader har forbudt dig at komme her.«

Nu røg Fru Kirsten i hende, men Sofie værgede tappert for sig. De fik Tag i hinanden og tumlede omkring i Stuen, saa et Par Stole væltede. Fru Anna Lykke gjorde et forgæves Forsøg paa at skille dem ad. Da Sofie var stor og stærk for sin Alder, hendes Moder derimod lille og spinkel, vilde denne Holmgang sagtens være endt med den sidstes Nederlag, hvis den ikke var bleven afbrudt. Under al denne Skrigen og Tumlen havde de ikke hørt, at en Vogn rullede ind i Slotsgaarden. Kongen var kommen, Døren gik op, og han stod pludselig for de to kæmpende, som ved Synet af ham slap hinanden. Dog saa de ham ikke lige straks, saa at han fik Tid til at skønne, at Datteren var nær ved at faa Overtaget.

»Ret saa, Sofie,« sagde han uventet rolig og med et ildevarslende Smil, »du stod dig bravt! Var jeg ikke kommen, vilde din Moder være bleven slaaet i Gulvet og have ligget paa sine Gerninger.«

»Det ligner Eders Majestæt,« sagde Fru Kirsten arrigt, uagtet hun endnu var ganske forpustet af Dysten, »at prise eders Datter, fordi hun lægger Haand paa sin egen Moder.«

»Hun har lært Ulydighed af eder,« svarede

Kongen. »I adlyder hverken Gud eller Mennesker. I er en Oprørerske. I maa ikke være her, det vidste I, og dog træffer jeg eder her og endda i Haarene paa et af eders Børn. Af Sted med eder!«

Saa pegede Kongen med sin Stok paa Døren, og Fru Kirsten gik, idet hun sendte ham et giftigt Blik. Da hun var borte, for Kongen løs paa Anna Lykke og irettesatte hende haardt for hendes Efterladenhed og Svaghed.

»Du burde straks have vist hende Døren,« sagde han.

»Jo, det skulde vist have nyttet stort!« svarede hun. »Saa maatte jeg have lagt Haand paa Hendes Naade og givet mig i Slagsmaal med hende, eller ogsaa maatte Eders Majestæt have stillet et Par Drabanter til min Raadighed.«

»Godt,« svarede Kongen med et Nik, »du skal faa dem!«

Han lod straks Handling følge paa Ordene. En Livdrabant blev stillet paa Post ved den Dør i Prinsessefløjens øverste Stokværk, som førte til Hofmesterindens og Frøkenernes Værelser, med Paabud om at nægte Fru Kirsten Adgang og, om nødvendigt, med Magt hindre hende i at trænge derind.

Da Kongen ved denne kraftige Forholdsregel havde, som han troede, sikret Stillingen, tog han tidlig den næste Morgen paa Jagt. Det var en klar Frostdag i Januar Maaned med frisk Sporsne, og der skulde meget til, at Kongen lod en saa god Lejlighed til at nyde Jagtens Glæder gaa tabt.

Da Kongen var borte og Bulderet af hans og Jægernes Udfart døet hen, kom Fru Kirsten, som den foregaaende Aften havde holdt sig stille paa sit Kammer, atter til Syne. Rigtignok var Adgangen til Døtrene spærret for hende; men der var ikke sat Vagt for Sønnen, Grev Valdemars Dør. Han var dengang en Dreng paa syv Aar og havde med sin Hovmester, den tyske Ritmester Hans von Lichtenberg, Bolig i Prinsessefløjens andet Stokværk

under Hofmesterindens og Frøkenernes Værelser. Derhen styrede Fru Kirsten sin Gang, ikke for at se til sin Søn, hvem hun ikke brød sig stort om, men for at søge Trøst og Raad hos Ritmesteren. Denne drabelige Herre stod højt i hendes Yndest. Hun fik oprindelig at gøre med ham, ved at Kongen havde overdraget ham at føre Tilsyn med Frøkenernes Studier. Han var altsaa i det Punkt Hofmesterinden, Fru Anna Lykke, overordnet og havde af og til givet ikke alene Kongen, men ogsaa Fru Kirsten Underretning om Undervisningens Gang. Dette havde ført til, at hun, som ikke var kræsen i Valget af sine fortrolige, havde aabnet sit Hjerte for ham og indviet ham i sine Ulykker. Han var bleven hendes lydige Tjener og udrettede ofte i Smug Ærinder for hende. Da han nu hørte, hvilken Krænkelse der var overgaaet hende, udtalte han sin dybe Harme derover.

»I Eders Naades Sted vilde jeg ikke lade mig det byde.«

»Men hvad skal jeg da gribe til?« spurgte hun.

»Det er ligefremt,« svarede Ritmesteren, som var rigere udstyret med Mod end med Forstand. »Gaa derop og prøv paa at forcere Passagen! Det skulde undre mig højlig, om Drabantvagten, naar det kommer til Stykket, vil driste sig til at lægge Haand paa Eders Naade.«

Fru Kirsten fandt, at der var noget i den Gisning, og da Ritmesteren tilbød at ledsage hende, gik hun derop og vovede sig dristig ud paa Krigsstien.

Da hun kom derop, studsede hun ved Synet af Livdrabanten, som om hun var uvidende om Kongens Befaling.

»Hvad gør du her, Volters?« spurgte hun.

»Jeg har Post her efter Hans Majestæts Befaling,« svarede Volters, idet han dog gjorde Honnør for hende og skuldrede sin Hellebard.

»Nej se!« udbrød Fru Kirsten med et Sideblik

til Hovmesteren, »nu skal mine Døtre have større Ære end jeg, som ingen Vagt har for min Dør!«

»Nej, Eders Naade,« sagde Volters, »det er ikke Meningen. Jeg skal vogte paa, hvem der gaar ind til Frøkenerne.«

»Nu, det kan være nyttigt nok,« svarede Fru Kirsten og skred saa frem for at gaa ind.

»Stop!« raabte Volters, idet han sænkede Hellebarden og holdt den tværs for Døren. »Det er netop Eders Naade, hvem Forbudet gælder.«

I Stedet for at vige greb Fru Kirsten Volters i Armen og raabte: »Af Vejen, Karl!« Ritmesteren sprang frem for at hjælpe hende; men Volters, som var en stærk Karl, rystede dem begge af sig, mens Fru Kirsten skældte ham ud, og hendes Røst lød skingrende gennem Gangen.

»Tag mod Ræson, Volters,« sagde nu Ritmesteren. »Her maa finde en Misforstaaelse Sted. Det kan ikke være Hans Majestæts Mening at nægte Grevinden Adgang til sine Børn.«

»Kongens Befaling var tydelig og klar,« svarede Volters. »Her kan ikke være Tale om nogen Misforstaaelse. Ilde vilde det gaa eder, Ritmester, hvis jeg melder til Hans Majestæt, at I har forgrebet eder paa hans Vagt.«

»Elendige Karl, truer du mig?« raabte Ritmesteren; men hans usikre Blik viste, at han følte, at han havde gjort sig skyldig i en Dumhed.

Imidlertid havde Larmen skræmmet de unge op inde i Stuen. Døren blev aabnet paa Klem, og Fru Kirsten saa i Perspektiv Hovederne af sine tre ældste Døtre. Sofie Elisabet stod forrest.

»Der fik I en lang Næse, Fru Moder,« raabte hun og rakte Tungen ud.

»Du skal faa det betalt, din Djævleunge,« raabte Fru Kirsten rasende, idet hun truede ad hende med sin knyttede Haand, mens Fru Anna Lykke hurtig kom til og trak Sofie Elisabet bort fra Døren, som hun smækkede i.

Kort efter at Fru Kirsten havde fjernet sig. ledsaget af sin uheldige Ridder, blev Volters afløst.

»Hun har været her, Markvard,« sagde han til sin Eftermand.

»Ih nej da,« udbrød Markvard, »hvordan spændte det af?«

»Hun spruttede som en Troldkærling, og Ritmesteren, der gelejdede hende, bandte som en Tyrk; men jeg holdt Stand, og de maatte fortrække.«

»Ritmesteren brænder nok sine Fingre til sidst, som han holder til med Fru Kirsten. Men hun er dog en Helvedes Kvind. Ikke vilde jeg dele Seng og Bord med hende, kunde jeg end vinde en Tønde Guld derved.«

»Hun er en Heks,« sagde Volters. »Jeg tænker, det ender med, at hun en skøn Nat farer af paa et Kosteskaft.«

Femte Kapitel.

Godnat.

Da Kongen om Eftermiddagen kom hjem fra Jagten og fik at vide, hvorledes Fru Kirsten havde muntret sig under hans Fraværelse, brusede han ikke op, men tog det helt koldsindig.

»Det har intet at sige,« sagde han til Fru Anna Lykke, som straks indfandt sig for at melde Kongen, hvad der var hændet. »Nu, da hun mærker, at det fra vor Side er Alvor, og hun ingen Vej kan komme med sine Kunster, vil hun nok skikke sig.«

»Hvor kan dog Eders Majestæt tro det,« udbrød Hofmesterinden med oprigtig Forundring. »I faar ikke Fred, saa længe hun er her.«

Fru Anna tænkte paa at røbe Optrinet i Klædekammeret for Kongen; men Frygt for at fremkalde ny, voldsomme Scener bandt hendes Tunge.

»Du mener altsaa, at jeg bør sende hende bort?« spurgte Kongen.

»Ja, det er mit Raad til Eders Majestæt,« lød Anna Lykkes Svar. »Hun ønsker selv intet hellere end at komme herfra.«

»Det vil jeg tro!« udbrød Kongen. »At strippe Landet rundt, sværte os og vække Rabalder i alle Kroge ved sin Sladder, det kunde blive en skøn Lystfart for hende. Nej, hun faar blive, hvor hun er.«

»Ja, saa ved jeg intet andet Raad, end at Eders Majestæt lader hende spærre inde.«

»Saa vidste du dog et Raad til,« sagde Kongen med et barsk Smil. »Men nej! Vi vil handle kristeligt med hende og drive vor Taalmodighed til det yderste. Om vi end kun redde Skinnet, saa er det dog noget. Lad Hendes Naade vide, at vi vente at se hende ved Taflet.«

En Time efter var Taflet dækket nede i den smukke Søjlehal Ridderstuen eller Rosen, som var Kongens daglige Spisesal. Det svære Egetræsbord stod i Salens øverste Ende i Nærheden af Kaminen, hvor der brændte et mægtigt Baal, og midt for Bordet stod Kongens Stol. Der kunde han faa sin Ryg godt varmet efter den strenge, kolde Jagttur. Paa den venstre Side stod Fru Kirstens Stol, paa den højre Side var Prins Ulriks Plads. Niels Krabbe plejede at sidde ved den højre Bordende, Anna Lykke ved den venstre. Lige over for Kongen var der dækket til de tre ældste Frøkener og Grev Valdemar Kristian. Ved hans Side havde Ritmester Lichtenberg sin Plads.

Mangen munter Time havde Kongen tilbragt ved dette Bord i fordums lykkeligere Tider, thi hans Sind var af Natur lyst. Rosen gemte ikke alene Minder om Drikkelag, men ogsaa om glade Øjeblikke i hans Families Skød. Der gaves ingen

bedre og venligere Fader end han. Han yndede at lege og spøge med sine Børn, var end Spøgen ofte efter de Tiders Maade grovkornet. Men denne Dag fik de kun et Nik af ham, da han traadte ind med Marskallen foran sig og fulgt af sine Hofdrenge. Uden at sige et Ord gik han op til Kaminen og blev staaende der og stirrede hen for sig med et mørkt Blik. Alle vare komne til Stede undtagen Fru Kirsten og Hofmesterinden. Der var tyst i Hallen, indtil Grev Valdemar, som var en urolig Dreng, ikke længer kunde udholde Tvangen og gav sig til at lege med en af Hundene.

»Hør op med den Leg, Dreng!« raabte Kongen. »Kasper, gaa op og lad Grevinden vide, at vi vente paa hende!«

Kasper, en af Hofdrengene, gik for at røgte sit Ærinde og vendte tilbage med det Svar, at nu kom Hendes Naade straks. Dog varede det en Tid endnu; men endelig gik Døren op, og Fru Kirsten traadte ind, fulgt af Anna Lykke. Hendes Øjne vare røde af Graad og hendes Kinder blege; men ogsaa Fru Anna saa ophidset ud. Det var øjensynligt, at hun havde haft en Dyst med Fru Kirsten for at faa hende til at indfinde sig.

Det var kun til Nød, at Fru Kirsten hilste paa Kongen, som i Tavshed førte hende til Bords, hvorpaa de alle tog Plads. Maden blev indbaaren, Kasper læste Bordbønnen, og Maaltidet gik sin Gang, uden at der blev talt et Ord ud over det nødvendige. Man hørte kun Tallerkenernes Raslen, naar de bleve skiftede, og Skeernes og Gaflernes Klirren. Leonora glemte rent at spise og sad og stirrede paa sin Moder. Fru Kirsten afgav ogsaa et mærkeligt Skue, som hun sad der paa Kanten af Stolen, aabenbart for at holde sig saa fjernt som muligt fra Kongen. Hun rørte heller ikke ved Maden.

»Spis, Leonora!« sagde Kongen. »Hvorfor sidder du der og stirrer paa din Moder, som om

du aldrig havde set hende før? Dog,« tilføjede han, idet han vendte sig til Fru Kirsten, »det er endda ikke saa sært, at Børnene se paa eder med Undren. I sidder jo der, som om I var en Støtte af Sten og rører ikke Maden.«

»Al Madlyst maa vel forgaa mig, som Eders Majestæt nu handler med mig,« snerrede Fru Kirsten.

»I har selv forskyldt det,« svarede Kongen. »Dog mener jeg, at jeg hidtil er faren med Lempe.«

»Jo, jeg skal love for det!« udbrød Fru Kirsten. »At stille Vagt ved mine Børns Dør og udsætte mig for den Mishandling og Krænkelse at blive dreven derfra med blanke Vaaben!«

»Flød der Blod?« spurgte Kongen i en spydig Tone og med et Sideblik til Lichtenberg.

»Som om jeg var en Ravnemoder og vilde myrde mine egne Børn!« sagde Fru Kirsten uden at ænse Afbrydelsen.

»Jeg tænker,« sagde Kongen, »at mangen Ravn handler bedre med sine Unger end I med eders Børn. Men det var ellers en stor Tort for dig, Lichtenberg,« vedblev Kongen i en drillende Tone, »saaledes at blive sat til Vægs af en menig Drabant.«

»Majestæt!« udbrød Ritmesteren, ivrig efter at retfærdiggøre sig og rede sig ud af Klemmen. »Der skete intet af den Art. Det kunde aldrig falde mig ind at yppe Strid med Vagten og bryde Freden i Kongens Gaard.«

»Ja, det vilde have været halsløs Gerning,« sagde Kongen med uhyggelig Koldsindighed, idet han knækkede en Valnød og gav sig til at pille den. »Men hvad vilde du ved Frøkenernes Dør?«

»Ikkun ledsage Hendes Naade, Fru Grevinden, som vilde derind,« sagde Ritmesteren i en spagfærdig Tone, »og jeg troede ved min Ære, at — at Drabantvagten stod der af en Fejltagelse, og at Eders Majestæts Ordre var bleven misforstaaet.«

»Jeg har dog svært ved at tro, Lichtenberg,«

sagde Kongen, »at du skulde være saa stort et Fæ. Pas for Fremtiden dig selv og bland dig ikke i Grevindens Sager!«

»Er det for at holde Rettergang over Ritmesteren og krænke mig, at Eders Majestæt har kaldt os til Taffels i Dag?« raabte Fru Kirsten forbitret.

»Nu ikke et Ord mere!« sagde Kongen og slog i Bordet, saa Glassene dansede. »Kasper, læs fra Bordet!«

Men Kasper var ikke kommen ret langt med at opræmse Bønnen, førend Fru Kirsten sprang op som en Furie, løb hen til Kaminen og satte sig paa Brændet, som laa opstablet der. Brændestykkerne gav imidlertid efter for Trykket, da hun kastede sig paa dem, Bunken skred, og hun gled ned paa Gulvet med den. Det gav et saadant Rabalder, at man ikke kunde høre et Ord af Bønnen. Valdemar Kristian stak i at le, og Sofie Elisabet klappede i Hænderne; men Leonora sprang op for at ile hen til sin Moder og hjælpe hende op. Fru Anna Lykke kom hende imidlertid i Forkøbet; men Fru Kirsten, der allerede var kommen paa Benene, stødte hende fra sig og brast i Krampegraad.

»Saa blev den Bøn nu til intet ved eders Galskab,« sagde Kongen, idet han rejste sig og vendte sig mod Fru Kirsten. »I gør eder selv til Spot. Ved Gud, det vilde være til at le ad, var det ikke i sin Grund saa sørgeligt!«

»Le I kun,« raabte Fru Kirsten rasende, »ligesom de to vanartige Børn der gjorde! I fryder eder dog i eders Hjerte over hvert Uheld, der rammer mig. Forbandet være den Time, da I kastede eders Øjne paa mig og gjorde mig til den usaligste af alle Hustruer!«

Saa truede hun ad Kongen med sin knyttede Haand og for forbi ham. Hun forsvandt i Halvmørket nede i Salen, mens de andre stod og saa med ængstelige Blikke paa Kongen. Han stirrede

efter sin rasende Hustru, indtil Døren havde lukket sig efter hende, og det Syn prægede sig dybt i hans Hukommelse, thi det skulde gaa saaledes, at dette blev deres sidste Møde. De havde set hinanden for sidste Gang i dette Liv.

Det anede Kongen dog ikke nu. Han tænkte fremdeles, at Fru Kirsten fik vel nok til sidst udraset og føjede sig. Den næste Dag agtede han sig til København til Daabsgilde hos øverste Kancellisekretær Iver Vind. Forinden havde han noget Skriveri at klare og sad tidlig om Morgenen og skrev, da Fru Anna Lykke traadte ind til ham. Han vedblev at skrive, men saa omsider op og studsede ved at se, at det var hende.

»Ej, hvad vil du her saa aarle?« udbrød han. »Hvorfor er du ikke hos Børnene?«

»Fru Kirsten har sendt mig, Eders Majestæt!«

»Hvad er der nu løs?« udbrød Kongen, idet han kastede Pennen fra sig.

»Hun beder Eders Majestæt om Forlov til at maatte drage fra Hove.«

»Og hvor vil hun saa drage hen?«

»Til sin Moder, Fru Ellen, Eders Majestæt!«

»Nu,« sagde Kongen efter at have tænkt lidt over det, »det er dog altid bedre end at løbe til Landsens Fjender, som hun engang havde i Sinde. Men hun vil blive ilde modtagen af Fru Ellen, det ved jeg. Saa løber hun derfra og stryger Landet rundt. Nej, hun faar blive her og skikke sig.«

Anna Lykke gik med det Svar, men kom kort efter igen.

»Hun staar fast paa at ville herfra,« sagde Fru Anna. »Jeg raader Eders Majestæt indstændig til at føje hende. Ellers vil det ende med, at hun rømmer, og da bliver Skammen større. Giv hende hellere naadig Afsked.«

»Hun skal have Fanden!« sagde Kongen, idet han rejste sig og gik nogle Gange op og ned i Stuen; han standsede saa foran Fru Anna og sagde

heftig: »Nu for tusinde Syger, vil hun endelig herfra, saa maa hun drage tusinde Djævle i Vold!«

Anna Lykke ilede tilbage til Fru Kirsten og bragte hende den glædelige Tidende, at Kongen havde givet hende Rejselov, idet hun klogelig gemte baade de tusinde Syger og de tusinde Djævle hos sig selv. Fru Kirsten blev saa glad, at hun gav sig til at klappe i Hænderne og springe om i Stuen; men Anna Lykke bragte hende til Eftertanke.

»Det er nu godt nok,« sagde hun. »Men hvad vil Fru Ellen tænke, naar I kommer saaledes farende umeldt og i Utide? Hun maa tro, at I er rømmet uden Kongens Tilladelse.«

»I har Ret, Anna,« svarede Fru Kirsten, idet hun sank om paa en Stol. »Glæden gjorde mig tummelumsk. Gaa tilbage til Kongen og bed ham opsætte en Skrivelse, hvori han lader min Fru Moder vide, at jeg drager herfra med hans Vidende og fulde Samtykke, og, det er sandt, bed om en Vogn til mig. Jeg vil ikke tøve her en Dag længer; nu, da Kongen agter sig til Staden, tager han vel alle Hestene med sig.«

Da Anna Lykke nu tredje Gang indfandt sig hos Kongen, havde hun nær ikke faaet ham i Tale. Han var rejseklædt, og Vognene rullede for Døren. Dog fik hun fremført sit Ærinde; Kongen kastede Hatten fra sig, satte sig og skrev i Hast nogle Linier med Adresse til Fru Ellen Marsvin, lagde Papiret sammen og rakte det til Anna Lykke.

»Er der mere?« spurgte han, da hun tøvede. »Gør det kort af, ellers kommer jeg aldrig af Sted.«

»Hendes Naade beder kun om en Vogn,« skyndte Fru Anna sig at sige. »Hun maa jo have noget at age bort paa.«

»Jeg har Brug for alle Hestene,« sagde Kongen, idet han trak sine Handsker paa. »Hun faar bie et Par Dage.«

»Men det gør hun ikke, Eders Majestæt! Hun

vil af Sted endnu i Dag, og det bør dog vel helst ske paa sømmelig Vis.«

»Nu, for tusinde Syger,« udbrød Kongen, »siden det har saa djævelsk en Hast med hende, da lad hende tage Fiskemesterens Øg. De ere af adskillig Haar ligesom hendes Sind, ho, ho!«

Dermed mente han, at de vare af forskellig Farve, den ene hvid, den anden rød, og desuden var det et Par gamle Udsætterheste. Fru Kirsten tog sig dog ikke det nær, naar hun bare slap bort. Imidlertid kom der dog til sidst en bedre Følelse over hende, eller maaske hun kun vilde redde Skinnet. Anna Lykke maatte nemlig endnu en Gang ud efter Kongen. Hun indhentede ham paa Taarntrappen.

»Naadigste Herre,« raabte hun ned til ham, »Fru Kirsten beder om at maatte sige eder Godnat.«

»Nej,« raabte Kongen, saa det klang i Trappehvælvingen, »paa den Afsked, hun har forskyldt af mig, er der sagt Godnat nok.«

Saa gik han ned, steg i Vognen og jog ud af Slotsgaarden med sit Følge.

Han havde Ret; der var sagt Godnat nok. Men denne i de Tider brugelige Form for en Afskedshilsen passede ellers i dette Tilfælde kun alt for godt. Der var sagt Godnat til hans Fred for Resten af hans Dage. Vel blev han nu Fru Kirsten kvit, og hun kom aldrig mere for hans Aasyn; men hun skulde vedblive at ærgre ham ved sine Streger, og for hendes Skyld opstod der mellem ham og hendes Frænder, ja siden endogsaa med hans egne Børn en Strid, som skulde holde ham varm lige til det sidste.

Fru Kirsten tog sig ikke Kongens Afvisning nær. Hun lavede muntert til Afrejsen og lagde ikke Dølgsmaal paa sin Glæde. Der hændte adskilligt, som vilde have været til at le ad, hvis det ikke, som Kongen sagde, da hun skred ned med Brændet, havde været saa sørgeligt i sin Grund.

Hun lod saaledes Prins Ulrik kalde og udtalte for ham sin Fryd over, at hun nu havde naaet sine Ønskers højeste Maal. Prinsen svarede høflig, at det glædede ham at se hende saa tilfreds, og hun blev saa glad over det Svar, at hun til Minde om sig skænkede ham et Skilderi, som var broderet paa Silke.

Afskeden med Ritmester Lichtenberg aflokkede hende dog en Taare. Hun var urolig for denne sin trofaste Ridders Skæbne, og det viste sig da ogsaa siden, at hendes Frygt havde været grundet. Vel gjorde Kongen ham ikke noget; men han fik dog ikke længe efter sin Afsked, og Grev Valdemar blev sendt til Ridderakademiet i Sorø for at blive oplært der.

Med sine Børn tog hun Afsked paa en overraskende let og munter Maade. Følte hun noget derved, saa skjulte hun det godt. Hun sagde til dem, at hun skulde ud paa en Rejse og bød dem skikke sig vel, mens hun var borte. Hun ytrede ikke engang noget Ønske om at faa sit sidstfødte Barn, den usalige lille Dorotea Elisabeth, med sig. Lad os haabe, at Hastværket havde nogen Skyld deri; men hvis det var hendes Hensigt at blive Barnet kvit, saa lykkedes det ikke; thi Kongen sendte det siden efter hende.

Hun drog saa bort, en Gaade for alle, maaske ogsaa for sig selv, og det er det bedste, der kan siges om hende.

Sjette Kapitel.

Søster Anne Katrine havner hos sin Fæstemand.

Aarene gik, og Leonora skred videre paa sin tornefulde Ungdomsbane. Hun udviklede sig herlig. Hun var lig en kraftig Plante, som Stormen ikke

kan oprykke, og som drager Næring selv af Nattefrostens isnende Rim. Moderens Fjernelse gjorde ikke Tilværelsen synderlig blidere for hende og hendes Søstre. Den efter Kongens Mening alt for lemfældige Fru Anna Lykke fik sin Afsked, og i hendes Sted blev den skrappe Karen Sehested, Tyge Kruses Enke, gjort til Hofmesterinde. Vel tumlede hun ikke saa vanvittig med Børnene, som Fru Kirsten havde gjort, men hun var dog af den Mening, at grundig Indprentelse af Dyd, Høviskhed og Kundskaber ikke var mulig uden flittig Brug af Riset. Heller ikke gjorde det nogen Forandring hverken i Leonoras eller Sofie Elisabets Stilling, at Trolovelsen med deres Fæstemænd nu var bleven fuldbyrdet. De, saavel som Anne Katrine, der dog nu var fjorten Aar, hendrog fremdeles deres Liv i Jomfruburet.

Den 3dje November 1632 sad de saaledes tillige med Pernille Qvitzov, som fremdeles blev opdragen ved Hove, i deres Kammer paa Frederiksborg. Der opholdt de sig den største Part af Aaret, hvorimod Kongen, naar han ikke var paa Rejser, boede paa Rosenborg ved København med Vibeke Kruse. Dog slap de ikke altid for at være under Tag sammen med denne Kvinde, som de hadede dødeligt, ikke saa meget af moralsk Finfølelse, som fordi de troede, at hun havde fordrevet deres Moder. Vel elskede de ikke Fru Kirsten; men med Aarene fik de dog Forstand paa, at deres Moders Vanære kastede Skygge paa dem selv.

De fik denne Dag nogle rolige Timer, fordi Fru Karen var optagen paa anden Maade, saa at de vare overladte til sig selv. De sad i Kreds omkring et rundt Bord, som tarvelig oplystes af et Spiddelys, thi til daglig Brug gik det sparsommeligt til ved Hoffet. De unge Damer vare ogsaa tarvelig klædte. Der blev lappet og stoppet paa deres Kjoler og Strømper efter deres høje Faders egen Befaling. Kristian den Fjerdes energiske

Virken var, som man ved, saa omfattende, at Statssagerne ikke hindrede ham i at tage sig af de mindste Enkeltheder i Husførelsen. Lappearbejdet udførtes i Regelen af mere øvede Hænder; men Hofmesterinden mente, at Frøkenerne ingen Skade havde af at øve sig i Kunsten. Hun havde saaledes nu givet Sofie Elisabet og Leonora hver en af deres smaa Tvillingsøstre, Kristianes og Hedevigs Kjoler at lappe, mens Elisabet Augusta og Pernille Qvitzov sad og strikkede hver paa en Strømpe. Kun Anne Katrine, der som den ældste skulde føre Tilsyn med de andre, havde Frihed til at more sig med et Silkebroderi.

Hofmesterinden havde imidlertid ikke været længe borte, førend Strikkepindene gik i Staa, og Synaalene hvilede. Anne Katrine lod sit Broderi synke ned i Skødet og sad og saa hen for sig med et drømmende Blik, Sofie og Pernille gav sig til at stikke Hovederne sammen, hviske og fnise, mens Elisabet, den yngste i Selskabet, en Pige paa otte Aar, lod Armene og Hovedet hvile paa Bordet og faldt i Søvn. Leonora derimod tog en Bog frem og gav sig ivrig til at læse. Hendes Tørst efter Kundskab var stor, og at lære var kun som en Leg for hende. Hendes skarpe Opfattelse og mageløse Hukommelse forbavsede ofte hendes Lærere. Uagtet hun kun var elleve Aar gammel, vidste hun dog mere end de fleste voksne og modne Kvinder paa hendes Tid.

Hun tænkte altsaa ikke paa sin Fæstemand, hvorimod Frants Rantzau stadig var i Anne Katrines Tanker. Det stundede nemlig nu til Bryllup for de to. Hun holdtes nu for at være giftefærdig, og Kongen havde i dette Foraar gjort Frants Rantzau til Rigets Hofmester og saaledes sat ham paa den øverste Plads i Riget, uagtet han endnu ikke var tredive Aar gammel. Denne Svigersøn var saaledes bleven sat paa en glimrende Plads, men han var ogsaa Kongen den kæreste. Med de andre to

gik han mere sindig til Værks. Sofies Fæstemand, Kristian Pentz, maatte nøjes med Kommandantskabet i den lille Fæstning Glückstadt. Ulfeldt derimod var dog bleven Kammerjunker, hvilket gav ham den Fordel at være om Kongens Person og have hans Øre.

»Hvor du dog sidder der og maaber!« sagde Sofie Elisabet til Anne Katrine. »Men jeg kan gætte, hvad du tænker paa: paa Frants og Bryllup og ikke paa andet, saa lang Dagen er. Ja, nu skal du snart ind og krones som Brud. Saa bliver du som Rigshofmesterens Hustru den fornemste Frue i Landet, mens jeg, naar jeg engang bliver gift, skal sidde og kukkelure i Glückstadt, det Hul!«

»Den Tid, den Sorg,« sagde Leonora. »Du plages altid skrækkelig af Misundelse.«

»Aa, paa dig er jeg sandelig ikke misundelig,« svarede Sofie spydig. »Jeg misunder dig ikke din fattige Fæstemand, som har hele seksten Søskende. Det bliver nok en fin Arvelod, han faar. Han er en Stodder imod Kristian Pentz.«

»Det er da vel,« svarede Leonora ikke mindre spydig, »at din Pentz saaledes kom ovenpaa; men jeg vil ikke giftes med en Pengesæk. Korfits's Person er mig dyrebar, og han er en langt smukkere Herre end din tykke Fæstemand.«

»Men han har raadne Ben!« raabte Pernille Qvitzov, og saa brast hun og Sofie i Latter, hvorpaa den sidste sprang op, hentede et Stykke Plaster fra Medicinskabet og holdt det for Næsen af Leonora, idet hun spurgte: »Lugter det godt?«

»Du er et Skarn!« raabte Leonora, idet hun slog til Sofies Haand.

»Nu,« svarede Sofie, idet hun gik tilbage til sin Plads. »Du maa jo vænne dig til slig Stank, da du sagtens maa smøre din Husbonds Salveklude, naar I to komme sammen.«

»Selv om hans Ben vare raadne, hvad de dog ikke ere,« sagde Leonora forbitret, »saa vilde han

dog være mere frisk end din Pentz, som hver Aften gaar drukken i Seng.«

Til Svar kastede Sofie lille Kristianes Kjole i Hovedet paa Leonora; men paa Vejen slukkede den Lyset. Et Øjeblik efter gik Døren op, og Hofmesterindens vrede Røst lød skændende til dem gennem Mørket.

»Jeg kom til at slukke Lyset, da jeg vilde pudse det,« sagde Sofie, da det igen var blevet tændt.

Karen Sehested lod sit skarpe Blik løbe rundt i Kredsen, men undlod denne Gang at holde Forhør.

»Her er kommet Brev fra Hans Majestæt,« sagde hun med sin strammeste Mine. »Han ønsker Frøken Anne og Leonora ind til sig paa Rosenborg og —«

»Ej!« udbrød Anne Katrine, idet hun sprang op og klappede i Hænderne.

»Kan I ikke styre eder, indtil jeg faar talt ud,« sagde Fru Karen vredt. »I skal ikke af Sted i Aften, skønt jeg ikke tvivler om, at I gerne løb herfra ved Nattetide for at komme i Lag med eders Fæstemænd. Jomfruerne ere i disse Tider ublu, fordi Tugten fattes; men jeg er ikke som Anna Lykke, der tillod eder at løbe med de unge Herrer og fjase med dem, hvorover Hans Majestæt med Rette blev saa vred. I har nu heller ikke noget godt at slægte paa —«

»Nu tier I!« raabte Leonora forbitret. »Intet ringeagtende Ord om vor Fru Moder, eller —«

»Eller hvad?« spurgte Fru Karen, da Leonora tav. »I vil kanske klage over mig hos Kongen? Jo, der vil I komme til den rette med den Sag! Men jeg faar udrette mit Ærinde. I skal derind i Morgen; af hvilken Grund, det ved jeg ikke. Hans Majestæt har ikke nedladt sig til at aabenbare mig det. Marie Volters skal ledsage eder, og derved maa det saa blive, endskønt jeg vilde have fundet

det mere passende, om Hans Majestæt havde overdraget mig det Hverv.«

Anne og Leonora vare lige glade, hvem de fik med, naar de kun kom af Sted. Den næste Morgen rullede de i en af Kongens smaa Postvogne, som de kaldtes, ad København til. En Rideknægt red foran Vognen, men ikke til Stads alene. Han var nødvendig til at lukke Kongevejens mange Led op. Kun de kongelige og Rigets høje Embedsmænd turde færdes paa den Vej og havde Nøglen til Ledene. Med Fryd saa de det ene Led efter det andet blive lukket op, mens de kørte igennem, indtil de endelig fik klaret det sidste. I Aftenskumringen naaede de Rosenborg, som dengang laa uden for Byens gamle Volde, og kørte ind over Vindebroen paa Slottet.

De bleve straks førte ind til Kongen, som sad i sit Kabinet og havde Vibeke Kruse hos sig. Han tog muntert og hjertelig imod sine Døtre, men Synet af Vibeke formørkede deres Glæde. Den Hilsen, hun fik af dem, var saa stolt og afvisende, at hun blev baade rød og bleg derved. Ikke engang Kongens Nærværelse kunde ved denne Lejlighed skærme Vibeke mod de Hadets Lyn, som Kirsten Munks Døtre udsendte imod hende fra deres funklende Øjne. Hofmesterindens nedsættende Hentydning til deres Moder den foregaaende Dag lød endnu i deres Øren og ophidsede dem. Kongen lod ikke til at mærke noget. Han vilde vel ikke have Glæden ved Døtrenes Besøg ødelagt. Vibeke fjernede sig frivillig, og Kongen holdt ikke paa hende. Den stakkels Kvinde var stille og bly. Hun holdt sig tilbage, hvor hun kunde, blandede sig ikke i noget og havde ingen anden Ærgerrighed end at være om Kongen og pleje ham. Det skulde da være paa sit Barns Vegne, thi hun havde allerede født Kongen en Søn, den siden for sin Tapperhed navnkundige Ulrik Kristian Gyldenløve. Kongen fordrede nu ikke mere, end at Vibeke levede ukræn-

ket i Fred hos ham. Han kendte sit Folk, som hverken dengang eller siden har villet godkende deres Kongers fri Forbindelser og aldrig nedlod sig til at krybe for kongelige Friller.

»Frants og Korfits ville snart være her,« sagde Kongen, »og saa ville vi gøre os en glad Aften. Vi kunne saa ogsaa tale med Frants om Bryllupsdagen og faa den fastsat.«

»Jeg tænkte det nok,« udbrød Anne Katrine glad, »at denne Rejse havde noget med mit Bryllup at gøre.«

»Ja, ja,« sagde Kongen, idet han kneb hende i Kinden, »du har ilet med at vokse dig stor bare for at komme des før i Brudeseng.«

»Nej, kære Hr. Fader,« svarede Anne, idet hun blev lidt rød, »der gør I mig Uret. Jeg tænker kun paa at fæste Bo der, hvor min kære Fæstemand er, og altid blive hos ham.«

Begge Svigersønnerne kom kort efter, Frants Rantzau munter og som altid indtagende ved sit tækkelige, frimodige Væsen, Ulfeldt mere stiv og afmaalt. Skønt ærbødig nok mod Kongen, stræbte han dog at holde paa sin Værdighed, og derfor blev hans Person heller ikke Kongen rigtig kær.

Mødet mellem Frants Rantzau og Anne Katrine var saa lysteligt et Syn, som Ungdom, Skønhed og to elskende Hjerters Haab om Lykke kunde gøre det til. Derimod faldt det mere stille og alvorligt ud mellem Ulfeldt og Leonora, og det ikke alene paa Grund af den store Forskel i deres Alder. I hendes unge Hjerte var rigtignok Kærlighedens Ild allerede i Færd med at blusse op, og han havde vel ogsaa faaet sin Barnebrud kær; men Kærlighed spillede ikke den første Rolle hos ham. En stærk Ærgerrighed brændte i hans Sjæl, og han havde en overdreven Forestilling om sine Evner og sit Værd. Med Harme og Misundelse saa han sin med ringere Aandsevner udrustede Svoger hævet

til den højeste Post i Riget, som han efter sin egen Mening bedre vilde have kunnet magte.

Han hjalp altsaa ikke meget til at gøre Aftenen munter for sin kongelige Svigerfader, hvorimod de andre gjorde des bedre Fyldest. Taflet var dækket i det skønne Værelse ved Siden af Kongens Sovekammer, og der nød de det rigelige Maaltid under munter Samtale. Dog drak Herrerne i Førstningen med Maade; først da Anne Katrine og Leonora havde fjernet sig for at søge Sengen, gik det løs.

Et Gilde uden en Rus var jo i vore Fædres Øjne ganske mislykket. Den Evne at kunne taale megen Vin holdtes for et Tegn paa Mandighed, og den Mand, der i et Vennelag gav sig hen i Bakkus's Arme, fik Ros for et godt Hjertelag og et ærligt Sind, hvorimod den maadeholdne mistænktes for Lumskhed og Lureri. Det hjalp ikke, hvor ofte de end gjorde den Erfaring, at naar Vinen løser Tungen, saa kommer ikke altid kun det gode, men ogsaa det onde, der ligger paa Bunden af Hjertet, frem.

»Her sidde vi vel,« sagde Kongen. »Drik, Korfits! Du sidder jo der og nipper til Glasset som en Høne af Truget. Frants, han kan bedre!«

»Ja, Eders Majestæt,« svarede Ulfeldt, »han lider ikke af nogen Sygdoms Daarlighed og har sunde Ben. Jeg maa paa Grund af min Aaresygdom holde Blodet i Ro.«

»Ha, ha!« lo Kongen. »Saa Vinen gaar i Benene paa dig? Da er du jo allerbedst faren og maa kunne taale mere end vi andre, hvem Vinen gaar i Hovedet. Drik, siger jeg! Kan du ikke gaa hjem, skal du blive kongelig baaren.«

Ulfeldt maatte da tømme sit Glas, som var fyldt til Randen af den stærke Rhinskvin; men han skubbede siden af sig, saa ofte han kunde, hvorimod Rantzau hver Gang stak ud til Bunds. Men uagtet Vinen ellers plejede at gøre ham glad, blev han denne Aften mere alvorlig, jo længer han drak.

Anne Katrine var Skyld deri. Hun havde sagt til ham: »Kunde nu kun Fru Moder komme med til vort Bryllup! Det kunde maaske føre til Forlig med Kongen. Nyt Lejligheden nu, mens han er i godt Lune, og gaa i Forbøn for hende!«

Frants Rantzau havde ingen Grund til at elske Fru Kirsten, som aldrig havde yndet ham. Men Moderens Vanære kastede en Skygge paa Døtrene, og det pinte ham. Folk gik saa vidt at paastaa, at Kirsten Munk aldrig havde været andet end Kongens Slegfredviv, og denne Sigtelse fik et Skin af Sandsynlighed, ved at Brylluppet var blevet holdt i stor Stilhed, saa at de nærmere Omstændigheder ved det vare ukendte for de fleste Men den Tanke, at hans Hustru af mange blev holdt for et Slegfredbarn, var Frantz Rantzau utaalelig.

Fru Kirsten satte desuden nu alle Hjul i Gang for at faa sig renset for Kongens Sigtelse for Utroskab og igen komme til Ære og Værdighed. Efter at hun, som Kongen havde forudset, var kommen paa Kant med sin Moder, var hun faren gennem Landet og havde overalt, hvor hun kom frem, bagtalt Kongen. Det havde han omsider sat en Stopper for ved at tvinge Ellen Marsvin til at overlade sin Datter Gaarden Boller i Jylland. Der levede Fru Kirsten nu i en Slags Arrest, da hun ikke uden Kongens Tilladelse maatte forlade Gaarden. Men saa gav hun sig til at udsende Skrivelser til Frænder og Venner for at faa dem til at udøve et Tryk paa den ubønhørlige Konge. Ingen var nærmere dertil end Frantz Rantzau, som dog vidste, at Kongen ikke taalte den mindste Hentydning til Fru Kirsten. Nu gav Kongen ham imidlertid selv en Lejlighed, idet han gækkede ham med den hede Elskov, der herskede mellem ham og Anne Katrine.

»Du est en lykkelig Mand, Frants,« sagde han, »som vor Datter hænger ved dig! Hun er saa glad ved dig, som var du Kejseren af Kinesiens Søn.«

»Ja, jeg er en lykkelig Mand, deri har Eders Majestæt fuldt ud Ret,« svarede Rantzau. »Hvor saa man en mere fager og blid Jomfru end min Fæstemø, og hun er min Herre og Konges Datter. Hendes Kærlighed ærer og fryder mig paa een Gang. Dertil kommer, at Eders Majestæt har vist mig stor Tillid og Yndest, somme Folk mene vel alt for megen,« føjede han til, da han saa, at der gled et spotsk Smil over Ulfeldts Læber, og saa tav han uden at være kommen til Maalet.

»Hvortil den lange Snak?« spurgte Kongen. »Vi tvivler ikke om din Taknemmelighed, Frants, og stoler trygt paa, at du vil blive vor Datter en god Husbond.«

»Ved Gud Almægtigste vil jeg det, og hun tænker med Glæde paa vort forestaaende Bryllup. Vi vente nu kun paa, at Eders Majestæt skal fastsætte Dagen. Dog fattes der noget i hendes Glæde.«

»Tænkte jeg det ikke nok,« sagde Kongen muntert, »at den lange Opræmsning varslede en Supplik, ligesom i en Procession en lang Række Tjenere, som gaa i Spidsen, melder et stort Herskabs Komme. Sig frem, hvad det er, hun attraar? Ønsker vor Frøken Datter et Brudesmykke, som vilde være en Dronning værdig, eller vil hun kanske have sin Brudekjortel stukken med Perler lige fra Halslinningen og ned til Fodsømmen?«

»Nej, Eders Majestæt, det er ikke noget af den Sort, langt mindre kostbart, men dog stort nok, fordi det mulig gaar eders Hu imod. Dog vil det ikke forringe Eders Majestæts Ære, mens det kendelig vil forøge min Bruds.«

»For tusinde Syger,« udbrød Kongen utaalmodig, »hør op med de Omsvøb og lad os faa Rede paa, hvad det er for en underlig Ting!«

»Nu, Eders Majestæt,« sagde Rantzau, idet han skød Hjertet op i Livet, »hvad hun saa inderlig ønsker, det er, at Pladsen ved eders venstre Side

ikke maa staa ledig ved vort Bryllup. Hun beder ved mig Eders Majestæt om, at I vil unde Fru Kirsten at overvære sin Datters Vielse og komme til Hove, bliver det end kun for nogle faa Dage.«

»Saa der slap det ud!« raabte Kongen. »Nej og atter nej, det skal ej ske! Om saa alle kristne Potentater i ganske Europien faldt til Fode for mig og bad mig derom, saa gjorde jeg det ikke! Fru Kirstens ublu Nærværelse skal ikke skænde vor gode, dydige Datters Brudefærd, ved Gud skal den ej!«

»Der gav Eders Majestæt mig sandelig rent Svar og lagde ikke Fingrene imellem,« sagde Rantzau hidsig. »Nu, jeg elsker ikke Fru Kirsten; men hun er dog Frøken Annes Moder, og om jeg tør sige det, da er Eders Majestæt dog mulig traadt hende for nær og har ikke handlet kristeligt i den Sag.«

»Nu gaar du for vidt, Frants,« sagde Ulfeldt, »og sætter Hans Majestæts Taalmodighed paa alt for haard en Prøve.«

»Nu, nu, Korfits,« sagde Kongen med et ildevarslende Smil, »vi er ikke saa ømskindet. Var vi det, da vilde alle de Bremsestik, vi have faaet for den Sags Skyld, for længe siden have gjort det af med os. Dog,« vedblev han, idet han trak Brynene sammen, »vil jeg nu een Gang for alle sige dig noget, Frants! Bland dig ikke i vore private Sager! Skøt hellere dine egne og tag vare paa dit Embede! Du er en sløj Statholder, vi kunde min Tro have faaet en bedre! Nu er du det engang, og vi vil ikke tage vor Haand fra dig, men —«

»Ej, saadan!« udbrød Rantzau, idet han i stor Forbitrelse rejste sig. »Er Eders Majestæt ikke tilfreds med min Tjeneste, da giv mig hellere min Afsked. Jeg har ikke trængt mig paa, nej, ved Gud har jeg ikke! Jeg har tjent Eders Majestæt ærlig og tro og —«

»Nu, nu, Frants,« sagde Kongen i en mildere

Tone, »lad det nu være nok! Sæt dig, saa ville vi drikke Godnat, sove derpaa og saa glemme den hele Sag.«

Men Rantzau slog afværgende med Haanden og gik uden Hilsen, hvilket var en grov Tilsidesættelse af den Ærbødighed, han skyldte Kongen.

»Han har faaet for meget,« sagde Ulfeldt, »han ved ikke, hvad han siger eller gør. Lad ham sunde sig lidt og sove Rusen ud. I Morgen kommer han igen og beder Eders Majestæt om Tilgivelse.«

»Nej,« svarede Kongen, »vi vil ikke vente dermed til i Morgen. Jeg nedhejser ikke Vindebroen, saa faar han vel blive her. Naar han har trukket lidt frisk Luft, lader jeg ham hente og forliger mig med ham.«

Kongen var nemlig sin egen Bromester. Ved en snild Mekanisme kunde han fra sit Sovekammer baade ophejse og nedlade Vindebroen, som var den eneste Adgang til det med Vandgrave helt omgivne lille Slot. —

Anne Katrine og Leonora vare imidlertid ikke gaaede i Seng. De havde for megen Uro i Blodet til at kunne sove, og deres Hjerter vare saa fulde, at de maatte meddele sig til hinanden. Da det var stille Vejr og Maaneskin, lukkede de Sovekammervinduet op og stod og stirrede op til Maanen, idet de talte om deres Fæstemænd, og hver priste sin.

Da hørte de Fodtrin i Gruset nedenfor, hvor der var en Gang mellem Slottet og Vandgraven, men den gik saa tæt inde ved Muren, at de ikke kunde se derned uden at række sig ud, og forinden var den Person, der gik forbi, forsvunden om Taarnhjørnet.

»Det lignede Frants's Gang,« sagde Anne. »Det var korte, hurtige Skridt.«

»Hvad skulde han dog herude nu?« spurgte Leonora; men i det samme hørte de et Plask og et halvkvalt Raab.

»Jesus, hvad var det?« raabte Anne, greben af Rædsel.

»Nogen maa være falden i Graven,« sagde Leonora og løb ud af Stuen, fulgt af Anne.

De ilede ned ad Taarntrappen og slap ud i det fri ad den lille Bagdør.

»Der flyder en Hat!« sagde Leonora, idet hun pegede ud paa Vandet.

Maanen skinnede paa den hvide Fjer, som sad i Hatten, og fra en stor Ædelsten i Agraffen gik der et Blink.

»Det er Frants's Hat!« raabte Anne, idet hun greb Leonora i Armen.

»Han har tabt den,« sagde Leonora, »han maa være her i Nærheden.«

De løb rundt om Slottet, men de fandt ingen. Drabantvagten, som stod paa den anden Side ved Hovedindgangen, vidste kun, at Rantzau var kommen ud; siden var han ikke bleven set. Saa styrtede de ind til Kongen, men da de kun fandt Ulfeldt hos ham, raabte Anne: »Han er omkommen!« og sank afmægtig om.

Saa snart Kongen ved Leonora havde faaet Rede paa Sagen, skred han straks til Handling. Tjenerskabet blev kaldt til, Fakler og Blus tændte, og hvem der saa Slottet gløde i det røde, flagrende Skær, maatte tro, at Kongen den Nat gav en glimrende Fest.

Graven var ikke dyb; de fandt hans Lig ved Broen. Hvorledes han er styrtet ud, er aldrig blevet opklaret; men ingen tvivlede om, at her forelaa et simpelt Ulykkestilfælde. Den afdødes ophidsede Sindstilstand og af Vin omtaagede Sanser havde vel fremkaldt et Fejltrin og lammet hans Evne til siden at redde sig. Tanken om Selvmord laa meget fjern for den Tids Mennesker. Hvor store Skrøbeligheder der end heftede ved den dalevende Slægt, saa bares den dog oppe af den kristelige Tro, som ikke kan forliges med slig fej, gudforladt Selvop-

givelse, og hos den livsglade Frants Rantzau havde der aldrig vist sig Spor af Sindsforvirring.

Kongen sørgede dybt over Frants Rantzaus Død; han havde haft ham meget kær, og gennem hele Folket gik der et Suk over denne ridderlige og elskelige unge Herres bratte Død, om man end mest tænkte paa den gode, blide Kongedatters Sorg. For hende blev Slaget knusende. Hun hentæredes af Græmmelse, og da der siden stødte Sygdom til, bukkede hun hurtig under. Otte Maaneder efter Frants Rantzaus Død laa Anne Katrine i sin Grav.

Leonora græd modige Taarer over sin kæreste Søsters Død. Det var det andet Kors, Dødens Engel havde sat paa hendes Ungdomsvej. Dog skulde der komme Tider, da hun fristedes til at misunde de kære, hvis Lod det var blevet at kaldes bort i deres Ungdoms og Lykkes Blomstringstid, inden de fik Livets Elendighed at smage. Anne Katrine havde faaet sit Hjertes Ønske opfyldt at fæste Bo der, hvor hendes kære Fæstemand var, og blive hos ham til evig Tid. Et Genskin af Himmeriges Glæde faldt over denne blide og trofaste Kongedatters Minde.

Syvende Kapitel.

Leonoras Indtrædelse i Verden.

Aaret 1634 blev et Mærkeaar i det danske Hofs Annaler; thi da stod den udvalgte Konge eller Tronfølger Prins Kristians Bryllup med Prinsesse Magdalena Sibylla af Sachsen. Festen varede i over en Uge, og der blev ved denne Lejlighed udfoldet en saadan Pragt, at der gik Ry deraf over hele

Europa. Endnu findes jo paa Rosenborg et Minde derom i det uhyre kostbare, perlestukne Ridetøj, som Prinsen brugte, da han i et glimrende Optog førte sin Brud ind i Hovedstaden. Skønt Kristian den Fjerde var nøjeseende og sparsommelig til daglig, elskede han dog Pragt og sparede ikke, naar det gjaldt at hævde det kongelige Huses Værdighed. Men ved denne Lejlighed gik han rigtignok til fantastisk Yderlighed og brugte en efter de Tiders Maalestok uhyre Sum for at give Bryllupsfesten Afveksling og Glans. Baller, Skuespil, Fyrværkerier og alle Slags Turneringer med tilhørende pragtfulde Optog afløste hverandre. Denne Hvirvel af Fester, hvori Kongen, hans Hof og hans fyrstelige Gæster tumlede sig, lignede et Eventyr af tusinde og een Nat, saa blendende var det hele i al sin smagløse og naive Brogethed.

Men skønt disse Festdage bleve uforglemmelige for alle Deltagerne, vare de dog særlig mærkelige for de to ældste Kongedøtre. Ved denne Lejlighed stod nemlig tillige Sofie Elisabets Bryllup med Kristian Pentz, og Leonora Kristina viste sig første Gang offentlig ved Hoffet. Hun indtraadte saaledes i sit fjortende Aar i de voksnes Kreds. Konfirmation brugtes nemlig dengang ikke; den var bleven afskaffet ved Reformationen og indførtes først igen over et Aarhundrede senere.

Kongen viste altid sine Døtre al Ære og gjorde i det hele taget ingen anden Forskel paa sine kongelige og morganatiske Børn, end hvad deres forskellige Stillinger nødvendigvis krævede. Men ved denne Lejlighed udmærkede han Kirsten Munks Døtre særlig. De fik nemlig i Brudetoget Plads umiddelbart efter Brudens Moder, Kurfyrstinden af Sachsen, og dennes Søster, Hertuginde Marie Elisabet af Holsten-Gottorp, ganske som om de havde været fødte Prinsesser.

Forholdet mellem den hensovede Dronning Anna Katarinas og Fru Kirstens Børn var ogsaa dengang

meget venligt. Ja, selv den uægte fødte Kristian Ulrik Gyldenløve, han, hvis ulykkelige, ukendte Moder døde, da hun sad og flettede sit Haar for Spejlet, blev venlig behandlet af sine heldigere stillede Halvsøskende. Den onde Aand, som havde tilintetgjort Kongens huslige Fred, var jo fjernet, kunde kun vække Uro i Frastand og derfor til visse Tider glemmes, indtil andre onde Aander i sildigere Tider brød frem og overtog Kirsten Munks Rolle.

Disse Festdage bleve altsaa en lys og lykkelig Tid for Kongen. Han nød Glæden og undte andre den kongeligt. Han havde gjort adskilligt for at se tilfredse Mennesker omkring sig. Saaledes var Ulfeldt, som i to Aar havde været Lensmand paa det fjerne Bahus, bleven kaldet hjem for at overtage Stegeborg paa Møen. Derved naaede han sine Ønskers Maal at komme Kongen nærmere. Tillige blev han, Pentz og ti andre Adelsmænd hædrede med Ridderslaget og fik Elefantordenen.

Prins Kristians Bryllup stod den 5te Oktober. Derefter gik det løs med Turneringer og andre ridderlige Øvelser; men den 7de Oktober blev Festlighedernes Glanspunkt; den Dags Aften opførtes nemlig den store Opera-Ballet. Det gik for sig paa Slottet, i Kristian den Førstes Riddersalsfløj, som udgjorde eet vældigt Rum, seks og firsindstyve Alen langt og fyrretyve Alen bredt. Skuepladsen var indrettet i Salens øverste Ende, men udgjorde kun et ved Drapperier afdelt Rum, og hele Dekorationen fremstilledes paa Bagtæppet. Der skulde Stykket spilles, men Dansene i det udføres paa en foran Skuepladsen afspærret Plads, hvor Musikanterne vare opstillede. Nærmest ved denne Danseplads stod der nogle Rækker Stole og Bænke til Fyrsterne og de fornemste Damer og Herrer, hvorimod Resten af det store Selskab maatte nyde Skuespillet staaende, undtagen for saa vidt der var Plads paa Vægbænkene.

Salen var allerede næsten fuld; men Herskaberne

havde endnu ikke indfundet sig. Skæret fra den store Mængde Vokslys i den dobbelte Række mægtige Lysekroner, i Kandelabre og faste Vægstager forjog Mørket fra hver Krog i det store Rum, gav Tapeternes brogede Billeder og Loftmalerierne Liv og spredte Glans over Gæsternes mangefarvede Dragter. Sjælden var der i Danmark paa eet Sted set saa megen Silke og Fløjel, Gyldenstykke og Sølvmor eller saa mange gyldne Smykker, Kæder, Ringe, Knapper og Kaardefæster, som funklede af Ædelstene. De glimrede ogsaa fra Skospænderne og Hattenes Agraffer eller Fjerholdere, naar Herrerne hævede eller sænkede dem. De bar nemlig alle Hatten i Haanden. Kun Fyrsterne havde den Rettighed at bære Hat i Stuen.

Det viste sig altsaa ved denne Lejlighed, i hvilken Grad Adelens Pragtsyge var tiltagen. Dog bør man ikke deraf slutte, at de gamle, jævne Sæder ganske vare aflagte. Mangen adelig Mand eller Kvinde, som ved festlige Lejligheder bar en lille Formue paa deres Stadsdragter, kunde maaske i deres landlige Hjem til daglig være at se i simpelt Klæde eller Hvergarn. De teede sig da heller ikke selv nu, da de vare i Stadsklæderne, videre fint. Det gik ikke til her som ved Europas Mønsterhof i Paris, hvor de franske Hofmænd gik paa Taaspidserne, hvor der altid spandtes Rænker, og hvor man næppe turde trække Vejret, naar Kardinal Richelieu, Adelens Bøddel, gik gennem Ludvig den Trettendes Forgemak. De danske Herrer talte og lo muntert og frit. De mente, at det var tidsnok at tie, naar Kongen viste sig, saa det summede lystigt i Hallen som i en vældig Bikube.

Den franske Ambassadør, Grev d'Avaux, lod en Ytring derom falde til Ulfeldt, der var bleven udvalgt til at være Marskal hos Greven, mens denne opholdt sig i Danmark, og som derfor ledsagede ham overalt. De stod i en Vindueskrog og samtalede fortrolig. Den franske Greve yndede i

høj Grad Ulfeldts Selskab. Intet Sted havde han truffet paa en Mand med et saa værdigt og vindende Ydre, saa omfattende Kundskaber og saa stor Veltalenhed. Ulfeldt talte desuden Fransk lige saa flydende som sit eget Modersmaal.

»Jeg staar her,« sagde Greven, »og glæder mig over eders Landsmænds naturlige og frimodige Væsen. Aldrig saa jeg et saa muntert Hof som dette.«

»Eders Ekscellence mener nok,« svarede Ulfeldt med et Smil, »at denne Forsamling kun lidet ligner et Hof og allermindst det franske.«

»Det har jeg ikke sagt. Vi have vel finere Sæder i Frankrig; men de opvejes hos eders Landsmænd af naturlig Værdighed, som har en velgørende Tilsætning af Hjertelighed. At man her ikke staar tilbage for os i Sans for Kunst og Poesi vil sikkert vise sig i Aften. Jeg glæder mig til at se Opera-Balletten. Hvem har arrangeret den?«

»Hofmaleren Carl van Mandern.«

»Altsaa en Mand af Geni; saa bliver det sikkert effektfuldt. Men især glæder jeg mig til at se Frøken Leonora og hendes lille Søster, Frøken Elisabet Augusta, optræde i Balletten.«

»De burde efter min Mening ikke have faaet Lov til det,« sagde Ulfeldt med en stram Mine.

»Ah, I er jaloux?«

»Paa ingen Maade. Jeg mener kun, at ingen af Hoffets Herrer og Damer, men allermindst Kongens Døtre burde tage Del i dette Gøgl. Det er Gyldenløve, der har sat det i dem.«

»Min Respekt for Monsieur Gyldenløve!« udbrød Greven smilende. »Det gør mig ondt, at I ringeagter dramatisk Kunst, og jeg vil sige eder, at hos os agter ingen af Herskaberne, lige fra Kongen og Dronningen, sig for gode til at agere. Frøken Leonora maa nu kunne gøre god Fyldest. Hendes Skønhed og Ynde er uforlignelig og over-

gaar Frøken Sofie Elisabets, uagtet hun ogsaa er smuk.«

»I den Sag kunne vi let blive enige, Hr. Greve,« sagde Ulfeldt. »Frøken Leonora er selvfølgelig i mine Øjne den skønneste unge Dame i Verden.«

»Dog er det nok ikke hendes største Fortrin. Hun har en for sin Alder mærkelig moden og dannet Aand. Hendes Opdragelse maa have været udmærket og omhyggelig.«

»Der er i hvert Fald ikke blevet sparet paa Riset.«

»Nu ja, Børn maa have Ris, ellers lære de ikke noget. Men det er da sikkert en Tid, siden Frøken Leonora smagte Riset.«

»Ikke saa meget længe siden,« svarede Ulfeldt og fortalte nu den forbavsede Greve om et Sammenstød, som Leonora nylig havde haft med sin gamle Musiklærer, Organisten Johannes Meinecke i Frederiksborg. En Dag, da han var misfornøjet med hendes Spil, tog han hendes Fingre og slog dem mod Tangenterne; men hun sprang op, tog hans Haand og dunkede den til Gengæld saa haardt mod Tangenterne, at Spinettens Strenge sprang.

»Ha, ha!« lo Greven. »Det var ekscellent gjort! Den gamle Tølper fortjente det ikke bedre; og derfor blev hun revset?«

»Ja, eller rettere i den Grad mishandlet af Hofmesterinden, Fru Karen Sehested, at hun i flere Dage efter var lam. Jeg gik saa til Kongen og fordrede Fru Sehesteds Afskedigelse. Dog er det kun to Dage siden, at jeg drev den igennem. Men jeg maa bede Eders Ekscellence om ikke at omtale min Indblanding i Sagen for Hannibal Sehested. Han føler sig nemlig højlig krænket over sin Søster, Fru Karens Afskedigelse og vilde ikke tilgive mig det, om han fik det at vide.« —

Hannibal Sehested til Nøragergaard var den-

gang endnu kun Hofjunker; men han var stærkt i Færd med at indynde sig hos Kongen. Han havde allerede lille Frøken Kristiane i Kikkerten, og det lykkedes ham ogsaa siden at vinde hende og indtage en fremragende Plads i de mægtige Svigersønners Kreds.

»Monsieur Sehested,« sagde Greven, »er en charmant Mand og meget perfekt i Fransk. Han skal jo ogsaa optræde i Aften?«

»Ja,« svarede Ulfeldt med et spydigt Smil, »I vil faa ham at se som Pan med et Horn i Panden.« —

Kort efter hørtes fra den nederste Ende af Salen, hvor Indgangen fra Gaarden var, Raabet: »Kongen kommer!« Al Snakken hørte op, og Selskabet ordnede sig, idet Herrerne stillede sig til højre, Damerne til venstre, saa at der blev en bred Gang i Midten. Næppe var man kommen i Orden, førend det røde Skær af Faklerne lysnede i Døraabningen. Der var nemlig ingen Forbindelse mellem Riddersalsbygningen og Kongefløjen. Raadstuebygningen og det skumle Blaataarn laa imellem. Herskaberne maatte altsaa gaa over den mørke Slotsgaard, hvilket gav Lejlighed til højtidelige Optog med Fakkeldragere. Da disse vare komne ind, stillede de sig i Række langs Salens Endevæg og løftede Faklerne, mens det kongelige Tog langsomt skred forbi.

Marskallen, Niels Krabbe, førte Toget, og umiddelbart efter ham kom Kongen med Hertuginden af Sachsen. Efter dem fulgte de nygifte og saa alle de andre parvis. Alle fandt det lysteligt at se Prins Kristian skride frem med sin unge Gemalinde. Han var en høj, svær Herre paa over tredive Aar, hun kun sytten Aar gammel, en slank, fin Kvinde med et jomfrueligt, næsten barnligt Ydre. Han kunde altsaa næsten have været hendes Fader; og hans Væsen var sat nok, men Udtrykket i hans Aasyn meget mildt. Det tydede mere paa munter

Livslyst end paa Alvor og Handlekraft; men netop hans bløde Sind havde skaffet ham stor Folkeyndest Derimod saa man ikke med venlige Øjne paa Hertug Frederik af Gottorp, der i den sidste Krig var optraadt som Danmarks argeste Fjende. Han var imidlertid Kongens Søstersøn og Hertuginden en Søster til Bruden, hvorfor den godmodige Konge alligevel havde indbudt dem.

Sidst i Rækken kom Hertugen af Sachsen, ført af Kongens næstældste Søn, Hertug Frederik, en mørkladen, slank Herre paa fem og tyve Aar, dengang endnu ugift. Han vakte ikke stor Opsigt. Ingen anede dengang, at han var Danmarks vordende Konge og som Frederik den Tredje skulde stige op paa Tronen efter sin Fader.

Alle bøjede sig, mens Herskaberne skred forbi, og det hele Optrin var saa storladent, at det godt kunde have ladet sig se i Louvre. Men hvad der satte Kronen paa Værket og gav det hele et saa ægte kongeligt Præg var Kong Kristians egen mandige og ridderlige Personlighed, som indgød Ærefrygt. Grev d'Avaux følte det og tænkte med et Suk paa sin egen usle Skulker af en Konge, som ikke var andet end en Lededukke i Richelieus Hænder.

Da Herskaberne havde taget Plads, lød der en skingrende Fanfare, kort efter droges Forhængene til Side, og Balletten begyndte. Hoffets Herrer og Damer viste sig i Skikkelse af Guder og Gudinder, omgivne af Dæmoner og Engle, som udførtes af Artister. Der foregik de mest vidunderlige Ting, hvis Mening var vanskelig at udfinde; men dermed brød kun faa af Tilskuerne deres Hoveder. Alene at se paa et sligt Skuespil var en Nydelse, som sjælden faldt i deres Lod, og Maskinmesteren var næsten en Troldkarl i deres Øjne.

Det var nu heller ikke daarlige Løjer at se-

Hannibal Sehested, omskabt til Pan og med Horn i Panden, kommer hoppende ind med sine Satyrer, som opføre en munter Dans paa Prosceniet, mens Giger, Fløjter og Trommer gjorde al den Larm, de kunde. Omsider trække Satyrerne sig tilbage, og Pan gaar ind paa Scenen, hvor han finder Herkules's Brud, Dejanira, slumrende i en Grotte. Det var Leonora Kristina. En Bifaldsmumlen lød over Tilskuerpladsen, da man blev hende var. Pan knæler for hende og tolker med Fagter sin Elskov; men hun springer op og viser ham sin Afsky saa udtryksfuldt, at Ord ere overflødige, og hele Forsamlingen ler. Saa kommer tykke Kristian Pentz farende ind i Herkules's Skikkelse og prygler Pan med sin Kølle. Nu kommer til almindelig Forbavselse de ni Muser rullende ind paa et Bjærg, tolke i en skøn Sang deres Glæde over Synderens Afstraffelse, opføre en Dans og stige saa atter op paa deres Bjærg, som ruller bort med dem.

Derefter følge flere Optrin uden Sammenhæng med det første, og der sker en Række Undere, blandt hvilke det mærkeligste er, at Atlas kommer ind med en stor Himmelkugle paa Ryggen, og ud af den springer Elisabet Augusta i Amors Skikkelse med Bue og Pilekogger, i øvrigt sømmelig klædt og med Skørt paa. Den tiaarige, nydelige Frøken udfører med megen Smidighed og Ynde sin Rolle, som kun kræver Færdighed i at haandtere Bue og Pil. Hun afskyder Pile til alle Sider og saarer ikke alene Merkurius og flere Guder, men endogsaa den strenge Minerva.

Til sidst blev der givet et Kærlighedseventyr, hvori Gyldenløve spillede Hovedrollen, og som indeholdt flere Hentydninger til Festens Aarsag, det fyrstelige Bryllup. De elskende maa kæmpe med mange Fristelser og Farer, inden de faa hinanden, og Kampen bliver saa let fattelig derved, at baade Dyder og Laster, gode og onde Aander fremtræde

i haandgribelige Skikkelser, baade som Mennesker og Dyr. Den vidunderlige Opera-Ballet ender med en storartet Dans, hvori samtlige Guder, Gudinder, Engle og Satyrer, Mennesker, Dyder og Udyder deltage, og sluttes med et glimrende Tableau.

Efter at de agerende Herrer og Damer havde klædt sig om, aabnedes Ballet, hvori baade Sofie Elisabet og Leonora tog Del med Liv og Lyst. I en af Pauserne gjorde Grev d'Avaux og hans Sekretær Charles Ogier, hvem vi skylde Skildringen af Festen, de to unge Frøkener deres Opvartning og bleve meget indtagne af dem, baade paa Grund af deres personlige Ynde og deres smukke Fransk. Den aandrige Skildrer af Festen slutter sin Fortælling med de Ord: »De to unge Frøkener lignede i deres prægtige, blaa Dragter til sidst Sirener, omgivne af de mange skibbrudne paa Drikkelagets vilde Hav.«

Den 10de stod Kristian Pentzs og Sofie Elisabets Bryllup med stor Glans. Leonoras misundelige Søster fik sin Ærgerrighed fuldkommen tilfredsstillet. Kongen selv og den polske Gesandt førte hende til Alteret, og Hertug Frederik af Gottorp og den franske Gesandt vare Pentzs Forlovere. Der kunde ikke være vist Brudeparret større Ære, om saa baade Brudgom og Brud havde været Fyrstebaarne.

Leonora fattede fuldkommen sin Søsters Stolthed og følte med hende i det Punkt. Det kongelige Blod, der fløđ i hendes Aarer, fornægtede sig aldrig. Denne Ætstolthed gav hendes Færd lige fra Ungdommen et storladent Præg; men den skulde ogsaa blive skæbnesvanger for hende.

Den blev i høj Grad næret paa Festens sidste Dag, da hun kom til at spille Hovedrollen. Hun blev nemlig udvalgt til at overrække Ærespriserne eller »Dankerne«, som de kaldtes, til de Herrer, som havde udmærket sig i Turneringerne, Fodkampene og de andre ridderlige Øvelser, som med

stor Iver vare blevne drevne næsten hver Dag, saa længe Festen varede. Ceremonien udførtes med stor Højtidelighed i Riddersalen, og Leonora sad ved Kongens venstre Side, altsaa paa den Plads, som hendes usalige Moder skulde have indtaget, hvis hun havde været til Stede. En stor Procession med Rigets øverste Embedsmænd i Spidsen traadte ind i Salen og standsede foran Leonora. Rigets Marsk, Hr. Jørgen Urne, udbad sig den Ære af hende, at hun som Kongens ældste ugifte Datter og den fornemste Jomfru i Riget vilde uddele Ærespriserne. Det gjorde hun da; det skete paa den ejendommelige Maade, at hun blev ført om i Salen til Sejrherrerne. Den tyske Kansler, Ditlev Rewentlov, holdt en sirlig Tale til hver af dem, hvorpaa den lykkelige takkede Frøken Leonora og dansede saa Salen een Gang rundt med hende, mens Rigsmarsken og Kansleren skred foran dem med deres Fakler.

Saaledes kom Leonora i sin Ungdoms første Blomst til at træde en Æresdans med Fyrster og Herrer, som i sildigere Tider skulde hade og fornægte hende. Den største Glæde, hun fik paa denne lange Æresvandring, var at overrække en kostbar Ring til sin kære Halvbroder, Hertug Frederik, som havde sejret i Turneringen til Fods. Med hjertelige Ord takkede han hende og udtalte sin Glæde over at modtage Gaven af sin kære Søsters Haand. Rødmende og smilende rakte hun ham sin Haand og dansede saa ud med ham. Ingen glædede sig mere over det Syn end deres Fader Kongen. En Lykke var det for ham som for de fleste dødelige i Glædens Øjeblikke, at det Slør, som skjuler Fremtiden, er uigennemtrængeligt for menneskelige Øjne.

Saa glimrende var Leonora Kristinas Indtrædelse i Verden, og hvad der fulgte efter, spaaede hende og Ulfeldt en stor Fremtid. To Aar efter stod deres Bryllup med Glans, og Ulfeldt førte sin

unge Brud til Møen. Men allerede Aaret efter drog Kongen disse to, nu hans kæreste Børn, til København, idet han udnævnte Ulfeldt til Statholder. Nu var han paa Vejen til det øverste Ærestrin, som han havde misundt sin ulykkelige Svoger, Frants Rantzau, og alt tydede paa, at han ogsaa vilde naa det.

ANDEN BOG.

Første Kapitel.

»Ved højen Mast.«

Det var en smuk, klar Frostdag midt i December Maaned i Aaret 1643. Sneen havde banet de frosne Veje, pudret Træernes bladløse Grene og pyntet alle menneskelige Boliger lige fra Kongeborgen til Stodderens Hytte. Den sidste vandt mest ved dette glimrende Slør, som dækkede over dens Usselhed, hvorimod det skjulte Borgens Dejlighed. Frederiksborg Slot lignede denne Dag med det hvide Snelagen over sine Kobbertage og forgyldte Ornamenter, uden at tale om de hvide Parykker og kun mangelfuldt dækkende Sneskrud, som dets mange Statuer maatte bære, en statelig, panserklædt Ridder, som havde faaet det Indfald at formumme sig, uden at det fuldt ud var lykkedes. Det hele fantastiske Billede spejlede sig i den blanke Sø, som den lette Frost ikke havde magtet helt at dække med Is; Vindene hvilede, og der var tyst omkring Borgen, hvorimod Hundeglam, Bøsseknald og Jagthornets Toner meldte fra det fjerne, at Kongen var der. Han var tagen til Frederiksborg for at holde Jul.

Han havde imidlertid ikke medbragt mange Gæster. Jo ældre han blev, des mere fik han et tilbagetrukkent Liv kært; hans uheldige huslige Forhold førte det ogsaa med sig, at han kun ved overordentlige Lejligheder holdt Hof og ellers levede

som Privatmand. Han havde stadig Vibeke Kruse hos sig, og hun var ogsaa nu fulgt med til Frederiksborg. Uagtet han gerne hørte sin Hofpræst, Magister Ole Vinds strenge Prædiken om Synderne i Kongens Gaard, kunde dog intet faa ham til at skille sig af med sin Slegfredviv. Han blev denne sin gode Veninde tro til det sidste uden at bryde sig om den Forargelse, Forholdet vakte. Hvorledes han, der dog var en gudfrygtig Mand og en troende Kristen, kunde forlige dette med sin Samvittighed, synes gaadefuldt. Dog staar han ingenlunde ene i den Vildfarelse, at Konger og Fyrster skulle have Lov til at hæve sig over Moralen.

Vibeke Kruses Nærværelse havde da heller ikke hindret Kongen i at indbyde Ulfeldts; men foruden dem var der ingen andre Gæster end Kongens gode Ven, Rentemester Jørgen Vind, og Ulfeldts Yndling og Huslæge, Doktor Otto Sperling, som ved sin Velynders Indflydelse var bleven udnævnt til Hoflæge.

Ulfeldt havde i Foraaret naaet sine Ønskers Maal. Han var bleven Rigets Hofmester og sad nu fast i Sædet. I den Stilling var han uafsættelig og fik en Magt, der ikke var meget ringere end Kongens. Han var da ogsaa allerede i Færd med at aflægge det Ydmyghedens Klædebon, hvorunder han hidtil lige over for Kongen havde skjult sin sande Natur. Hans Hovmod og Pirrelighed skaffede Kongen mangen bitter Time, og dertil kom, at Ulfeldt som Adelens øverste Stedfortræder mente at maatte hævde Standens Rettigheder, saa at han ingenlunde blev saa god en Støtte for Kronen, som Kongen havde ventet. Forholdet mellem dem var altsaa ikke det bedste. Men den gamle Konge havde i det hele taget ondt ved at bjærge sig inden for den tætte Ring, som Svigersønnerne slog om ham, idet de stræbte efter at fratage ham al Magt. Hannibal Sehested havde det foregaaende Aar hjemført Frøken Kristiane og var bleven Stat-

holder i Norge, ligesom Jørgen Pentz indtog en lignende Stilling i Hertugdømmerne. Man sagde derfor ikke uden Grund, at nu regerede Ulfeldt i Danmark, Sehested i Norge og Pentz i Holsten.

Svigersønnerne sørgede i hvert Fald for at holde Prinserne fjernt fra Kongen. Især var Hertug Frederik ganske uden Indflydelse. Han var nylig bleven formælet med Prinsesse Sofie Amalie af Brunsvig-Lyneborg, og i denne stolte Fyrstindes Hjerte begyndte allerede at ulme det Had til Ulfeldt og Leonora, som siden skulde blive saa skæbnesvangert for dem begge. Mens Hertugen og Hertuginden levede i forholdsvis smaa Kaar, førte Ulfeldts i deres ny, skønne Gaard paa Graabrødretorv i København næsten kongelig Pragt. Da Ulfeldt fra først af var saa fattig, at Leonora maatte sælge alle sine Smykker for at betale hans Gæld, maatte man vel spørge om, hvorfra Pengene til al denne Overdaad kom. Der gik skumle Rygter om grove Underslæb, som til sin Tid viste sig at være fuldkommen grundede, skønt Ulfeldt endnu ikke havde begyndt den Udplyndring af Statskassen, hvori han siden gik utrolig vidt.

Hvad vidste Leonora derom? Endnu sagtens intet. Hun var ikke indviet i sin Mands Embedsførelse og forstod sig i sin unge Alder ikke paa Statssager. Hun troede fast paa Ulfeldts Geni og gode Vilje. Hun tænkte, at Statsroret hos ham var i de bedste Hænder, og at der blev vist hendes gamle Fader en Velgerning ved, at Regeringens Byrde blev lettet for ham. Hun elskede ham højt og imødekom alle hans Ønsker. Saaledes gjorde hun ingen Vanskeligheder ved at følge Ulfeldt til Frederiksborg og holde Jul i Selskab med »Fru Vibeke«, som Vibeke Kruse med Urette kaldtes. Hun føjede endogsaa Kongen i at tage sine to ældste Børn, Kristian og Anne Katrine med. Leonora var nemlig, skønt kun tre og tyve Aar gammel, allerede Moder til fire Børn. Men det var

hende højlig imod at føre sine Børn sammen med Bastarderne; Vibeke Kruse havde nemlig foruden Sønnen Ulrik Kristian skænket Kongen en Datter, Elisabet Sofie Gyldenløve. —

Kongen holdt kun ud at jage et Par Timer. Han var nu seks og tresindstyve Aar og ikke saa drabelig en Herre, som han før havde været. Turnerlansen og Sværdet hvilede. Rendebanen ved Møntporten genlød ikke mere af hans Hests Hovslag og hans muntre Røst som i gamle Dage, naar han i den aarle Morgenstund oplivede sit Sind og hærdede sit Legeme ved Ringriden og andre ridderlige Idrætter. Men endnu havde han dog ikke været nødt til at give Afkald paa Jagtens mindre trættende Glæder.

Hverken Ulfeldt eller Jørgen Vind havde noget imod, at Jagten blev forkortet; men deres Haab om nu at komme under Tag og nyde Stuevarmen blev skuffet. Kongen kørte nemlig ikke lige til Slottet, men lagde Vejen om ad Stutteriet og holdt for der. Frederiksborg Stutteri, som allerede var grundlagt af hans Fader, Frederik den Anden, var hans Øjesten. Det var en af hans bedste Glæder at se til de ædle Dyr, som opdrættedes der. Ofte saa han derind, og Stutmesteren maatte da give saa nøjagtig Melding om hver Hests Tilstand, som om Dyrene vare Kongens Børn, og Stutmesteren deres Hofmester. Saaledes bar han sig ogsaa ad denne Dag, og Ulfeldts Taalmodighed blev sat paa en haard Prøve. Han ringeagtede sin gamle Herre paa Grund af den Omstændelighed, hvormed han selv tog sig af alt, selv de mindste Ting. Det var i Ulfeldts Øjne kun Kraftspild. Vel havde han ikke ganske Uret deri; Kongen gik stundom over Stregen med sin Omhyggelighed; men dog kunde Ulfeldt have taget Lære af den Dygtighed og Grundighed, hvormed Kongen gjorde alt, baade stort og smaat. Ulfeldt selv var med sin Aandfuldhed saa

uduelig og kortsynet en Statsmand, som nogen Sinde har styret et Rige.

»Dette Hestesyn vil nok vare længer end noget Statsraad,« hviskede han til Jørgen Vind.

»Nu, nu,« sagde Kongen, der havde en skarp Hørelse, »jeg mærker, at du nu har faaet nok deraf. Saa vil vi da bryde af og endnu kun se den frisiske Hingsteplag.«

Det var et usædvanlig kraftigt, ungt Dyr, stort af sin Alder og kulsort uden nogen Aftegning.

»Det er et stolt Dyr,« sagde Jørgen Vind. »Af den kan der blive en Stridshingst. Den bør ikke bære nogen ringere Person end Eders Majestæt selv, naar I næste Gang drager i Krig.«

»Ej, Jørgen, hvad snakker du der om Krig?« udbrød Kongen. »Vi leve jo i Fred med alle vore Naboer.«

»Da tror jeg ikke Svensken,« svarede Jørgen Vind djærvt.

»Har du kanske nylig faaet Brev fra Peder Vibe, Jørgen?« spurgte Ulfeldt i en spydig Tone.

Peder Vibe var den danske Gesandt i Stockholm, en dygtig Diplomat og skarptseende Mand, som advarede den danske Regering om at være paa sin Post.

»Nej, det har jeg ikke,« svarede Jørgen Vind; »men vi høre saa meget, som maa lade os tro, at Svensken pønser paa ondt.«

»Aa, det kommer alt fra Peder Vibe,« sagde Ulfeldt. »Han vil agere en dyb Politikus og ser Syner. Han er ræd som en Hare. Lid paa, at jeg er vel underrettet. Svensken tænker ikke paa at vende sine Vaaben mod os.«

Kongen tilkastede Ulfeldt et usikkert, spørgende Blik og hensank derpaa i Tanker. Han nærede i sit stille Sind Tvivl om, at Ulfeldt saa til Bunds i Tingene og styrede den rette Kurs. Ulfeldt havde blandt andet skruet Sundtolden utilbørlig højt op og derved bragt ham paa Kant med

Naboerne. Det var rigtignok gjort for at fylde Kongens Kasse; men Aarsagen til dens Tomhed var Adelens Egennytte og Uvillighed til at lukke Pungen op. Rigtignok havde Ulfeldt, da den svenske Regering klagede over den forhadte Sundtold, givet et kæphøjet Svar; men hvis Peder Vibe nu dog havde Ret, hvis Svenskerne virkelig pønsede paa at overfalde Danmark, og det kom til Krig, hvad saa? Rigets Velstand stod endnu paa svage Fødder, og Flaaden var i Forfald.

Mens disse Tanker optog Kongen, havde han en pinlig Følelse af sin egen Afmagt. Han havde ikke Kraft til at afryste det Aag, som han havde lagt paa sin Nakke, idet han gjorde den myndige og egenraadige Mand til Rigshofmester, som stod der og stirrede paa ham med sit skarpe, forskende Blik. Ulfeldt gættede, hvad Retning Kongens Tanker havde taget, og søgte nu at dæmpe hans Uro.

»Tro mig, Eders Majestæt,« sagde han, »der er ingen Fare paa Færde. Men i værste Fald ville vore Naboer hinsides Sundet, hvis de ønske Krig, som kristne Mennesker vare os ad, saa at vi kunne gøre os rede. En Fejde uden Krigserklæring vilde være en Stimandsdaad, som jeg ikke tiltror de ridderlige Svenskere. Peder Vibe ser Spøgelser, naar han frygter det.«

»Deri kan du have Ret,« sagde Kongen. »Men lad det nu være nok! I den kære Juletid vil vi have Fred og ikke disputere om Statssager. Kun vil jeg sige, at jeg gerne vil nappes med Svensken en Gang endnu. Men skal det vente, indtil denne Aarsplag bliver stærk nok til at bære mig, vil jeg være for gammel og aflægs til at kunne drage i Krig.« —

Den sorte, frisiske Plag, den uskyldige Aarsag til alle disse Alvorstanker, blev ført ind, og Kongen forlod Stutteriet til Fods. Han havde ladet Slæ-

derne køre til Staldgaarden, da han vilde røre sig lidt for at faa varme Fødder.

»Det kommer med Alderen, at man lider af kolde Fødder,« sagde han til Doktor Sperling, som gik ved hans Side, mens Ulfeldt og Vind i nogen Frastand fulgte efter.

»Nej, Eders Majestæt,« svarede Sperling, »dette har intet med Alderen at gøre. Vi have aget og staaet mere i Dag, end vi have gaaet. Endogsaa jeg, der er saa mange Aar yngre end Eders Majestæt, har faaet kolde Fødder.«

»Aa hvad, Sperling,« sagde Kongen, »du er en Bogorm, vant til at sidde i Kaminkrogen. Jeg vil skænke dig et Par Støvler, forede med Katteskind. Vid, min Fa'er, at da jeg var paa din Alder, bed hverken Sne eller Vand paa mig. Jeg taalte at blive vaad til Skindet og kunde lade Klæderne tørre paa min Krop, uden at det gjorde mig noget. Nej, jeg er bleven en gammel Kærling!«

Da Kongen var kommen ind i den mellemste Slotsgaard, som genlød af det store Springvands Plasken, standsede han ved Broen, som over Graven fører ind til Hovedslottet, og blev staaende, som om han ret vilde nyde Synet af sit eget, skønne Værk, eller dog hans Tankes Skabning, Broen og Portfløjen, der var saa rigt prydet med forgyldte Ornamenter og Statuer. Lige for ham, paa Broens forreste Rækværkssøjler, stod Julius Cæsars og Aleksander den Stores Billedstøtter. Sneen var smeltet af dem, og disse legemsstore Støtter viste sig i al deres Pragt. Kongen havde ladet dem sætte der, da han var i sin kraftige Ungdomsalder, fuld af Drømme om Stordaad. Hvis Julius Cæsar stod der som et Tegn paa Kongens Higen efter at udvide og fæstne Kronens Magt i det indre, og Aleksander den Store skulde varsle om Sejrvindinger, hvorved han havde haabet at knuse Rigets Fjender, saa maatte Synet af disse to Helteskikkelser fylde hans Hjerte med Bitterhed; thi alle hans

stolte Drømme vare blevne til intet. Han var vanmægtig i sine egne Riger, og Danmarks Dødsfjende, Svensken, havde ganske overfløjet ham. Han var en Kæmpe med bundne Hænder, en Ridder, hvem Sværdet var blevet slaaet ud af Haanden.

Hans Følge var naturligvis standset og stod og ventede paa, at Kongen omsider skulde vaagne af sin Grublen og skride over Broen. Der var imidlertid over hans Aasyn og Skikkelse, som han stod der med korslagte Arme og stirrede hen for sig, mens hans Tanker fløj, ingen vidste hvorhen, noget saa ærefrygtindgydende, at ikke engang Ulfeldt dristede sig til at vække ham af hans Drøm.

Men Kongens store, danske Hund, Rolf, syntes aabenbart, at nu kunde det være nok. Den saa paa Kongen med sine kloge Øjne og udstødte et kort, dybt Bjæf.

»Du har Ret, Rolf,« sagde Kongen, idet han klappede Hunden paa Hovedet. »Det er paa høje Tid at gaa ind.«

»Den Hund har Menneskeforstand,« sagde Ulfeldt afsides til Sperling. »Det er godt, at Rolf og nogle af os andre, som ere om Hans Majestæt, have det.«

»Kære Ekscellence,« svarede Sperling, idet han advarende løftede Haanden. »I skulde aldrig, naar I er Kongen saa nær, tænke højt.«

Ulfeldt gjorde et utaalmodigt Kast med Hovedet, men tog i Tavshed mod Advarselen. Sperling var hans fortrolige og skyede ikke at sige sin Velynder Sandhed. Han kendte Ulfeldts Svagheder og vidste, at Kaadmundethed ikke var den mindste af dem.

Der ventede ham mere af den Art, da han kom op paa sit Kammer og blev alene med Leonora; men hvad hun sagde ham, kom med Blidhed. Maaske var hun for blid, fordi hun elskede ham saa højt. Hans Hjerte slog nu ogsaa varmt for hende, og deres Ægteskab var ved begges urokkede Tro-

skab et lysende Eksempel for deres samtidige og staar som et Mønster for alle Tider. Men da Lydighed jo var bydende Pligt for en Hustru, og han var et af de mest egenraadige og stivsindede Mennesker, der nogen Sinde har været til, saa kom hun sjælden langt med ham, og han fik kun ringe Gavn af hendes kloge Raad. Saaledes gik det ogsaa nu, da han for hende udøste sin Vrede over, at Jørgen Vind havde dristet sig til at bringe Statssager paa Bane, og at Kongen ikke havde tilbagevist denne Næsvished med tilstrækkeligt Eftertryk. Leonora fik ved denne Lejlighed, som saa ofte før, en Følelse af, at hendes Husbonds store Selvfølelse, der i øvrigt efter hendes Mening var vel grundet, kunde blive det Skær, hvorpaa det gode Forhold mellem ham og Kongen vilde strande. Hendes gamle Fader var i hendes Øjne ikke en hel vanmægtig, men kun en slumrende Løve, hvis Vrede til sidst kunde blive vakt og bryde løs. Hun bad derfor Ulfeldt om at se sig vel for; men han vendte det døve Øre til.

»At tænke sig,« sagde han til sidst, »at Jørgen Vind, den Vigtigmager, kommer her og maler Fanden paa Væggen og taler om Krig! Som om jeg, der holder alle Traadene i min Haand, ikke skulde kunne vide Rede paa det svenske Væv! Uagtet Kongen intet sagde, læste jeg det dog i hans Aasyn, at det lykkedes Jørgen Vind at vække Tvivl hos ham om, at jeg styrer den rigtige Kurs.« —

Taflet var som sædvanlig dækket nede i Ridderstuen; men dens Udsmykning tydede paa, at Julen nærmede sig. Der var strøet Egegrene foran Kaminen, nogle Grangrene prydede Skænkebordene og Musikanterstolen; men der var ingen Spillemænd i den. Ved Kongens daglige Tafler brugtes ingen Musik. Ogsaa paa selve Borddugen var der lagt Grønt foran Kongens Kuvert, hans Navnetræk med en Krone over. I alt dette sporedes der en kvindelig Haand, Vibeke Kruses. Hun var ikke uden

Smag, og hun havde desuden faaet god Øvelse i Pyntefaget, mens hun var Fru Kirstens Kammerjomfru. Hun vidste, hvorledes Kongen vilde have det.

Hun stod nu og lagde den sidste Haand paa Værket, da Niels Krabbe traadte ind for at tage Taflet i Øjesyn; men hun blev ham ikke straks var. Idet han fra Salens mørke Baggrund iagttog hende, mens hun færdedes omkring Bordet, gjorde han hende i sit stille Sind den Indrømmelse, at hun var en tækkelig Kvinde og i al sin Jævnhed ikke uden Ynde. En Lettelse havde det været for ham og alle Kongens Omgivelser, at hun var traadt i Stedet for den balstyrige Fru Kirsten; dog var han ikke glad ved Forholdet, fordi det forringede Værdigheden af Kongens daglige Liv og holdt Landets gode Mænd og Kvinder fra Hove. Men det var vanskeligt at vredes paa den stille og bly Vibeke Kruse, saa det var ikke af Klogskab eller Hensyn til Kongen alene, at han viste sig venlig imod hende.

»Der har I smykket Taflet skønt, Fru Vibeke,« sagde han, idet han gik frem i Salen. »Hans Majestæt vil blive tilfreds «

»Men næppe Kongens Gæster,« sagde hun, idet hun lagde den sidste Haand paa Udsmykningen af Leonora Kristinas Kuvert.

»Hvorfor ikke det?«

»I ved det godt,« svarede Vibeke i en mismodig Tone. »Frøken Leonoras Haardhed mod mig er svær at døje.«

Baade Leonora og hendes Søstre bleve selv efter deres Giftermaal kaldt Frøkener.

»Nu, kære Frue,« svarede Niels Krabbe, »I gør eders bedste for at holde Freden ved lige. Men jeg tror nu ikke, at Frøken Leonora har til Hensigt at krænke eder. Dertil har hun sin Fader Kongen for kær. Hun er noget høj i sit Væsen mod alle og støder andre end eder for Hovedet.«

Niels Krabbe var ingen Ven af Ulfeldts. De stod i det hele taget temmelig venneløse, fordi Ulfeldt stødte sine Standsfæller fra sig ved sit Hovmod, og Leonora ogsaa for sit Vedkommende stillede store Fordringer. Hun vilde æres, som om hun var en Prinsesse af Blodet, men i de adelige Kvinders Øjne var hun kun en af deres Lige. For den Sags Skyld var i øvrigt Kongen selv i Højadelens Øjne ikke stort mere end den første Adelsmand i Riget.

»Jeg ved ikke, hvor kær hun har Kongen,« svarede Vibeke; »men det ved jeg, at hun hader mig og mine Børn til Døden. Hun saa helst, at vi laa paa Havsens Bund.«

I det samme raslede det ved Døren. Det var de to vagthavende Livdrabanter, som stillede sig paa Post, et Tegn paa, at Kongen snart vilde komme. Forinden traadte dog Ulfeldt ind med Leonora, idet Drabanterne skuldrede deres Hellebarder. Der blev gjort samme Honnør for Ulfeldt som for Kongen selv, overalt hvor han viste sig.

Leonora gik lige op til Kaminen og maatte paa Vejen forbi Vibeke. De vekslede en stum Hilsen, og det var allerede store Ting, at Leonora undte hende et Nik. Med stor Takt magede hun det altid saa, at hun undgik eller omgik Vibeke uden ligefrem at give Stødelse derved. Muligt vilde Vibeke have været i Stand til at optage en aaben Kamp; men lige over for den fintdannede Dames snilde Taktik stod den jævne Kvinde ganske værgeløs. Lidt Trøst fik hun dog ved, at Jørgen Vind og Sperling, da de kom til Stede, begge gav sig i Snak med hende.

Omsider kom Kongen, og man gik til Bords. Bordbønnen blev læst, og efter Udtrykket i Kongens Aasyn at dømme var denne Bøn ikke spildt for ham, saaledes som det var sket for tretten Aar siden, da hans usalige Hustru for hylende hen til Kaminen. Ogsaa Vibeke bøjede ydmygt og fromt

sit Hoved; men i Leonoras Øjne læste man snarest Forargelse. Men enten nu de to ubodfærdige Synderes, Kongens og Vibekes, Bønner naaede op til Himmelen, eller de faldt døde og magtesløse til Jorden, saa teede Kongen sig som en Mand, der har en frelst Samvittighed. Den nedtrykte Stemning fra om Formiddagen var vegen fra ham, han spiste og drak med Lyst og talte livlig; men han drog ikke Vibeke ind i Samtalen. Han henvendte sig kun een Gang til hende, idet han roste Bordets skønne Udsmykning og takkede hende for den Umage, hun havde gjort sig dermed.

Alt gik saaledes glat nok, indtil Kongen lod Børnene hente, og det, efter at de vare blevne trakterede med Sukkergodt, blev dem tilladt at lege i Salen. Leonora søgte at hindre det, for saa vidt som hun holdt sin lille Datter, den femaarige Anne Katrine, hos sig og satte hende paa sit Skød. Det vakte imidlertid Kongens Mishag, og da Anne Katrine selv sprællede for at komme med i Legen, maatte hendes Moder slippe Barnet. Med Harme saa Leonora sine Børn i Bastardernes Hænder; da de vare flere Aar ældre end Ulfeldts Børn, blev det dem, der styrede Legen.

»Vi maa for Børnenes Skyld have Løjer i Julen,« sagde Kongen, som med Glæde saa dem tumle om i Salen. »Ulrik skal være Julebuk, og vi ville lege Rumlepot. Galten med Guldæblet i Munden maa ikke mangle paa Bordet Juleaften, husk det, Vibeke! Maaske kan vi faa til Sinds at træde en Dans. Hvad siger du til det, Jørgen?«

»Mine Ben ere rigtignok lidt stive,« svarede Jørgen Vind muntert; »men Eders Majestæt skal finde mig rede til at følge eder i alt, ogsaa i Juleløjer og en Springdans.«

Kun lidet anede den gæve Mand, som sagde dette, eller de andre, som hørte derpaa, af hvad Art den Dans vilde blive, som den gamle Konge skulde træde i Julen, og hvor faa der vilde være

villige til at følge ham i den. Et overraskende, skæbnesvangert Budskab nærmede sig; det havde allerede naaet Forhallen. Der hørtes højrøstet Tale og Larm udenfor, Døren blev reven op og atter lukket. Børnene standsede i deres Leg.

»Der er en Mand derude, som med Vold og Magt vil ind,« raabte unge Ulrik Gyldenløve.

Kongen bød Niels Krabbe at gaa ud og se, hvad der var paa Færde. Marskallen gik, men kom ikke straks igen. Endelig traadte han ind ganske bleg og gjorde Plads for en statelig Herre, som hurtig skred ind. Hans rødtblussende Aasyn viste, at han havde været dygtig udsat for Vejr og Vind. Han kom ogsaa langvejsfra og havde i de sidste tre Døgn næsten uden Ophold tilbagelagt tresindstyve Mil. Det var nemlig Kaspar von Buchwald, Amtmanden paa Segeberg, og han kom lige derfra. Han gik hen til Bordet og bukkede dybt.

»Ej, Kaspar, er det dig!« udbrød Kongen. »Hvad i al Verden har saa uventet ført dig hid?«

»De alvorligste og mest paatrængende Aarsager,« svarede Buchwald med en Stemme, som Kulden havde gjort hæs. »Jeg bringer et Ulykkesbudskab. General Torstenson er med sin ganske Hær falden ind i Holsten. Jeg kommer som en Flygtning; dog flygtede jeg ikke af Skræk, men for snarest mulig at bringe Eders Majestæt Underretning.«

Kongen stirrede som lynslagen paa ham, alle blegnede, og der herskede et Øjeblik Dødsstilhed i Stuen.

»Er det muligt?« udbrød Kongen omsider. »Kendte jeg dig ikke som en ærlig og ædruelig Mand, Kaspar, vilde jeg sige, at du var drukken, eller at du løj.«

»Ak, Eders Majestæt,« svarede Buchwald, »det er ikke saa vel! Min Sorg over denne overfaldende Ulykke er saa stor, at jeg fristes til at ønske: Gid jeg stod her som en Løgnhals eller som et Svin!

Nej, Eders Majestæt, den Tidende, jeg bringer eder, er saa sand som et Evangelium.«

»Ha, ha!« lo Kongen bittert. »En stor Taabe har jeg da været, idet jeg ventede mig ærlig og kristelig Medfart af Svensken og Opsigelse af Freden. Men du, Korfits, har været blind som en Ugle. Hvad tænker du nu om Peder Vibe, ho, ho!«

»Eders Majestæt dømmer der for rask,« svarede Ulfeldt hidsig. »Om I saa synes, ville vi først lade Buchwald gøre nærmere Rede for Sagen.«

»Det skal falde mig let, Eders Ekscellence,« sagde Buchwald; »men det tykkedes mig, at jeg burde afvente Hans Majestæts egne Spørgsmaal.«

»Ret saa, Kaspar!« sagde Kongen med et bifaldende Nik, mens Ulfeldt tilkastede Buchwald et gnistrende Blik. Men den holstenske Adelsmand brød sig kun lidt om den danske Rigshofmesters Vrede.

Mens denne Ordveksel stod paa, havde Leonora, som skønnede, at det trak op til Uvejr, i Stilhed faaet et uvelkomment Vidne fjernet. Hun bad nemlig Vibeke om at gaa op paa sit Kammer og tage alle Børnene med sig. Da Vibeke følte sig smigret ved, at Leonora Kristina gav sine Børn i hendes Varetægt, var det end kun for en Time, fulgte hun villig Opfordringen.

Imidlertid udspurgte Kongen Buchwald, hvis Fortælling gav tilstrækkelige Oplysninger. Torstenson var den 13de December gaaet over Elben, efter Sigende med tolv Tusinde Mand, alle udsøgte og hærdede Folk.

»Bruge Benene, det kunne de i det mindste,« sagde Kongen. »For ikke længe siden stod Torstenson i Mähren, og nu er han allerede i Holsten.«

»Ja,« udbrød Sperling, »ikke for intet kaldes han Lynilden, og dog er han en gigtsvag Mand. Han vinder sine Sejre siddende i en Bærestol; det er vidunderligt!«

»Rejs du kun ned og doktorer paa ham, Sper-

ling,« sagde Kongen i en skarp Tone. »Os har du ikke været til stor Gavn.«

Ulfeldt og Leonora vekslede et Blik ved dette Tegn paa frembrydende Unaade, og Sperling vilde tage til Genmæle; de fik ham dog til at tie og lade som ingen Ting.

»Alt flygtede for Fjenden,« fortalte Buchwald videre, »men Grev Pentz holdt sig dog tappert i Glückstadt.«

»Nu,« sagde Kongen, »det er dog en Trøst at høre. Men jeg ventede intet ringere af Pentz. Hvad man end ellers kan sige ham paa, saa er han dog ikke bange for sin Trøje.«

»Den 17de,« vedblev Buchwald, »rykkede Svenskerne mod Segeberg, og da maatte jeg bryde op, om jeg vilde slippe bort. Det er nu tre Dage siden, saa jeg maa tro, at Fjenden nu har hele Holsten inde, ja mulig allerede er gaaet over Ejderen.«

»Hvoraf slutter I det?« spurgte Ulfeldt. »Vi maa dog først have Vished for, at Svensken kommer som Fjende. Har Torstenson ikke kundgjort Hensigten med sin Indrykning?«

»Visselig har han det,« svarede Buchwald. »Han har ladet opslaa Plakater, hvori han melder, at han kommer som Holstenérnes Ven og kun for at sikre sig et godt Vinterkvarter, ligesom General Gallas gjorde i den forrige Krig.«

»Der ser Eders Majestæt,« udbrød Ulfeldt hoverende. »Torstenson er kun søgt herop i Nød. Det gælder ikke Krig med Danmark.«

»Hvad mener du, Jørgen?« spurgte Kongen med et lille Smil.

»At sød er sjælden sand,« svarede Jørgen Vind. »Ingen Sinde har jeg troet Svenskens sleske Tale, og jeg gør det heller ikke nu.«

»Og du, Kaspar?«

»Jeg vil svare Eders Majestæt med min Broder Frederiks Ord. Da han retirerede gennem Sege-

berg med sine Ryttere, talte jeg med ham derom, og han sagde: End ikke tusinde svenske Plakater og svorne Eder kan faa mig til at tro, at Torstenson er faret fra Mähren herop i Ilmarcher kun for at ligge i Vinterhi. Dette er Krig og Krig paa Kniven.«

»Ja,« udbrød Kongen, »jeg skulde mene, at den Sag er klar som Dagen!«

»Ikke ganske, Eders Majestæt,« sagde Ulfeldt med dirrende Stemme, rasende over det diplomatiske Nederlag, Kendsgerningerne syntes at have tilføjet ham. »Vi vide det ikke, førend vi have spurgt os for og faaet Svar.«

»Vel, Korfits,« svarede Kongen, »prøv du nu det; men se dig vel for, at du ikke paa ny bliver tagen ved Næsen!«

Leonora, som med stor Spænding havde fulgt denne Samtale, blev den dødelige Bleghed var, som lagde sig over Ulfeldts udtryksfulde Aasyn. Hun frygtede det værste og lagde sig hurtig imellem.

»Eders Majestæt gaar der for vidt,« sagde hun djærvt, idet hun sendte sin Hr. Fader et saa vredefunklende Blik, som han aldrig før havde faaet fra hendes Øjne. »Saa blodig at krænke eders øverste og mest tro Tjener, tillige eders Dattermand —«

»Nu, nu,« sagde Kongen, idet han afbrød hende, »tag det ikke saa ivrigt! Du bør tage din Husbonds Parti, det forstaar sig. Men det er ingenlunde min Agt at gaa Ulfeldt for nær, og aldrig har jeg draget hans Troskab i Tvivl. Men sikkert er det, mit Barn, at vi ere blevne tagne ved Næsen, han saavel som jeg. Lad os da saa bære hver sin Part af Skylden. Men,« vedblev han, idet han hævede sin Stemme, »som Sagen nu staar, er det nødvendigt, at vi selv lægge Haanden paa Rorpinden og tage Styret. Der bør uden Ophold skrides til Rustning. Jeg lader mig ikke fange

som en Kramsfugl i en Snare. Ved Gud den Almægtigste, Svensken skal finde sin Mand i mig! Endnu er der Mod i mit Bryst og Kraft i min Arm. Jeg vil værge for mit Land!«

Ridderstuens Hvælving gav Genlyd af Kongens stærke Røst. Han havde rejst sig fra sin Plads, mens han talte. Med løftet Hoved og funklende Øjne udslyngede han de sidste stolte Ord. Der gik en Luftning fra bedre Tider gennem deres Sjæle, som vare Vidne til dette Udbrud, der kom fra hans Hjertes Dyb, og hvori hans Heltesjæl flammede. Alle bleve dybt grebne, alene paa Ulfeldt nær. Selv Leonora glemte i dette Øjeblik sit eget og saa med taarefyldte Øjne paa sin gamle Fader, fuld af Glæde over hans kongelige Mandighed.

»Gud signe Eders Majestæt for det Løfte,« udbrød Jørgen Vind. »Til Eders Majestæt alene staar vort Haab om Landets Frelse.«

»Eders Majestæt skal blive støttet paa enhver Maade i eders Omhu for Rigets Sikkerhed,« sagde Ulfeldt, som nu havde fattet sig; »men jeg beder Eders Majestæt om at tænke paa eders Alder og ikke udsætte eders dyrebare Person for Krigens Strabadser og Farer.«

»Tak for din Omhu for vor Person,« svarede Kongen med et Stænk af Spydighed i Tonen; »men vi agte dog nu at vove Helbred, Liv og Gods for Fædrelandet, saa at Efterkommerne kunne se, at vi ikke har været en unyttig Konge. Saa gad jeg ogsaa vidst, hvem der skulde træde i vort Sted til Krigens Ledelse. Vi har ikke en Mand, som duer dertil, uden det skulde være Hannibal, og han maa værge for Norge.«

Det gjorde ikke godt, at Kongen saaledes fremhævede sin anden Svigersøn, Hannibal Sehested, der i Dygtighed ragede højt op over Ulfeldt. Denne hadede og frygtede Svogeren som en farlig Rival.

»Hav i øvrigt Tak for den Bistand, du tilsiger

mig,« vedblev Kongen, »om du da evner at faa Rigens Raad til at lukke Pungen op. Saa godt have I hidtil bundet for Sækken, at vi nu staa ganske vaabenløse. Vor hele Hær udgør kun nogle faa Kompagnier, Fæstningerne ere i Forfald, og Flaaden ligger vanrøgtet og utiltaklet i Havnen. Udbyder jeg Rostjeneste, skikker I mig kun nogle Opvartere og Løbedrenge. Nej, det skal Gud vide, at jeg ikke har haft for en Skillings Gavn af Adelen, saa længe jeg har været her i Verden.«

»Eders Majestæt dømmer der uretfærdigt,« svarede Ulfeldt heftig. »I har visselig blandt vore fundet tro Tjenere og Mænd, som have været Riget til Gavn.«

»Ja nok!« udbrød Kongen. »Tag Enkeltmand ud, saa er han god; men naar de samles i Flok, saa farer Fanden i dem, og man kan ikke faa dem af Stedet.«

Derpaa vendte han sig brat, som om han vilde gaa, men standsede, idet hans Blik faldt paa Buchwald.

»Ej, Kaspar,« udbrød han og klappede Buchwald paa Skulderen, »det er baade Synd og Skam, at vi saa længe har ladet dig staa tørmundet. Du kan trænge til Styrkelse efter den drøje Fart. Sæt dig og gør dig til gode! Din Bedetid bliver kun kort. Vi bryde op paa Stedet, og du skal følge os til København. Hver Time er nu kostbar. Jeg maa være paa Holmen aarle i Morgen.«

Uagtet Leonora advarede Kongen mod den kolde Nattefart og bad ham vente med at rejse til den næste Morgen, lykkedes det hende ikke at rokke hans Forsæt. Klokken ti drog det kongelige Tog ud fra den indre Slotsgaard, seks Slæder, ledsagede af Livdrabanterne til Hest og ridende Fakkelbærere. Alle Kongens Gæster fulgte ham, baade Mænd, Kvinder og Børn, saa at det blev et fuldstændigt Opbrud, og snart laa det til Juleglæderne indviede Slot øde og mørkt.

I susende Fart gik det af Sted ad København til. Som en Komet for det kongelige Tog gennem de mørke Skove, spredte Lys over Sneen og opskræmmede Vildtet. Men skønt Kuskene lod Hestene strække ud, gik det dog Kongen for langsomt. Han var allerede i Aanden paa Holmen, hvor den vanrøgtede Flaade laa og ventede paa ham. Kanebjældernes Lyd blev til Stormklokkeklang og Piskeknaldene til Kartovebrag i hans Øren.

Han kom tidsnok til at udføre den Stordaad, som hans Hu stod til, og hvormed han for evigt har indskrevet sit Heltenavn i det danske Folks Hjerte. Hvert Barn ved, hvad han udrettede, og der er vel ikke ret mange af os, som ikke har set hans blodige Lommeklæde paa Rosenborg. Dog skal det her siges med faa Ord. Med den lille Flaade, som han midt om Vinteren i Hast havde faaet udrustet, sejlede han omkring Skagen og Syd paa for at møde den hollandske Flaade, som ilede Svenskerne til Hjælp. Han traf den i Listerdyb ved Øen Sylt, slog den og splittede den ad den 16de Maj 1644. Derpaa sejlede han tilbage Nord om Skagen, gik til København, forstærkede Flaaden og sejlede Syd paa for at byde Svenskerne Brodden. Han traf den svenske Flaade, ført af Admiral Klas Flemming, ved Femern, slog den den 1ste Juli uden for Kolberg Heide, splittede den ad og jog den ind i Kieler Havn, hvorfra den ikke vovede sig ud igen. Dengang blev det ikke til noget for Svenskerne med at gaa over til Øerne og indtage København. General Wrangel stod paa Jyllands Kyst og saa sukkende over til Fyn, som han ikke kunde naa. Danmark var reddet.

Men i Slaget ved Kolberg Heide, hvor Kongen stod paa Trefoldighed »ved højen Mast« og kæmpede som en Løve, der sank han saaret og blødende om, saa at man troede ham død. Han var ogsaa bleven haardt medtagen, thi hans højre Øje

var blevet ramt af Splinter, og hans Hoved var fuldt af Saar. Dog rejste han sig og sagde de navnkundige Ord:

»Jeg er i Behold. Gud har endnu sparet mig Liv og Styrke til at staa mit Folk bi, naar enhver vil gøre sin Pligt.«

Ja, han reddede Livet, og hans Vilje var fremdeles god. Men dette Felttog gav dog den gamle Herre et Knæk, som han aldrig forvandt. Det var den sidste Opblussen af hans Kraft. Han blev aldrig mere den Mand, han engang havde været.

Andet Kapitel.

Familiefejde.

Mens Kongen værgede for Landet, sad Ulfeldt og regerede i København. Hans Embedsstilling førte det med sig, at han maatte blive hjemme og ikke som de andre Svigersønner kunde udmærke sig ved mandig Daad i Krigen. Han var da ogsaa uundværlig og kunde være bleven Landet en saare nyttig Mand, hvis han havde gjort sin Pligt. Af ham afhang navnlig Flaadens Forsyning og Kampdygtighed. Men naar han i Stedet for at sørge for dette Hovedværns Udrustning brugte sin Stilling til under Krigen paa det skammeligste at berige sig selv, hvad Dom maa han da faa? Hans samtidige gav ham den værste, og Forbitrelsen imod ham var uhyre.

Mens Kongen brugte sin sidste Hvid og smeltede alt sit Sølv for at skaffe Midler til Krigens Fortsættelse, sad Rigets Hofmester i sin skønne Gaard paa Graabrødretorv, levede der i uformindsket Pragt og svælgede i Overflod. Sandt nok,

Hannibal Sehested sugede ogsaa paa Statens Marv som en Igle, og den yngste Svigersøn, Ulfeldts Frænde, Ebbe Ulfeldt, som var bleven gift med Frøken Kristianes Tvillingsøster Hedevig, havde heller ikke rent Brød i Posen; men de gjorde dog Gavn og værgede tappert, Sehested for Norge, Ebbe Ulfeldt for Skaane. Ulfeldt derimod havde intet andet for Øje end at mele sin egen Kage.

Kongen fik da ogsaa omsider Øjnene op, og det var Kansleren, den ærlige Kristen Thomsen Sehested, Hannibals Fætter, som aabnede dem. Kongen kom en Morgen farende som en Tordensky ud paa Proviantgaarden for at undersøge Flaadens Materiale; men han fandt til sin store Skuffelse alle Pakrum vel fyldte. Ulfeldt var nemlig bleven advaret og havde faaet de Købmænd, som havde købt Varerne, til om Natten at føre saa meget som muligt af dem tilbage til Proviantgaarden.

Da Ulfeldt fik at vide, hvem der havde røbet hans Underslæb, sendte han Kansleren en Udfordring; men Sehested maa have hvisket Ulfeldt en Djævel i Øret, som holdt hans Kaarde i Skeden; thi der blev ikke noget af den Duel.

Imidlertid havde Kongen, da han ikke kunde komme Ulfeldt til Livs, valgt Sperling til Syndebuk. Den gode Doktor havde vist sig efterladen i sine Embeder. Han var nemlig ikke alene Kongens Botanikus, som det kaldtes, men tillige Læge ved Børnehuset og Stadfysikus, og da han ikke kunde gøre Rede for de Penge, som han paa Embedsvegne havde mellem Hænder, blev han afsat fra alle sine Embeder. Da han bragte Ulfeldts denne Hjobspost, blev Leonora ilde til Mode.

»Hvad Ende vil det tage med os, Korfits,« udbrød hun. »Kongen lader det næppe blive derved.«

»Da gad jeg dog vidst, hvad Kongen skulde gøre mere,« svarede Ulfeldt med stor Sindsro.

»Han er saamænd gaaet vidt nok. Men lige meget! Jeg staar Last og Brast med Sperling. Vi sejle paa Skib sammen, Mand,« tilføjede han, idet han slog Sperling paa Skulderen, »I maa fare med mig!«

Det var profetiske Ord, hvis skæbnesvangre Indhold hverken Ulfeldt eller Sperling anede. Ulfeldt følte sig sikker i Sædet og Sperling tryg under den mægtige Rigshofmesters Værn. Men Leonora følte sig mindre tryg, uagtet Ulfeldt igen syntes at være kommen paa en god Fod med Kongen. En Indbildning var bristet for hende, Troen paa hendes Ægtefælles Retskaffenhed. Hun maatte da ogsaa være baade dum og blind for at tro, at deres overvættes Rigdom skulde være skaffet paa lovlig Maade. Men det kan ikke være faldet hende vanskeligt at finde paa Undskyldningsgrunde. Datidens Moral var slap. Hvilken Embedsmand lod det ikke gaa ud over Statskassen? Statens Tjenere tænkte om den, ligesom dengang og langt senere Almuen om Skovene; de vare i deres Øjne Fællesejendom. Smaafolk nøjedes med at samle Pinde; men Stormændene fældede hele Træer. Ulfeldt var da ikke ringere end de fleste af hans Ligemænd, og dertil kom, at hans Løn var ganske utilstrækkelig til at opretholde hans høje Stillings Værdighed, og en Mand af hans i hendes Øjne store Fortjenester og tillige Kongens Dattermand kunde meget tilgives. Men hvorledes hun end har klaret Pynten i sin Samvittighed, saa viste Fremtiden, at hendes blinde Kærlighed til Manden kunde føre hende dybt ned ad Skraaplanen i den Retning.

Forholdet til Kongen var det, der laa hende mest paa Sinde, og det voldte hende Uro nok. Rigtignok var den fordum saa heftige, gamle Herre nu mest lig en udbrændt Vulkan; men der kunde dog komme voldsomme Udbrud fra ham. Saaledes da Freden den 13de August 1645 var sluttet i Brømsebro, og Traktaten blev ham forelagt til Un-

derskrift. Danmark maatte jo købe Freden ved at afstaa Gotland, Halland og flere Grænsedistrikter til Sverige; men der hvilede en Mistanke paa Ulfeldt om, at hans Mangel paa diplomatisk Snildhed havde ladet Fredsvilkaarene blive mere trykkende end nødvendigt. Kongen nægtede derfor rent ud at skrive under, og da han dog sluttelig blev nødt dertil, og han havde kradset sit Navn paa Fredstraktaten, smed han den hen til Ulfeldt, idet han raabte: »Der har du den, som du selv har lavet den!« —

Paa samme Tid genoptog Kongen Striden med sin Hustru, og det var det spændte Forhold til Ulfeldt, der lagde Ved til Ilden. Da den ydre Krig fik Ende, brød en heftig Fejde løs i det indre mellem Kongen paa den ene Side, hans Døtre og Svigersønner paa den anden; de holdt alle som een med Fru Kirsten. Nu fik Leonora haarde Dage; thi uagtet hun ikke turde skille sin Sag fra de andres, var hendes Hjerte dog delt, fordi hun elskede sin gamle Fader.

Familiefejden brød ud i lys Lue, mens Kongen i Vinteren 1645—46 var ovre i Holsten. Der kom han efter, at flere af Døtrene, navnlig Sofie Elisabet Pentz, trods hans udtrykkelige Forbud gentagne Gange havde været paa Boller og gæstet Fru Kirsten. I Stedet for nu at tage de skyldige for sig og vadske det skidne Linned inden Døre greb Kongen til den uheldige Udvej at lade holde et formeligt Forhør over Pentz og hans Hustru. Sofie Elisabet optraadte imidlertid ved denne Lejlighed meget trodsigt, erklærede, at hun intet uærligt vidste om sin Moder, ja hun retfærdiggjorde endogsaa sin Adfærd ved Citater af Bibelen.

Det var Vand paa Kongens Mølle. Straks forelagde han tre af Landets lærdeste Teologer Sagen, nemlig Sjællands Biskop, Jesper Brochmand, og Professorerne Hans Resen og Laurits Scavenius. Disse højlærde Herrer kom i en ikke ringe Klemme

ved det kildne Hverv; men efter at de havde lagt deres Hoveder i Blød, kom de til det ikke uventede Resultat, at Kongen var i sin gode Ret. Børnene maatte dadles, fordi det var deres Pligt at adlyde Faderen fremfor Moderen, og det saa meget mere, som de maatte vide, at Kongen ikke uden forudgaaende, højvigtige Aarsager havde draget sit Hjerte og sin Omgængelse fra Fru Kirsten. Endnu værre gik det Sofie Elisabet med hendes Bibelsteder, der skulde godtgøre, at hun ogsaa skyldte sin Moder Lydighed. De lærde Teologers Erklæring gik nemlig ud paa, at Skriftens Ord kun gjaldt den Lydighed, som gudfrygtige og ærekære Forældre bør have af deres Børn, og var ikke at forstaa om de Forældre, som enten sig selv eller deres Børn forarger eller forklejner.

At dette var møntet paa Moderen og ikke paa Faderen, forstod sig af sig selv. Kongen hoverede og lod Sofie Elisabet give en skarp Irettesættelse; men over denne Udgang paa Sagen udbrød der en Storm af Forbitrelse i Svigersønnelejren. Da Kongen i April Maaned 1646 kom tilbage fra Holsten, indfandt Ulfeldt sig ikke for at hilse paa ham, ja han udeblev endogsaa fra Rigsraadet og lagde Kongen enhver Hindring i Vejen, saa at Statsstyrelsen lammedes. Rigtignok skød Rigshofmesteren Skylden paa sit syge Ben, som nødsagede ham til at holde sig hjemme; men der var det mærkelige ved denne Skrøbelighed, at den altid forværredes, naar det passede i hans Kram, men bedredes, naar han ikke havde Brug for noget Paaskud til at trække sig tilbage. Dog, hvor stor end Forbitrelsen paa Kongen var, saa var den dog intet imod det Had, som Leonora og hendes Søstre nærede til Vibeke Kruse. De svor hende Hævn, og dog gjorde de hende Uret, undtagen for saa vidt som Kongen sagtens ved at udspørge Fru Kirstens forhenværende Kammerjomfru har faaet noget at vide om sin Hustrus Galskaber.

Til sidst tegnede det til et fuldstændigt Brud, idet Ulfeldt truede med at nedlægge sit Embede, medmindre Kongen vilde give Fru Kirsten en Æresoprejsning. Han vidste, at uagtet Kongen ikke elskede ham, vilde han dog af Hensyn til Leonora nødig forstøde ham. Dog vilde det sagtens være kommet dertil, hvis ikke Hannibal Sehested netop paa denne Tid var kommen ned fra Norge. Denne snu Herre og hans Hustru, Frøken Kristiane, som var ikke mindre falsk end han, hyklede stor Medfølelse for Ulfeldts. Men Sehested gjorde dog i Fællesskab med sin Fætter Kansleren et Forsøg paa at forlige Kongen med Ulfeldt, hvilket ogsaa omsider lykkedes. Sehested vandt imidlertid derved, at han fik Lejlighed til at indynde sig hos Kongen, saa at denne ret fik at mærke, hvor langt bedre han vilde have haft det, hvis Hannibal havde været Rigshofmester. Af ham kunde Ulfeldt have lært, hvorledes Kongen skulde tages; men den selvkloge Ulfeldt tog aldrig Lære af andre.

Udslaget af Underhandlingerne, det egentlige Forligsdokument, blev et mærkeligt Brev, som Kongen skrev til Kansleren. Det var nu Synd at sige, at det indeholdt nogen Æresoprejsning for Fru Kirsten. Vel fik hun Frihed til at rejse og forlade Boller, men med den Indskrænkning, at hun ikke maatte komme, hvor Kongen var. Dernæst tillodes det Børnene og Svigersønnerne at gæste Fru Kirsten paa Boller, men paa det Vilkaar, at de skulde blive hos hende i tre Uger og tre Gange søge Kirke med hende. Den Spydighed var haard at døje; thi baade Grev Valdemar, Døtrene og Svigersønnerne vidste kun alt for godt, at de ikke vilde kunne udholde at være saa længe i Hus med deres lunefulde og ondskabsfulde Fru Moder. Men saa kom i Slutningen af Brevet den væsentlige Indrømmelse, at Kongen lovede for Fremtiden ikke at foretage noget Skridt mod Fru Kirsten uden først

at have raadført sig med hendes Børn og deres Ægtefæller.

Det var dette, der bragte Forliget i Stand. Ulfeldt kom ud af sit Skjul, viste sig igen paa Rosenborg og havde en Sammenkomst med Kongen, som løb fredelig nok af. Alle troede, at nu var han helt tagen til Naade igen. Han maa dog ikke have følt rigtig fast Grund under Fødderne; thi det blev atter værre med hans Ben. Helt opdigtet var denne legemlige Svaghed nu ikke. Sperling havde kureret paa Benet, og Ulfeldt havde i sin Tid gjort en Rejse til Paris for at blive helbredet. Nu følte han Trang til at prøve det igen og bad derfor Kongen om Orlov. Den blev ham straks tilstaaet, da Kongen ikke havde noget imod at blive sin vanskelige Rigshofmester kvit for en Tid.

Det viste sig imidlertid, at Ulfeldt havde noget bag Øret med den Rejse. Han fik det nemlig maget saaledes, at der blev ham overdraget vigtige diplomatiske Hverv, som han skulde udføre paa Vejen i Holland og siden i Frankrig.

»Det er ikke ilde udtænkt af min Hr. Svoger,« sagde Hannibal Sehested til sin Fætter Kansleren. »Han opnaar derved, at Staten betaler hans Rejse, og hvad han agter at koste paa sin Kur, vil næppe gøre ham fattig. Dernæst vil han som overordentlig Udsending opnaa store Æresbevisninger, Lapper til at dække de Huller, som hans uheldige Stilling i de sidste Par Aar har revet i hans Æreskappe.«

»Saamænd,« svarede Kristen Sehested med et bredt Smil. »Dog er det tvivlsomt, om han handler klogt i at rejse nu og slippe Taget, lige som han har faaet fat; men det bliver hans Sag. Jeg ser hellere hans Hæl end hans Taa. Jeg frygter, at vor kære, gamle Konge ikke faar Fred, saa længe Korfits sidder i Hofmesterstolen.« —

Men ogsaa for Leonora kom denne Rejse som en Frigørelse. Hun mærkede tydelig, at Kongen ikke var gaaet til Forliget med god Vilje, og hun

følte dybt de Krænkelser, som Kongens Mistillid havde tilføjet Ulfeldt. Hendes datterlige Kærlighed havde lidt et dybt Skaar, og hun undgik helst Kongen.

Men ogsaa i andre Retninger var Luften bleven trykkende for Leonora hjemme. Vibeke Kruses Venner rejste Hovedet og tillod sig at omtale Fru Kirsten paa den mest nærgaaende Maade. Det kom til stormende Optrin, ja endogsaa til Haandgribeligheder, som dengang Frøken Sofie Elisabet gav Generalmajor Klaus Ahlefeldt en paa Øret. Denne gæve Herre var nemlig bleven trolovet med Fru Vibekes Datter, Jomfru Elisabet, og han lærte selvfølgelig ikke af sin Fæstemø at tale med Agtelse om Kirsten Munk.

I Juni Maaned 1646 brød Ulfeldts op og rejste Syd paa, ledsagede af et stort, næsten fyrsteligt Følge. Den Rejse tegnede til at blive lige saa ærefuld og glimrende for Rigshofmesteren som dyr for Staten.

Tredje Kapitel.

Oldemoder.

Ulfeldts og Leonoras Rejse blev til et sandt Triumftog. Overalt i Udlandet følte man sig smigret ved, at Danmarks højeste Embedsmand, ledsaget af sin Frue, Kongens Datter, indfandt sig for at drive Underhandlinger, der, skønt vigtige nok, dog kunde have været indledede af en lavere stillet Person. Det drejede sig om Hertug Frederiks Genindsættelse i hans Stift Bremen, hvorfra Svenskerne i den sidste Krig havde bortjaget ham, om Øre-

sundstoldens Ordning med Holland og et Forbund med Frankrig.

Hollænderne vare meget glade over den danske Rigshofmesters Nærværelse; thi den tydede paa et helt Omslag i Danmarks Politik, som hidtil havde været fjendtlig mod de hollandske Fristater. At Kongen ikke var rigtig med til det, og at Ulfeldt kun havde Fuldmagt fra Rigens Raad, derover gjorde den egenraadige Rigshofmester sig ingen Skrupler.

Hollænderne gjorde umaadelig Stads af Ulfeldt og Leonora i Haag, hvor Leonora bragte en Søn til Verden. Generalstaterne modtog Barnet, som om det havde været en Prins, udbad sig den Ære at staa Fadder til ham og gjorde ham paa Vuggen til Chef for et Kompagni Soldater. Leo, som Drengen blev kaldt i Daaben, kom dog aldrig til at føre det Kompagni, da hans Livsbane ikke blev lang.

Ikke mindre glimrende gik det i Frankrig. Ulfeldts ridderlige Personlighed, hans Aandsdannelse og Veltalenhed banede ham Vejen, og Leonoras Skønhed og Ynde og hendes fine Takt magtede at gøre sig gældende selv ved dette Mønsterhof. Den Sikkerhed og Værdighed, hvormed hun optraadte, var mærkværdig for en Dame, der aldrig havde været uden for sit Fødelands Grænser. Hun gjorde Fordring paa at stilles lige med Prinsesserne af Blodet, og det lykkedes hende ogsaa at erobre Taburetten, det vil sige Tilladelse til at sidde i Majestæternes Nærværelse.

Men det diplomatiske Udbytte af Rejsen blev yderst ringe og stod i skrigende Misforhold til Ulfeldts personlige Vinding af Ære og Nydelse og til den uhyre Sum, som den kostede Staten. Med Hensyn til Hertug Frederiks Fordringer paa Bremen fik han kun smukke Talemaader, der kom intet Forbund i Stand med Frankrig, og den Traktat, som Holland gik ind paa, blev fundet alt andet end

fordelagtig for Danmark. Saa ringe Gavn fik Staten af denne dyre, aarelange Rejse, og Ulfeldt fik da ogsaa, allerede mens han endnu var i Udlandet, skriftlige Vidnesbyrd om Kongens store Misfornøjelse.

Men der var tillige under hans Fraværelse sket noget, som truede med paa ny at lade Familiefejden bryde ud i Flammer. Fru Kirsten havde af Hjertens Lyst brugt den hende indrømmede Frihed til at rejse og var faret ned til Pentzs i Holsten. Nu var nemlig Sofie Elisabet, der saa kraftig havde taget hende i Forsvar og sat sig op mod Kongen, bleven hende en meget kær Datter. Kongen selv var dengang i Holsten, og Uheldet vilde, at Fru Kirsten og Sofie Elisabet paa en Køretur til Altona mødte Vibeke Kruse, som kom agende i en kongelig Vogn. Sofie Elisabet bød sin Kusk ikke at vige en Tomme, og da Vejen var smal, blev Vibeke kørt i Grøften. De to Damers Haanlatter, idet de for forbi den halvt væltede Vogn med den forskrækkede Vibeke, genlød længe efter i dennes Øren. Man kan tænke sig, at den Fremstilling, hun gav Kongen af Sammenstødet, ikke blev mild, og Følgen blev, at der udgik et Lyn fra Tronen, som blev tilintetgørende for den uforbederlige Fru Kirsten. Hun mistede ikke alene Friheden til at rejse. Hun blev holdt som Fange paa Boller, ja Kongen fratog hende endogsaa Raadigheden over alle hendes Ejendomme. Allerede mens Ulfeldt var i Udlandet, blev der vekslet forbitrede Breve ogsaa om denne Sag, saa at man kan tænke sig, i hvilken Stemning Ulfeldt og Leonora tiltraadte Hjemrejsen. Dog skulde det blive endnu værre. Vibeke skrantede nemlig, og da det blev stadig ringere med hende, gav hun Fru Kirsten Skyld for Sygdommen og paastod, at denne i Trolddomskunster indviede Dame havde forgjort hende. Derom tvivlede naturligvis allermindst Kongen, der selv i sin Tid havde været Genstand for hendes Kunster.

Denne Sigtelse bragte Svigersønnernes og deres Hustruers Forbitrelse til det højeste. Endogsaa Hannibal Sehested, der hidtil af Omhu for sine egne Interesser havde holdt sig tilbage, udtalte sin Misbilligelse af Kongens Færd; men videre gik han ikke. Alle ventede de derfor med Længsel paa Partiets Hoved, Ulfeldts Hjemkomst, for at han kunde tage Sagen i sin Haand; men de bleve sørgelig skuffede.

Ulfeldt indskrænkede sig til sin sædvanlige Skulkepolitik. I Stedet for at rejse lige til København og kræve Kongen til Regnskab for hans Brud paa hans Løfte om ikke at ville skride ind mod Fru Kirsten uden forudgaaende Samraad med Børnene og Svigersønnerne, nølede han paa Hjemvejen gennem Danmark og brugte et Par Maaneder med at gæste Frænder og Venner og gav saaledes sit Tilbagetog et storladent Præg.

»Det vilde stride mod min Værdighed,« sagde han, »at ile saa rask til København og straks staa paa Pinde for Kongen. Hans Majestæt faar bie, til det er min Lejlighed at indfinde mig.«

Det var unægtelig heller ikke noget lysteligt, som ventede ham i København. Kongen havde nemlig nægtet baade at godkende Traktaten med Holland og at udrede de uhyre Rejseudgifter, ja, han havde endogsaa indledet en Undersøgelse om, hvortil Pengene vare blevne brugte. Ulfeldts daarlige Ben havde i hvert Fald ikke kostet ham meget, da han hverken havde raadført sig med nogen Læge eller brugt nogen Kur.

Efter at Ulfeldt havde afskediget sit store Følge af opvartende Kavalerer i Hamburg, gæstede han Pentz i Glückstadt, og der fik han straks ved Sofie Elisabets rappe Tunge et frisk Pust fra den Forbitrelsens Storm, som rasede i Familien. I dette Tilfælde mødtes Leonora i fuld Enighed med sin stridbare Søster. De svælgede i bitre Hjerteudgydelser og udsendte Bandstraaler mod den ugudelige

Vibeke Kruse, mens Ulfeldt, naar han fik det for varmt om Ørene, trak sig tilbage med den godmodige og lade Kristian Pentz, som gerne sad ved Bægeret og spillede Skak.

Da Ulfeldts havde faaet nok af det, brød de op, og Sofie Elisabet gjorde dem Følgeskab. Hun vilde med lige til København for paa nært Hold at se Udfaldet af den Dyst med Kongen, der var i Vente. Saa drog de sammen til Iversnæs, det nuværende Vedellsborg i Fyn, hvor de gæstede en anden Svoger, Hans Lindenow, som var gift med Leonoras yngre Søster, Elisabet Augusta, hende, som havde givet Kupido ved den store Operaballet for tretten Aar siden. Hendes Ægteskab havde dog ikke meget med Kærlighed at gøre. Selv var hun alt andet end blid, og hendes Mand var baade indskrænket og raa. Dog var han især sine Frænder til Ulejlighed ved sin stadige Pengemangel, og da han plagede Ulfeldt og Leonora med Bønner om Laan, fik de snart nok af at være paa Iversnæs. Lindenows hængte imidlertid paa og fulgte med Ulfeldts, da de drog videre for til sidst at gæste Oldemoder, det vil sige Leonoras og hendes Søskendes Mormoder, gamle Fru Ellen Marsvin paa Ellensborg.

Hun sad lunt og godt paa sin skønne Gaard, en af de mange, som hun ejede, og hvis stolte Hovedbygning hun selv havde ladet opføre, saa at den med Rette bar hendes Navn. Den staar endnu og knejser med sine stejle Gavle og spirkronede Taarne ved Storebælt, ikke langt fra Nyborg, men hedder nu Holckenhavn. Den har flere Gange skiftet Navn. Først hed den Kogsbølle, siden Ulfeldtsholm, fordi den havde været Slægten Ulfeldts Stamsæde lige fra Dronning Margretes Tid, altsaa i over to Hundrede Aar, indtil Korfits's Fader, den gamle Rigskansler Jacob Ulfeldt, solgte den til den rige Fru Ellen, fordi det gik tilbage for ham. Men nu havde den Udsigt til atter at vende tilbage til

Slægten ved Leonora, der var udset til engang i Tiden at skulle arve Gaarden. Derfor havde hun den kær og gæstede den gerne; men denne Gang droges dog hun og Ulfeldt mest derhen af Længsel efter at høre Oldemoders Mening om Sagernes Stilling. De saa nemlig op til hende paa Grund af hendes Klogskab og stærke Vilje.

Vel levede Fru Ellen nu tilbagetrukken og havde slaaet sig fra Verden; men hun havde i sin Tid haft meget at sige og havde grebet stærkt ind i Kongens private Liv. Først havde Forholdet mellem dem været godt, og alle Fru Kirstens Børn vare som smaa blevne givne i hendes Hænder og opfostrede af hende. Men fra det Øjeblik af, at Rhingreven viste sig i Farvandet, og hendes Datter begyndte paa sine Udskejelser, var hendes Stilling bleven vanskelig. Først holdt hun med Kongen og gjorde sit for at holde Styr paa Fru Kirsten; men da det ganske var revet ud mellem hende og Kongen, tog Fru Ellen sin Datters Parti. Hun blev i Familiefejden Kongen en haard og brydsom Modstanderske, indtil det endte med et fuldstændigt Brud imellem dem, og Kongen ikke mere vilde se hende for sine Øjne. Siden havde hun levet stille paa Ellensborg, som hun foretrak for alle sine andre Gaarde, uagtet hun dog ejede noget saa stort og skønt som Vallø.

I øvrigt var det ingenlunde paa Moralens Vegne, at Fru Ellen havde forarget sig over sin Datters Opførsel. Ingen, der nu saa den fem og halvfjerdssindstyve Aar gamle Kvindes rolige og faste Træk, skulde tro, at Elskov havde regeret i hendes Hjerte, og dog havde det været Tilfældet. Dette gamle, nu saa rolige Hjerte havde engang banket varmt for den smukke, unge Otto Knudsen Seeblad, som havde været Haandskriver baade hos hendes første og hendes anden Mand. I hendes første Ægtefælle Ludvig Munks Tid var alt gaaet stille af, da hun havde Magten over ham. Men den anden, Knud

Rud til Sandholt, store Knud kaldet, var mere skarptseende. En Dag brød han ind i sin Hustrus Sovekammer og fandt Otto Seeblad hos hende. Han blev saa rasende, at hun fik en stor Skræk; men hendes Aandsnærværelse svigtede hende dog ikke. Hun sagde med en uskyldig Mine, at Haandskriveren kun var kommen for at bede om en af hendes Piger til Ægte. Hr. Knud fandt det dog saa klogest at tage det for gode Varer; men Følgen blev, at Otto Seeblad nu maatte gifte sig med Pigen, uagtet det aldrig var kommet i hans Tanke. Endelig havde Fru Ellen jo ogsaa givet et stærkt Vidnesbyrd om sin slappe Moral ved at føre Kongen sammen med Vibeke Kruse.

Fru Kirsten havde altsaa i Letfærdighed faaet noget at slægte paa hos sin Moder. Men den Ild var for længe siden slukt i gamle Fru Ellens Hjerte. I dens Sted tændtes en anden, Magtsyge og Pengegridskhed. Det var hende slet ikke om at gøre at redde Datterens Ære, derimod sin egen Indflydelse hos Kongen, som blev hende selv til Gavn. I sin Enkestand, da hun fik fuld Raadighed over sit Gods, viste hun, hvad hun duede til. Hun købte og solgte Godser, spekulerede i stor Stil og satte mange Penge i Omløb. Alligevel kunde hun under al denne verdslige Handel blive greben af Gudsfrygt. Hun havde saaledes ladet indrette og udsmykke et Kapel i en af Gaardens Fløje.

Af sine Børnebørn havde hun Leonora kærest og agtede hende tillige paa Grund af hendes gode Forstand og Viljestyrke, og til Ulfeldt satte hun sit Haab med Hensyn til at skaffe Fru Kirsten Oprejsning. Hun pustede til Ilden for at holde Striden gaaende. Nødig vilde hun gaa i sin Grav, inden hun havde set den stivsindede Konge bukke under og falde til Føje.

Hun glædede sig derfor meget til Ulfeldts Komme, som var blevet forud meldt, og hun havde intet imod, at de bragte Lindenows og Sofie Elisa-

bet med. Hendes store Hus havde mange Gæsterum og var, uagtet hun levede stille, dog saa prægtig udstyret og møbleret, at hun godt kunde have modtaget Kongen selv. Hun ønskede ved denne Lejlighed at samle flere af Slægten, hvorfor hun havde indbudt Ulfeldts Søster Elisabet og hendes Mand Jesper Fris fra Ørbækslunde. Dernæst var ogsaa til Stede hendes Søster, Enkefru Helvig Marsvin, og hendes Svigerinde Sofie Brahe, Rigsadmiral Peder Munks Enke. Disse to Damer vare i sin Tid gerne blevne tilkaldte, hver Gang Fru Kirsten lavede til Barsel, og de havde deltaget i Fadderskabet ved Børnenes Daab. Disse to Frænker vare altsaa knyttede til gamle Fru Ellen ved mange Fortidsminder, og de havde i Kampen mod Kongen altid staaet paa hendes og Kirsten Munks Side.

Ulfeldts tog dog ikke lige til Ellensborg. De gæstede paa Vejen Hans Lindenows Svoger Rigsraad Sigvard Urne paa Hindemae og blev der i nogle Dage. Han var saa glad ved deres Selskab, at han, da de brød op, fulgte med dem til Ellensborg.

De vare saaledes mange i Følge, da de drog videre. Det lange, prægtige Vogntog og den store Skare ridende Svende gjorde stor Opsigt, og hver Bonde, de mødte paa deres Vej, blottede sit Hoved og hilste saa ærbødigt, som om det var Kongen selv, der kom. Ulfeldts Tjenere stod da heller ikke tilbage for Kongens i Pragt. Hver af dem bar paa den venstre Arm en stor Sølvplade, hvori deres Herres Vaaben var indgravet. De havde Sværd i Bælterne og Pistoler i Sadelhylstrene. Endnu dengang rejste ingen Mand uden Vaaben eller nogen stor Herre uden væbnet Følge.

Det var en smuk Aften sidst i Juni i Aaret 1647, at de nærmede sig Ellensborg. Ulfeldt kørte sammen med Hans Lindenow og Sigvard Urne, og de vare fordybede i en politisk Samtale; Sofie

Pentz og Elisabet Lindenow sad i en Vogn for sig og stak Hovederne sammen. De vare stærkt optagne af deres kæreste Emne, idet de gav deres Misundelse Luft og rakkede ned paa Ulfeldt og Leonora. Hvor uenige de end ellers kunde være, saa herskede der dog altid den skønneste Enighed mellem dem i det Punkt. Leonora sad ene i sin Vogn med sin Kammerjomfru og en Pige, som havde hendes Skat, den lille, belgiske Leo, som han kaldtes, paa sit Skød. Hun var optagen af Barnet, da Vogntoget standsede, og hun saa, at to Ryttere nærmede sig.

Den ene af dem var en høj, knokkelstærk Herre med et furet, barsk Aasyn. Det var Ulfeldts Svoger Jesper Fris. Synet af ham overraskede hende ikke. Men da hun blev den anden Rytter var, en smækker, lyshaaret og rødkindet, ung Herre, stadselig klædt, slog hun Hænderne sammen og udbrød: »Det er min Tro Kay! Hvor kommer han dog her?«

Det var den unge, rige Kay Frandsen Lykke, om hvem der siden blev sunget:

Enhver skøn Jomfru, hun ønsker sig:
Gud give, Kay Lykke vilde have mig!

Han havde imidlertid truffet sit Valg, eller Frænderne paa hans Vegne, da han Aaret i Forvejen var bleven trolovet med Ulfeldts ældste Datter, den niaarige Anne Katrine.

»Velkommen!« raabte Jesper Fris med sin dybe, skurrende Røst til Leonora. »I tøvede lovlig længe, derfor red vi ud for at se efter eder.«

Saa gjorde Kay Lykke Rede for sin Nærværelse.

»En sær Lyst til at rejse eder i Møde paakom mig,« sagde han med et skælmsk Smil. »Jeg kommer lige fra København og bringer eder gode Tidender fra Gaarden paa Graabrødretorv. Børnene ere alle raske, og Anne Katrine blomstrer som en Rose.«

»I havde fortjent at høre noget om Sygdom, Leonora,« sagde Jesper Fris paa sin barske Maade, »saa længe I har tøvet med at sætte Kaasen hjemad.«

»Det har haft sine Aarsager,« svarede Leonora. »Men se, jeg har dog her et Stykke af Barnestuen hos mig!«

»Ej, ej!« udbrød Jesper Fris, idet han kiggede ind i Vognen. »Saa det er den lille belgiske Prins? Har han alt mønstret sit Kompagni, ho, ho!«

Den lille belgiske Prins svarede ved at give sig til at græde; Vogntoget satte sig i Gang igen, og kort efter genlød Borggaarden af Vognrummel, Hestenes Trampen og Hundenes Gøen.

Fru Ellen stod i Hallen, Husets største Rum, og modtog der sine Gæster. Trods sin høje Alder holdt hun sig rank. Hun havde en sund, brunlig Rødme paa sine endnu temmelig glatte Kinder, hendes skarpe Træk havde endnu deres faste Form, og Blikket fra hendes graablaa Øjne var klart og livligt. Hun bar en sort Fløjls Kjole, efter den ældre Mode højhalset og med en lille, tætsluttende Pibekrave om Halsen. Det hvide Enkelin omfattede med en fin, kruset Strimmel det smalle Aasyn, over Brystet hang en svær Guldkæde med en Medaillon, og hendes fine, hvide Fingre funklede af Ringe. Blandt dem var der en meget kostbar, som hun havde faaet af Kongen, da hun for fyrretyve Aar siden sidste Gang stod Brud. Hun havde nu i fem og tredive Aar været Enke, saa at ingen af hendes Børnebørn havde kendt hendes for længe siden afdøde Mænd. For dem havde hun altid staaet som en ældre Kvinde, og de havde ondt ved at tænke sig den viljestærke Mormoder i noget Afhængighedsforhold.

Hushovmesteren aabnede Døren, og de længe ventede Gæster skred ind, men ikke med Hast. De vidste, at den gamle Frue holdt paa Værdigheden. Dog modtog hun Leonora livlig og omfav-

nede hende hjertelig, hvorimod hendes to Søstre kun fik et Par Fingre til Velkomst. Ulfeldt og de andre Herrer stededes til Haandkys, ganske som Fru Ellen var en Dronning. Saa blev lille Leo baaren frem af sin Moder og præsenteret.

»Ej se,« udbrød den gamle, »der har vi det nyeste nyt! Kom med ham! Han skal ogsaa hvile et Øjeblik der, hvor alle I andre have hvilet.«

Saa tog hun Barnet i Favn og vuggede det paa sine Arme. Da Drengen ikke græd, fik han det bedste Skudsmaal af Oldemoder. Derpaa blev Drengen given til Sofie Brahe; men hun kærtegnede ham saa heftig, at nu fik de den Musik, de hidtil vare blevne skaanede for.

»Ak, Leonora,« udbrød Sofie, idet hun gav Barnet fra sig, »at tænke sig, at du nu alt har sat syv Børn i Verden! Vel er det nu seks og tyve Aar siden, men det tykkes mig dog, som om det var i Gaar, at jeg holdt dig selv saaledes i mine Arme og var med at hjælpe dig til Kristendom og den hellige Daabs Sakramente.«

Gensynsscenen var saaledes hjertelig nok, saa at man maatte tro, at dette var en meget lykkelig og samdrægtig Slægt. Dog hvislede Tvedragtens Slange henne i en Krog, hvor de to, som Oldemoder kun havde undt et Par Fingre til Velkomst, stod og stak Hovederne sammen.

»Hvilket Væsen de dog gøre af den Unge!« sagde Sofie.

»Ja,« svarede Elisabet, »det er til at blive vammel over. Men naar man skal finde Naade for Sofie Brahes Øjne, maa man altid have et Barn ved Brystet. Hvor Leonora dog er bleven tyk og drøj! Det misklæder hende.«

Dog magtede Leonoras misundelige Søstre ikke at vække Splid i den Kreds, som nu var samlet paa Ellensborg. Striden med Kongen og det fælles Had til ham holdt den sammen. Denne vigtige Sag kom dog ikke straks paa Bane, skønt den var i

alles Tanke. Da de vare komne til Sæde ved Fru Ellens rigt dækkede og overflødigt med Mad forsynede Bord, sagde de ikke meget. De tog for sig af Retterne, og Hans Lindenow og Sigvard Urne tømte meget flittig deres Bægre. Kun unge Kay Lykke gjorde ikke meget ved Maden. Han sad som paa Naale og havde flere Gange prøvet paa at hendrage Oldemoders Opmærksomhed paa sig. Endelig lykkedes det.

»Men hvor har jeg dog haft mine Tanker henne,« udbrød den gamle. »Jeg har endnu lidt at byde eder, noget nyt af Aaret. Kay, gaa og bring det hid!«

Kay sprang op og fjernede sig hurtig, mens Ulfeldt sad og undrede sig over, at ikke en af Tjenerne blev sendt ud i det Ærinde.

»Jeg skal sige eder, Korfits,« sagde Fru Ellen, som gættede hans Tanke, »at Kay selv har skaffet det til Veje. Derfor bør han ogsaa have Æren af at bringe det.«

Dog blev det egentlig ikke Kay, der bragte det. Han aabnede kun Døren for en smuk, mørkøjet lille Pige, som skred hurtig ind med en Sølvskaal, fuld af modne Kirsebær, mellem sine fine Hænder. Hun gik hen bag Leonoras Stol, gjorde et Kniks og rakte Skaalen frem. Men Leonora var i ivrig Samtale med Sofie Brahe og blev ikke Pigen var.

»Smag dog mine Kirsebær, Leonora,« sagde Fru Ellen.

Leonora vendte sig om; i det samme satte den lille Jomfru Skaalen paa Bordet og slog sine Arme om hendes Hals.

»Men Barn dog!« udbrød Leonora. En Omfavnelse og flere Kys fulgte paa, mens de andre lo, og Kay hoverede over den vellykkede Overraskelse. Det var Anne Katrine Ulfeldt, hans lille Fæstemø.

»Det er Kays Paafund,« sagde Fru Ellen. »Jeg

havde gerne ladet den hele Børneflok hente, men det vilde have givet for megen Uro.«

Leonora saa med glædestraalende Øjne efter Anne Katrine, som nu gik hen for at hilse paa sin Fader og de andre Gæster. Hun gjorde det med en for en niaarig Pige mærkelig Alvor og Anstand. Leonora elskede denne sin ældste Datter højt. Hun havde opkaldt hende efter sin hensovede Yndlingssøster og undrede sig ofte over, i hvilken Grad Barnet lignede sin Navnemoder.

Om Aftenen underholdt Ulfeldt Oldemoder og hendes Gæster med Fortællinger om Udenlandsrejsen. Han gjorde det livlig og aandfuldt, men tillige temmelig pralende.

»Nu er I da saa navnkundig i Udlandet,« sagde Sigvard Urne, »at ingen Mand kan maale sig med eder undtagen Kongen.«

»Næppe endda!« sagde Jesper Fris spydig. »Det vil sætte Hans Majestæt Rynker i Panden.«

Jesper Fris mente at have særlig Grund til at hade den gamle Konge. Han havde nemlig været i tysk Krigstjeneste og under Tilly kæmpet mod sin egen Konge og sit Fødeland. Kongen vilde have ham dømt fra Livet som en Landsforræder; men Jesper havde saa mange mægtige Forbedere, at Kongen lod Naade gaa for Ret. Jesper Fris levede altsaa af Kongens Naade, og det kunde han ikke tilgive Hans Majestæt. Han var da ret i sit Element, da Samtalen nu blev ledet hen paa Striden med Kongen, og han gjorde sit muligste til at ophidse Svigersønnerne og puste til Ilden.

»De Rynker i Kongens Pande,« sagde Ulfeldt, »ere der nu engang, og jeg føler ingen Lyst til at glatte dem. Efter Hans Majestæts unaadige Breve at dømme, længes han heller ikke efter at gense mig. Det er raadeligst, at vi en Tid holde os fra hinanden.«

»Saamænd,« sagde Sigvard Urne, »naar det

kun ikke var saa, at andre havde deres Profit af at holde eder fra Kongen.«

De forstod alle, at han sigtede til Hannibal Sehested.

»Det har ingen Nød dermed,« mente Fru Ellen. »Korfits er dog Rigets Hofmester og uangribelig i sin stærke Position.«

»Pest ramme Hannibal, den arge Forræder,« udbrød Sofie Elisabet. »Værre Skælm har aldrig sat sin Fod paa Guds Jord.«

»Sandt nok,« sagde Jesper Fris; »men med Eder og Bandsord puste vi ham ikke væk. I bør snarest møde frem, Korfits, og tage et Tag med ham.«

»I kender ham ikke ret, Jesper,« svarede Ulfeldt. »Han vil smutte derfra som en Aal og klare for sig med søde Ord. Han er nu heller ikke saa farlig, som I tror. Fejlen stikker i Kongens eget bitre Sind. Jeg er nu saa led ved det hele, at jeg for Alvor tænker paa at træde af og tage min Afsked.«

»Gør endelig ikke det!« udbrød Fru Ellen, idet hun advarende løftede Haanden. »Vil du da ganske opgive Leonoras Moders Sag? Kongen skal give sin Hustru Oprejsning, inden han gaar i sin Grav!«

»Ja, vilde han kun det,« svarede Ulfeldt, »saa kom vi nok over Resten. Men vi have nu udtømt alle Midler, baade de søde og de bitre. Ved I noget nyt, kære Fru Moder, da sig os det!«

»Her er kun een Udvej. Jeg har før vist dig den, Korfits, men du agtede ikke derpaa. Vi maa paakalde Rigsraadets Mellemkomst. Vil de Herrer af Raadet holde paa deres Værdighed og deres Privilegier, bør de drage Kongen til Regnskab, fordi han uden Lov og Dom holder min Datter, en adelig Kvinde, fængslet. Det strider mod hans Haandfæstning, paa hvilken han har svoret i den treenige Guds Navn.«

»Ret saa, Oldemoder!« udbrød Hans Lindenow, som havde drukket stærkt ved Bordet og siddet i en Døs, som han nu pludselig vaagnede op af. »Det er os, der gør Kongerne; men de glemme i deres Stormægtighed, at vi have sat dem i Sædet, og at de skylde os Kronen. Jeg siger som Oldemoder. Lad Kongen føle et Tryk af Tøjlen, Korfits, og du skal se, at han giver sig!«

Alle undrede de sig over, at den ellers saa sløve og faatalende Hans Lindenow fik Tungebaandet løst og talte saa kraftige Ord. De lo ad ham, og Ulfeldt gjorde Fru Ellen opmærksom paa, at Haandfæstningens Ord egentlig kun gjaldt Fængsling af Mænd og ikke af Kvinder, hvorpaa han og Oldemoder ragede i Disput. Men Raadet blev dog siden fulgt, og Udfaldet viste da, at den kloge Fru Ellen og den dumme Hans Lindenow havde haft det rigtige Blik paa Tingen.

I øvrigt var det langt fra, at man blev færdig paa een Dag. Forhandlingerne i det lille Familieraad fortsattes, man mundhuggedes dygtig, Oldemoder opfriskede gamle, bitre Minder, og der levnedes ikke Kongen Ære for fire Skilling. Nu fik Leonora rigtig at mærke, at hun igen var iblandt sine egne. Hun holdt sig saa meget som mulig uden for Striden, da hun endnu elskede sin gamle Fader, og hun kunde derfor ikke tie til alt, hvad de andre sagde ham paa. Naar derfor Striden blev varm og Skænderiet for groft, gik hun sin Vej og overlod Valpladsen til de andre.

Saaledes skete det en Dag, at hun for at samle sig og svale sit varme Blod i den friske Luft vandrede alene gennem Skoven ned til Stranden. Paa Vejen fandt hun til sin Overraskelse Anne Katrine, som sad paa en Bænk og stirrede hen for sig med et mørkt Blik. Vel var der altid en mærkværdig Alvor over Barnet, som var udviklet langt over sin Alder; men hun saa ud, som om hun havde grædt, saa hun maatte vel have haft Modgang.

Leonora mente at kunne gætte, hvad det var. Hendes niaarige Datter havde allerede Kærestesorger. Hun kunde ikke lide Kay Lykke, som, uagtet han var otte Aar ældre end hun, dog ikke var andet end en kaad Dreng. Han forstod slet ikke at tage sin fornuftige Barnebrud paa den rette Maade, og det gav undertiden Mundhuggeri. Naar hun aabenbarede nogle af sine mærkelige Alvorstanker, lo han hende ud og kaldte hende Oldemoder.

Leonora satte sig hos sin Datter paa Bænken og spurgte hende ud. Det var ikke noget let Arbejde, da Pigebarnet var meget indesluttet. Omsider tilstod hun dog, at der havde været noget i Vejen mellem hende og Kay.

»Kay er altid glad,« sagde hun, »og det kan jeg ikke være. Fader og du, Moder, I ere heller ikke altid glade; men naar du er sorgfuld, mon Fader da ler ad dig? Men det gør Kay, naar jeg sørger.«

»Deri handler Kay rigtigt. Hvad i al Verden kan du dog have at sørge over, Barn?«

»Det var i Gaar,« sagde Anne, efter at hun havde fældet nogle Taarer, »at jeg talte til Kay om al det Spektakel og det Skænderi, som her er hver Dag. Da jeg forgangen Dag kom ind i Hallen, hørte jeg, at Oldemoder bandede Kongen, Faster Sofie saa ud som en Heks, og Fader havde ogsaa sine vrede Øjne paa. Har Bedstefader da været ond mod eder? Mod mig var han altid mild og god.«

»Gud forbarme sig, Barn,« udbrød Leonora, »hvor falder du dog paa de Tanker? Nu, hvad sagde saa Kay til den Snak?«

»Han gav mig ingen Trøst,« svarede Anne med et Suk. »Han stak i at le og sagde: »Nu har jeg aldrig hørt Mage til Præk af en lille Tøs som dig!« Dog blev jeg ikke vred, men bad ham sige mig, hvorledes det hænger sammen. »Nu,«

sagde han, »naar du endelig vil vide det, saa er det sikkert nok, at der stikker en Djævel i Kongen. Han har alle sine Dage været ond mod din Mormoder, dine Mostre og deres Mænd, men især mod din Fader. Men hvad vedkommer det os? Jeg er lige glad, om de gamle end ligge nok saa galt i Haarene paa hverandre. Din Fader stikker ikke op for Kongen, lid paa det! Han skal nok bjærge os. Og bryd saa ikke mere dit lille Kyllingehoved med det! Det gaar over din Forstand.«

Leonora følte sig ganske overrumplet ved det, hun der fik at høre. Den Tvedragtssæd, tænkte hun, som den Onde saaede mellem Fader og Moder, den spirer endogsaa i tredje Led og gør Ulykker der. Vel tænkte hun straks efter, at dette dog vel næppe vilde komme til at spille nogen stor Rolle mellem de unge; Anne vilde vel nok, naar hun blev ældre, finde sig til Rette med sin Fæstemand; men hun følte sig greben af den Dybde i Følelse, som hendes unge Datter havde lagt for Dagen.

»Kay,« sagde hun, efter at hun havde givet Anne et Kys, »har Ret i, at du ikke bør gruble over det, som du ikke kan have Forstand paa; men han fatter det heller ikke selv. Han snakkede der som en uvoren Dreng. Dog, derfor er han ikke ond. Ikke heller er Kongen ond, lige saa lidt som Oldemoder eller din Fader, fordi der er kommet Kongen og dem noget imellem. Fordi du og dine Søskende kunne komme i Haarene paa hverandre, hvad du ved er sket mere end een Gang, derfor ere I ikke Djævle. Slaa saa det af Hovedet! Kay er god, han har dig kær. Men farer du fort med det Surmuleri, saa bliver han vel til sidst led ved dig.«

Anne gav intet andet Svar end de tre Ord: »Jeg længes hjem!« Dette gjorde hendes Moder ogsaa. Livet paa Ellensborg havde for den Gang mistet sin Ynde for hende, skønt den Nisse, der

plagede dem, vilde jo visselig følge med, naar de rejste. Dog vilde hun nyde større Fred i sit eget Hjem.

Sysselsat med disse Tanker gik hun med Anne Katrine tilbage til Gaarden; hun blev vækket af sin Grublen ved Lyden af Hovslag ude fra Vejen. Hun naaede Broen, som førte over Borggraven, tidsnok til at møde tre Ryttere, som vilde ride ind. Den forreste standsede, da han blev hende var, og hilste ærbødig. Det var en af Kongens Udridere eller Kurerer, Franskmanden Du Pont.

»Bringer I noget Budskab fra Kongen, lider Hans Majestæt vel?« spurgte Leonora.

»Saa nogenlunde, Eders Naade,« svarede Du Pont med Hatten i Haanden. »Men Gud den Almægtigste har ramt vor kære Herre med en stor Sorg, hvorom en Skrivelse, som jeg medbringer til Rigshofmesteren, handler. Vor udvalgte Konge, Prins Kristian, blev opholdt af Sygdom paa sin Rejse til Badet, og den Sygdom blev til Døden. Han drog sit sidste Suk for tre Uger siden paa Slottet Körbitz ved Dresden.«

Leonora blev stærkt greben af den Tidende, bød Du Pont ride ind og ilede selv efter. Da hun naaede op i Hallen, havde Ulfeldt allerede faaet Brevet og stod med det i Haanden, omgiven af alle de andre. Kun Oldemoder sad i sin Hyndestol henne ved Kaminen, hvori der brændte et Baal, da det var en fugtig og kold Sommerdag.

»Brevet er ikke fra Kongen, men fra Kansleren,« udbrød Ulfeldt, da han havde aabnet det. Det var aabenbart en Skuffelse for ham og for Leonora med. Begge havde straks faaet den Tanke, at dette sørgelige Dødsfald vilde fremkalde en Tilnærmelse fra Kongens Side. »Denne Alvorstidende smerter mig,« sagde han, da han havde oplæst Brevet. »Prins Kristian var en god, fornuftig og føjelig Herre. Han vilde være bleven en Konge efter vort Sind.«

»Saamænd,« sagde Jesper Fris, »skønt en Prins

skifter ofte Sind, naar han først sidder i Sædet og føler Kronens Ring om sin Isse.«

»Saa nu har den stakkels Prins faaet Has paa det,« sagde Sigvard Urne. »Han tog for haardt fat og var sig selv værst; men en munter Herre at pokulere med, det var han min Tro.«

»Ak ja,« udbrød Sofie Brahe, »Døden drikkes ofte af Guldskaaler!«

»Hans Død er en Ulykke for Standen,« mente Hans Lindenow.

»Ej hvad, Hans,« lød det henne fra Hyndestolen, »nu kommer du jo paa den høje Hest og skal være med til at gøre en ny Konge. Det Dødsfald,« vedblev Fru Ellen, idet hun rejste sig og gik hen til Ulfeldt, »tynger Vægtskaalen ned til Fordel for os. Kongen maa ønske Hertug Frederik kaaret til sin Efterfølger. Nu har du et Pant i din Haand, Korfits, hvorved du kan købe dig en god, fordelagtig Fred, og det Pant er Kronen.«

»I er fremsynet, Oldemoder,« sagde Ulfeldt med et Smil.

»Vi bør ikke være Kongen for haard,« sagde Leonora med Taarer i Øjnene. »Nu, da der til Alder og Svagelighed kommer Sorg, er han at ynke, og vi maa tage blidt paa ham.«

»Ja,« sagde den gamle, »se nu først, naar du er hos ham, hvor blid du finder ham!«

»Nu maa vi bryde op,« sagde Ulfeldt, »vi tør ikke tøve her en Dag længer.«

»Nej,« svarede Fru Ellen. »Det er første Gang i mit Liv, at jeg jager kære Gæster paa Døren; men Sagens Vigtighed byder det.«

Den næste Dag rejste alle Gæsterne. Ellensborg stod tom, og Oldemoder sad der alene, sukkende over, at hun selv var sat ud af Spillet og ikke kunde tage Haand i Hanke med, og længselsfuld efter at høre, om Ulfeldt havde vist sig sin Opgave voksen og faaet Bugt med den genstridige, gamle Konge.

Fjerde Kapitel.

Ned ad Bakke.

En mørk Oktober Morgen sad Kongen i sit daglige Værelse paa Rosenborg tæt ved Kaminen, hvori der brændte en livlig Ild. Den gamle, forhen saa haardføre Herre var bleven kuldskær. Han var kommen over de syvti Aar, men i stærkt medtagen Tilstand. Hans Træk var afmagrede, og det højre Øje, som var blevet saaret i Slaget ved Kolberg Heide, var halvt indsunket. Dog havde det venstre sunde endnu sin fulde Glans. Han bar en sid Pals-rok, engang prægtig nok, men nu gammel og slidt, og han havde Tøfler paa Fødderne. Han var bleven ligegyldig for sit Ydre og gjorde, som han sad der sammensunken i Hyndestolen og med en Silkehue ned over Ørene, ikke noget meget kongeligt Ind-tryk.

Vibeke Kruse sad ved hans Side og strikkede paa en Strømpe, og imellem dem laa Kongens gamle tro Hund Rolf og delte Varmen med sit Herskab. Vibeke var som altid tarvelig klædt, og hun saa bleg og lidende ud. Hun havde ikke overstaaet sin Sygdom, og hun havde ikke haft en glad Time, siden hun havde fattet Mistanke om, at Fru Kirsten stræbte hende efter Livet. Kongens aftagende Hel-bred ængstede hende desuden. Hun maatte vel spørge sig selv, hvad Skæbne der ventede hende, naar hendes gamle Herre og Ven faldt fra. Men hun tænkte dog mere paa ham end paa sig selv. Der var noget rørende i den stakkels, faldne Kvin-des Ydmyghed og i den trofaste Omhu, hvormed hun plejede sin svagelige, gamle Herre.

Kongen rejste sig et Par Gange, gik med slæbende Trin frem og tilbage i Stuen, lod nogle heftige Ord falde og satte sig saa igen med et Suk.

Hver Gang han rejste sig, løftede Rolf sit store Hoved og fulgte sin Herre med Øjnene, som om den ventede, at denne Stuegang vilde ende med en Vandring i det fri. Men da Kongen atter satte sig, lagde Rolf sit Hoved ned og sukkede ligesom dens Herre.

Vibeke lod nu og da et Ord falde, som skulde trøste Kongen og bringe hans Sind til Ro; men det lykkedes ikke. Hans Sind var i stadigt Oprør paa Grund af Striden med Ulfeldt, som endnu var i fuld Gang. Fru Ellens Haab om, at der vilde ske noget afgørende, naar Ulfeldt kom til København, var ikke gaaet i Opfyldelse. Da Kongen ikke gjorde nogen Tilnærmelse, holdt Ulfeldt sig stolt tilbage og viste sig ikke paa Rosenborg. Kongen og Rigshofmesteren vedblev med at trække i Reb sammen. De vekslede bitre Skrivelser, og Ulfeldt gik saa vidt, at han forbød Rentemesteren at udbetale Penge til Kongen, naar han ikke havde godkendt Fordringen.

Imidlertid arbejdede Kongens tro Tjener og gamle Ven, Kansleren Kristen Thomsen Sehested, stadig paa at tilvejebringe Forlig. Deri støttedes han mærkeligt nok af Hannibal Sehested. Kanslerens Maal var at bringe det vigtige Tronfølgerspørgsmaal i Orden. Han tænkte, at Valget af Hertug Frederik vilde kue Svigersønnernes Overmod og tillige skaffe Kongen Fred paa hans gamle Dage. Derfor havde han sørget for, at Rigsraadet ikke straks fulgte Ulfeldts Opfordring til at blande sig i Striden med Fru Kirsten.

Hannibal Sehested derimod blev dreven frem af ganske andre Grunde. Han skønnede, at den affældige Konge var den svageste Part, og at det vilde ende med, at han bukkede under for Ulfeldt og Rigsraadet. Derfor agtede han som klog Diplomat at slutte sig til det stærkeste Parti og derved styrke sin egen Stilling. Men han mente, at Kansleren havde grebet fejl i at sætte Tronfølgerspørgs-

maalet øverst paa Listen. Oprejsning for Fru Kirsten, det var Hovedvilkaaret for Forliget. Naar Svigersønnen var bleven forsonet, blev Rigshofmesteren nok at faa i Tale. Sehested tog derfor en rask Beslutning og kørte denne Morgen til Rosenborg. Han haabede ved sin diplomatiske Snildhed at kunne vinde Slaget, og saaledes vilde han faa hele Æren af at have tilvejebragt Forliget.

Kongen saa ham altid gerne, og han blev derfor straks indladt. Synet af de tre ved Kaminen, Kongen, Vibeke og Hunden, mødte ham underlig og kunde have vakt Forestillinger, der vare langt fra Virkeligheden, hvis ikke Værelsets og Omgivelsernes kongelige Pragt havde været. Det var ham dernæst denne Morgen særlig paafaldende, i hvilken Grad Kongen var ældet og falden af.

Der, tænkte han, sidder den stakkels, gamle Herre, to Rigers Hersker, alene i al sin Pragt med denne tarvelige Kvinde og sin Hund, naar alt kommer til alt, de eneste fuldtro Venner, han har her i Verden.

Det var en god Følelse, der rørte sig hos Hannibal Sehested, en sjælden Gæst i hans kolde, rænkefulde Hjerte. Mens han gjorde alt for at ind ynde sig hos sin gamle Herre, kun for selv at vinde derved, havde han dog fattet Godhed for ham; det følte han nu. Fra han var ung, havde han vidst, at man for at faa sin Vilje med andre Mennesker maa stræbe at tækkes dem, og det var lige over for Kongen i den Grad lykkedes ham, at alene hans Tilsynekomst oftest var nok til at sætte den gamle Herre i godt Lune Han var ogsaa, som han stod der i sin Manddoms fulde Kraft med et vindende Smil paa sit friske, smukke Aasyn og i sin prægtige Dragt, en daarende Fremtoning, en stærk Modsætning til de Repræsentanter for et hendøende Liv, som han havde for sig. Synet af ham forjog Dødens Skygger fra Kongens Aasyn, som oplivedes af et Smil. Et saadant gled ogsaa over Vibekes blege

Aasyn, og Rolf logrede med Halen, Vidnesbyrd om, at den stolte Herre, som stod for dem, Norges Statholder, havde nedladt sig til at vinde baade Kvinden og Hunden.

»Ej, er du der, Hannibal!« sagde Kongen og rakte ham sin magre Haand, som ærbødig blev kysset.

Sehested spurgte til Kongens Helbred og sagde, stadig staaende og med Hatten i Haanden, nogle ærbødige og venlige Ord til Vibeke; men derpaa gik Samtalen i Staa, indtil Vibeke, som mærkede, at hun var i Vejen, i Stilhed fjernede sig.

»Tag Sæde, Hannibal,« sagde Kongen til Sehested, der saa satte sig paa den Stol, som Vibeke havde forladt. »Hvad har du paa Hjerte?«

»Kun det, Eders Majestæt,« svarede Sehested, idet han bøjede sit Hoved, »der daglig sysselsætter min Tanke, at vise Eders Majestæt min underdanige og sønlige Hengivenhed og gøre, hvad jeg evner for at fremme Eders Majestæts sande Vel.«

»Jeg ved det,« svarede Kongen, »du er tro og sandt at sige den eneste af det hele Kompagni, der er noget ved. Ved dig er der intet Vrøvl og ingen Stikkenhed. Det har ofte været til Lise for mig i disse forbandede Tider at have dig her og sladre med dig, naar du kom herned.«

»Det glæder mit Hjerte at høre,« sagde Sehested med Alvor. »Dog, Eders Majestæt, hvis jeg ikke under min Orlov udrettede andet end at være eder til Tidkort, vilde jeg kalde mig selv en unyttig Tjener.«

»Du har noget bag Øret i Dag, Hannibal,« sagde Kongen, efter at han i nogle Øjeblikke havde stirret paa Sehested med sit ene, funklende Øje. »Sig uden Omsvøb, hvad det er!«

»Jeg vilde gerne skaffe Eders Majestæt Fred paa de gamle Dage. I har i eders Tid haft og har endnu alt for megen Uro og Græmmelse. Det giver Feber i Blodet og tager paa Kræfterne.«

»Har du opsnuset et nyt Doktorraad til mig?« spurgte Kongen og sigtede derved til en Recept paa en styrkende Medicin, som Sehested nylig havde skaffet ham. »Den forrige hjalp mig ikke stort.«

»Ingen Medicin kan give Hjertet Fred, Eders Majestæt!«

»Fred?« udbrød Kongen, som straks havde gættet, hvor Sehested vilde hen, og kun havde talt om Medicin for at slippe bort fra Sagen. »Guds Død, Mand, kunde du skaffe mig den, vilde du være en Mirakeldoktor. Men intet Menneske kan tage den Skade fra mig, som piner mig. Den sidder i mig som dybe Ar i Barken paa et gammelt Træ, og mine Uvenner skulle nok sørge for, at de Saar ikke heles.«

»Eders Majestæt har mange Venner, hvem det vilde fryde at skaffe eder Lise,« svarede Sehested med en Hjertelighed i Tonen, som altid stod til hans Raadighed, naar han havde Brug for den. »Men uden at Eders Majestæt hjælper til selv, kunne de intet udrette.«

»Hvor vil du hen med den Snak,« udbrød Kongen, idet han rettede sig i Sædet. »Hvad vil I nu have, at jeg skal gøre? Har Kristen Thomsen nu udspekuleret noget og pudser dig paa mig?«

»Nej, Eders Majestæt, Kansleren ved intet om min Nærværelse her i Dag. Jeg kommer af egen Drift.«

»Nu, det er os kært at høre! Kansleren mener mig det godt, bedre, end jeg turde vente af et Medlem af det hellige Konsilium, hvis Pave Ulfeldt er. Jeg mener Rigens Raad, forstaar du nok.«

»Eders Majestæt, jeg er ikke kommen i Dag for at tale om Statssager, undtagen for saa vidt som intet, der vedrører Eders Majestæts høje Person, kan siges at være uden Vigtighed for Staten. Jeg vil gaa lige til Sagen i det Haab, at Eders Majestæt vil vise mig den Naade at høre mig med Rolighed. Mit Raad til Eders Majestæt er, at I

omsider lader Naade gaa for Ret og viser større Lemfældighed mod Fru Kirsten.«

»Ej, slap det der ud!« sagde Kongen i en spydig Tone, idet han samlede Palsrokken om sig, som om han rustede sig til Modstand. »Det kommer min Tro uventet fra din Side. Du elskede hidtil din Konemoder lige saa højt, som Katten elsker Sennep. Du vilde nok være lige glad, om jeg saa havde ladet hende mure inde eller rette. Har nu de andre gjort dig Helvede for hedt? Vil du nedlade dig til at være din Svogers Løbedreng?«

»Gerne vilde jeg det, Eders Majestæt, om jeg kunde gavne eder med det. Men saaledes er det ikke. Eders Majestæt ved, at fra det Øjeblik af, at jeg i den Sag stillede mig paa eders Side, fattede mine Svogre Nag til mig, og mine Svigerinder i endnu højere Grad. Naar det gælder Kærlighed eller Had, gaar Kvinden altid i Spidsen, ligesom Hærens forlorne Hob i et Slag. Jeg er den sidste, de vil vælge til at gaa deres Ærinde hos Eders Majestæt. Jeg har ganske mistet deres Tillid.«

»Det kan være sandt nok,« svarede Kongen i en roligere Tone; »men saa fatter jeg ikke, af hvad Aarsag du nu med eet har taget Skeen i en anden Haand.«

»Eders Majestæt vil snart indse det. Spændingen mellem eder og Ulfeldt har nu naaet en saadan Højde, at det inden føje Tid maa briste.«

»Lad det kun det, lad det kun det!« sagde Kongen i sin skarpeste Tone. »Han kan faa sin Afsked, naar han vil. Jeg vil trække Vejret friere, naar jeg er bleven ham kvit, og du med, Hannibal, du med!«

»Sandt nok, Eders Majestæt; men I bør dog overveje Følgerne. Først vil det højlig græmme Frøken Leonora, som trods alt har sin kongelige Fader kær, og dernæst —«

»Aa, hvad,« faldt Kongen ind. »Leonora er

forhekset af sin Korfits og bryder sig ikke mere stort om mig. Kom saa med det »dernæst«!«

»Naar Ulfeldt er gaaet af,« vedblev Sehested, »staar han mere frit, og han vil, nu umistænkt for at ville fremme Kronens Interesser, blive de misfornøjedes Fører. Han vil tage Hævn og søge at ramme Eders Majestæt paa det ømmeste Sted, idet han gør sit yderste for at hindre Hertug Frederiks Valg. Men hvad han først og fremmest vil gøre, er at drive Rigens Raad til at tage sig af Fru Kirstens Sag. De Herrer i Raadet ere jo meget ophidsede paa Grund af Eders Majestæts strenge Fremfærd mod eders Gemalinde. De se en Krænkelse mod hele Standen deri. Jeg drister mig til at tro, at Eders Majestæt vilde handle klogt i at vise nogen Eftergivenhed i det Punkt. Det vilde slaa Ulfeldt Sværdet af Haanden.«

»Min Sjæl vilde det ikke!« svarede Kongen med Fynd. »Giver jeg mig først paa eet Punkt, ville de rykke frem med andre Fordringer og blive ved at trænge mig, indtil jeg ligger der.«

Sehested indsaa Rigtigheden af den skarptsynede Konges Tanke; men han turde selvfølgelig ikke lige ud sige sin Mening, som var: For dig gælder det nu kun at vige paa en sømmelig Maade og i Nederlaget redde Værdigheden.

»Jeg tror,« sagde han kun, »at Eders Majestæt tværtimod ved af egen fri Vilje at gøre denne Indrømmelse og gengive Fru Kirsten hendes Frihed og Raadigheden over hendes Gods vil fjerne den værste Hindring for Enighed og komme i en gunstigere Stilling.«

»Med din naadige Tilladelse,« svarede Kongen spydig, »er jeg af en ganske modsat Mening. Det er i mine Øjne ikke kongeligt at slaa sig selv paa Munden og uden tvingende Aarsag falde til Føje. Men kan Ulfeldt faa Rigens Raad til at intercedere, saa for mig gerne. Vi faa da se! Jeg har et Svar paa rede Haand, som maa stille dem tilfreds, og

som jeg ønsker indsat i min Ligprædiken, saa lydende: I Stedet for det Privilegium, som den Konning N. gav de adelige Kvinder i Danmark, at de træde i Arv med deres Brødre, saa have de i min Tid paa Rigens Raads Forbøn faaet det, at de maa gøre deres Mænd til Hanrej og fylde en Hob Rottekrudt i dem, naar de ere kede af dem.«

»Ha, ha,« lo Sehested, »det glæder mig, at Eders Majestæt har Humør til at spøge.«

Men Kongen saa ikke ud, som om han spøgte. Hans sunde Øje funklede af Had. Det spydige Udfald blottede Dybden af hans Nag til Kirsten Munk. Det var, som han selv havde sagt, et dybt Ar, der aldrig vilde udslettes, saa længe han var over Jorden.

Men hans Viljekraft var dog brudt, og i hans tiltagende Affældighed fik hans Modstandere og de af hans Venner, som arbejdede paa Forlig, en stærk Forbundsfælle. Vel kom det til det forudsagte Brud. Ulfeldt fordrede sin Afsked og fik den. Men den utrættelige Kansler vedblev at arbejde paa Forlig, som om intet var hændet, og endelig lykkedes det ham at iværksætte en Sammenkomst mellem Kongen og Ulfeldt. Ogsaa Leonora kom op paa Rosenborg og blev dybt rørt ved at se sin gamle Fader i hans nuværende Affældighed. Kongen var nu blødt stemt paa Grund af Prins Kristians nærforestaaende Jordefærd, som kraftig stillede ham Døden for Øje. Den mindede ham tillige om, at som Sagerne nu stod, var med den hensovede, udvalgte Konge hans Haab om at bevare Kronen for hans Efterkommere rokket, maaske helt skrinlagt.

Men hos Ulfeldt var der ikke Spor af Medfølelse for Kongen. Hans ærgerrige Sjæl og haarde Hjerte tænkte kun paa at ydmyge Fru Kirstens Undertrykker, hævne de Krænkelser, han mente at have lidt uforskyldt, vinde Fordele og sikre sin Magtstilling som Rigets Hofmester. Han havde Rigens Raad paa sin Side, for saa vidt som Kon-

gen virkelig havde gjort sig skyldig i nogle Overgreb; men da Ulfeldt mærkede, at Kongen veg, forfulgte han sin Sejr til det yderste. Der blev fra alle Sider med forenede Kræfter gjort et Stormløb paa den gamle Konge, som nu blev ladt i Stikken af alle, endogsaa af Hannibal Sehested. Det blev givet ham til Kende, at hvis han ikke føjede sig, vilde Hertug Frederik ingen Udsigt have til at blive valgt til hans Efterfølger paa Tronen.

Saa nedlagde den trætte, gamle Herre Vaabnene og veg paa alle Punkter. Han overgav sig saa at sige paa Naade og Unaade. Han gengav Fru Kirsten hendes Frihed og Raadigheden over sit Gods, styrkede Rigshofmesteren i hans Stilling og opgav alle sine Planer til Kongemagtens Udvidelse. Disse Indrømmelser vare vel uundgaaelige, naar der under Sagernes nuværende Stilling skulde være Tale om Forlig. Men det blev ikke derved. Ulfeldt satte Kronen paa Værket ved at fravriste Kongen en Erklæring om, at han i sit Embede havde holdt sig ærlig, tro og flittig. Det var en Godkendelse af hele hans Embedsførelse, en Generalkvittering, hvori der laa den mest glimrende Oprejsning. Hvem turde nu træde frem og sigte ham for Uredelighed?

Og hvad fik Kongen saa til Gengæld for alle sine Indrømmelser? Ikke andet end en usikker Udsigt til Hertug Frederiks Valg. Rigsdagen indkaldtes til Tronfølgervalg til den 17de April næste Aar; men saa stærkt gik det nu ned ad Bakke med den gamle Konge, at der kun var ringe Haab om, at han kunde leve saa længe, og døde han forinden, vilde Tronen jo komme til at staa ledig, saaledes som Ulfeldt, de andre Svigersønner og den magtgridske Adel maatte ønske det. Saa skulde de Herrer af Rigens Raad til at gøre en ny Konge, som Hans Lindenow kaldte det, og det var at forudse, at

da vilde Kong Kristians Efterfølger ved en ny Haandfæstning blive bunden strammere end nogen Konge i Danmark før ham.

Femte Kapitel.

Dødens Hellighed.

Nu blev det roligt om den gamle Konge. Han tog ud til Frederiksborg, holdt i Stilhed Jul der og blev der et Stykke ind i det ny Aar. Men ingen Adspredelse smagte ham mere, og Jagtens Glæder vare ham nægtede. Han levede ganske inden Døre, og naar han ikke sad ved sit Skrivebord eller hyggede sig ved Kaminen, vandrede han, iført en Pels, fra Sal til Sal med Rolf i Hælene paa sig. Men han blev med hver Dag svagere, og til sidst kunde han ikke gaa. Saa skulde man tro, at han maatte søge Sengen; men tværtimod gav han en Dag i Slutningen af Februar Maaned Befaling til Opbrud. Han vilde ind til København for at dø paa sit kære, lille Rosenborg.

Da han ikke kunde taale en Vogns Støden, blev hans Karosse sat paa Kælker, og seks stærke Heste slæbte denne tunge Slæde hen ad de opblødte Veje, hvor der kun laa lidt Sne. Han sad i Vognen, støttet af Puder, og Vibeke sad hos ham. Hun var selv syg, havde ligget til Sengs, men var dog kommen paa Benene igen. Kongen indaandede i fulde Drag den friske Luft, og da den var mild, gjorde den ham godt. Da han var kommen op paa Jægerbakken, lod han gøre Holdt. I nogle Øjeblikke saa han over Søen til Slottet. Det var hans Afskedshilsen til hans Øjesten, hans Snildes prægtigste, mest underfulde Værk, Skuepladsen

for saa mange stolte og frydefulde, ydmygende og sørgelige Tildragelser i hans lange Liv.

Saa gik det videre med Sneglefart. Ofte blev der standset, for at de Staldkarle, der gik foran, kunde fjerne Sten og fylde Huller. Flere Steder havde Bønderne samlet sig for endnu en Gang at se deres kære, gamle Herre. De hilste ham med tavs Ærbødighed, idet han drog forbi. De skønnede med Sorg, at dette vilde blive hans sidste Rejse.

Først da Aftenskumringen faldt paa, kørte det sørgelige Tog ind paa Rosenborg, hvor Ulfeldt, Leonora og Doktor Sperling vare til Stede. Da Kongen var bleven baaren op i sit lille Sovekammer, og Vibeke vilde følge efter, blev hun standset af Ulfeldt.

»I faar gaa op paa eders Kammer og blive der,« sagde han barsk. »Der vil ikke blive eder tilstedet Adgang til Hans Majestæt.«

»Heller ikke, naar han lader mig kalde?« spurgte Vibeke, idet Blodet skød op i hendes blege Kinder.

»Det vil han næppe gøre,« svarede Ulfeldt med et spydigt Smil. »Han ved jo, at I selv er syg.«

Vibeke læste sin Skæbne i Ulfeldts hævngnistrende Øjne. Tanken derom lammede hende. Hun var helst flyet straks; men det var kun til Nød, at hendes Ben kunde bære hende op paa hendes Kammer, hvor hun maatte lægge sig. Nu havde hendes Dødsfjender slaaet Ring om hendes døende Herre. Han var allerede nu som død for hende, og nu høstede hun Syndens bitre Frugt. For Kongens Frille var der ingen Plads ved hans Dødsleje.

»Hun burde slet ikke have været indladt,« sagde Leonoras Søster Hedevig. »Hun skulde være ført til Blaataarn for at gemmes der, indtil vi kunne faa Dom over hende.«

»Giv Tid,« svarede Ulfeldt, »vi skulle nok faa Ram til hende; men det er ikke raadeligt at røre ved hende, førend Kongen har lukket sine Øjne.«

Livskraften blussede imidlertid endnu en Gang op hos den gamle, syge Konge. Han kunde i de følgende Dage i nogle Timer være oppe og siddende ved sit Skrivebord sysle med Regeringssager. Men han lignede en Søvngænger; det var som en Drømmeleg, et Skyggeregimente. Ulfeldt førte Tøjlerne og kørte med sikker Haand. Han handlede, som om Kongen allerede var død, men misbrugte sin endnu levende Herres Tillid paa den mest oprørende Maade.

Allerede en Uge førend Kongen tog fra Frederiksborg, havde han næret det Ønske at se Hertug Frederik. Det maatte naturligvis være ham magtpaaliggende, inden Døden overraskede ham, at faa en Samtale med sin eneste levende, legitime Søn, som efter al Sandsynlighed vilde blive hans Efterfølger. Han skrev derfor egenhændig til Hertugen og paalagde ham øjeblikkelig at bryde op fra Flensborg, hvor han residerede, og rejse til Sjælland. Han gav Ulfeldt Brevet med Paalæg om straks at afsende det; men Dagene gik, uden at Hertugen kom.

»Mon min Søn Frederik ikke kommer? Hvor bliver han dog af?«

Med dette klagende Udraab modtog Kongen Ulfeldt den sidste Dag, han var oven Senge.

»Jeg maa næsten tro,« svarede Ulfeldt, »at Hans Naade har været fraværende, saa at Eders Majestæts Skrivelse ikke straks er kommen ham i Hænde; men nu skal jeg skrive og afsende et nyt Bud.«

Det skete; men det var ikke nogen ny Skrivelse, som Budet red med, derimod Kongens ti Dage gamle Brev, som Ulfeldt havde tilbageholdt. Baade han og Leonora maatte frygte Følgerne af Hertugens Nærværelse, og nu vilde han sikkert

komme for silde. Kan man undre sig over de forraadtes Forbitrelse, da de kom til Kundskab om denne Niddingsstreg? Dronning Sofie Amalies dødelige Had til Leonora og Ulfeldt opstod sandelig ikke uden Aarsag.

Imidlertid sad Leonora ved Kongens Sygeleje og plejede ham. Hendes datterlige Kærlighed var vaagnet i dens fulde Styrke. Dog blev det snarere Kongen, der trøstede hende, end omvendt. Han saa Døden i Øjnene uden Frygt; hans faste Tro paa Herrens Naade gav ham Kraft.

»Græd ikke over mig, Leonora,« sagde han, »jeg er snart over Bjærget.«

Men han mærkede, at Leonora ikke græd over ham alene. Hun havde bange Anelser om Fremtiden. Ulfeldt havde mange Fjender, og hun frygtede, at de vilde prøve et Stormløb mod ham, naar Kongen havde lukket sine Øjne. Hun var mere fremsynet end Ulfeldt, og nu, da Enden nærmede sig, værdsatte hun først til fulde, hvor meget hendes døende Fader havde været for dem.

»Vær du kun tryg, Barn,« sagde han, idet han lagde sin magre Haand paa hendes, »jeg har stillet dig saa fast, at ingen kan rokke dig.«

Disse Ord gav Leonora et dybt Indblik i den faderlige Kærlighed til hende, som havde været medvirkende, da Kongen tog Ulfeldt til Naade og godkendte hele hans Embedsførelse. Hun brast i Graad og dækkede sin gode Faders Haand med Kys. Nu indsaa hun ret, i hvor stor en Taknemmelighedsgæld hun stod til ham. Alt det gode var nu oppe i hendes Hjerte; men Ulfeldt plumrede igen de rene Følelsers Væld ved den Heksedans af Rænker, hvori han drog hende ind.

Den 28de Februar om Eftermiddagen Klokken halv seks havde Kongen udstridt. Med Præstens Haand i sin udaandede han sin Heltesjæl. Leonora viste ham den sidste Kærlighedstjeneste, idet hun trykkede hans venstre Øje til; det syge højre havde

lukket sig selv. Saa dvælede hun en Tid ved Liget, hensunken i Bøn, mens Ulfeldt, ledsaget af Kansleren, gik ind til de Herrer, som havde faaet Adgang til Slottet, og meddelte dem Dødsbudskabet.

»Kongen er død!« sagde han højtideligt, men uden Sindsrørelse.

»Vor kære Herre fik en salig Død i Troen paa sin Frelser,« føjede Kansleren til, idet hans Taarer brød frem.

Der herskede i nogle Øjeblikke Stilhed i Salen. Uagtet Budskabet ikke kom uventet, virkede det dog rystende paa de fleste. Tidenden om en Herskers Død er altid et stort Budskab, og var det end mere her, da der ikke var nogen ny Konge til at træde i den hensovedes Sted. Men en Regent var der dog, og han stod lyslevende iblandt dem med en Herskermine. Der samlede sig straks en Kreds om Ulfeldt, og man søgte under Skin af Sorg over Kongens Død at indsmigre sig hos ham. Men Ulfeldts svorne Ven og blinde Tilhænger, Rentemester Oluf Daa, havde bedre Greb paa Tingen.

»Hvad skal der nu gøres med hans Kvinde?« spurgte han Ulfeldt med dæmpet Stemme; men flere af de hosstaaende hørte det dog.

»Hun maa bort paa Stand!« dristede unge Kay Lykke sig til at sige.

»Ret saa, Søn!« udbrød Ulfeldt med et grumt Smil. »Den skamløse Kvinde skal ikke vanære Dødens Hellighed i Kongens Borg en Time længer.«

»Det tykkes mig dog for haardt,« sagde Kansleren. »Fru Vibeke er syg; lad hende blive her, indtil hun kan taale at føres herfra.«

»Da vilde det vist trække ud med hendes Helbredelse til Paaske,« mente Oluf Daa. »Jeg siger som Kay Lykke: af Sted med hende straks! Hun dør ikke af nogle Mundfulde frisk Luft.«

Nu tog Sehested Ulfeldt til Side og prøvede paa at tale ham til Rette.

»Lad eder nu ikke,« sagde han paa sin sindige Maade, »henrive af eders Vrede paa denne stakkels Kvinde, er den end nok saa retfærdig. Gør intet utilbørligt, som vil vække Folkets Vrede mod eder og Standen. Fru Vibeke var dog den salig Herre en tro Veninde i atten Aar og skikkede sig vel. Der kan ikke siges hende andet paa, end at hun var hos Kongen.«

»Ikke andet!« svarede Ulfeldt med Haan. »Der gives vel Skøger, om hvem der ikke kan siges andet, end at de leve utugtigt. Tilgiv mig min Oprigtighed; men det forarger mig, saa lemfældig mange have dømt om Kongens Synder. Ikke engang I blues ved at kalde denne Rakkerkvinde Frue.«

»Man plejer dog ikke at kalde den Kvinde, der kun har levet med een Mand og været ham tro, en Skøge,« svarede Sehested rolig. »Men jeg vil ikke hverken rense hende eller vor kære, salig Herre for Skyld i den Sag. Dommen er Guds, og jeg haaber og tror, at den er falden mildt ud. Og ser I, Korfits, jeg sparker ikke gerne til den i Dag, som jeg tog Hatten af for i Gaar. Ogsaa ser jeg nødig vor kære, hensovede Herres Minde krænket, og det endnu inden han er bleven kold. Han er endnu levende og nærværende i mit Hjerte. Derfor beder jeg eder om at lade den stakkels Kvinde blive her i Nat. Jeg skal i Morgen lade hende hente og køre herfra.«

»Sagtens i eders egen Karosse?« spurgte Ulfeldt. »Det mangler kun, at hun skal føres fra Rosenborg med Ære! Den liderlige Kvinde, som drev Kongens rette Ægtehustru af hans Seng!«

»Hvad I der siger, er ikke sandt,« svarede Sehested, som nu blev heftig. »Lad saa da i Fandens Navn alt det onde ske, hvortil eders og

Frøken Leonoras Hu staar. Det vil straffe sig engang!«

Og det skete. Vibeke maatte ud af sin Seng og i Klæderne. Hun var bleg som Døden og kunde næppe staa paa Benene. Støttet af sin Datter og Kammerpige vandt hun ned ad Trappen og blev hjulpen op paa en simpel, gammel Postvogn, som holdt for Døren. Nu kom Ulfeldt til med Kay Lykke, Oluf Daa og et Par andre Herrer.

»Saa,« sagde Ulfeldt til Vibeke, da hun var kommen til Sæde i Vognen, »nu kommer I af Gaarde lige saa sømmelig som vor høje Fru Moder, da Kongen jog hende ud af Frederiksborg. Det skal I have for al eders Ondskab, I liderlige Kvinde! Men det er kun et ringe Afdrag paa Gælden. I skal snart høre mere fra os!«

»I er en ond, ukristelig Mand,« raabte Elisabet Gyldenløve med skælvende Stemme. »Gud Herren se i Naade til eder, naar Regnskabens Dag engang kommer for eder!«

»Kør, Kusk!« raabte Ulfeldt, og Vognen rullede over Vindebroen.

Sjette Kapitel.

En Nattevandring.

Natten faldt paa, og det blev tyst paa Rosenborg, hvor Kongen nu laa og sov Dødens Søvn. Alle de Herrer, der ved Budskabet om Kongens nær forestaaende Endeligt vare blevne kaldede til Slottet, havde fjernet sig, og Vindebroen var ophejset. Man hørte kun de taktfaste Trin af Drabanterne, som holdt Vagt ved Slottet; men dette

var ikke nedsænket i Mørke. Ikke alene kom der et svagt Lysskær fra Ligstuens Vinduer; der saas Lys, som flyttede sig fra det ene Vindue til det andet og viste de forundrede Drabanter, at en eller anden urolig Sjæl færdedes derinde, mens de troede, at alle, som kunde, for længe siden havde søgt Sengen.

Ulfeldt og Leonora vare blevne paa Slottet. Da Leonora havde faaet at vide, at Vibeke var jaget bort, trak hun Vejret friere. Hun ofrede ikke den forhadte Kvinde en eneste medlidende Tanke. Hverken hun eller nogen af hendes Søskende vilde have taget sig det nær, om saa Vibeke var bleven puttet i en Sæk og kastet i Slotsgraven. Men træt var hun af Nattevaagen og Sindsrystelse, hvorfor hun gik op paa det Kammer, som hun i gamle Dage havde delt med Anne Katrine, og søgte Hvile der.

Ulfeldt derimod blev nede i Kongens Kabinet for at opsætte Skrivelser, som Kongens Død gjorde nødvendige. Det sagde han i det mindste til Leonora; men mærkelig nok havde han sendt sin Haandskriver bort. Han havde vel sine Grunde til at ville være ene om Arbejdet.

Frugten af det blev nemlig et Brev, hvori den afdøde Konge gav Fru Kirsten Tilladelse til at vende tilbage til Hove. Han skrev det paa en af de Blanketter med Kongens Underskrift, som hans godtroende Herre havde overladt ham i levende Live. Dernæst gav han Brevet en ældre Datum, som om Kongen selv havde udfærdiget det, mens han var i Live. Det blev afsendt og gjorde for saa vidt sin Virkning, som Fru Kirsten straks kom farende og kunde retfærdiggøre sin Nærværelse med Brevet. Den egentlige Hensigt med dette grove Falskneri var imidlertid at godtgøre en Paastand, som Ulfeldt siden fremførte, nemlig at Kongen havde villet forsone sig med sin Hustru paa det sidste. Men da det kom til Stykket, dristede Ulfeldt sig

dog ikke til at fremlægge denne mærkelige Skrivelse i Rigens Raad.

Men nu skred han til en Gerning, som var mere sikker og frugtbringende. Leonora, som havde lagt sig paaklædt paa Sengen, var lige falden i Søvn, da hun følte en Haand paa sin Arm; hun vaagnede og saa Ulfeldt, som stod ved Sengen med et Lys i Haanden.

»Kom, Leonora,« sagde han, »staa op og gaa med mig!«

»Hvorhen, hvad er der paa Færde?« udbrød hun, idet hun sprang op.

»Intet,« svarede han. »Jeg er kun kommen for at bede dig staa mig bi ved et Hverv, som jeg ikke tør unddrage mig. Det er min Pligt at undersøge Kongens Efterladenskaber og sætte Segl for hans Gemmer.«

»Nu straks?« spurgte Leonora overrasket.

»Ja,« svarede Ulfeldt utaalmodig. »Ellers kunne de let blive plyndrede af Tjenerskabet.«

»Jeg har dog ikke saa ringe Tanker om Kongens Tjenere, Korfits!«

»Ikke? Nogle af dem ere dog Spytslikkere og gik Vibeke til Haande.«

»Dog huer dette mig ikke. Det bør ikke gøres uden Vidner. Vent til i Morgen og tilkald Kansleren og et Par af Rigens Raader.«

»Hvilket bedre Vidne kan jeg have end dig, Leonora, Kongens egen Datter og nu Rigets fornemste Frue? Du gør Fyldest for Arvingerne. Din Nærværelse vil gøre Akten lovlig.«

»Du glemmer Hertug Frederik. Hvad vil han sige dertil?«

»Lad ham bagefter sige, hvad han vil, Leonora! Derpaa ligger der kun ringe Vægt. Han skal straks faa at føle, at jeg nu som Hofmester er Rigets Hoved og tør skitte og dele Kongens Bo. Han er endnu ikke Konge, og jeg skal gøre mit til, at han aldrig kommer i Sædet. Desuden

ville vi jo intet tage, men kun slaa Bom for det, der er.«

Enten Leonora nu følte sig overtydet eller ikke, saa gjorde hun ikke flere Indvendinger. Som en lydig Hustru fulgte hun sin Ægteherre paa denne mislige Nattevandring og gik med til det Røvertog, thi stort andet blev det dog sluttelig ikke. De gik fra Værelse til Værelse, undersøgte Skabe og Skuffer og satte saa Segl for dem. De gav sig god Tid dermed. Mange kostelige Ting bleve fremtagne, og Ulfeldt saa paa dem med lystne Blikke. Leonora havde set meget af denne Herlighed før, men dog ikke alt.

»Ej, se her!« udbrød Ulfeldt, idet han aabnede en Kapsel og udtog en prægtig, stor Safir, som funklede i Lysskæret med sine blaa Straaler.

»Hvad er det for et herligt Klenodie?« spurgte Leonora. »Jeg har aldrig set det før.«

»Det er den navnkundige, store Safir,« svarede Ulfeldt; »hørte du aldrig om den? Den er vurderet til 70,000 Specier. Den stammer fra Frederik den Første. Hans Sønner, Kristian den Tredje og Hertugerne Hans og Adolf, kunde ikke enes om, hvem af dem der skulde have den. Men den maatte ikke gaa ud af Slægten. Iver Rewentlov fik den i sit Værge, og efter hans Død blev den nedlagt i Gottorp Slots Skatkammerhvælving, indtil Hertug Hans Adolf i Aaret 1597 udleverede den til sin Fætter Kongen, din Fader. Han gav den til din Halvbroder, Prins Kristian. Den maa nu nylig efter Prinsens Død være gaaet tilbage i Kongens Eje, skønt vi ikke have hørt noget derom. Vi bleve jo i de Dage skammelig holdte uden for al Ting.«

De fortsatte Nattevandringen, Ransagningen og Forseglingen, indtil Dagen gryede. Saa kørte de hjem til deres Gaard paa Graabrødretorv og efterlod alt paa Rosenborg vel gemt. Kongen laa der jo med Dødens Segl paa sin Pande, og der var sat Segl for alle hans Gemmer.

Enden paa Sagen blev, at Ulfeldt paa Leonoras Vegne tilegnede sig de fleste af Kongens Efterladenskaber. Da Hertug Frederik kom, kunde han intet udrette. Han var dengang og i flere Aar, efter at han var kommen paa Tronen, ganske magtesløs. Men han rejste dog til sin Tid Klage mod Ulfeldt for den Streg, og han yndede at sige:

»Jeg fik ikke andet efter min salig Hr. Fader end en gammel Natkjortel, som jeg gav til min Kammertjener.«

TREDJE BOG.

Første Kapitel.

Had og Hævn.

Nu stod Ulfeldt paa Højden af sin Magt, og Leonora indtog, uagtet hun ikke bar nogen Krone, en Dronnings Stilling. At store Sjæle ofte ere ringest i Lykkens, størst i Ulykkens Dage, er en gammel Sandhed, og det stadfæstede sig ganske for Leonoras Vedkommende. Ulfeldt derimod var aldrig stor hverken i Medgang eller i Modgang. Vel var han ikke uden gode Følelser. Han elskede sin Hustru og sine Børn, og han kunde være trofast og taknemmelig mod de Venner, der ikke traadte ham i Vejen; men Had og Hævn havde dog gerne Overtaget hos ham, og det første, han nu skred til, var da ogsaa Udførelsen af Hævnplaner.

Dog mødte han der Hindringer paa sin Vej. Han gik løs paa de uheldige teologiske Professorer, som havde krænket Fru Kirsten med deres fatale Erklæring; men det lykkedes ham ikke at knuse dem. Rigens Raad vilde ikke gaa ind paa at afskedige og kassere dem, og Ulfeldt maatte nøjes med, at de gjorde Afbigt. Rigtignok var den saa ydmygende, at de satte Æren til; men de reddede dog deres Embeder.

Endnu voldsommere for han frem mod Vibeke Kruse, og i den Sag havde han alle Fru Kirstens Frænder og hele Svigersønnepartiet med sig. De

fordrede stakkels Vibeke dømt uden Forhør og truede med at øve Vold imod hende; men da det saa værst ud for hende, skred en højere Magt ind. Sidst i April Maaned lagde hun sig til at dø, og den barmhjertige Gud udfriede hende af sit Livs Elendighed. Nu kunde hendes Efterstræbere kun hævne sig paa den døde, og det gjorde de ogsaa til Gavns. Hendes afsjælede Legeme blev lagt i en Kiste af uhøvlede Brædder og paa en Kærre ført ud til en Fattigkirkegaard, og der blev hun jordfæstet paa Rakkervis, uden Klokkeringning eller Ceremonier, ganske som om hun havde været en Tyvekvinde eller en Selvmorderske.

Men uheldigvis kunde man ikke udrydde Vibekes Sæd af Jorden. Hendes Datter Elisabet blev ikke forskudt af den gæve Klaus Ahlefeldt. Han ægtede hende nogen Tid efter, og deres Bryllup stod med Glans. Heller ikke blev der vist Sønnen, den tapre Ulrik Kristian Gyldenløve, Ringeagt. Tværtimod viste Folket Kong Kristians sidstfødte Søn stor Yndest, saa at Frugten af Ulfeldts og hans Fællers ublu og hævngerrige Handlemaade kun blev Folkets Afsky og Had.

Nu kom imidlertid det vigtigste og vanskeligste, Kongevalget. Der fik Ulfeldt ret at mærke, hvor vanskeligt det var at køre Statsvognen, hvori der sad saa tungt et Læs af Kongemagere. Der gærede nogle vilde Planer i Ulfeldts Tilhængeres Hoveder om at gøre ham eller Grev Valdemar Kristian til Konge; men alt det blev fejet til Side som Avner for Vinden. Den sunde Fornuft sejrede i Rigens Raad, og Hertug Frederik blev valgt med Glans; ja, da Ulfeldt saa, at han ikke kunde hindre hans Valg, gav han ham selv sin Stemme. Siden var han ublu nok til at prale af, at han havde hjulpet Hertugen paa Tronen. Hvad han derimod med Grund kunde rose sig af, var, at han havde gjort sit til at lave en Haandfæstning saa stram, at den ny Konge næppe kunde røre sig.

Imidlertid sad dog nu Frederik den Tredje paa Tronen med Sofie Amalie ved sin Side; men aldrig har nogen Konge tiltraadt Regeringen i uslere Kaar. Han havde hverken Magt eller Penge. Ulfeldt derimod havde begge Dele mere end nogen anden Mand i Riget. Alle Arkiver stod under ham, og han raadede for alle Kasserne. Vel var der ikke meget i dem, men des mere i Ulfeldts egen. Han viste sig da saa naadig at laane Kongen Penge. Kun ved at han gjorde Udlæg og betalte Gildet, blev Hyldingen og Kroningen mulig. Den stakkels Konge havde ikke engang en Krone; thi den var bleven pantsat og maatte indløses, og Dronningens Krone var for længe siden bleven smeltet og gjort i Penge. Der maatte laves en ny.

Man kan tænke sig Kongeparrets Forbitrelse over denne ydmygende Stilling. Kongen bar imidlertid sit Kors med en Sagtmodighed og ydre Ro, som ganske skuffede den kortsynede Rigshofmester. Han glemte, at det stille Vand ofte har en dyb Grund; han saa i Kongen kun en lærd, magelig Herre, der helst var fritagen for Regeringens Byrder og intet savnede, naar han kunde sidde i Fred og hænge over sine Bøger. Lærd var han, især i Teologien, den lærdeste Konge, der har siddet paa Danmarks Trone. Han var jo ogsaa bleven opdragen med det Maal for Øje at blive Biskop i Bremen, hvad han ogsaa naaede; men Svenskerne havde frataget ham hans Bispedømme. Han var af Forsynet udset til større Ting end sidde og sove i en Bispestol som en verdslig Prælat. Der var gemt i ham en stærk, sej Vilje og stor politisk Klogskab. Han havde Nøglen til den sande Statsvisdom, han kunde bie taalmodig, indtil Frugten var moden, og det gunstige Øjeblik kom.

Men denne Nølepolitik faldt ikke i hans Dronnings Smag. Hun var lidenskabelig og utaalmodig, og hendes Had til Ulfeldts paa Grund af de baade før og efter Tronskiftet døjede Ydmygelser saa

brændende, at hun idelig, skønt forgæves, prøvede paa at ægge Kongen og hidse ham frem. Man har derfor ikke nødig at ty til saadanne Grunde for dette Had, som at Sofie Amalie skulde have følt sig Leonora underlegen i Dannelse, Vid og Skønhed, og at dette skulde have avlet Misundelse hos hende. Vel kunde hun ikke maale sig med sin Medbejlerske i Lærdom, og hendes Aand var ikke saa fint dannet; men der fattedes hende hverken Vid eller Talenter, og hun havde i sine unge Aar Skønhed nok. Dernæst stod hun ingenlunde tilbage for Leonora i diplomatisk Snildhed og i Viljekraft snarest over hende. Kongen laa for hendes Fødder, hun kunde faa sin Vilje med ham i alt undtagen i de store politiske Spørgsmaal, men til sidst var det dog hende, der drev ham til Handling ogsaa i dette Punkt. Leonora derimod var sin Mand underdanig, hans Vilje var hendes Lov, og uagtet dette taler til Ære for hendes Hjerte og viser, at hun havde en ædlere Natur og større Kvindeværd end Sofie Amalie, saa lammede det dog hendes Handlekraft. Hun vilde have staaet højere, hvis hendes Kærlighed havde kunnet gaa i Lag med hendes overlegne Evner, og intet vilde have været mere til Ulfeldts Gavn, end om hun havde kunnet faa ham for sine Fødder, saaledes som Dronningen havde sin Husbond.

Nu fulgte hun Ulfeldt gennem tykt og tyndt og viste i denne Glansperiode et drillende Overmod, som til sin Tid skulde bære bitre Frugter. Disse to lidenskabelige Kvinder, den i sin høje Stilling sikre Dronning og den for sin Ære som Rigets fornemste Frue kæmpende Kongedatter, aabnede nu med smaa Forpostfægtninger den Krig, der skulde blive saa ødelæggende for den ene Part. Man kan ikke tænke sig noget mere dumdristigt og uforstandigt end den udfordrende Holdning, Ulfeldt og Leonora indtog lige over for Kongeparret. Med nogen Selvbeherskelse og rimeligt Hensyn til Majestæterne

vilde Ulfeldt sikkert kunne have vedligeholdt sin Magt og holdt sig oppe i lange Tider. Nu satte han alt paa Spil ved sit Overmod og gav sine høje Modstandere Vaaben i Hænde mod sig. Langsomt, men sikkert sank Ulfeldt og Leonora i Folkets Agtelse og stod til sidst næsten ganske venneløse, mens Kongen og Dronningen steg og vandt flere og flere Tilhængere.

Dronningen viste ikke »Fru Ulfeldt«, som hun kaldte Leonora, mere Hensyn, end der var nødvendigt for at undgaa et ligefremt Brud, og det var kun til Nød, at Leonora bøjede sig for Dronningen. Kongedatteren holdt sig for lige saa god som en lille tysk Prinsesse. Det gamle, danske Kongeblod, der flød i hendes Aarer, kunde vel dække over den Mangel, at hendes Moder ikke var nogen Fyrstinde, og veje op mod det hertugelige welfiske Blod, som flød i Sofie Amalies Fædres, de brunsvig-lyneborgske Fyrsters Aarer.

Men det blev Dronningen og ikke Leonora, som spillede den første Rolle og glimrede ved den store Hyldingsbanket, som stod paa Københavns Slot den 6te Juli samme Aar. Leonora fik ingen Taburet at sidde paa, uagtet hun mente, at den tilkom hende som Kongens Halvsøster. Skønt den forreste i Rækken maatte hun dog med de andre kvindelige Undersaatter bøje sig for Dronningen.

Dette blev endnu værre ved, at Dronningen ved sin Livlighed, Nedladenhed mod alle og sjældne Ynde i Dansen vandt alle Hjerter. Sofie Amalie var født Skuespillerinde og Danserinde, og hun dyrkede jo ogsaa siden i roligere Tider sit Talent. Nogle mente, at hun ved sin Mangel paa Holdning under Banketten gav for meget af sin Værdighed bort; men der var Politik deri. Hun dansede og smigrede for at vinde Tilhængere, og dem havde Kongen haardt nødig i sin Kamp mod den mægtige Rigshofmester. Dog morede hun sig, mens hun agiterede. Hun var jo kun tyve Aar gammel og

fuld af Livslyst. Saaledes viste hun unge Kay Lykke den Naade at danse med ham og fordrejede derved Hovedet paa ham. Men hun viste ogsaa Vibekes Søn, Ulrik Kristian Gyldenløve megen Venlighed, og Æren havde gjort Kay Lykke saa svimmel, at han blev skinsyg og ragede i Klammeri med Gyldenløve. Han forløb sig, udskældte Kongesønnen for en Bastard, fik saa en Udfordring, men nægtede at slaas med en Vanbyrding; det var under hans Ære. Den Udflugt gavnede ham dog ikke, han stod der stemplet som en Kujon, og der faldt Ringeagt og Skam paa Ulfeldts vordende Svigersøn. Leonoras Forbitrelse derover var grænseløs, og den fik sit Udslag paa en ejendommelig Maade.

Det var blevet overdraget Guldsmed Kaspar Herbach at gøre den ny Krone til Dronningen. Han var en Tysker, en af de mange Kunsthaandværkere, Kristian den Fjerde havde indkaldt i Landet for at ophjælpe Industrien, en dygtig Mand og vel kendt i de højere Kredse. Han boede i Lyngby, hvor han ejede et smukt Hus.

Omtrent en Uge før Kroningen, som skulde gaa for sig den 23de November, stod han i sit Værksted og var i Færd med at lægge den sidste Haand paa det kostbare Pragtstykke, da der rullede en Vogn for Døren. Det var en Karosse med fire Heste for og fulgt af ridende Tjenere, altsaa et fornemt Besøg, som Kaspar Herbach i øvrigt fik mange af. Han havde baade lavet og istandsat mange Smykker for højbaarne Herrer og Damer, som yndede at gæste ham i hans Værksted og tage hans skønne Arbejder i Øjesyn. Han tænkte sig i det første Øjeblik endogsaa Muligheden af, at det kunde være Dronningen, der kom for at tage sin Krone i Øjesyn. Han vidste, at hun havde været utaalmodig over, at Arbejdet varede saa længe. Dog forhastede han sig ikke, satte Kronen ind i

det svære, jærnbeslagne Skab, hvor han plejede at gemme den, tog sit Skødskind af og gik saa ud.

En Herre steg ud af Vognen, og Herbach genkendte i ham Rigshofmesterens Huslæge og Ven, Doktor Sperling. Saa kom en ung Pige for Dagen, det var Jomfru Anne Katrine, og til sidst kom Frøken Leonora selv. Hun havde i mange Aar været Herbachs Velynderinde, saa at de vare gamle bekendte. Han blottede sit Hoved og hilste hende ærbødig, mens hun gengældte hans Hilsen paa den venlige, ligefremme Maade, som hun gerne brugte lige over for lavere stillede Personer, og som havde gjort hende saa elsket af alle, som vare i hendes Brød eller kom i hendes Nærhed. Ogsaa i det Punkt slægtede hun sin kongelige Fader paa.

»Hvor lider du, Kaspar,« sagde hun og rakte ham sin Haand, som han greb og ærbødig kyssede.

»Jeg takker, Eders Naade,« svarede han, »jeg lider vel. Det er en stor Ære for mig, om I vil værdiges at træde ind under mit ringe Tag.«

I dette »Eders Naade« laa der intet Kryberi. Leonora havde en dobbelt Ret til den Titulatur, først fordi Kristian den Fjerde havde gjort Kirsten Munk og hendes Døtre til Grevinder af Slesvig og Holsten, dernæst fordi Ulfeldt var tysk Rigsgreve.

»Nu, Kaspar,« svarede hun, »det lønner sig sandelig at se ind til dig. Før os nu ind i din Helligdom og lad os se, hvad du har for der. Har du gjort noget ved mit Armbaand?«

»Ak nej, Eders Naade,« sagde Herbach, idet han førte sine Gæster ind i Værkstedet, »jeg er ikke kommen vidt med det. Jeg har maattet lægge alt andet til Side for Hendes Majestæts Krones Skyld. Jeg har i længere Tid maattet arbejde saa at sige Dag og Nat paa den, og jeg gør det hele selv. Et saa vigtigt og kostbart Arbejde giver jeg ikke selv i min dygtigste Lærlings Hænder.«

»Nej, det vil jeg tro,« svarede Leonora, idet der kom et skarpt Glimt fra hendes udtryksfulde

Øjne. »En Krone er det ypperste af alle Smykker. Det var et vigtigt og indbringende Hverv, min Gemal der overdrog dig, Kaspar!«

»Ja,« sagde Kaspar ydmygt, »jeg indrømmer det og er Hans højgrevelige Ekscellence oprigtig taknemmelig, fordi han lod Valget falde paa mig.«

»Deri gjorde han Ret, Kaspar! Hvem kan maale sig med dig i Kunstfærdighed og Paalidelighed. Du har vel nu Klenodiet færdigt? Det kunde lyste mig at se det.«

»Der mangler kun en ringe Ting,« svarede Herbach tøvende. »Tag mig det ikke til Mistykke, at jeg siger det; men det er mig forbudt at lade nogen se Kronen. Jeg skulde egentlig have været ind til København for at arbejde der; men jeg fik dog Tilladelse til at smedde Kronen her i mit eget Værksted, dog paa det Vilkaar, at jeg ikke veg herfra, mens Arbejdet stod paa, og ikke viste Klenodiet til nogen.«

»Hvem gav den Tilladelse og stillede de Vilkaar?« spurgte Leonora i en skarp Tone.

»Selvfølgelig Hendes Majestæt Dronningen.«

»Men Hendes Majestæt har intet med den Side af Sagen at skaffe, Kaspar! Kronerne ere Regalier, som tilhøre Staten, og Rigshofmesteren skal svare for dem. I havde ikke haft nødig at tage noget Hensyn til Dronningens Indblanding.«

»Nu,« svarede Herbach efter et Øjebliks Overlæg, »jeg tør vel nok gøre en Undtagelse med Eders Naade.«

Han gik hen til Skabet, aabnede det og tog Kronen varsomt frem. Leonora tog sin Hat af, greb Kronen og satte den paa sit Hoved, mens Sperling afværgende løftede Haanden, og Anne Katrine udbrød: »Men Moder dog!« Leonora gik, uden at bryde sig hverken om deres Forargelse eller den Skræk, der stod malet i Herbachs Aasyn, hen til et lille Spejl, som hængte paa Væggen. Der blev hun staaende og saa paa sit eget kronede

Billede, mens hendes Øjne funklede, og hendes Læber bøjedes af et stolt Smil, og imidlertid genvandt Herbach sin Fatning, da han var et Stykke af en Hofmand.

»Den passer Eders Naade, som om den var gjort til eder,« sagde han smilende, »og den klæder eder vidunderlig skønt; men tillad mig dog nu at tage den, for at intet Uheld skal ske med den.«

Leonora tog Kronen rask af Hovedet; men inden Herbach fik fat paa den, lod hun den falde, eller hun tabte den af Vanvare. Ingen af de andre skønnede rigtig, hvorledes det gik til; men til deres Skræk saa de Kronen falde og hørte den klingrende Lyd, da den stødte mod Stengulvets Fliser. Herbach kastede sig over den, løftede den op og saa, at en af Bøjlerne havde faaet et Buk, og at en kostbar Ædelsten var bleven knust.

»Hvad har Eders Naade der gjort!« sagde han med rystende Stemme. »Jeg har ikke Mage til den Ametyst. Hvad skal jeg elendige Menneske nu gribe til?«

Leonora var bleven bleg, men genvandt hurtig sin Fatning. Hun tog af sin højre Haands Pegefinger en stor, kostbar Ring og rakte Herbach den med et Smil.

»Tag denne Safir,« sagde hun, »og sæt den ind i Stedet for Ametysten. Farven er ikke saa meget forskellig, og min Safir har den dobbelte Værdi. Sæt den Tilgift i Arbejde, du nu faar, paa min Regning.«

»Lad os ikke tale om det,« sagde Herbach idet han gemte Kronen og derpaa tog Ringen nærmere i Øjesyn. »Ej,« udbrød han, »det er jo en Asterie, en Stjerne-Safir, en sjælden, herlig Ædelsten! Gud være lovet, at Eders Naade havde den hos sig, og at der er Tid til at reparere Skaden!«

»Nu, saa er jo alt vel,« sagde Leonora, mens Sperling fæstede sit Blik skarpt paa hende. Han

undrede sig over, at hun tog sig Uheldet saa let og ikke gjorde Herbach nogen Undskyldning.

»Ja, mere end vel,« svarede Herbach. »Den Safir er en Vinding for Kronen. Nu vil Hendes Majestæt blive endnu kosteligere prydet.«

»Ja, det vil hun saa,« sagde Leonora i en let Tone, hvorpaa hun tog Afsked, steg i Vognen med de andre og kørte ad København til.

Paa Hjemvejen vare de i Førstningen alle tavse. Sperling sad og tænkte over, om Leonora var tagen ind til Herbach ifølge en pludselig Indskydelse, eller om dette maaske havde været den egentlige Mening med Udflugten. De kom fra Hørsholm, denne yndig liggende Gaard, som Leonora havde haft kær fra Barndommen af. Ulfeldt havde haft Gaard og Gods i Forpagtning; men til sidst, da han jo kunde faa sin Vilje med den gamle Konge i alt, var Hørsholm bleven ham og Leonora overladt for Livstid. Han sørgede oven i Købet for, at der i Overdragelsesdokumentet kom til at staa: »Til Løn for lang og tro Tjeneste.« Hørsholm var Leonoras Yndlingsopholdssted om Sommeren; men hun gjorde ogsaa smaa Udflugter derud om Vinteren, og da Vejret var mildt og smukt, havde Sperling troet, at de skulde være blevne der et Par Dage. Leonora yndede nemlig selv at føre Tilsyn med Gaardens Drift. Men efter et Ophold paa et Par Timer havde hun ladet spænde for og sagt til Kusken, at han skulde lægge Vejen om ad Lyngby.

Anne Katrine holdt sine store, kloge Øjne fæstede paa sin Moder. Det mærkelige Optrin hos Herbach havde gjort et stærkt Indtryk paa hende. Det fæstede sig dybt i hendes barnlige, men dog tænksomme Sjæl, og gav hende siden Nøglen til flere Gaader i hendes Moders Liv. Leonora følte sig imidlertid trykket af de andres Tavshed og gav sig til at tale livlig om andre Ting, hvorimod Sperling syntes aandsfraværende og gav korte Svar. Da det ikke blev anderledes efter Hjemkomsten, og

Sperling, med hvem hun nu var ene i Stuen, holdt sig tavs, tabte hun Taalmodigheden.

»Af hvad Aarsag,« spurgte hun Sperling, »sidder I der og stirrer paa mig og mæler ikke et Ord?«

»Den søndrede Krone,« svarede Sperling, »vil ikke ud af min Tanke. Jeg undrer mig over, saa let I tog den Sag.«

»I havde ventet, at jeg vilde briste i Graad og vride mine Hænder af Fortvivlelse?« spurgte Leonora i en spydig Tone; men da Sperling til Svar kun rystede paa Hovedet, tilføjede hun: »Lad mig dog nu blive indviet i de Urostanker, som mit lille Uheld synes at have vakt i eders kloge Hoved!«

Sperling var ikke alene Leonoras Læge, men hendes bedste og fortroligste Omgangsven. Han var tillige bleven hendes Lærer, da hans mangesidige Kundskaber satte ham i Stand til at vejlede hende i de lærde Studier, som hun stadig drev for at uddanne sin Aand. Endelig var han tyve Aar ældre end hun. Paa den Grundvold havde Forholdet mellem dem udviklet sig og var blevet af en ejendommelig Art. Naar de mødtes paa Videnskabens Højder, ophørte deres Forskel i Køn og Stilling at spille nogen Rolle. Han saa op til hende paa Grund af hendes store Evner; hun bøjede sig for hans Lærdom. Ulfeldt selv var ellers ofte tredje Mand i det Kompagni, og saa viste han sig fra sin heldigste Side. Da glimrede hans Aand, og hvem der i slige Øjeblikke hørte paa ham, maatte tænke, at hans Liv kunde være blevet lykkeligt og frugtbringende, hvis ikke hans rasende Ærgerrighed havde ført ham op paa saa farlige Højder. Baade han og Leonora havde Sperling kær, og Taknemmelighed og Sympati bandt ham til dem. Forholdet blev derfor sjælden smukt, i det mindste i Lykkens Dage. Sperling var det eneste Menneske, af hvem Leonora i sine Velmagtsdage taalte at høre Sand-

hedens oprigtige Sprog, og derfor blev hun ikke overrasket ved det Svar, der nu kom.

»Kære Frue,« sagde han, »jeg frygter for, at I har haft en eller anden Hensigt med det, som I kalder et Uheld, men næppe den, at Hendes Majestæt skulde blive endnu skønnere prydet paa sin Kroningsdag, vel?«

»For tusinde Syger, nej!« svarede Leonora, som gerne, naar hun blev heftig, brugte et af hendes salig Faders drøje Mundheld.

»Og dog blev det Udfaldet,« svarede Sperling med et Smil. »Men sig mig nu, hvad vilde I have vundet derved, hvis Kronen var gaaet helt sønder? Ikke andet end mulig en kort Opsættelse af Dronningens Kroning, og Sagen vilde have givet Majestæterne en vel grundet Aarsag til at rejse Klage imod eder. Det er nu engang Forsynets Vilje, at Kronen skal smykke Sofie Amalies og ikke eders Hoved, hvor jeg, det ved Gud, allerhelst saa den.«

»Hvad fabler I der?« udbrød Leonora, idet hun blev rød. »Det er aldrig kommet i min Tanke at blive Dronning. Hvorledes skulde det være gaaet til?«

»Nu,« svarede Sperling, »da fatter jeg endnu mindre, at I kunde hengive eder til den barnagtige Glæde at smykke eder med Kronen.«

Leonora, som havde rejst sig, gik et Par Gange op og ned i Stuen; hun standsede saa foran Sperling, og idet Udtrykket og Farvespillet i hendes Øjne vekslede, brast hun i Latter.

»Nu, I har vel Ret. Det var Barnagtighed af mig. Der paakom mig en sær Lyst til at se og holde i mine Hænder dette Klenodie, al den Stund vi have Ejendomsret til det. Vore Penge staa i den Krone; mon vi nogen Sinde faa vort Udlæg godtgjort?«

»Tilgiv mig, at jeg tvivler,« svarede Sperling. »I tænkte dog nok paa noget højere end eders

Mammon, da I satte Kronen paa eders Hoved og saa eder i Spejlet.«

»Jeg tænkte slet ikke, Mand! Men I, der som en ægte Filosof altid overvejer, før I handler, I kender vel ikke til pludselige Indskydelser.«

»Nej, kære Frue, ikke meget! Hverken ondt eller godt plejer at komme over mig som en Hvirvelvind.«

»Det er Ordet!« udbrød Leonora. »Retfærdig Harme greb mig ved at mindes, at denne hovmodige Kvinde, hvem Kronen skal smykke, og hvem vi have hjulpet i Sædet, forfølger os med sit dødelige Had. Harmen lammede mine Hænder, og Kronen faldt ud af dem. Jeg tænker, at der ligger en Nemesis deri. Nu bliver det dog kun en lappet Krone, et kasseret Klenodie, Dronningen skal bære, og deri ligger en Spaadom om Nederlag for hende.«

»Det vil komme til Majestæternes Kundskab,« sagde Sperling med Alvor, »og skærpe Spændingen mellem dem og Rigshofmesteren, som allerede er stærk nok. Sligt er ikke egnet til at mildne det Had, I tiltror Dronningen.«

»Det var heller ikke Meningen, Sperling!«

»Men hvad vil I dog udrette med eders afmægtige Harme, kære Frue?«

»Afmægtige Harme! I vender Tingen om. Dronningens Harme er afmægtig. Selv om hun faar alt at vide og bliver fnysende, maa hun dog bide det i sig.«

»Had avler Hævn, Hævn føder Had,« sagde Sperling i en profetisk Tone. »Ve i en saa bitter Strid den svagere Part!«

»Og det mener I, at vi ere?«

»Ja, kære Frue! Kongen er dog Kongen, og han er ung og kraftig. Desuden er han snild, skønt han bærer Sorgløshedens Maske. Han kan faa Folket med sig; der rører sig meget i Borgerstanden, som vil afryste Adelens Aag. Jeg vejrer ny Tider!«

»I har en saare fin Næse, kære Doktor,« svarede Leonora med et Smil. »Sig det til Ulfeldt!«

Men Sperling svarede kun ved at ryste paa Hovedet. Han vidste, at det vilde blive meget ilde optaget, om han dristede sig til at give sin overmodige Velynder Raad i Statssager; men hvis han havde haabet at udrette noget ved at lade Ulfeldt Advarselen tilflyde gennem Leonora, saa blev han fuldstændig skuffet.

»Sperling taler som en gammel Kærling,« lød Ulfeldts Svar til Leonora, da hun fortalte ham om Uheldet i Lyngby og hendes Samtale med Doktoren. »Jeg sidder fast i Sædet. Jeg gad se den, der kan rokke mig!«

I øvrigt gik det ganske, som Sperling havde forudsagt. Dronningen fik at vide, at hendes Krone havde været i Leonoras Hænder, havde siddet paa hendes Hoved og var bleven kastet i Gulvet. Vel tav hun og blev nødt til at lade Leonoras Safir blive siddende i Kronen; men hun bed dog ikke ganske sin Harme i sig. Hun viste Leonora en saa krænkende Kulde og Tilsidesættelse, at Ulfeldt blev rasende derover og tog en Hævn, som ret var skikket til at avle et dødeligt Had.

Majestæterne bleve kronede hver for sig, Kongen den 23de November, Dronningen Dagen efter. Paa Højbroplads var der rejst en Æresport, som Kongen red igennem, da Kroningstoget gik fra Slottet til Frue Kirke. Naturligvis var det Meningen, at den skulde blive staaende til Dronningens Kroning den næste Dag; men nu lod Ulfeldt den om Natten nedrive og fjerne, for at den ikke skulde hædre Dronningen.

»Nu er her højere til Himmelen og egentlig skønnere,« sagde Sofie Amalie, da hun i sin Kroningsvogn kørte over Højbroplads, til sin Broder, Hertugen af Brunsvig, som red ved Siden af Vognen.

Men i Lynglimtet fra hendes Øjne og hendes stolte Smil laa et Løfte om blodig Hævn.

Andet Kapitel.

Knuden strammes.

Uagtet Ulfeldt nu syntes ganske at have Overtaget, gled Grunden dog saa smaat bort under Fødderne paa ham. Kun faa vidste, hvorledes det gik til; men en Kendsgerning var det, at hans Tilhængere i Rigens Raad, som havde støttet ham i hans Kamp mod Kronens Bærer, efterhaanden faldt fra ham. Vel saa han ikke nogen egentlig Fare deri, saa selvsikker var han, og hans Magtstilling som Rigets Hofmester var urokket; men alligevel var han utilfreds. Han var og blev dog kun Nummer to; det var ikke som i den kongeløse Tid, da han havde været Nummer eet. Dengang havde han saa at sige haft sin Fod paa Tronens Trin, nu stod han nedenfor og maatte bøje sig for den, der sad paa den. Saa vidt gik ikke Kongens Sagtmodighed, at han taalte noget Brud paa Formen. Ulfeldt maatte tage mere Hensyn til Majestæterne, end han syntes om, og Leonora evnede ikke at standse Dronningen paa hendes Triumftog. Opbragt over de mange smaa Nederlag, Sofie Amalie tilføjede hende, og de Naalestik, der bleve bibragte hende med smilende Nedladenhed, trak Leonora sig næsten ganske tilbage fra Hoffet og gik saaledes ud af Spillet. Men tillige viste Strømkæntringen i de adelige Kredse sig paa en pinlig Maade ved, at det mindskede stærkt med Tallet paa dem, der gjorde deres Opvartning i Gaarden paa Graabrødretorv.

Saaledes kom det, at baade Ulfeldt og Leonora bleve grebne af Lyst til for en Tid at vende Fædrelandet Ryggen og søge til en større Skueplads, hvor de af Erfaring vidste, at der var Ære at hente. Ulfeldt genoptog den Plan om at sende et nyt Gesandtskab til Holland, som allerede havde

været fremme i den gamle Konges Tid, og han var selvskreven Fører for dette Gesandtskab. Ingen lagde ham en Sten i Vejen. Nogle af Rigens Raader tiltroede ham vel baade Evne og Vilje til at udrette noget for Fædrelandet ved at afslutte en ny og bedre Traktat med Holland; andre, der følte sig trykkede af hans Hovmod, havde intet imod at blive ham kvit for en Tid; men ingen glædede sig mere over hans frivillige Fjernelse end Kongen og Dronningen. Nu var Ulfeldt i Færd med at gøre sig skyldig i en af de store Dumheder, som Kongen havde siddet og ventet paa. Nu vilde Kongen faa mere frit Spillerum og, hjulpen af Dronningen og sine tro Tilhængere, kunne arbejde mere dristig paa at undergrave den fraværende Rigshofmesters Stilling.

Ulfeldt derimod tiltroede slet ikke Kongen sligt, og i Dronningen saa han kun en lunefuld, forfængelig Kvinde. Han haabede at vinde en diplomatisk Sejr i Udlandet, vende hjem med Hæder og ganske stille Kongen og Hoffet i Skygge.

Ulfeldt og Leonora rejste i Februar Maaned 1649, ledsagede af et lige saa stort Følge som forrige Gang, og Rejsen gik i det samme Spor, gennem Tyskland til Haag. Ulfeldt optraadte med fyrstelig Pragt, der blev øst Penge ud i samme Maalestok, og Leonora gjorde ogsaa denne Gang Hollænderne den Ære at bringe et Barn til Verden i deres Hovedstad, nemlig Datteren Leonora Sofie. Mens Dukaterne rullede, skrydede Ulfeldt værre end nogen Sinde før. De studsende Hollændere fik at vide, at Rigens Raad slet ikke havde haft nødig at vælge nogen Konge efter Kong Kristians Død. Han kunde selv være bleven Rigsforstander eller vel endogsaa Konge, om han havde villet; men han var helst fri. Det vilde have givet ham Bryderier, som han nu var sluppen for; som Rigshofmester havde han Magten, og det var det vigtigste for ham.

Hollænderne tog da Hatten dybt af for den mægtige Mand; men trods al deres Ærbødighed undlod de dog ikke at varetage deres egne Interesser. Vel var den Traktat, Ulfeldt nu sluttede med Holland, i hans Øjne et diplomatisk Mesterstykke; men Hollænderne vare i en mistænkelig Grad tilfredse med den, og den var heller ikke til mere Gavn for Danmark end den forrige.

Ulfeldt rejste hjem om Efteraaret opblæst af sit indbildte Held. Men Rygtet om hans Ødselhed og hans Pralerier var ilet foran ham og havde yderligere ophidset Stemningen mod ham i Danmark. Han traf Kongen i Flensborg, og der mødte ham en skarp Luftning, som straks lod ham føle, at Vejrglasset stod paa Storm. Kongen sagde ham lige i Øjnene, at det var en slet Traktat, han havde sluttet, og at alle her hjemme vare misfornøjede med den. Kongen underskrev den kun af Nød, fordi han trængte til Penge. Han blev dog narret for en stor Part af dem, da Ulfeldt paa Rejsen havde brugt Halvdelen af den hollandske Toldgodtgørelse for et Aar, 150,000 Rdl., det vil sige mindst halvanden Million Kroner i vor Tids Penge. Man maa studse ved det Overmod og den Letsindighed, hvormed Ulfeldt skred frem paa sin farlige Vej.

Højlig overrasket og krænket ved den Modtagelse, han havde faaet af Kongen, rejste Ulfeldt videre hjemad. De saa paa Vejen ind paa Ellensborg; men der var hverken Raad eller Trøst at hente. Fru Ellen laa paa Sottesengen, og de naaede kun lige at lukke Øjnene paa deres gamle Frænke og Medkæmperske i Livets Strid.

I December Maaned kom de til København, hvor der ventede flere slemme Overraskelser paa Ulfeldt. Det viste sig nemlig, at Kongen havde brugt Lejligheden til i flere Retninger at indskrænke Rigshofmesterembedets Myndighedsomraade. At han havde kunnet opnaa det, viste, at han havde

vundet den største Part af Rigsraadets Medlemmer for sig. Rasende derover trak Ulfeldt sig helt tilbage og greb i den Tro, at han var helt uundværlig, til sin gamle Skulkepolitik. Han foregav Upasselighed, spærrede sig inde i sit Hjem, modtog ingen og viste sig ikke ved Hove.

Dog var det ikke den sindige Konges Mening at gaa til det yderste og fremkalde et fuldstændigt Brud. Hvis han gik alt for rask til Værks, kunde Stemningen i Rigens Raad let vende sig til Fordel for Ulfeldt, da nogle af Kongemagerne allerede anede Uraad. De frygtede, at Kongen, dreven frem af sin ærgerrige Dronning og støttet af de tyske Embedsmænd, han havde ført med sig ind i Landet, skulde prøve paa at gøre sig absolut, som de kaldte det, det vil sige tilrive sig Enevoldsmagt og gøre Kronen arvelig i sin Slægt.

Derfor nedlod Kongen sig til at sende sin Kammerskriver, Kristoffer Gabel, til Gaarden paa Graabrødretorv for at spørge til Rigshofmesterens Helbred. Ulfeldt blev ikke glad ved at se denne mørkøjede, snu Sydtysker, Kongens svorne Tilhænger og blinde Redskab; men Gabel udrettede sit Ærinde med Finhed.

»Hans Majestæt,« sagde han, »har hørt, at Eders Ekscellence nu er saa karsk, at I gaar ud. Derfor undrer det ham, at I ikke viser eder paa Slottet. Han ønsker intet hellere end at se eder, og at I atter varetager eders Embede. Uden eders Medvirkning gaa Sagerne i Staa.«

»Nu,« svarede Ulfeldt i en nedladende Tone, »siden det er Kongen saa meget om at gøre at se mig, skal jeg straks indfinde mig hos ham og gøre ham min Opvartning.«

Med dette Svar kørte Gabel tilbage til Slottet, idet han i sit stille Sind tænkte, at der næppe vilde komme noget ud af den Opvartning.

En Time efter kørte Ulfeldt i sin stadselige Karosse og fulgt af en stor Skare pragtfuldt klædte

Tjenere over Broen ind paa Slottet. Ulfeldt, Leonora og hendes Søskende havde fra Kong Kristians Tid den fyrstelige Forret at turde køre ind i Slotsgaarden og stige af der, mens alle andre Undersaatter maatte stige af ude paa Slotspladsen og gaa ind paa deres Ben over Broen, udsatte for Vejr og Vind. Dronningen stod ved et Vindue og saa Ulfeldt køre ind. Det hele Optogs fyrstelige Pragt skar hende i Øjnene, og hun tænkte ved sig selv: Det næste Skaktræk skal være, at vi lukke Porten for Ulfeldts, saa at Frøken Leonora maa gaa herind, smudser hun end sine Silkestrømper derved!

Ulfeldt traadte ind til Kongen med en Holdning, som vilde have ladet en uindviet Tilskuer i Tvivl om, hvem af dem der var Konge og hvem Undersaat. Dog tog Kongen naadig imod ham og syntes ikke at lægge Mærke til, at den Maade, hvorpaa Rigshofmesteren undskyldte sin lange Fraværelse, var lidet hensynsfuld. Han holdt paa sin Værdighed, idet hans Svar faldt kort og knapt, hvorimod Ulfeldt satte sin til, efterhaanden som han talte sig varm og blev hidsig. Han lod Kongen bittert høre de Indskrænkninger, der vare blevne gjorte i hans Myndighedsomraade.

»Eders Majestæt maa kunne indse,« sagde han til sidst, »at det er min Pligt at holde paa mit Embedes Værdighed og den mig lovlig tilkommende Myndighed. Tilgiv mig, at jeg siger det; men hvad Eders Majestæt har gjort, er ulovligt og stridende mod den Haandfæstning, I har svoret at ville holde. Jeg maa tro, at her stikker nogen bagved, som har sat ondt for mig og mulig vil drive mig af Sædet. Det kan lykkes ham, hvem det end er; thi det maa Eders Majestæt vide, at naar jeg i den Grad skal krænkes og tilsidesættes, da hverken kan eller vil jeg længer have med Sagerne at gøre.«

Han sigtede til en højtstillet Mand, tidligere hans gode Ven, nemlig Statholder Joakim Gersdorff,

som ganske rigtig havde hjulpet Kongen med at sætte Ulfeldt Stolen for Døren og selv draget Fordel deraf.

Kongen svarede ikke et Ord paa denne taktløse Hentydning; han stirrede et Øjeblik paa Ulfeldt, slog derpaa en høj Latter op, drejede sig om paa Hælen og gik ud af Salen, saa at Ulfeldt maatte gaa uden Farvel.

Men uagtet Kongen saaledes ved denne Lejlighed lod Vreden løbe af med sig og paa en lige saa ejendommelig som krænkende Maade gav sin Harme Luft, genvandt han dog sin Fatning og prøvede paa en ny Tilnærmelse; heri blev han fuldstændig afvist, ja Ulfeldt føjede endog i sit Overmod Spydigheder til sit Svar. Han nægtede atter at overtage sit Embede og holdt sig haardnakket hjemme. Han viste sig ikke engang paa den vigtige Rigsdag, som paa Grund af Tronfølgervalget i Juni Maaned 1650 blev holdt i København.

Saa skaanede Kongen ham ikke længer, men lod det ene Slag efter det andet falde paa hans Hoved. Han forbød Kommandanten paa Kronborg at give Rigshofmesteren den Salut, som tidligere var ydet ham, naar han passerede Fæstningen; han lod Ulfeldt og Leonora vide, at de ikke mere paa Fyrstemanér turde age ind i Slotsgaarden, og Hoffet undlod i sine Henvendelser til Leonora at give hende Titel som Grevinde af Slesvig og Holsten.

Hun blev nemlig dog indbudt til at overvære den nylig fødte Prinsesse Vilhelmine Ernestines Daab, som gik for sig den 20de Juni. Nødig vilde hun, Kongedatteren, gaa ind over Slotsbroen blandt de andre Kvinder og overlod Afgørelsen til Ulfeldt.

»Bliv helst derfra,« sagde han; »man skal ikke hente sig Vanære, hvor man kan gaa den forbi.«

Saaledes var nu Hoffets Dør lukket for Ulfeldts og skulde aldrig aabne sig mere. Men alt dette var dog kun Etikettespørgsmaal. Grundskuddet fik Ulfeldt ved, at der blev nedsat en Kommission,

som skulde undersøge Finansernes Tilstand og deres Ledelse i de foregaaende Aar. Det var det samme som at undersøge Ulfeldts Embedsførelse, og hvad der ventede ham, naar hans grove Underslæb kom for Dagen, kunde han se af det, som nu overgik hans Svoger, Hannibal Sehested. Det blev lagt klart for Dagen, at han i en skammelig Grad havde plyndret Statskassen; men som den kloge og smidige Mand, han var, bøjede han sig for Uvejret, ofrede alt sit Gods i Norge og fratraadte frivillig sin Statholderpost der. Saaledes undgik han Straf og Vanære. Men det var ogsaa lykkedes ham at vinde Kongen for sig.

Ulfeldt derimod vilde i sit trodsige Hovmod ikke bøje sig. Men uagtet han med en Haardnakkethed, som lignede Vanvid, undlod at gøre noget som helst for at redde sig, blev det dog ikke hans Sags haabløse Stilling, der hidførte Katastrofen. Den skulde komme paa en helt uventet og eventyrlig Maade.

Tredje Kapitel.

Dina Vinhofers.

Skæbnen bankede paa hos Ulfeldts i Skikkelse af en Kvinde.

Den 25de Februar 1651 i Skumringen, da Leonoras Page, Peter Henriksen, stod i Portlaagen, kom en kvindelig Person med et Klæde over sit Hoved og vilde ind.

»Unge Karl,« sagde hun, »jeg vil gerne tale med eder.«

»Hvad vil I?« spurgte Peter saa barsk, som det var at vente af en Tjener hos saa stort et Herskab, der blev overløbet af Tiggere.

»Stedes for eders Herskab,« svarede Kvinden indsmigrende. »Vær nu god og skaf mig ind!«

»Det lader sig ikke gøre nu ved Aftenstide,« sagde Peter, som blev staaende i Laagen og spærrede Vejen for hende. »Det er ikke at tænke paa, lille Jomfru!«

»Jeg er ikke Jomfru, men en gift Kvinde,« lød Svaret.

Peter greb fat i hendes Hovedklæde og løftede det for at faa hendes Aasyn rigtig at se; men hun slog ham over Haanden og veg til Side. Ved denne pludselige Vending gled hendes Kaabe af, og Peter saa, at hun var svanger og meget svær.

»Nu,« udbrød Peter, »det er godt for eder, at I er gift. For en Jomfru vilde den Art Trivelighed være lidet sømmelig.«

Kvinden lo ad den Spøg, og da Peter indlod sig nærmere med hende, huede hendes kvikke Svar ham saa godt, at han blev føjelig.

»Men hvad er eders Navn?« spurgte han, inden han gik ind for at melde hende.

»Dina Vinhofers,« svarede hun. »Jeg er David Skomagers Hustru.«

Der gled et Smil over hendes sanselige Mund, idet hun navngav sig, og det ledsagedes af et frækt Blik fra hendes mørke, funklende Øjne.

»I er vist noget andet og mere end det,« sagde Peter; men han gik dog ind og meldte hende.

Leonora sad, uagtet hun var langt henne i et nyt Svangerskab, rask og munter og spillede Styrvolt med sin Søster, Sofie Elisabet Pentz, Fru Øllegaard Hvitfeldt og Rentemester Oluf Daa. De bleve gnavne over, at Spillet skulde afbrydes.

»Lad den Tiggerkvinde komme igen i Morgen,

Eders Naade,« sagde Rentemesteren, som havde gode Kort paa Haanden.

Men Leonora afviste aldrig Folk af ringere Stand, som tyede til hende. Hun rejste sig derfor straks, Dina Vinhofers blev ført ind og modtagen bag et Skærmbræt, som stod i en Krog af Stuen. Leonora saa en smuk, ung Kvinde, som hilste hende ydmygt, og da hun opdagede, at Dina var i samme Tilstand som hun selv, fik hun straks Medlidenhed med hende. Men det viste sig snart, at Dina ikke var kommen for at bede om Hjælp.

»Jeg har en Sag af Vigtighed at aabenbare for Eders Naade,« sagde hun efter nogle Omsvøb. »Eders Hushovmester, Mikkel Langemak, er en utro Tjener. Han sladrer i Byen om, hvad der foregaar i eders Hus, og hvad der bliver talt om ved eders Bord «

»Jeg er tilfreds, om det saa alt blev prentet,« svarede Leonora. »Hver Mand i Byen maa gerne vide, hvad der sker i vort Hus, og hvad her bliver sagt.«

»Men,« vedblev Dina, idet hun dæmpede sin Stemme, »han har givet Nøglen til Bagporten fra sig, for at den kan blive eftergjort. Hvad Hensigt mon han har med det?«

Det fandt Leonora rigtignok mistænkeligt, om det virkelig var sandt. Men nu var der hverken Tid eller Lejlighed til at undersøge den Sag. Hun bød derfor Dina at gaa og komme igen en anden Dag.

»Nu,« sagde Dina med en krænket Mine, idet hun gik, »saa vil jeg gaa til Magister Simon. Han er min Skriftefader og kender mig. For ham vil jeg aabenbare alt.«

Det havde Leonora ikke noget imod, da Hr. Simon Hennings, Præsten ved St. Petri Kirke, ogsaa var hendes og Ulfeldts Skriftefader. Hun vendte saa tilbage til sine Gæster og spillede Partiet muntert til Ende uden at ane, at denne ukendte Kvin-

des Tilsynekomst var skæbnesvanger og skulde give Stødet til Ulfeldts Fald.

Dina holdt Ord, gik straks til Magister Simon og aabenbarede for den skrækslagne Præst, at nogle onde Mennesker havde sammensvoret sig mod Rigshofmesteren. Ved Hjælp af en eftergjort Nøgle til Bagporten i den ny Gaard paa Graabrødretorv vilde de liste sig ind gennem Galleriet, overfalde og myrde baade Rigshofmesteren, Frøken Leonora og deres Børn. Hun havde det fra sin Velynder, Øversteløjtnant Jørgen Walter, som var kommen efter det, og som havde Mistanke om, at der stak nogle høje Personer bag den lumske Plan.

Walters Navn gjorde Sagen troværdig i Præstens Øjne. Denne Officer, i sin Tid Rendsborgs tapre Kommandant, havde nemlig en høj Stjerne hos Majestæterne, især hos Dronningen. Man sagde, at han ofte indlodes ad Bagtrappen til hemmelig Audiens. Sikkert var det, at han havde skænket Dronningen en Kane, hvorpaa hendes Valgsprog: »tandem«, det vil sige: »endelig« var sat med gyldne Bogstaver, og Hendes Majestæt var bleven set kørende gennem Byen i denne Kane, mens Walter stod bagpaa. Walter kunde altsaa have faaet Nys om en Plan, der var udklækket, om end ikke af Majestæterne selv, saa af Mænd, der stod dem nær, og de hadede alle Ulfeldt. Rigtignok kom dette til Præsten fra en uren Kilde, da Dina var en løsagtig Kvinde, som havde staaet i utilladeligt Forhold til flere store Herrer; men derfor kunde hendes Vidnesbyrd nok være sandfærdigt, og da hun syntes at handle i god Tro og i den bedste Mening, saa tvivlede Præsten ikke.

Han ilede derfor, uagtet det var blevet silde, straks til Ulfeldts og lod dem vide, hvilken Fare der svævede over deres Hoveder. Leonora lod sig ikke saa let skræmme; men Ulfeldt blev straks ræd. De vare dog enige i, at hvis der var noget i Gære imod dem, saa stak Dronningen bagved.

Det gjaldt nu at komme efter Sammenhængen. De maatte gaa varsomt frem; foreløbig maatte de holde sig til Dina; men de havde dog et Middel til at prøve hendes Sandfærdighed. De tog nemlig straks den næste Morgen Hushovmesteren for, og det viste sig, at den omtalte Portnøgle manglede i Knippet. Da han ikke kunde gøre Rede for, hvor den var bleven af, blev han straks afskediget og jaget paa Døren.

Nu satte de deres Lid til Dina, og hun var altid velkommen hos Leonora, hvorimod Ulfeldt aldrig nedlod sig til at modtage hende. Hun kom ikke en eneste Gang til at staa Ansigt til Ansigt med Rigshofmesteren, en Omstændighed, der siden gjorde sit til at fælde hende. Leonora derimod gav sig meget af med hende og bad hende fortsætte sine Efterforskninger.

Imidlertid nedkom Leonora den 13de Marts med en Søn, som blev kaldet Leo i Daaben, og han arvede saaledes den lille, hensovede belgiske Leos Navn. Men mærkeligt nok nedkom Dina samme Dag, hvad der ikke forringede Leonoras Medfølelse med hende. Hun sendte Dina Penge, ja hun fik endogsaa Ulfeldt til at give en skriftlig Erklæring fra sig, hvori han lovede Dina en Belønning, hvis hun bragte Klarhed i Sagen med det omtalte paatænkte Overfald, og hvis det viste sig, at hun havde talt Sandhed.

Ikke saa snart var Dina kommen paa Benene efter sin Barselseng, førend hun gav Vidnesbyrd om sin Troskab og Taknemmelighed. Hun kom aandeløs ind til Leonora og lod hende vide, at Faren nu var overhængende. Hun var kommen efter, at Overfaldet skulde gaa for sig om tre Dage. Stimænd, udklædte som Djævle og udstafferede med Rævehaler, vilde om Natten storme Ulfeldts Gaard. Dina maa have spillet sin Rolle godt, thi Leonora troede hende, og nu blev Ulfeldt for Alvor bange. Med Sperling og alle sine Tjenere holdt han Vagt

hver Nat, han lod sætte Fodangler paa Murene, og han havde tolv ladte Bøsser staaende i sit Værelse; men der kom ingen Stimænd.

Da dette havde varet i fjorten Dage, kunde Ulfeldt ikke udholde det længer, hvorfor han skred til Handling. Den 12te April sendte han sin Broder Flemming og sin Fætter Bjørn Ulfeldt til Kongen med en Skrivelse, hvori han gav Majestæten Underretning om det Overfald, hvormed han var bleven truet, og udbad sig Forholdsregler til at sikre sit Liv. Kongen blev aabenbart højlig forundret over, at Ulfeldt var i Fare, og vilde ikke rigtig tro det. Imidlertid tilbød han dog Rigshofmesteren saa mange Drabanter eller Soldater, som han ønskede til at forsvare sin Gaard. Men det var ikke Ulfeldt tilpas. I et spydigt Svar lod han Kongen vide, at det ingenlunde var hans Mening at ville vogtes af kongelige Tjenere. Han ønskede kun, at Hans Majestæt vilde forbyde sine Tjenere at overfalde ham og fordrede, at Overfaldsrygtets egentlige Ophavsmand, Walter, skulde tages i Forhør. Deri laa imidlertid en Sigtelse mod Kongen selv, og da Ulfeldt samtidig opfordrede Borgerne i Nabolavet til at væbne sig og forsvare hans Gaard, blev Kongen meget opbragt.

»Hvorledes kan dette dog hænge sammen?« spurgte han Walter. »Har I virkelig udspredt slige Rygter?«

»Nej, Eders Majestæt, hvorledes skulde dog sligt kunne falde mig ind? Jeg maa tro, at det hele er Opspind og et Paafund af Rigshofmesteren for at bringe Folk i Vilderede, saa at han lettere kan skjule sine egne skumle Planer.«

Det fandt Kongen højst sandsynligt. Han var nemlig lige i samme Tilfælde som Ulfeldt, idet han troede, at Rigshofmesteren stræbte ham efter Livet. Hvor utroligt det end lyder, saa vare de begge kun Lededukker i Walters og Dinas Hænder, og

hvis Sagen ikke var endt saa tragisk, kunde man føle sig fristet til at kalde det hele en Farce.

Allerede for tre Maaneder siden havde Walter ladet Kongen vide, at Ulfeldt og Leonora pønsede paa at tage Livet af ham ved Gift, og advaret Majestæten mod denne store Fare. Han nævnede Dina Vinhofers som sin Kilde og tilføjede, at hun maatte vide det, eftersom hun var Ulfeldts Elskerinde. I øvrigt skildrede han Dina som en dydig Kvinde, der var bleven forført af Ulfeldt. Da man før havde hørt Rygter om, at Ulfeldt skulde have været sin Hustru utro, var det ikke saa underligt, at Kongen fæstede Lid til Walters Udsagn i det Punkt; men mærkeligt er det, at han saa let gik ind paa at tiltro ikke alene Ulfeldt, men ogsaa Leonora Giftmordplaner. Han maatte dog kende hende nøje nok til at vide, at hvilke Fejl hun end havde, saa var hun dog for ædelsindet til at kunne række Haand til Mord, endsige Brodermord. Men at han virkelig troede det, viste sig ved, at han i Stedet for at underrette Ulfeldt tav i tre Maaneder og brugte Dina til at udspejde Ulfeldt og Leonora, ligesom disse brugte hende til at udspejde Kongen og Dronningen. Spændingen mellem de to høje Ægtepar var bleven saa stærk, at de tiltroede hinanden det værste, og man kan tænke sig, at Dronningen ikke gjorde noget for at afkræfte Kongens Mistanke. De fik ogsaa en overmaade omstændelig Fortælling gennem Walter om Dinas Forhold til Ulfeldt, hvorledes hun havde ligget i Sengen hos ham, og de vare blevne overraskede af Leonora. Dina havde puttet sig under Dynen og der hørt, at Ulfeldt og Leonora aftalte Mordet paa Kongen, ja hun havde endogsaa, idet hun løftede Lagenet, set, at Leonora rakte ham den Flaske, hvori Giften var. Bagefter skulde saa Ulfeldt have sagt til Dina, at hun ikke maatte omtale den Sag for nogen, uagtet det hele kun var Spøg.

Det var vel naturligt nok, at Kongen troede,

at der maatte ligge noget til Grund for den Historie, og at den ikke var pur Opdigtelse, hvad der dog var Tilfældet. Det hele var en Række af Løgne, sat sammen af en fræk Eventyrer og en liderlig Kvinde; thi Dina var Walters Frille, og han var Fader til hendes Barn. De spekulerede paa det mest lumpne i Kongens og Dronningens Had til Ulfeldt for at vinde Yndest og Løn. Det var en saa skiden Sag og i den Grad blottet for enhver Gnist af Romantik, at Historien næppe kan opvise Mage til den.

Men til Uheld for det smukke Kompagni kom der en Kurre paa Traaden mellem Walter og Dina, fordi han løb efter andre Kvinder. Det var for at hævne sig paa ham, at Dina gik til Ulfeldts og diskede op med en ny Række Løgne for at styrte Walter i Ulykke. Nu havde hun imidlertid to Strenge paa sin Bue, og da hun ikke var noget klart Hoved, havde hun svært ved at holde det dobbelte Rænkespil gaaende. Walter kom efter hendes Gang hos Ulfeldt og underrettede Kongen om Forræderiet, og nu fik Kongen endelig Øjnene op for, at der maatte være noget galt ved Sagen. Han lod Dina fængsle og indsætte i Blaataarn. Hun blev underkastet et skarpt Forhør og indviklede sig i de største Modsigelser. Dog holdt hun sluttelig fast ved den Krønike, som hun havde ladet Walter fortælle Kongen, og paastod, at Ulfeldt havde været hendes Elsker og udlagde ham som Fader til Barnet, der i øvrigt var død kort efter Fødselen. Hun var klog nok til at mærke, at det ikke var Kongen saa meget om at gøre at udfinde Sandheden som at komme Rigshofmesteren til Livs. Hun havde det da ogsaa saa godt i Fængselet, som om hun var en fin Frue. Fornemme Herrer fik Adgang til hende, saa at hun gav formelig Audiens. Hun holdt da Modet oppe og haabede at slippe helskindet derfra.

Fjerde Kapitel.

For Skranken.

Hvis Dina Vinhofers har haft til Hensigt at komme i Folkemunde og blive navnkundig, saa maa hun have følt sig tilfreds. Det lykkedes denne usle og halvgale Kvinde at bringe hele det danske Samfund i et saadant Oprør, at Dønningen af det mærkedes over hele Europa. Kun ved at sætte sig ind i Datidens Aand og huske, hvad Kongen havde for Øje, kan man forstaa, hvad der nu skete.

Kongen paakaldte den almægtige Guds Bistand, som om Riget var i Fare. Der blev bedt fra Prædikestolene om, at Herren vilde oplyse og styrke Sandheden i denne mørke Sag, hvis Lige i Danmark aldrig var hørt. Dernæst udsendte han til flere Fyrster i Udlandet Skrivelser, hvori han sigtede Ulfeldt og Leonora for at have villet tage ham af Dage ved Gift og stemplede Historien om det tilsigtede Overfald paa Ulfeldt som en Opdigtelse af denne. Det var da intet Under, at Sindene kom i Oprør, og at alle gik i Spænding efter at se Udfaldet paa Processen mod Dina. Folk stimlede sammen paa Slotspladsen for at se, hvem der gik ud og ind, og høre nyt om Dina. Der blev saa store Opløb, at de fremkaldte Sikkerhedsforholdsregler fra Kongens Side. Slotsportene bleve lukkede og Vagten forstærket, ja, der blev endogsaa kørt Kanoner op paa Slotspladsen. Majestæterne kom i flere Nætter ikke i Seng, viste sig i længere Tid sjælden og kørte aldrig ud uden en stærk Eskorte.

Hvis Kongen virkelig frygtede noget, saa var det dog ikke Folket, snarere derimod et Overfald af Ulfeldts Frænder og Venner. De havde nemlig samlet sig i Hovedstaden, hvor de teede sig urolig

nok og udstødte, naar de mødtes paa offentlige Steder, Trusler mod Kongen. Kay Lykke var en af de hidsigste. Han var igen kommen for en Dag, efter at han i længere Tid havde holdt sig fra Hovedstaden for at undgaa Overfald af Ulrik Gyldenløve. I det nuværende Røre og stadig omgiven af en Skare Frænder og Venner, følte han sig mere sikker. Han var rasende over, at Hoffet ikke mere tog nogen Notits af ham, og med den største Forbitrelse hørte han, at en saa simpel Karl som Walter, der var en Hjulmands Søn, nu havde den øverste Plads i Dronningens Yndest. Hans krænkede Forfængelighed drev ham til at mande sig op, og han teede sig som sin tilkommende Svigerfaders ivrigste Tilhænger. Han viste i det mindste i Munden et Mod, som højlig overraskede Ulfeldt og Leonora, og som blev paaskønnet af dem, men ingenlunde i samme Grad af hans Fæstemø, Anne Katrine. Hun vurderede det for, hvad det var, nemlig kun Skryderier.

I øvrigt gjorde Ulfeldt sig ingen Indbildninger om Virkningen af hans Frænders udfordrende Optræden. Han mærkede med Uro, at Kongen nu vilde ham for Alvor til Livs. Vel kunde han ikke tvivle om, at han vilde komme frikendt fra Sagen med Dina; men den kunde alligevel skade hans Ære, og bagved stod som en truende Sky den Undersøgelse af hans Embedsførelse, som var indledet. Kom alt for Dagen, vilde han i enhver Henseende være en ødelagt Mand, hvorfor han gjorde sig rede til ved Flugt at unddrage sig Kongens Hævn. Rigtignok maatte han i saa Fald lade meget Gods i Stikken; men næsten hele hans store kontante Formue var bragt i Sikkerhed i Udlandet. Slap han bort, saa kunde han sikkert finde Støtte hos fremmede Fyrster, føre Krigen mod Kongen paa mere lige Fod og blive ham en farlig Modstander. Forrædertanken var allerede ved at dæmre i hans hævngerrige Sjæl.

Kongen syntes at have gættet hans Tanker. Han kendte sin Hofmester og vidste, at en Ræv gerne har mere end een Udgang fra sin Hule. Han vilde maaske nok gerne være Ulfeldt kvit, men ikke førend han ved Dinas Proces havde faaet baade ham og Leonora dyppet godt i Skarnet og frataget dem al Ære og Værdighed. Derfor bleve Stadens Porte holdt lukkede, og det blev forbudt saavel Ulfeldt som Walter at forlade Byen, førend Dinas Sag var ført til Ende.

Denne skred saa videre paa sin ødelæggende Bane med alle de Ydmygelser for Ulfeldt og Leonora, som den bar i sit Skød. Sagen kom den 23de April for Københavns Byting, og rigtignok blev Dinas Løgne der afslørede, og hun blev dømt fra Livet; men hun hørte den Dom med stor Sindsro. Den kongelige Naade, der blev hende vist, maatte gøre hende tryg. Hun blev kørt baade til og fra Raadhuset paa en kongelig Postvogn og sad der og kroede sig paa Fløjls Hynder. Ogsaa blev der fremdeles i Fængselet vist hende saa meget Hensyn, som om hun var uskyldig og hendes Benaadning kun et Tidsspørgsmaal.

Alt dette maatte opirre Ulfeldt, og det var vel ogsaa Meningen dermed. Hans Harme over Kongens Holdning fra først til sidst i hele denne Sag var retfærdig; thi derved blev der trods Dinas Domfældelse kastet Skygge paa ham. Dog vilde han have handlet klogt, om han havde ladet sig nøje med Bytingets Dom; men det kunde han ikke overvinde sig til. Han indstævnede Sagen for Herredagen, den Tids Højesteret, fordrede en fyldigere Æresoprejsning og tillige, at Dinas Straf skulde skærpes, og at hun skulde tvinges til at navngive sine Tilskyndere til og Medvidere i hendes skændige Værk. Dermed tog han Sigte paa Kongen og hans Omgivelser, og saaledes skød han over Maalet. Han burde have kunnet sige sig selv, at Rigens Raad, hvor han næsten ganske havde mistet Fod-

fæste, ikke vilde hjælpe ham til at bringe en Ydmygelse over Kongen.

Saa kom da det, som laa nær nok, men som Ulfeldt og Leonora dog havde ventet at kunne slippe for. Rigsraadet fordrede, at de begge skulde møde personlig for Skranken. Hvilken Ydmygelse var det ikke for Rigets Hofmester og Kongens Søster, at de skulde møde for Retten jævnsides en Skøge som Dina! Men de kunde ikke slippe. To Dage i Træk, den 2den og den 3dje Juli, maatte de give Møde.

Der foregik da i Rigsraadssalen paa Københavns Slot et Skuespil, som ingen af Tilskuerne havde set Mage til og aldrig siden glemte. En stor Skare Herrer vare til Stede i den skønne Sal, hvis Vægge vare overtrukne med rødt Klæde og prydede med Malerier. Kongen sad i sin Tronstol midt for det lange Bord, hvor Rigens Raader vare bænkede. Alle ventede med Spænding paa at se Rigets øverste Embedsmand og den stolte Kongedatter træde ind og tage Plads uden for Skranken. De fleste frydede sig ved Tanken om den Ydmygelse, der ventede dem, Kongen selvfølgelig ikke mindst. Dog vare nogle af de mere fremsynede Herrer ikke rigtig vel til Mode. De skønnede, at det hele bar hen imod Adelens Underkuelse og Tilvækst i Kronens Magt.

Omsider kom de og det med stor Pomp. Begge vare pragtfuldt klædte og bar Ædelstene, hvori der stak en hel Formue. Efter Ulfeldt og Leonora fulgte de to ældste Børn, Kristian og Anne Katrine, til hvem Kay Lykke havde sluttet sig. Efter dem kom Sperling, saa en Skare Frænder og til sidst en lang Række Tjenere, alle i skønne Klæder og med deres Herres rigsgrevelige Vaaben indsyet paa Ærmerne. Saa snart de vare traadte ind, rejste de af Rigens Raader sig, som vare i nær Slægt med Ulfeldt, gik uden for Skranken og slut-

tede sig til Toget, der saaledes sluttelig blev mere imponerende, end Kongen syntes om.

Da Ulfeldt var naaet hen til Skranken, bøjede han sit Hoved for Retten, men løftede det stolt nok igen. Alle Herrerne rejste sig og gengældte hans Hilsen, hvorimod Kongen, som selvfølgelig blev siddende med Hatten paa, kun gav et lille Nik.

Leonora fremtraadte med Værdighed, men uden Hovmod. Der var hensat Stole til hende, hendes Søstre og Anne Katrine, hvorimod Dina, hendes Moder og Datter maatte staa. For saa vidt blev der gjort Forskel; men ellers blev der indrømmet Dina saa stor Frihed, at man ikke skulde tro, at hun var en dødsdømt Forbryderske. Da saaledes Herredagsskriveren i Oplæsningen af Aktstykkerne kom til hendes uægte, afdøde Barn, gik hun hen til Ulfeldt, lagde Haanden paa hans Bryst og sagde: »Du est min Barnefader!« Dog opgav hun alle Forsøg paa at sætte Klik paa Ulfeldt, da hun blev stillet lige over for Walter. Nu brast hun i Graad og udbrød: »Det er dig, der har forført mig og bragt al denne Elende over mig!«

Walter stod der nok saa kry. Han var ikke alene hidtil kommen uskadt ud af Processens Skærsild; men Kongen havde endogsaa overvældet ham med Naade, idet han forfremmede ham til Oberst og oven i Købet gjorde ham til Gehejmeraad. Han svor da med stor Fripostighed paa, at Dina for med Løgn; han blev dog straks gendreven af et paalideligt Vidne.

»Hvad for noget,« raabte en Barnestemme, »laa I ikke hos min Moder, den Tid Pærerne vare modne, og trak Klæderne fra mig, saa jeg frøs? Da jeg græd, sagde I, at naar jeg vilde tie, skulde jeg faa Pærer; men alligevel gav I mig ingen.«

Det var Dinas lille Datter, der saaledes hævnede sig, fordi hun var bleven narret for Pærerne; men hendes Vidnesbyrd fremkaldte en sand Storm baade af Latter og Vredesudbrud. Ophidselsen

blandt Ulfeldts Frænder blev saa stor, at Kongen, for at sikre Dina mod Overlast, lod hende føre bag det gyldne Tralværk ved hans Stol. Der saa man da det Særsyn, at hun nærmede sig Kongen, stak Haanden ind gennem en Aabning i Gitterværket og trak ham i Ærmet; da han vendte sig om, hviskede hun Majestæten noget i Øret.

Naar hun kunde tage sig en saa stor Frihed i alles Paasyn, var det intet Under, at hun gjorde sig Haab om Naade; men der var ikke Tale derom, dertil stod hendes Sag alt for haabløst. Hun blev dømt til at halshugges, hvorimod Walter, som havde gjort sig værdig til samme Skæbne, slap med Landsforvisning.

Den 11te Juli Klokken fire om Morgenen blev Dina ført ud til Skafottet, som om Natten var blevet rejst paa Slotspladsen. Baade Højbro og Holmens Bro vare trukne op, saa at Folket holdtes borte. Der var kun givet en mindre Kreds Adgang til Retterstedet; men uagtet det først begyndte at dages, stod der tætte Skarer af Mennesker paa den anden Side af Kanalen for i Afstand at se paa det blodige Skuespil.

Dina kom vandrende, omringet af Soldater, over Slotsbroen. Hun var iført en Kjortel af Sækkelærred, hendes Haar var udslaget, og hun gik paa sine bare Fødder. Hun saa noget medtagen ud, thi Slutningen af hendes Fængselsliv havde ikke været lysteligt. Da hun nemlig tilbagekaldte sine Tilstaaelser, var hun bleven strakt en Smule paa Pinebænken, saa at hun maatte give sig. Derefter havde hun tilsyneladende bodfærdig nydt Herrens Sakramente; men alligevel traadte hun op paa Skafottet med fræk Holdning. Hun lignede en vanvittig, som hun stod der og med sine tindrende Øjne saa ud over Pladsen. Der mødte hende kun ligegyldige Blikke. Der stod kun eet Menneske, som græd over hende, og det var hendes Moder. Selv græd hun ikke.

»Endnu i min sidste Stund,« raabte hun med skingrende Stemme, »skal det siges, at Rigshofmesteren var min søde Ven og mit Barns Fader. Ve over ham, den Nidding, der saa skændig har svigtet sin Hjertenskær! Ve over Mester Simon, som forstak Vidnesbyrdet!«

Dermed sigtede hun til Ulfeldts skriftlige Løfte om Løn, hvis hendes Udsagn om Overfaldet skulde vise sig at være Sandhed. Hun havde givet Papiret til Præsten, som havde tilintetgjort det. Ulfeldt saa vel ikke gerne, at det kom frem; men nu kunde Dina gribe til den Løgn, at det skulde have indeholdt et Løfte om Forsørgelse af Barnet, som Ulfeldt saaledes vedkendte sig.

Derpaa kastede hun et Blik op til Slottet, hvor Kongen og Dronningen stod og saa til. Hun haabede endnu paa Naade; derfor vedblev hun til det sidste at skamskænde Ulfeldts Rygte, hvad der jo maatte være Majestæterne kærkomment. Skarpretteren saa ogsaa derop; men der kom intet Naadens Tegn fra Dinas høje Venner. Hun havde været dem en saare nyttig Person, stakkels Djævel; men de kunde ikke fri hende fra at bøde for sine Gerninger. Nu brast hun i en hysterisk Lattergraad, og da hun fik Øje paa Ulfeldts Haandskriver, Kjeld Friis, slog hun Knips med Fingrene ad ham og raabte ned til ham: »Jeg skal anklage din Herre og Mester Simon for Guds strenge Dom!«

Men nu tog Skarpretteren og hans Haandlanger fat paa hende. De afskar hendes skønne, lange Haar, der var som et Net, hvori hun havde fanget mange Mænd. Hun blev tvungen ned paa Blokken, og hendes Hoved afhugget med eet velrettet Hug. Skarpretteren tog det i Haartotterne og viste det frem, mens et vildt Jubelraab lød fra Folkemængden hinsides Kanalen. I det samme brød den opgaaende Sols Straaler frem over Tagene og kastede et skarpt Lys over hele den vilde Scene. Deri saa mange et synligt Tegn paa, at Gud glædede sig i sin

Himmel over, at Sandhedens Lys havde opklaret denne skumle Sag, og at Retfærdigheden var sket Fyldest. Dog var der Vidnesbyrd nok om, at Sandhedens Lys ikke var trængt rigtig ind i alle Krogene, og at Retfærdighed ikke var det, som Magthaverne særlig havde haft for Øje.

Femte Kapitel.

Baandene briste.

Straks da Herredagen havde stadfæstet Dødsdommen over Dina, hævede Kongen Ulfeldts Arrest. Nu var han fri og kunde bringe sig i Sikkerhed; men dog tøvede han, skønt han gjorde sig rede til at rejse. Alle de kostbareste Møbler og andre Værdisager bleve indpakkede og sendte til Helsingør for at indlades i en hollandsk Galliot, som han havde fragtet, og som laa og ventede paa ham. Da det selvfølgelig ikke kunde blive nogen Hemmelighed, og der ikke blev lagt ham nogen Hindring i Vejen, maa man tro, at Kongen nu helst saa, at Ulfeldt fjernede sig. Men Ulfeldts Forbitrelse over det Stød, hans Ære og Værdighed havde faaet ved Dinas Proces, var saa stor, at han ikke straks vilde rømme Marken. Han havde endnu en Sag for Retten med Walter og haabede at kunne faa Ram til ham og ad den Vej dog sluttelig bringe en Ydmygelse over Kongen.

Mens Baandene mellem Ulfeldt og hans Fædreland saaledes vare ved at løsnes, traadte Kay Lykke en Morgen ind i Dagligstuen i Gaarden paa Graabrødretorv og traf der Anne Katrine alene. Hun havde udviklet sig stærkt i de sidste Aar, og uagtet hun kun var tretten Aar gammel, saa hun ud som

en Jomfru paa seksten. Hun var smuk og yndefuld nok, men havde det samme Alvorspræg over sig, som havde været ejendommeligt for hende lige fra hendes Barndom af. Kay ilede hen til hende og greb hendes Haand, som hun dog straks tog til sig igen.

»Nu,« sagde han livlig, »det er en sand Lykke, at jeg træffer dig ene, saa at vi kunne tales ved uden Vidner. Al den Staahej over Dina, den Rakkerkvinde, gjorde eders Hus til et Samlingssted for Alverden, og her var en Sladren, saa at man ikke kunde nære sig her. Men nu hører jeg, at I ville rejse. Er det sandt, og hvorhen gaar den Rejse? Til Ellensborg?«

»Jeg ved det ikke,« svarede Anne Katrine, »ja, ikke engang, om det bliver til noget.«

»Du ved mere, end du vil sige, det læser jeg i dine Øjne, Anne! Hør op med det Hemmelighedskræmmeri!«

»Er det dig virkelig saa meget om at gøre at faa at vide, hvor vi blive af?« spurgte Anne med et koldt Smil.

»Hvilket Spørgsmaal! Man skulde ikke tro, at det var min Fæstemø, der talte til mig,« svarede Kay med en krænket Mine.

»Nu, Kay, dengang du smurte Haser af Rædsel for den tapre Gyldenløve, salverede dig og kom os af Syne i flere Aar, da kunde jeg have sagt: Man skulde ikke tro, at den Herre, der viser mig saa stor Ligegyldighed, er min Fæstemand!«

»Hvad,« udbrød Kay, rød i Hovedet af Vrede, »sigter du mig for Fejhed? Den, der undgaar unyttig Fare, maa kaldes klog og ikke fej. Jeg skulde mene, at jeg siden har vist, at det fattes mig ikke paa Mod. Da det kneb for din Fader, gik jeg forrest i Rækken af hans Venner.«

»Ja, med Munden,« svarede Anne spydig. »Jeg mener ikke, at du skulde have erklæret Kongen

Krig, ha, ha! Men naar man er ganske magtesløs, klæder det ilde at bruge saa store Ord.«

»Der var dog Fare derved, Anne,« sagde Kay i en roligere Tone. »Jeg sagde til Albert Skeel i fleres Nærværelse, at saaledes som Kongen nu undertrykker Adelen, maatte han kaldes en Tyran og burde afsættes. Har du nylig hørt dristigere Ord?«

»Dumdristige, altsaa dumme tillige,« lød Anne Katrines ubarmhjertige Svar. »Hvorfor du vovede dig saa vidt, fatter jeg ikke. Kun det er jeg sikker paa, at af Kærlighed til mig var det ikke, at du stillede dig paa Faders Side.«

»Ond Vilje taler ud af din Mund,« sagde Kay uventet koldsindig. »Fra Barn af har du haft en giftig Tunge.«

»Ja, du maa være led ved mig,« svarede Anne livlig. »Lad mig saa helst fare!«

»Hvad,« udbrød Kay igen hidsig, »saa du bryder med mig? Men jeg skal lære dig noget andet!« Han tav et Øjeblik og sagde derpaa: »Din Fader vil ikke taale det. Han vil højlig fortørnes, naar han hører, at du ved din Trods agter at skille ham af med saa god en Dattermand, som jeg uden Selvros tør sige, at jeg er. Han trænger nu til enhver Ven, der vil støtte ham; selv en ringere end jeg er ham nu dyrebar.«

»Du er fejl paa det, Kay,« svarede Anne med en for hendes Alder mærkværdig overlegen Rolighed. »Fader giver snart sine Fjender en god Dag og vil saa ikke mere trænge til de lunkne Venner, han har her. Det er hans Agt inden føje Tid at forlade Danmark, drage til Udlandet og blive der, indtil han engang kan vende tilbage med Ære. Er du til Sinds at dele Kongens Unaade og Landflygtighedens Bitterhed med os?«

Kay stod der og saa helt himmelfalden ud. Ulfeldt havde ikke vist ham den Tillid at indvie ham i sine Planer, og han troede, at Rigshofmesteren

trods alt stod saa fast, at der ikke var nogen Grund til at opgive Ævred. Anne Katrine mente at kunne læse i Kays usikre Blik, hvad der nu rørte sig hos ham, og at han vilde slippe Taget; men hun læste dog ikke til Bunds i hans letsindige, troløse Hjerte. Vel havde han engang paa sin Vis haft hende kær, men det var for længe siden gaaet over. Hans Tanke var: Gid jeg havde kunnet forudse, at det vilde tage den Ende med min stormægtige Svigerfader! I saa Fald vilde jeg have brudt med min Fæstemø og stillet mig paa Kongens Side. Havde jeg gjort dette Skridt kækt og i rette Tid, kunde det have ført mig til Ære og Magt.

»Jeg tror ikke den Fabel, at din Fader vil flygte,« sagde han, idet han fattede sig. »Jeg gaar nu til ham, og siden skal du høre fra mig.«

Derpaa gik han og efterlod Anne Katrine ilde til Mode. Hun vidste, at Kay Lykke var egensindig nok til, uagtet han ikke brød sig om hende, at kunne prøve paa at drive sin Krig igennem og saaledes hævne sig paa hende. Om ogsaa de rejste, mens Kay blev, kunde Trolovelsen dog vedblive at staa ved Magt, og hun vilde fremdeles være bunden. Hun foresatte sig da at aabne sit Hjerte for sin Moder, hvad hun fik Lejlighed til allerede samme Dags Aften.

Leonora sad i sit Kabinet og pakkede, hjulpen af Anne Katrine, nogle Smykker ind. Herved kom et kostbart Halssmykke, som Kay havde skænket Anne, for Dagen.

»En herlig Gave, din rige Fæstemand værdig,« sagde Leonora, idet hun holdt Halsbaandet op for Lyset, saa at Ædelstenene funklede. »Men hvor har dog Gud haft Kay i disse Dage? Vi have jo ikke set ham, siden han var med os paa Herredagen. Vi bør underrette ham om vor Rejseplan, Anne!«

»Det gøres ikke nødigt, kære Moder,« svarede Anne, som var glad ved at mærke, at Kay dog

ikke havde udført sin Trussel og ikke straks var gaaet til hendes Fader. »Han var her i Morges og —«

Her standsede hun, idet Blodet skød op i hendes Kinder.

»Og hvad?« spurgte Leonora.

»Kære Moder,« svarede Anne, idet hun tog Halsbaandet ud af sin Moders Haand og lagde det til Side, »om I saa synes, da tage vi ikke Halssmykket med, ikke heller de andre Klenodier, som Kay har givet mig, men sende ham dem tilbage. Det er ude mellem Kay og mig.«

»Hvad har du dog der gjort, Barn!« udbrød Leonora, som straks gættede, at Bruddet var kommet fra hendes Datter og ikke fra Kay.

Nu gjorde Anne nærmere Rede for sin Handlemaade, ofte afbrudt ved heftige Indvendinger fra hendes Moders Side. Vel maatte Leonora give sin Datter Ret i sit stille Sind, og hun undrede sig ikke lidt over den Skarpsynethed, hvormed Anne, der i hendes Øjne endnu var et Barn, havde gennemskuet sin letsindige Fæstemand. Ogsaa havde hun jo før mærket, at de to ikke passede sammen; men det var dog ingen Spøg at bryde med en Fæstemand af saa gammel Æt og saa stor Rigdom som Kay Lykke. Især syntes det hende misligt i dette Øjeblik, da Ulfeldt, som Kay ganske rigtig havde sagt, trængte til at holde paa de faa Venner, han havde. Det var jo ikke Ulfeldts Mening at forlade Danmark for altid. Rigshofmester var og blev han, selv naar han sad i Udlandet. Han var uafsættelig, han vilde vedblive at kæmpe med Kongen og tvivlede ikke om, at han engang vilde blive tilbagekaldt. Derfor agtede han at vedligeholde Forbindelsen med Hjemmet og havde fremdeles Brug for sine Venner. Men Anne Katrine gjorde en brat Ende paa Ordstriden.

»Gør, hvad I vil, Moder,« sagde hun, »men

aldrig bliver jeg Kays Hustru, medmindre I baste og binde mig og slæbe mig til Alteret.«

Saa brast hun i Graad, og Leonora omfavnede og kyssede hende.

»Slaa dig til Taals, Barn,« sagde hun. »Hverken din Fader eller jeg vil tvinge dig. Jeg maa ogsaa tro, at siden Kay ikke er kommen igen, saa har han opgivet dig. Der er noget godt ved ham, og det smerter mig, at ogsaa det Baand skulde briste.«

»Lad dem briste, lad dem briste,« udbrød Anne Katrine lidenskabelig, »alle de Baand, der knytte os til vort utaknemmelige Fødeland, der har handlet saa ilde mod Fader! Vare vi kun af Sted! Jeg vil føle mig fri som Fuglen i Luften, naar vi ere vel herfra.«

Leonora følte i det Punkt ganske som sin Datter, og de kom ikke til at vente længe. Allerede den næste Dag, den 13de Juli, om Aftenen traadte Ulfeldts Svoger, Slotsbefalingsmand Oluf Brokkenhus uventet ind til ham og lod ham vide, at Kongen samme Dags Morgen havde tilstillet Rigsraadet en Skrivelse, hvori han fordrede dets Erklæring om alle de Misligheder, der havde fundet Sted under Rigshofmesterens Embedsførelse.

»Ja saa!« udbrød Ulfeldt, idet han blegnede. »Saa Kongen vil have mig for Skranken en Gang til! Men det skal der ikke blive noget af.«

»Helst ikke, Korfits!« svarede Brokkenhus. »Fly, mens det er Tid, ellers kan det ende med, at du bliver gemt i den mørke Kirke.«

Saaledes kaldtes det værste Fangehul i Blaataarn. Men der gik Brokkenhus, skræmmet af nogle truende Ord, som vare faldne ved Hove, over Stregen. Det var kun lidet sandsynligt, at den sindige Konge vilde skride til en saadan Voldshandling; dertil var hans Stilling endnu ikke stærk nok. Derimod var det troligt nok, at han tænkte paa at give Ulfeldt Tilhold om ikke at forlade Byen ligesom under

Dinas Proces. Men hvis Meningen har været at kyse Ulfeldt til at fortrække, saa var det vel udtænkt. Den onde Samvittighed lod Ulfeldt se det værste i Perspektiv, og om Kongens gode Vilje til at lade ham baade fængsle og rette kunde han ikke tvivle. Han tøvede derfor ikke længer.

Den næste Dag, den 14de Juli, silde om Aftenen, brød han op og forlod sit skønne, pragtfulde Hjem, hvor han havde nydt saa mange Glæder og prøvet saa store Sorger. Mon vi nogen Sinde faa det at se igen? Det var Leonoras Tanke, da hun steg ind i Vognen.

De slap uhindrede ud ad Østerport, hvortil Ulfeldt havde en Nøgle. For ikke at vække Opsigt ved for stort et Optog tog de kun de to ældste Børn og de kostbareste Klenodier med sig. De yngre Børn og Færdesskrinene kom efter den næste Dag. De samledes alle i Helsingør og gik om Bord i Gallioten, som allerede var ladet med alt deres Gods. Den næste Dag lettede Skipperen Anker og satte Kursen Nord paa ud af Sundet. Efter en heldig Sejlads landede de i Holland, Skuepladsen for Ulfeldts tidligere Triumfer.

I København var man som lamslaaet over Rigshofmesterens uventede Flugt. Hans Venner tabte Modet, og hans Fjenders Glæde over at blive ham kvit var dog blandet med Frygt for, at der stak noget ildevarslende bag hans pludselige Fjernelse.

Folk stimlede sammen paa Graabrødretorv for at overtyde sig om, at Rigshofmesterens Gaard stod tom. De fik Syn for Sagn; thi Porte og Døre vare lukkede, og der var sat Skodder for Vinduerne.

»Han er væk, det er aabenbart,« sagde en Borger. »Hvem skulde dog have tænkt, at saa stor en Herre som han vilde rømme som en Tyv om Natten?«

»Han mærkede vel, at Visen var ude for ham,« sagde en anden Borger. »Men en Tyv, det var han da, en af de store, som man lader løbe, mens

man hænger de smaa. Gud have Lov, at vi blev ham kvit! Han vender næppe nogen Sinde mere tilbage.«

I det samme kom en Stork flyvende, satte sig paa Gaardens Tag, kastede Hovedet tilbage og gav sig til at knebre.

»Ej, se til Storken!« raabte en af Mængden. »Hvad mon han mener med sin Knebren?«

»Det er et Varsel,« sagde en anden. »Storken siger: Glæd eder ikke for tidlig! Naar I mindst vente det, kommer han igen.«

Den Spaadom skulde gaa i Opfyldelse; men ingen af dem, der troede paa Varselet, anede, at Ulfeldts Genkomst skulde blive saa triumferende og ødelæggende for hans Fædreland, som den blev.

FJERDE BOG.

Første Kapitel.

En barsk Velkomst.

Fra nu af blev Ulfeldts Liv uroligt og omflakkende, og Leonora og Børnene maatte dele hans Skæbne. Dog kom der rolige Mellemtider; men det blev mod Forventning ikke Holland, hvor Ulfeldt slog sig ned. Han fandt en gunstigere Jordbund for sine Planer i det fjendtligsindede Broderland Sverige, skønt han ikke havde Held med sit første Forsøg paa at sætte sig fast der, hvorimod det andet lykkedes bedre.

Den store Gustav Adolfs Datter, Dronning Kristina, sad dengang paa Sveriges Trone, og under hendes Regimente gik det broget nok til i Stockholm. Den med store Aandsgaver udrustede, men lunefulde, unge Dronning havde lige fra den Dag af, da hun tiltraadte Regeringen, hendraget hele Europas Blikke paa sig. Baade hendes for en Kvinde usædvanlige Lærdom og den Viljekraft, hun havde vist, da hun for otte Aar siden og dengang kun atten Aar gammel greb Regeringens Tøjler, havde vakt almindelig Beundring.

Adskillige Fyrster havde bejlet til hendes Gunst, nogle for at vinde hendes Haand og derved Sveriges Krone, andre for at knytte politiske Forbindelser med Riget. Aldrig var der kommet saa mange Udsendinge til Sverige, som siden hun tiltraadte Regeringen, og ingen Sinde før havde der

i den Grad myldret af Udlændinge i Stockholm. Foruden Udsendinge, der kom med vigtige Hverv fra deres Fyrster, fandtes der lærde Mænd og Kunstnere, som Dronningen havde indkaldt til Underholdning for sig selv og til Prydelse for sit Hof. Endelig manglede der heller ikke politiske Flygtninge, som vare blevne fordrevne fra Hjemmet og søgte Ly og Hjælp hos hende. Stockholms Borgere vare da vante til at se fremmede Gæster drage ind i Byen, undertiden i pragtfulde Optog, under Salut, Trompetskrald og Paukernes Buldren, mens hele Hoffet var paa Benene, og Dronningens og Adelens Karosser rullede gennem Gaderne.

Derfor vakte det ikke synderlig Opsigt, at et lille Vogntog om Aftenen den 6te Juni i Aaret 1652 fra Forstaden Södermalm drog over Agnesnæs ind i Stockholms gamle By, der, som man ved, ligger paa en Holm mellem Indsøen Mælarens og Havets Vande. Stadseligt var Optoget heller ikke. Først kom en svær Rejsevogn, hvori Herskabet syntes at have Plads, og som var forspændt med fire magre Bønderheste. Derefter fulgte en Bondevogn med et Par Herrer, en anden med nogle Tjenere, og til sidst kom tre Vogne med svære Læs af Færdesskrin og Pakkasser. Et Par ridende Tjenere med nogle Haandheste sluttede Toget, som drog op ad Vesterlanggade og standsede ved Gæstgiverstedet Moren.

Idet Karossen kørte forbi et smukt Hus i Gaden, kom en høj, statelig Herre hen til det aabne Vindue og saa ud. En Herre, som sad i Vognen, tog Hatten af og hilste ham paa en storladen Maade og med et spydigt Smil. »Saa gid Fanden havde ham!« udbrød den første og trak Vinduet haardt til, saa Ruderne klirrede i deres Blyrammer.

Det var den danske Resident eller faste Udsending i Stockholm, Peder Juel, som gav Herren i Karossen den barske Velkomst. Han var imidlertid ikke alene i Stuen. To Herrer, som gæstede ham,

vare Vidner til dette Udbrud af Vrede hos en ellers høvisk og koldblodig Mand. Den ene af dem, som havde staaet bag ved ham og set ud ad Vinduet, udbrød:

»Der sad en fager, ung Jomfru i Karossen. Hende maa Eders Ekscellence ikke ønske Fanden i Vold. Men hvem var det?«

»Ha, ha,« lød det fra en Hyndestol inde i Stuen, »naar Kristoffer ser et smukt Pigeaasyn, staar hans Hjerte straks i Flammer.«

Herren med det fængelige Hjerte var Grev Kristoffer Dohna, en slank, mørkladen Yngling med et vindende Ydre, men tarvelig klædt. Han var Ætling af en tapper, men fattig tysk Slægt og var kommen til Sverige for at prøve Lykken der. Den anden henne i Hyndestolen var hans gode Ven og Velynder, den livsglade Grev Klas Tott. Han dannede en stærk Modsætning til Grev Dohna; thi han var høj, skulderbred. blaaøjet og rødkindet; dernæst var han pragtfuldt klædt. Han var ogsaa ikke alene en rig Jorddrot, men tillige Dronning Kristinas Yndling for Tiden. Nær var han kommen meget højt paa Straa. Dronningen omgikkes nemlig engang med den Tanke at gøre ham til Tronfølger næst efter hendes Fætter Hertug Karl Gustav, nemlig hvis han skulde dø uden Livsarvinger, da han var ugift. Sagen var, at der flød lidt Kongeblod i Klas Totts Aarer, idet han nedstammede fra Erik den Fjortendes Datter, Sigrid Vasa.

»Men hvad Eders Ekscellence vedrører,« vedblev Klas Tott, »saa maa der være Politik med i Spillet, siden I blev saa rasende ved Synet af de rejsende. Hvem var det saa?«

»I har Ret, Hr. Greve,« svarede Juel. »Det var vor forlorne Rigshofmester, Hans højgrevelige Ekscellence Korfits Ulfeldt med hele hans Slæng. Den Politik, han nu driver, er idel Djævelskab og Forræderi, saa jeg maa være ilde til Mode ved at

faa ham saa nær paa Halsen. Man siger, at han denne Gang agter at tage fast Bopæl her i Byen.«

»Det undrer mig, at han kommer igen,« sagde Tott. »Da han var her i Fjor, blev han jo afvist.«

»Ja,« svarede Juel, »men eders Dronning slog jo dog ikke ganske Haanden af ham, siden hun tillod ham at være i svensk Pommern. Han skulde jo blive i Stralsund. Han maa sagtens med sine Skrivelser have overvundet Dronningens Skrupler ved at have min Konges Dødsfjende hos sig. Ingen Potentat i hele Europa udsender saa mange Skrivelser som den Herre, og saaledes faar jeg ham dog nu paa Halsen. Hvem kan holde Fanden ude, naar han vil ind?«

»Den fagre, unge Jomfru, der sad i Vognen, var vel hans Datter?« spurgte Tott med et Sideblik til Dohna.

»Ja, det var den ældste, Jomfru Anne Katrine. Jeg saa ikke flere Børn i Vognen. De andre ere vel blevne i Stralsund.. Ulfeldts løbe jo nu rundt i alle Lande og maa lade Børnene blive stikkende snart hist, snart her. Saa ilde er nu den Mand stedt, som engang var den første i Danmark; men det er ganske hans egen Skyld.«

»Mon Eders Ekscellence ikke dømmer ham for strengt?« spurgte Dohna. »Jeg har dog hørt, at det var eders Konge og hans Dronning, der spændte Ben for ham med deres Rænker, og at Oberst Walter og Dina Vinhofers kun vare Redskaber i deres Hænder.«

»Ha, ha!« lo Klas Tott.

»Tør jeg spørge, Greve, om det er mig eller mine Ord, som ere Genstand for eders Latter?« sagde Dohna, rød af Vrede.

»Vist ikke, Dohna,« svarede Tott; »det var kun en Tanke, der faldt mig ind.«

»Gjaldt den mig?« blev Dohna ved i en ophidset Tone.

»Nu, nu, lad det være godt, Grev Dohna,«

sagde Juel, idet han slog ud med Haanden. Han vidste, at de to unge Herrer vare et Par rigtige Kamphaner, og at deres Venskab mere end een Gang havde været i Fare for at briste. »Tanker ere toldfri, som man siger. Men hvad Ulfeldt vedrører, da maa jeg svare eder, at Walter og Dina vare ikke Redskaber i Kongens og Dronningens Hænder, saa lidt som i Ulfeldts, det maa jeg lade ham. De vare Redskaber i Satans Hænder, og Gud Herren lod den Onde raade, for at den mest utro Tjener og tyvagtige Husholder, der nogen Sinde stod for Styret i Danmark, kunde blive gjort uskadelig.«

»Ja, det var en Helvedes Kvinde, den Dina,« sagde Tott. »Da Grev Wachtmeister kom fra København i de Dage og fortalte vor Dronning den Historie med alle dens Omstændigheder, klappede Hendes Majestæt i Hænderne og sagde, at hun aldrig havde hørt et saa mærkværdigt og morsomt Eventyr.«

»Moroen blev dog kun ringe for de paagældende,« sagde Juel med et barsk Smil, »eftersom Dina mistede Hovedet, Walter blev udvist af Riget, og Ulfeldt kom i en saadan Klemme, at han maatte løbe sin Vej.«

»Men han reddede dog sit eller det meste deraf,« sagde Tott med et Smil og et nyt Sideblik til Dohna. »Han er nok meget rig?«

»Ja,« svarede Juel, »det kan I trygt sværge paa. Det er ganske utroligt, hvad den Mand har skrabet sammen. Jeg har hørt hans Formue blive vurderet til en Million.«

»Hører I, Dohna?« sagde Tott; men man kunde se paa Dohnas studsende Mine, at han havde hørt efter. Vel maatte han studse, thi en Privatformue af den Størrelse var uhørt i de Tider. Naar alt tages under Overvejelse ved Sammenligningen, kan den maaske sættes lige med en Snes Millioner Kroner i vor Tids Penge.

Dohna svarede ikke. Han henfaldt i dybe Tanker, mens Klas Tott fremdeles syntes at more sig over ham. Aarsagen til hans Munterhed var, at han vidste, at hans fattige Ven gik paa Jagt efter en rig Kone, og Dohna var et meget hurtigt Hoved og overmaade sangvinsk. Tott gættede, at den Tanke at lægge sig efter den danske Rigshofmesters Datter allerede modnedes hos Dohna, efter at et Straaleblik fra Anne Katrines smukke Øjne havde tændt Gnisten straks ved det første Syn. Deri tog Tott ikke fejl, og det var saa meget mere sandsynligt, som de store og rige adelige, svenske Slægter nødig optog en fattig Udlænding i deres Kreds, saa at Dohna kun havde ringe Udsigter til at naa sit Maal der.

»Nu,« sagde Tott til Juel, »hvad I end har at sige paa Ulfeldt selv, saa kan I dog ikke kassere Frøken Leonora. Hos hende er der baade Skønhed og Vid. Vor smukke Komtesse blev da ogsaa stærkt indtagen i hende, da hun var her i Fjor.«

»Den smukke Komtesse,« saaledes kaldte man den yndige Ebba Sparre, som var gift med Grev Jakob Kasimir de la Gardie. Hun var lige navnkundig for sin Skønhed, sin Forstand og sin Ærbarhed. Tillige var hun Dronning Kristinas Yndling og hende uundværlig. Det havde noget at sige, fordi Dronningen ellers hadede Kvinder, ringeagtede sit eget Køn og kun følte sig vel blandt Mænd.

»Det undrer mig sandelig,« sagde Juel med et spydigt Smil, »at den yndige og blide Komtesse kunde finde Behag i en slig Amasone som Frøken Leonora, der var ublu nok til at gaa om her i Mandshoser; ja hun viste sig jo endogsaa for eders Dronning i Mandsdragt.«

»Hun gjorde saa,« svarede Tott med et Smil; »men hun skal alligevel være en saare ærbar Kvinde.«

»Det vil jeg helst tro,« sagde Juel; »men

hendes Mandhaftighed bragte hende dog nogle Gange slemt i Klemme paa Rejsen herop. Een Gang maatte hun drikke og spille Kort med en Landsknægt, og en anden Gang forelskede en ung Jomfru sig saa stærkt i hende, at hun havde sin Nød med at blive hende kvit.«

»Hvorfra ved Eders Ekscellence det?« spurgte Dohna, mens Tott lo, saa det rungede i Stuen.

»Jeg har det fra eders smukke Komtesse, som ikke plejer at lyve,« svarede Juel, »og hun sagde, at Frøken Leonora selv havde fortalt hende det.«

»Nu,« sagde Tott, »jeg maa tilstaa, at uagtet det er let at fatte, at Frøken Leonora for større Sikkerheds Skyld rejste i Mandsdragt herop, da jo baade Ulfeldt og hun blive efterstræbte af den danske Regering, saa er det ikke let at gætte, hvorfor hun vedblev at gaa i Trøje og Hoser, da hun kom paa svensk Grund, hvor hun jo var i Sikkerhed.«

»Spørg hende ad, naar I ser hende,« sagde Juel med et Smil.

»Top, jeg skal gøre det!«

»Det drister I eder ikke til,« sagde Dohna.

»Vil I parere med mig om ti Dukater?« spurgte Tott. Dohna slog afværgende med Haanden; han havde ikke saa stor en Sum i sin Pung.

»Er Eders Ekscellence villig til at entrere?« spurgte Tott.

»Det var kun Spøg af mig,« svarede Juel; »men lad gaa! Jeg vil risikere mine ti Dukater, men paa eet Vilkaar, nemlig at I, hvis jeg taber, skal gøre mig Gengæld ved at meddele mig eders Samtale med Frøken Leonora.«

»Nej, Ekscellence,« svarede Tott, idet han sendte Juel et skarpt Blik. »Mulig er jeg ikke saa snu en Diplomat som I; men saa dum er jeg dog ikke, at jeg lader mig bruge som Spion af den danske Resident.«

Juel lo deraf, som om det var en god Spøg, og derpaa tog hans Gæster Afsked og gik.

»Jeg kender Ulfeldts fra sidst, de vare her,« sagde Tott til Dohna, da de vare komne ud paa Gaden. »Jeg vil hilse paa dem, naar de ere komne til Ro her i Byen, og jeg skal gerne, om I ønsker det, indføre eder hos den danske Ekscellence.«

»Af hvad Aarsag skulde jeg trænge mig paa der?« spurgte Dohna med en uskyldig Mine.

»I maa selv bedst vide det,« svarede Tott, idet han smilende klappede sin Ven paa Skulderen, og denne Gang blev Dohna ham Svar skyldig.

Andet Kapitel.

Krogveje.

At Ulfeldts Nærværelse i Stockholm maatte volde Peder Juel Bryderi og Ulejlighed, var en Selvfølge. Han havde prøvet det Aaret i Forvejen, da Ulfeldt og Leonora vare der. Dengang fik han af Kong Frederik Paalæg om at vogte paa hvert af deres Skridt og give Melding om alt, hvad de tog sig for. Det havde imidlertid kun varet i fjorten Dage. Nu derimod lod det til, at Ulfeldt vilde tage fast Bopæl i Stockholm, og naturligvis vilde han spinde Rænker mod sin Konge og sit Fødeland. At krydse dem maatte blive den danske Udsendings Pligt og vanskelige Opgave.

Han blev imidlertid, hvad Spioneriet vedrørte, godt tjent af sin Kammertjener Lars, en tør og fiffig Jyde og saa egenraadig som nogen af hans Landsmænd. Uagtet hans Herre selvfølgelig ikke

indviede ham i diplomatiske Hemmeligheder, nødsagedes han dog til at vise Lars en vis Grad af Fortrolighed, og med Hensyn til Ulfeldt vidste Tjeneren paa en Prik, hvad det gjaldt.

Lars stod netop i Porten, da Ulfeldts kørte forbi, og det kom da som ganske af sig selv, at han kastede en Kappe om sig for at skjule sit Livré og gik efter Vogntoget. Han kom tidsnok til at se Herskabet stige ud. Først sprang Tjenerne af deres Vogne, og de to Herrer, som sad paa den forreste Bondevogn, bleve hjulpne ned. Det var to udenlandske Eventyrere, den siden som Løvenklou adlede Schrøder og Kaptajn Antoni, som havde taget til Takke med at tjene Ulfeldt som opvartende Kavalerer i det Haab ved hans Hjælp at gøre deres Lykke i Sverige. Hele Følget skyndte sig hen til Karossen, stillede sig op i to Rækker, og alle blottede deres Hoveder, som om det var en Fyrste, der sad i Vognen. Dette stilfulde Optrin undlod ikke at gøre sin Virkning paa de Tilskuere, der havde samlet sig ved Gæstgiverstedet, og det var vel ogsaa Meningen dermed. En svær, mørkladen Herre steg først ud. Han havde en tungsindig Mine og saa træt ud. Det var Ulfeldt.

Kors, hvor han har forandret sig, siden jeg saa ham, tænkte Lars. Han er bleven tyk, men ikke mere glad, som det lader. Og der have vi Frøken Leonora! Hun er min Tro bleven sig selv lig og skrider frem som en Dronning, og Jomfru Anne, hun hopper som et Kid.

Da Herskabet var gaaet ind, vilde Lars liste sig bort, men blev standset ved et Tilraab.

»Ej, er du der, Lars,« lød det til ham ned fra en af Pakvognene. »Jeg tænkte nok, at noget af det første, vi vilde faa at se her i Stockholm, maatte blive dit Fjæs. Din Herre har sagtens sendt dig ud for at lure paa os; vi kende Rummelen fra i Fjor.«

Det var Leonoras Page, Peter Henriksen, der

tiltalte Lars saa frækt. De to havde nu et Horn i Siden paa hinanden, fordi de begge havde gjort deres Hoser grønne hos en smuk, lille svensk Pige, og Peter, der var en kønnere Karl end Lars, havde stukket denne ud. Lars's Tjenesteiver som Spion blev altsaa skærpet af personlige Grunde.

»Naa, Peter, som du tager paa Vej,« svarede Lars med drillende Rolighed. »Du er lige saa arrig som Frøken Leonoras Mops, der røg i Benene paa mig og flængede mine Hoser, husker du nok, da jeg en Dag kom med et Brev fra Hr Peder til din Herre. Det var, dengang I levede skikkelig i København, og Hr. Korfits ikke var den Landløber, han nu er bleven til. Ak ja, somme Folk ere sig selv værst!«

Peter, som havde søgt efter noget paa Pakvognen og fundet det, sprang nu ned, rettede sig og sendte Lars et Blik, fuldt af den dybeste Ringeagt.

»Din Herre er en Prakker mod min,« sagde han, »han har kun en ussel Gaard og maa tjene sit Brød surt som Kongens Budrender og Spion, hvorimod min kunde købe det halve Sverige, om han vilde.«

»Nok muligt,« svarede Lars, »men han løb dog af Landet som en Skælm og maa nu strippe om fra Sted til Sted.«

»Nej,« sagde Peter, »nu har vor Rejse Ende. Hr. Korfits vil sætte Bo her i Stockholm. Det vil blive et surt Liv for dig, stakkels Lars,« føjede han spydig til, »som du nu maa løbe gennem Gader og Stræder og slide dine Skosaaler for at udspejde os.«

»Nu,« svarede Lars koldsindig, »det faar vel Ende, og hvorlunde tænker du, at Enden bliver?«

»Derom kan der ikke være mindste Tvivl,« sagde Peter med et overlegent Smil. »Kongen er i stor Vaande, siden min Herre rejste og lod ham i Stikken. Hver Gang Hr. Korfits rører sig, skæl-

ver Kongen paa sin Trone. Det ender da vel med, at han beder om godt Vejr og kalder min Herre tilbage for at hjælpe ham med at styre Riget.«

»Det kan vel ske, at din Herre engang vender hjem igen,« svarede Lars med et fælt Grin, »men kun for at blive hængt. Det hænder dog undertiden, at ogsaa de store Tyve faa Strikken om Halsen!«

Da Lars havde afskudt denne giftige Pil, gik han hjem og gav sin Herre omstændelig Melding om sit Sammenstød med Frøken Leonoras Page. Juel drog af det meddelte den Slutning, at Ulfeldts Omgivelser og maaske han selv med nærede den faste Tro, at han vilde blive kaldt tilbage og atter komme til Ære og Værdighed. Men Juel vidste, at det var et forfængeligt Haab, og lo i Skægget deraf.

Imidlertid havde Værten i Moren haft travlt med at tilfredsstille sine fornemme Gæster, hvis Tjenere optraadte saa fordringsfuldt, som om de tjente en Konge. Det havde Værten ikke noget imod, thi des højere kunde han skrue Regningen op, og han vidste af Ulfeldts første Ophold i Stockholm, at den danske Rigshofmester var en storladen Herre, som betalte uden Prutten. Dette var sandelig bedre, end naar Dronningen sendte ham Gæster paa sin Regning; thi Hendes Majestæt nedlod sig næsten aldrig til at betale sin Gæld. —

»Nu, Gud være priset og takket for, at vi uden Uheld have naaet Maalet,« sagde Leonora, da de vare komne til Ro i Gæstgiverstedets Storstue. »Vidste jeg nu kun, hvorledes Børnene lide, om de ere karske!«

Den ældste Søn Kristian var rejst til England for at prøve sin Lykke der, de fire yngre Børn, Sønnerne Korfits og Ludvig og Døtrene Ellen Kristina og Leonora Sofia, vare satte i Huset hos Peter Rock, en Borger i Stralsund, hvis Hengivenhed Ulfeldt havde vundet under Opholdet der, og

den yngste, lille Leo, var given i sin Mormoder Fru Kirstens Varetægt og blev opfostret paa Boller i Jylland. Der levede den før saa viltre, snart tresindstyve Aar gamle Kirsten Munk nu et roligt Liv.

»Nu, Leonora,« svarede Ulfeldt, »Børnene ere i Guds Haand, hver paa sit Sted. Nu have vi andet at bryde vore Hoveder med. Det undrer mig, at Ebbe og Hedevig ikke vare her for at tage imod os. Hvis Budet ikke har sviret undervejs, maa han have faaet mit Brev i Gaar.«

Ebbe Ulfeldt, Korfits's Fætter og tillige Svoger, da han var gift med Leonoras yngste Søster, Frøken Hedevig, havde allerede i flere Maaneder været i Stockholm. Ogsaa han havde, som Lensmand paa Bornholm, gjort sig skyldig i nogle Misligheder og for at undgaa Følgerne vendt sit Fødeland Ryggen. Hans Ry som dygtig og tapper Kriger banede ham Vejen i Sverige. Han var bleven svensk Generalmajor med høj Løn. Han havde altsaa gjort Skridtet som Forræder fuldt ud og stod rede til i paakommende Tilfælde at føre Vaaben mod sit Fædreland.

Anne Katrine stod henne ved Vinduet og saa ud paa Gaden. Hun var i det svundne Aar bleven højere, men hendes Skikkelse tillige fyldigere. Den Kantethed, som gerne følger med Opvæksten, var vegen for rundere Linier, men tillige var hendes Væsen helt forandret, livligt og uden Tynge. Den Alvor, der endnu boede i hende, viste sig kun nu og da ligesom en Sky paa Horisonten, naar Solen en Sommermorgen ved sine Straalers Magt har jaget alle Taagedunster bort.

»Nej,« udbrød hun, idet hun slog Hænderne sammen, »hvilken dejlig Karosse der kommer med seks Skimler for og en hel Skare Tjenere. Mon det er Dronningen?«

»Nej,« svarede Ulfeldt, som hurtig var gaaet hen til Vinduet, »det er ikke Dronningen, men

Prinsesse Maria Eufrosyna, Hertug Karl Gustavs Søster, og hendes Gemal, Grev Magnus de la Gardie. Han er Dronningens bedste Ven og den mægtigste Mand i Riget. Ham bør jeg først og fremmest gøre min Opvartning.«

Der var Ulfeldt fejl paa det. Grev Magnus havde rigtignok længe holdt sig i Dronningens Yndest, ja det var endogsaa blevet saa hedt imellem dem, at hun syntes at have tænkt paa at ægte ham og hæve ham op paa Tronen; men det gik med denne som med alle de andre Ægteskabsplaner; da det kom til Stykket, kunde den raadelystne Dronning ikke overvinde sig til at opgive sin Selvstændighed. Hun tilfredsstillede Grev Magnus ved at skaffe ham en fyrstelig Brud; men i det sidste Aar var der kommet en Kurre paa Traaden mellem Dronningen og ham, og han havde mistet al Indflydelse.

Om dette og de forandrede Forhold ved Hoffet i det .hele taget fik Ulfeldt Oplysning af Ebbe Ulfeldt, som kort efter indfandt sig med Frøken Hedevig. De fik en hjertelig Modtagelse, uagtet Forholdet til dem tidligere ikke havde været godt. Alle Leonoras Søstre slægtede mere eller mindre deres Moder paa. De gav ved deres Mangel paa Dannelse og simple Tænkemaade sørgelige Vidnesbyrd om Nedgangen i Menneskeværd og Højsind hos den Tids Adel. Standen var i sin Helhed som en overmoden, ormstukken Frugt. Søstrene kunde dernæst ikke enes med deres Mænd, og Leonora havde stadig Bryderi med at forlige dem. Til hende tyede de altid om Raad, og hun var den eneste, de bøjede sig for. Men nu, da de efter det fælles Skibbrud mødtes paa en fremmed Kyst, og Ebbe Ulfeldt kunde være sin tidligere overmodige Svoger til Hjælp, glemtes alle Tvistigheder, og Gensynet blev i det mindste paa Overfladen meget hjerteligt.

»Det er altid godt at mødes med Frænder,«

sagde Ulfeldt med noget af sin gamle, indsmigrende Livlighed, »men især i Udlændighed. Vi have nu meget at tale om, Ebbe; men sig mig først, har du fundet en Bolig til os?«

»Ja,« svarede Ebbe, »et vakkert Hus, rummeligt og standsmæssigt, og der hører en skøn, lille Have til. Ejeren er gamle Rigsraad Martin Soop.«

»Det er jo herligt,« udbrød Ulfeldt. »Hvor ligger det?«

»Her i Gaden.«

»Det passer mig godt. Herfra har jeg ikke langt til Slottet.«

»Dog er der den Hage ved Huset,« vedblev Ebbe, »at det ligger skraas over for Peder Juels Bolig, saa han vil stadig kunne holde Øje med dig.«

»Aa,« udbrød Ulfeldt, »jeg blæser Juel et Stykke! Lid paa, Ebbe, at hvad jeg agter at foretage mig her, det skal ligge klart for Dagen. Kongen skal faa at føle, at jeg er her! Terningerne ligge paa Bordet, Ebbe! Jeg har kastet Broen af bag mig, du med; vi maa nu fremad uden at se tilbage. Kom, gaa med mig; vi ville tales ved i Enrum.«

Mens Hedevig udøste sit Hjerte for sin »Hofmesterinde«, som hun for Spøg, men dog ikke uden Grund kaldte Leonora, og Anne Katrine fremdeles morede sig ved at se ud ad Vinduet, gik de to Svogre ind i et Sideværelse og satte sig der.

»Fortæl mig nu, Ebbe,« sagde Ulfeldt, »hvorledes det staar til her ved Hove. Det er et Held, at du kom hertil før jeg og har kunnet sondere Terrænet; men alt er sagtens væsentlig ved det gamle. Dronningen hænger vel nu som før over Bøgerne og studerer Græsk med Salmasius?«

Saumaise, hvis Navn efter den Tids Skik var blevet latiniseret, var en lærd Franskmand, som Dronningen havde indkaldt og gjort til sin Bibliotekar.

»Nej, Korfits,« svarede Ebbe, idet han rystede paa Hovedet. »Dronningen har ganske forandret

sig. Hun har lagt Bøgerne paa Hylden og tænker nu kun paa at more sig.«

»Det overrasker mig sandelig at høre,« udbrød Ulfeldt. »Jeg har aldrig truffet paa større Lærdom hos nogen Mand. Denne ophøjede Dame har elsket Videnskaberne og Studiet over alt andet, og hun skulde nu være bleven en Flane?«

»Det er ikke ganske Ordet, Korfits! Hun ligner jo ikke andre Kvinder. Naturen synes at have gjort sig skyldig i et Fejlgreb, idet den ikke gjorde hende til en Mand. Man troede da ogsaa, da hun kom til Verden, at hun var en Dreng, fordi hun havde en mørk Lød og skreg med stærk, grov Stemme. Grev Magnus har fortalt mig, hvorledes det gik til ved hendes Fødsel. En ivrig Hoftjener løb straks ind til Kongen med det glade Budskab, at Dronningen havde bragt en Prins til Verden; men da Barnets virkelige Køn var blevet opdaget, turde ingen gaa ind og bringe Kongen ud af Vildfarelsen; thi den store Gustav Adolf var hidsig og opfarende. Hertug Karl Gustavs Moder, Kongens Søster, Pfalzgrevinde Katarina, paatog sig dog det kildne Hverv; men til hendes og alles Overraskelse tog den store Konge det fromt og sagtmodigt. »Lad os haabe,« sagde han, »at den Pige bliver lige saa god som en Dreng! Flink bliver hun vist, al den Stund hun allerede har narret os alle sammen.«

»Det var profetiske Ord,« udbrød Ulfeldt. »Hun er bleven en anden Dronning Elisabet.«

»Saamænd,« sagde Ebbe. »I det mindste giver hun ikke den store engelske Dronning noget efter i Lunefuldhed. Man ved aldrig, hvor man har hende.«

»Det lyder ikke meget trøsteligt,« sagde Leonora, som var traadt ind, uden at de havde mærket det. »Saa kan det ende med, at hun ogsaa narrer os.«

»Ej, er du der, Leonora,« udbrød Ulfeldt, idet

han vendte sig om. »Hvor har du gjort af Hedevig?«

»Hun tog Anne Katrine med i sin Vogn. Det vilde more hende, sagde hun, at gøre en lille Fart og vise Anne noget af Byen, og det kan nok være, at Barnet blev glad.«

»Ja,« sagde Ebbe, »det er svært, saa Anne Katrine har forandret sig, og saa livlig hun er bleven; men nu er hun jo en fuldvoksen Jomfru og intet Barn længer.«

»Jeg kan ikke blive klog paa hende,« sagde Annes Fader. »Som Barn var hun gammelklog, og nu tænker hun kun paa Tant og Fjas.«

»Du gør hende Uret, Korfits,« sagde Leonora, »det skal du nok komme til at sande! Det fryder mit Hjerte at se hende frejdig og glad, som det er naturligt i Ungdommens Dage. Lad hende nyde Livet, mens Lykkens Sol skinner! Men lad os høre noget mere om Dronningen, Ebbe! Af hendes Sindelag afhænger jo nu næst Gud vor Skæbne.«

»Nu,« svarede Ebbe; »Hendes Majestæts Sindelag er i eet Punkt, som det skal være. Hendes Had til Danmark er levende nok, og det giver os Fodfæste hos hende; men at drive hende til Handling vil ikke falde let, eftersom hendes Had til Polen og Johan Kasimir staar paa Højde med hendes Had til Danmark og Kong Frederik. Du vil finde en Rival, Korfits, i den fordrevne polske Kansler Radziejovsky.«

»Radziejovsky, den Stodder!« udbrød Ulfeldt.

»Ja vel er han en Stodder; men han er kommen dig i Forkøbet, og han har Dronningens Øre. Han har baaret sig snildt ad, men derved vist dig Vejen. Du tænker sagtens paa at henvende dig til Kansleren, den store Oxenstjerna, og til Magnus de la Gardie? Nu, det kan ikke skade, ja er vel for Oxenstjernas Vedkommende tilraadeligt; men Grev Magnus har ikke mere nogen Indflydelse.«

»Det er sandelig en overraskende Oplysning,

du giver mig der, Ebbe,« sagde Ulfeldt. »Du er vist der løben med Limstangen.«

»Nej, tro ikke det! Jeg er vel underrettet. Hvad for det første Svenskerne vedrører, da har Klas Tott stukket de la Gardie ud.«

»Som det lader,« sagde Leonora, »skifter Dronning Kristina Yndlinge, som vi andre skifte Handsker.«

»Den Lignelse passer ikke ilde,« svarede Ebbe, »og for at blive ved den og tale rent ud, saa vil jeg sige, at Dronningen nu har draget en fæl, skiden Handske paa. Hendes erklærede Yndling for Tiden er hendes franske Livlæge Pierre Bourdelot.«

»Bourdelot,« sagde Ulfeldt, »ja, jeg ved, at han er her. Jeg kender ham fra Paris. En grim Karl, men vittig.«

»Ja,« svarede Ebbe, »en rigtig spydig Hund og tillige en lumpen Karl.«

»Og et saadant Menneske har kunnet indynde sig hos en saa aandfuld og dydig Dame som Dronning Kristina?« udbrød Leonora. »Jeg husker ham godt. Han havde sin Styrke i at fortælle smudsige Historier paa en fin, tilsløret Maade.«

»Hvad der netop falder i Dronningens Smag,« sagde Ebbe. »Dog tror jeg, at hun nu er kommen saa vidt, at hun ikke mere bryder sig synderlig om Sløret.«

»Nu gaar du over Stregen, Ebbe,« sagde Ulfeldt, idet han løftede Haanden.

»Nej,« vedblev Ebbe, »det har sig med hende, som jeg siger. Dronningen og Bourdelot ere uadskillelige.«

»Saa mener du vel, at han skulde være hendes Galan?« spurgte Ulfeldt. »Men det faar du ikke mig til at tro.«

»Nej,« svarede Ebbe, »det mener jeg ingenlunde. Dronningen holder trods alt paa sin Værdighed og giver sig ikke hen; men hun er ganske uden Blufærdighed i Tanke og Tale, naar hun slaar

sig løs. Hør, hvad man fortæller om hende i den Retning, og da Grev Jakob de la Gardie, hvem jeg spurgte derom, har stadfæstet Historien, saa maa den vel være sand, thi den drejer sig om hans Gemalinde, den smukke Komtesse, Ebba Sparre. Dronningen kom en Dag med hende ind paa Biblioteket, hvor Salmasius sad og læste i en fransk Bog; men da han saa Dronningen, stak han den hurtig til Side. Dronningen vilde vide, hvad det var for en Bog; men Salmasius svarede, at Indholdet var lovlig frit og ikke Læsning for Damer. Men det æggede kun Dronningen, som bød ham ikke alene at komme frem med Bogen, men vise hende et af de muntreste Steder. Det maatte han da; Dronningen læste det, lo, gav Ebba Sparre Bogen og bad hende læse den Side højt. Komtessen tog Bogen og gav sig til at læse, men standsede snart, idet hun blev rød. Nu bød Dronningen hende med Trussel om sin Unaade at læse videre, og det maatte Komtessen da, skønt hun var grædefærdig af Harme og Skam, mens Dronningen og Salmasius slog en høj Latter op.«

»Det er oprørende!« udbrød Leonora. »Nu har jeg faaet nok! Jeg vil sandelig ikke haste med at gøre Dronningen min Opvartning. Jeg bliver helst derfra, Korfits!«

»Hvor du tager paa Vej,« sagde Ebbe og lo. »Jeg troede ikke, at du var saa ømtaalig. Men du vil intet risikere af den Slags. Dronningen slaar kun Gækken løs, naar hun er blandt sine Venner og sammen med Komtessen, der saa at sige er den eneste Veninde, hun har. Hun kan være en ganske anden, fin, ædel og majestætisk. Men for at vende tilbage til Sagen, Korfits, hvis du vil være sikker paa straks at faa Adgang til Dronningen, maa du henvende dig til Bourdelot.«

»Nu,« svarede Ulfeldt, »om Dronningen siger jeg, store Sjæle have ogsaa deres svage Sider. Endogsaa Solen har Pletter. Hvad vedkommer

Dronningens private Morskaber os? Og med Hensyn til Bourdelot, da kan det ikke gøre mig ringere at hilse paa ham. Vi ere jo gamle bekendte.«

»Jeg havde ikke tænkt mig,« udbrød Leonora heftig, »at du skulde have haft nødig at gaa slige Krogveje, Korfits!«

Derpaa gik hun ud af Stuen, mens Mændene fortsatte Samtalen og drøftede Midlerne til at naa deres Maal, at ophidse Dronning Kristina mod Danmark.

Tredje Kapitel.

Firkanten.

Omtrent fjorten Dage efter, en solklar Morgen midt i Juni, kørte Ulfeldt op til Slottet for at blive stedet for Dronningen. Uagtet han kun var sin egen og ikke nogen Fyrstes Udsending, kom han dog med stor Pomp. Han fremtraadte jo ogsaa som Danmarks Rigshofmester. Der var ingen anden bleven udnævnt i hans Sted, og enten han nu troede derpaa eller ikke, saa modsagde han ikke den Opfattelse af hans Stilling, at Pladsen stod ham aaben, og at han kunde indtage den igen, naar han var bleven forligt med Kongen. Dernæst havde han sin rigsgrevelige Værdighed at hævde. Karossen, hvori han sad, kunde ogsaa nok gøre Fyldest for begge Dele. Den var en bortrejst udenlandsk Diplomats Efterladenskab, som han havde købt i dyre Domme, og den var meget pragtfuld med dens Maling, Forgyldning, Fløjlshynder og Silkeforhæng. Han havde ladet den forrige Ejers Vaabenskjold udslette og i Stedet for sætte sit eget rigsgrevelige. Det pran-

gede i alle Farver; der sprang guldkronede Løver i det, og i Hjerteskjoldet saa man Slægtvaabenet, en halv, rød Ulv, sammenvokset med en halv Ørn, i Guld. En pragtfuldt klædt Kusk styrede fra den høje Buk de fire skønne, sorte Heste, som trak Vognen, og hvis Seletøj skinnede af Sølv. Hushovmesteren, Johan Günzel, gik i Spidsen foran Hestene med sin Stav i Haanden og førte sig, som om han var en kongelig Ceremonimester, og Schrøder og Antoni gik hver paa sin Side af Vognen med Hatten i Haanden. Dette var dog ikke noget Paafund af Ulfeldt. Det var Skik i Sverige, at ikke alene fyrstelige Personers, men ogsaa de store Adelsmænds Kavalerer fulgte deres Herskaber paa Gaden med blottede Hoveder. En Skare Tjenere i grønt Livré med Guldgalloner sluttede Toget.

Da han var kørt over Stortorvet og gennem et snævert Stræde kom ud paa Slotspladsen, laa den gamle Kongeborg for ham, knejsende paa sin Bakke med de røde Mure, takkede Gavle og spirkronede Tinder. Over den hele Samling af Bygninger ragede Bygherren Birger Jarls gamle, svære Taarn Kærnan op, og fra dens Spir skinnede tre gyldne Kroner i Morgensolens Glans. Ulfeldt fæstede Blikket paa dette Tegn paa Overherredømmet over de tre nordiske Riger, som siden Kalmarunionens Dage havde spillet saa stor en Rolle og voldet saa megen Strid mellem Sverige og Danmark. Han saa i Aanden en ny Genforening af Rigerne, men paa en anden Maade, nemlig saaledes, at Danmark og Norge bleve Sverige underlagte, og at han selv, naar Kong Frederik var stødt fra Tronen, sad i Sædet som Vicekonge eller Dronning Kristinas Statholder. Et større Syn paa Sagen havde han ikke, og skandinavisk Broderfølelse var i de Tider og længe derefter ukendt. Svenskerne og Danskerne hadede hverandre af Hjertens Grund, og nu var Ulfeldt i Færd med at gøre sig til Svensker.

Han fik Salut af Garden, da han steg ud af

Vognen, hvorpaa han gik gennem de to Rækker af hans egne Tjenere op ad Taarntrappen og traadte, fulgt af sine to Kavalerer, ind i den store Hal, Madsalen kaldet, uagtet den nu brugtes mest til Gudstjeneste om Morgenen og til Dans om Aftenen, naar der var Bal. I øvrigt var den hele Dagen et Samlingssted for Hoffolkene.

Ulfeldt traf straks paa Grev Tott, der var Øverste for Livgarden og havde Bolig paa Slottet. De hilste paa hinanden som gamle Venner, og da Grev Dohna kom til, blev han forestillet for Ulfeldt og venlig modtaget.

»Er Eders Ekscellence tilfreds med eders Bolig?« spurgte Tott.

»Ret vel,« svarede Ulfeldt. »Jeg maa tilstaa, at gamle Martin Soop ikke har været nogen Sinke til at indrette et Hus. Men jeg smigrer mig dog med den Tro, at jeg har forbedret det adskilligt. Kom engang og se selv, Hr. Greve, og hvis Grev Dohna vil gøre eder Selskab, skal det være mig kært.«

Det var Ulfeldt om at gøre at vinde Venner ved det svenske Hof, og saaledes fik Dohna uden Vanskelighed Adgang til den Helligdom, som gemte hans Hjertes udkaarede. Det var Anne Katrine nu bleven, da han havde genset hende i Kirken og flere Steder. Den Gnist, som straks ved det første Syn tændtes, var bleven til en blussende Flamme.

Nu nærmede sig en høj, slank Herre, pyntelig nok klædt, men hans Kjortel var dog rigeligere udstyret med Snore end med Guld og Ædelstene. Det var Polakken Radziejovsky. Misundelsens Bleghed lagde sig over hans skarpe Træk, idet han paa en nærgaaende Maade maalte Ulfeldt med Øjnene. Diamantknapperne i Ulfeldts sorte Fløjls Trøje, Elefantordenens Ærestegn, den svære Guldkæde med Kong Kristians Portræt, indfattet i Diamanter, som smykkede hans Bryst, de kostbare Ædelstene, som funklede fra hans Fingerringe, og den fine, zobel-

bræmmede Kappe, der hængte over hans Skuldre, alt dette blendede Polakken og dannede en skærende Modsætning til hans egen Fattigdom. Alene den Diamant, der sad i Ulfeldts Hattebaand, var maaske lige saa meget værd som alt, hvad den stakkels polske Kansler havde kunnet bjærge, da han hovedkulds maatte flygte fra sit Fædreland.

Klas Tott gjorde de to landflygtige Kanslere kendte med hinanden, og efter Smilet paa hans muntre Aasyn at dømme morede han sig over de glubske Blikke, de sendte hinanden.

»Nu,« sagde Polakken med et tvungent Smil, »Eders Ekscellence er ogsaa kommen til Sverige for at prøve eders Lykke?«

»Nej, min Herre,« svarede Ulfeldt, »jeg er ikke nogen Lykkejæger. Jeg tænker, at Lykken følger mig, fordi jeg tror fast paa den.«

»Nu,« sagde Radziejovsky med et Lynglimt fra sine mørke Øjne. »Gud er alle Daarers Formynder. Jeg skal stræbe efter at træde i eders Fodspor og saaledes blive værdig til den Almægtiges Hjælp.«

Ulfeldt havde et skarpt Svar paa Tungen; men nu kom Erik Linde, Ceremonimesteren eller Introduktøren, som han kaldtes, og derved afbrødes Ordstriden.

»Det gør mig ondt,« sagde han til Ulfeldt, »at Eders Ekscellence maa vente, uagtet det er over den fastsatte Tid. Den danske Resident er inde hos Hendes Majestæt; men da han har været der i over en halv Time, kommer han vist snart.«

»Saa Hr. Peder Juel er kommen mig i Forkøbet,« sagde Ulfeldt i en spydig Tone. »Jeg volder den stakkels Herre stor Ulejlighed. Siden jeg er kommen til Stockholm, har han hverken Rist eller Ro.«

»Ja,« sagde en vellydende Stemme bag Ulfeldts Ryg, »den danske Resident løber nu herop hver-

anden Dag. Frem og tilbage er en lang Vej, naar det gaar ofte paa.«

Ulfeldt havde straks vendt sig om og stod til sin Glæde lige over for Bourdelot. Yndlingen bar en pragtfuld Hofdragt, og hans Holdning var overmodig og selvsikker.

»Eders Tilsynekomst er oplivende for mig,« sagde Ulfeldt, idet han trykkede Bourdelots fremrakte Haand. »Jeg var nær ved at tro, at I havde svigtet mig.«

»Jeg svigter ingen, hvem jeg har givet mit Ord,« svarede Bourdelot storladent, uagtet han var falsk og troløs. »Eders Ekscellences Selskab,« tilføjede han med sit elskværdigste Smil, »er mig altid en Glæde, blandt andet ogsaa af den Grund, at det kildrer mit Øre at høre eders gode Fransk. De brække alle gyselig paa Sproget her. End ikke Hendes Majestæt er fri derfor. Dog, dette ganske mellem os!«

Han havde, mens han talte, ført Ulfeldt ned i den anden Ende af Salen, hvor der var tomt.

»Hør nu,« vedblev han med dæmpet Stemme, »hvis jeg havde svigtet eder, vilde I være kommen til at gaa herfra i Dag med uforrettet Sag.«

»Hvor er det muligt!« udbrød Ulfeldt. »Jeg er jo bleven tilsagt til Audiens.«

»Ved dette Hof er intet umuligt,« svarede Bourdelot med et ejendommeligt Smil. »Da Peder Juel blev meldt, var jeg inde hos Hendes Majestæt. »Er han der igen!« udbrød hun utaalmodig. »Han piner Livet af mig. Jeg kan ikke godt afvise ham uden at krænke hans Herre; men derved maa det blive for i Dag. Gaa ud i Madsalen og sig til Linde, at jeg ikke modtager flere i Dag.« Men Ulfeldt? spurgte jeg. »Aa,« svarede hun med et Suk, »bed ham komme igen i Morgen!« Men jeg gav mig ikke saa let, og det endte da med, at Hendes Majestæt indvilgede i at modtage eder; men I vil blive ført ind ad Bagtrappen, det er ofte den sikreste

og bedste Vej, min Herre! Med andre Ord, I vil faa Privataudiens i Firkanten.«

Firkanten var Dronningens Studerekammer, hvortil kun hendes fortrolige Venner fik Adgang.

»Cirkelen,« tilføjede Bourdelot med et satirisk Smil, »er ellers en skønnere Figur, og det vilde være mere romantisk, om Hendes Majestæts Boudoir var et rundt Taarnkammer. Firkanten er et grimt Rum; men det kan jo være det samme med Façonen, naar kun Naadens Sol skinner der.«

Ikke længe efter stod Ulfeldt i Firkanten, ført derhen af Bourdelot, som forlod ham ved Døren, idet han ønskede ham god Lykke. Værelset var tomt, saa at Ulfeldt fik Tid til at se sig om. Dets Udstyrelse var meget tarvelig, Pragten i hans eget Studereværelse var kongelig mod dette, og ingen skulde have gættet, at Firkanten var en Kvindes Paulun. Bøger var der nok af; men efter at Ulfeldt havde læst nogle af Titlerne, faldt hans Øje paa Værelsets eneste Prydelse, et Portræt af Dronningens Fader, Gustav Adolf, som hængte over Kaminen. Han stod en Stund der, fængslet ved Synet af »Guldkongen«, som Gustav Adolf var bleven kaldt paa Grund af sit gule Haar og Skæg, da en lille Tapetdør gik op, og Dronningen traadte ind.

Uagtet Ulfeldt havde set hende før, overraskedes han dog ved Gensynet. Uskøn og mandhaftig i sit Væsen havde Dronning Kristina altid været; men dog kendtes det paa hende, at hun yderligere havde fjernet sig fra den kvindelige Yndes Vej. Underlig tog hendes lille og dog temmelig drøje Skikkelse sig ud i den graa Mandsfrakke, der gik til Knæerne, og som hun bar over en fodsid Kjole af samme Farve. Der saas intet hvidt Linned. Om Halsen var der slynget et sort Silketørklæde af samme Art, som Officererne brugte. Paa Hovedet bar hun en lille, sort Hat, og Diamantagraffen i Hattebaandet var hendes eneste Smykke. Hendes lyse Haar hængte frit ned under den, men saa temmelig uredt

ud; hun yndede ikke at bruge Kammen meget. Naar dertil føjes, at hun var lidt skæv, da den højre Skulder var højere end den venstre, en Legemsfejl, som hun ikke brød sig om at skjule, saa bliver det indlysende, at indtagende var Dronning Kristinas Person ikke. Heller ikke vare hendes Træk skønne. Næsen var krum og fremstaaende og Munden temmelig stor, og dog glemte man alle Manglerne ved hendes Ydre, naar man saa ind i hendes store, blaa, aandfulde Øjne. Der var Højhed og Kraft i dette stolte Aasyn. Man følte straks, at man havde en Kvinde for sig, der ikke alene var født, men ogsaa skabt til at herske. Dog mildnedes Strengheden undertiden af et indtagende Smil, som viste, at hun maatte kunne vinde Hjerter, naar hun vilde.

Ulfeldt havde aldrig før bøjet sig saa dybt for nogen Potentat som nu, da han tog Dronningens fremrakte Haand og kyssede den. For et Aar siden var han optraadt fordringsfuldt og havde hentet sig en Afvisning; nu kom han med det faste Forsæt at indsmigre sig hos Dronningen og vinde Fodfæste hos hende.

»I stod hensunken i Skuet af min Hr. Faders Portræt,« sagde hun, da hun havde ønsket ham velkommen til Stockholm og spurgt til Frøken Leonoras Helsen. »Det er meget ligt.«

»Ja, Eders Majestæt,« sagde Ulfeldt, »Synet af hans Helteaasyn vækker store Tanker.«

»Saamænd,« svarede Dronningen koldsindig. »Han var en dygtig Hærfører, men ingen stor Statsmand og Erobrer. Aleksander og Cæsar vare større end han. Han var for meget Præst og smaalig samvittighedsfuld.«

Ulfeldt lyttede studsende til den Tale. Nu var det altsaa kommet saa vidt med Gustav Adolfs Datter, at hun ikke mere holdt sin store Faders Minde i Ære. Det var sagtens Kynikeren Salmasius's og den frække Bourdelots Værk. Men Ulfeldt undrede sig kun, han forargedes ikke. Imid-

lertid tog han Lære af det lille Fejltræk, han havde gjort sig skyldig i, og skimtede de Veje, ad hvilke han kunde vinde Dronningens Fortrolighed og Tillid. De vare ham næsten alle lige gode, naar han kun naaede Maalet.

Dronningen satte sig i den Hyndestol, som stod foran hendes tarvelige Skrivebord og var saa naadig at bede Ulfeldt tage Plads paa en Taburet, som stod i Nærheden, og hvor Bourdelot gerne havde sin Plads, naar han var inde hos Dronningen i hendes firkantede Asyl. Snart kom de ind paa Politikken, og Dronningen viste sig fornøjelig aabenhjertig, idet hun lod Ulfeldt vide, i hvad Ærinde den danske Resident havde været hos hende. Ulfeldt havde nemlig sidste Vinter ladet udarbejde et Skrift, som havde faaet Titelen »Højttrængende Æresforsvar«. Det var blevet oversat paa flere Sprog og udbredt over hele Europa. I dette Skrift havde han søgt at rense sig for de mod ham rettede Sigtelser og selvfølgelig ikke skaanet Kong Frederik. Nu var Juel kommen med den Fordring fra sin Herre, at det ikke maatte tillades Ulfeldt at lade noget mod den danske Regering og Kongens Person rettet Skrift trykke og udbrede i Dronning Kristinas Riger og Lande.

»Det gik ikke af uden Disput,« sagde Dronningen nu til Ulfeldt; »men jeg maatte dog føje ham deri, for saa vidt som jeg lovede ham ved Lejlighed at give eder en Advarsel. I maa altsaa helst lade det Skriveri fare!«

»Gerne, Eders Majestæt,« svarede Ulfeldt med et stolt Hovedkast. »Jeg kommer dog ingen Vej med Pennen. Der skal skarpere Vaaben til.«

»Hvad,« udbrød Dronningen, »I er altsaa hidkommen lige saa uforsonlig og lige saa lysten efter at knuse eders Fjender, som I var i Fjor?«

»Ja, Eders Majestæt, kun derfor lever og aander jeg; men jeg har tillige Eders Majestæts og det svenske Folks Bedste for Øje.«

»Og I ønsker Død og Undergang over eders egen Konge, eders Landsmænd og eders Fødeland?« udbrød Dronningen, idet der kom et skarpt Blink fra hendes Øjne.

»Ingenlunde,« svarede Ulfeldt, uagtet hans Øjne funklede af Had. »Jeg ønsker kun Kong Frederik sat fra Styret og mine Landsmænd under et bedre og visere Regimente.«

»Det er alligevel Forræderi, Ekscellence,« sagde Dronningen i en skarp Tone.

»Jeg maa vel finde mig i, at det bliver kaldt saa, Eders Majestæt! Men min Samvittighed frikender mig, al den Stund min Konge hader og efterstræber mig, og mine Landsmænd fornægte mig. Jeg har hverken Konge eller Fædreland mere. I Sverige har jeg nu hjemme, og Dronning Kristina er min ophøjede Suveræn.«

»Der ræsonnerer I lidt for rask,« svarede Dronningen, idet hun løftede Haanden. »I glemmer den Troskabsed, I svor Kong Frederik, og hvorfra I ikke er løst.«

»Troskabsed?« udbrød Ulfeldt. »Kongen er kun min Lensherre. Naar jeg siger Kontrakten op, da er jeg fri.«

»Hvad siger I der?« sagde Dronningen, idet hun slog Hænderne sammen. »Nej, min kære Herre, vi leve ikke mere i Lensvældens Dage! Det vilde være skønt, hvis de svenske Stormænd ræsonnerede som I; men i saa Fald skulde jeg nok lære dem andet!«

»Jeg kan sandelig mærke, at Peder Juel har været hos Eders Majestæt,« svarede Ulfeldt med en krænket Mine.

»Nej, det er ikke det,« sagde Dronningen, idet hun rystede paa Hovedet. »Det fattes mig sandelig ikke paa Lyst til at nappes med Kong Frederik; men jeg er kun en Kvinde og har Freden kær. Desuden,« vedblev hun, idet hendes Træk strammedes, »fik vi Krig, maatte jeg give Befalingen i

en Mands Hænder, og han kunde da let rive Magten til sig.«

Der fik Ulfeldt et Indblik i Dronningens inderste Hjertekammer; thi med denne Mand kunde hun kun mene Tronfølgeren Karl Gustav. Hun var skinsyg paa ham, og han var for Tiden ikke i Naade, men levede i en Art Forvisning paa Borgholm Slot paa Øland.

»Desuden,« vedblev hun, idet hendes Træk oplivedes af et skadefro Smil, »er I ikke ene om Budet. I traf sikkert Polakken Radziejovsky i Madsalen? Nu, han er kommen i samme Ærinde som I: Han vil ogsaa have sin Konge reven af Pinden og Polen lagt under vort Scepter. Der er vægtige Grunde, der tale for hans Sag, al den Stund hans Herre er mere nærgaaende end eders, som kun kræver Told i Sundet. Johan Kasimir mener jo, som I vel ved, at have Arveret til Sveriges Krone. Nej, kære Ekscellence, hvis Krigsgalskaben skulde komme over os, saa tror jeg, at vi foretrækker at kaste os over Polen!«

Saa lo hun, og uagtet Ulfeldt tog Sagen alvorlig og prøvede paa at overtyde hende om, at der var langt større Fordel og bedre Udsigt til Held ved at falde over det nærliggende og slet rustede Danmark, kom han dog ingen Vej med hende. Hun tilbød ham til sidst sin Mægling, hvis han vilde prøve paa at forlige sig med Kong Frederik. Gjort modløs ved de ringe Udsigter til Hævn, Ulfeldt for Øjeblikket havde, gik han ind derpaa. Der blev indledet Underhandlinger med den danske Regering, men de strandede aldeles. Det var snarest en Lettelse for Ulfeldt, hvis Hævntørst var alt for brændende til, at et magert Forlig vilde kunne stille ham tilfreds.

Han blev saa i Sverige, idet han ventede paa et Omslag i Dronningens Stemning og en Forandring i de udenrigske Sagers Stilling. Dronningen var glad ved hans lærde og aandfulde Selskab, og

hun laante med Fornøjelse Penge af ham. Han steg stadig højere i hendes Naade og blev en af hendes erklærede Yndlinge.

Fjerde Kapitel.

Under Linden.

Det var langt henne i August Maaned. Ulfeldt havde nu været i Stockholm næsten et Fjerdingaar og syntes at føle sig hjemme der; Leonora derimod ikke i samme Grad. Hun kunde lide af Hjemve og savne Fædrelandet og de vante Forhold. Martin Soops Hus og den lille Have, som hørte til det, vare kun daarlig Erstatning for den skønne, storladne Bolig i Gaarden paa Graabrødretorv i København og Hørsholms landlige Idyl midt i de pragtfulde sjællandske Bøgeskove. Men Anne Katrine savnede ikke noget. Hun var lige saa optagen som hendes Fader, skønt paa en anden Maade. Den smukke Komtesse havde taget hende under sine Vinger og ført hende med til Selskabelighed, som hendes Moder ikke var saa villig til at deltage i. Leonora var og blev Kongedatteren, hvor hun saa levede, og da de svenske adelige Damer ikke vilde indrømme hende den Forrang, som hun mente tilkom hende, holdt hun sig stolt tilbage. Hvem der vilde nyde hendes Selskab, maatte komme til hende og gøre deres Opvartning i Martin Soops Hus.

Det var en smuk, varm Dag sidst i August. Da Solen var ved at dale og Varmen mindre trykkende, kom Leonoras Kammerpige Anneke og Peter Henriksen gaaende ligesom i et højtideligt Optog. Anneke gik foran med nogle Fløjls Hynder og en

smuk, frynset Borddug, Peter fulgte efter med en stor Sølvbakke, som han bar varsomt. Paa den stod en stor, sølvgylden Vinkande, juvelsmykkede Bægre, en Sølvbakke med Bagværk og en Krystalskaal med Frugt. Det var alt sammen meget kostbare Sager og tillige af Kunstværdi, et smukt lille Udvalg af Ulfeldts fyrstelige Sølvkammer. Det hele blev baaret ned til et gammelt Lindetræ, som var den lille Haves bedste Pryd, og under hvis Bladehang der stod et jordfast Stenbord og nogle Bænke.

»Saa,« sagde Anneke, da Hynderne vare blevne lagte paa Bænkene og Bordet dækket, »nu skulde jeg mene, at det er en Opdækning, som vi kunde byde selve Dronning Kristina.«

»Aa,« svarede Peter med et ringeagtende Hovedkast, »hun tog vist til Takke med mindre. Hun er fattig som en Kirkerotte, i Borg og Gæld til de fleste Købmænd her i Staden og evner næppe at udrede sine Tjeneres Løn. De blive overrendte af deres Kreditorer, hvorfor en af dem forgangen Dag hittede paa at skrive uden paa sin Dør: ingen Penge!«

»Nu trykker du Krøniker, Peter!«

»Nej, Anneke, det er saa sandt som Evangelium, men vilde jo ikke rage os, hvis ikke det var saa, at vi maa betale Gildet.«

»Hvad er din Mening med den Tale?«

»Jeg vil aabenbare dig det, Anneke, men Tand for Tunge! Husbond har nys laant Dronningen tresindstyve Tusinde Daler!«

»Hvor ved du det fra?«

»Bourdelots Tjener har fortalt mig det. Hans Herre har ingen Hemmeligheder for ham, og det lod sig da heller ikke skjule, at Doktoren lige med eet fik Skuffen fuld af Mønt.«

»Men Gud naade os!« udbrød Anneke, idet hun slog Hænderne sammen, »har Dronningen da kastet alle de Penge bort til den Landstryger?«

»Det har hun vel ikke, Anneke; men en god

Slump har han nok faaet, og Resten skal vel saa bruges til Operaer, Balletter og andet Tant. Kan du forstaa, at Rigshofmesteren saaledes lader Dukaterne rulle uden noget Vederlag? Og hvad vinder han ved alt sit Rend op paa Slottet?«

»Ja, det sidste huer mig mindst. Det er Uret af Rigshofmesteren at løbe fra Frøken Leonora og lade hende sidde saa meget alene. Hun maa jo blive skinsyg til sidst.«

»Ha, ha!« lo Peter. »Nej, det er der ingen Fare for, al den Stund Dronningen jo er saa grim som en Ugle.«

»Nu, Peter, enten hun nu er skøn eller grim, saa tror heller ikke jeg, at Rigshofmesteren er daaret af Dronningens Person. Han løb aldrig efter Kvindfolk. Han har sikkert store Planer for. Han er klogere end de fleste; han ved nok, hvad han gør!«

»Men mon han ikke er lovlig selvvis, Anneke? Den Mand maa være klog, der skal kende sit Smør i en anden Mands Kaal, ha, ha! Kunde vi nu endda faa saa meget ud af al dette Stræv, at Jomfru Anne bliver godt gift. Hun kimsede ad Kay Lykke; mon hun finder en bedre Fæstemand her? Mon det bliver den lange, lyse eller den lille, sorte, Anneke?«

Anneke holdt paa den lange, lyse, det vil sige Klas Tott, fordi han var en bosiddende Mand og ejede noget, men kasserede den lille, sorte, nemlig Dohna, som en Stodder og Landstryger. De bleve imidlertid hindrede i at drøfte dette interessante Emne videre; thi i det samme knirkede Havelaagen, og Herskabet viste sig. Leonora kom hurtig gaaende med Dohna ved sin Side, mens Anne Katrine og Klas Tott fulgte langsomt efter. De standsede flere Gange, og da Dohna havde naaet Lindetræet og vendte sig om, saa han til sin Forbitrelse, at Anne rakte hans forræderiske Ven en rød Nellike, idet hun blev næsten lige saa rød som Blomsten. Han vilde ikke være bleven gladere, hvis han havde

kunnet høre de smigrende Ord, hvormed Klas Tott takkede for Blomsten.

»Gaven er mig dyrebar og Blomsten skøn,« sagde han; »men hvad er den skønneste Blomst mod den Haand, der rakte mig den, og mod den fagre Person, hvem Haanden tilhører?«

Annes Svar var et straalende Blik, som kun sagde alt for meget. Hun var for uerfaren til at skønne, at der laa mere Galanteri end Elskovsvarme i Tonen. Men naar den mandige Klas Tott var hos hende, og hun hørte hans malmfulde Røst, bankede hendes unge, varme Hjerte. Hun var lykkelig og tænkte slet ikke. Naar hun havde mere ædruelige Øjeblikke, brugte hun kun sin Tankeevne til at sammenligne Klas Tott med andre Mænd. Da gik det ret op for hende, hvilken Pjalt Kay Lykke var imod denne ridderlige Svensker, men ogsaa at Kristoffer Dohna, skønt han var en bedre Mand, end Kay havde vist sig at være, stod langt tilbage for Sigrid Vasas stolte Ætling.

Anne Katrines Velynderinde, den smukke Komtesse, Ebba Brahe, havde hjulpet godt til, idet hun havde givet Klas Tott et Skudsmaal, som ret var skikket til at trykke Pilen dybere ind i hendes Hjerte.

»Klas Tott,« sagde hun til Anne, »er baade Gudernes og Dronningens Yndling. Han vinder Prisen ved enhver Turnering og sejrer i enhver Tvekamp. Naar han giver sig til at spille, saa taber han rigtignok sine Penge, men gør det storladent, som det sømmer sig en grand seigneur. Han har ellers haft flere Dueller, end Dronningen synes om; men altid gjaldt det Æren, aldrig var en Dames Gunst Aarsag til Striden. Endnu har ingen Jomfru faaet Held til at fange den unge Løve og daare hans Hjerte. Men hans Time kommer nok til sidst, ja er maaske ikke langt borte,« tilføjede Komtessen med et Smil.

Anne Katrine hørte paa den Tale med bankende

Hjerte. Hun tænkte, at hun var udkaaren til at sejre der, hvor alle andre Jomfruer havde maattet give tabt, og hun kunde ikke tvivle om, at Komtessen ønskede, at det skulde ske. Det havde ikke lidt at sige baade paa Grund af Ebba Sparres store Indflydelse hos Dronningen, og fordi hun var en varm Veninde af Klas Tott. Men des værre fik Anne Katrine ved enhver Lejlighed at mærke, at hendes Moder var af en modsat Mening og afgjort foretrak Dohna. Det viste sig da ogsaa nu; thi da de vare færdige med deres lille Maaltid, opfordrede Leonora Tott til at gaa lidt med hende i Haven, da hun trængte til at røre sig, og Anne tvivlede ikke om, at det var hendes Moders Hensigt at give Dohna Lejlighed til at være alene med hende.

»Jeg har et Spørgsmaal at gøre eder,« sagde Leonora, idet hun tog Plads paa en Bænk bag nogle Buske i den modsatte Ende af Haven. »Sæt eder ved min Side!«

»Det træffer sig underlig nok saaledes,« svarede Tott, efter at han med et Buk havde takket for Æren og taget Plads, »at jeg er i samme Tilfælde. Ogsaa jeg ønsker med Eders Naades Tilladelse at rette et Spørgsmaal til eder.«

Leonora saa spørgende paa ham, idet hun tænkte: Nu frier han og beder om Anne Katrines Haand; der kom jeg af Asken og i Ilden!

»Sig frem, Hr. Greve,« sagde hun i en skarp Tone; »hvad har I paa Hjerte?«

»Nej, naadige Frue,« svarede han med et Smil. »Eders Spørgsmaal maa selvfølgelig have Fortrinet. Mit drejer sig desuden kun om en Smaating.«

»Nu,« sagde Leonora, gjort rolig ved den lette, muntre Tone, hvori han talte, »saa vil jeg rykke frem med mit Batteri. Jeg ønsker at høre eders Mening om Dronning Kristinas Stemning med Hensyn til Ulfeldts Planer. Tror I, at hun for Alvor vil gøre noget for at skaffe ham Oprejsning i Dan-

mark? I, som har Dronningens Fortrolighed, maa vide noget derom.«

»Nej, Eders Naade!« svarede Tott, idet han rystede paa Hovedet. »Hendes Majestæt taler aldrig om Politik, naar hun ikke er absolut nødt dertil, og aldrig med sine Venner. Hun afskyr Regeringssager og gør dem kort og godt af med rette vedkommende. Men skal jeg dømme efter den store Naade, Dronningen viser eders Gemal, da maa jeg tro, at hun ikke vil lade ham i Stikken.«

»Det vilde ogsaa være utaknemmeligt,« svarede Leonora med et fint Smil, »eftersom Ulfeldt fra sin Side har vist sig saa — imødekommende mod eders Dronning.«

»Ja, ja,« sagde Tott, idet han slog ud med Haanden, »Pengene, det er vor kære, naadige Dronnings svage Side. Hun kan aldrig faa dem til at slaa til; men hun bruger dem smukt, naar hun har nogle, gør meget godt og glæder sine Venner. Naar hun gaar over Stregen, saa er Bourdelot, det Asen, Skyld deri. Men hun fører sit Hof aandfuldt og fortryllende. Hun kan omskabe Birger Jarls skumle, gamle Borg til et Feslot. Hvorfor viser Eders Naade eder aldrig ved vort Hof? I skulde dog engang prøve det!«

»Nej,« svarede Leonora, »for at være rigtig velkommen hos eders Dronning, maa man være Mand. I Fjor greb jeg det rette, da jeg viste mig for hende i Trøje og Hoser.«

»Saa det var for at glæde Dronningen, at Eders Naade viste eder for hende i Mandsdragt?« spurgte Tott, idet han undertrykte et Smil, som let kunde være endt med Latter. Det morede ham kosteligt, at Damen selv lagde det Spørgsmaal til Rette for ham, som det ellers vilde falde ham svært at fremkomme med paa en passende Maade. Men nu brugte han Lejligheden snildt. Han var ikke alene en tapper Herre; der stak en god Diplomat i ham.

»Ja,« svarede Leonora. »Dronningen havde

hørt om den Forklædning, som jeg for Sikkerheds Skyld havde brugt paa Rejsen, og ønskede at se det Særsyn.«

»Men Eders Naade maa dog have følt eder vel i de Klæder, siden I vedblev at gaa med dem?«

»Vist gjorde jeg det,« svarede Leonora ligefrem. »Der var intet usømmeligt ved min Mandsdragt, som den var indrettet, og det var mig til stor Lise at være fri for de lange Skørter, som slaa os Kvinder om Benene og hindre vor Gang. Men størst Glæde havde jeg af mine Pistoler og Kaarden. Havde jeg kun faaet Lejlighed til at bruge de skønne Vaaben! Tror I, at alle Kvinder have Hjerter af Voks? Turde nogle af os, som vi vilde, saa afgjorde vi vore Stridigheder med Vaaben.«

»Det er et Held for Dronning Sofie Amalie,« sagde Tott med Alvor, »at Kvindedueller ikke ere i Mode. Vare de det, vilde hun sikkert have faaet en Udfordring af eder paa Kaarder eller Pistoler.«

»Det var et godt Indfald af eder!« udbrød Leonora, idet hendes Øjne fik Liv. Derpaa fattede hun sig og sagde leende: »Men I driver Spas med mig!«

»Ingenlunde,« svarede Tott, idet han sendte hende et varmt Blik. »Eders Naade er sandelig en Dame efter mit Sind. Tag mig ikke min Frimodighed ilde op; men jeg vil sige eder, at var I ikke gift, lagde jeg gerne mit Hjerte og alt mit Gods for eders Fødder.«

»Aa, I er en stor Nar, Grev Tott!« svarede Leonora, idet hun slog ham over Armen med en Blomstergren, som hun holdt i Haanden, og gav sig derpaa til at le. Dog huede han hende godt, egentlig bedre end Dohna; men fordi næsten alle gav ham det Skudsmaal, at han var en Slagsbroder, Spiller og Ødeland, vilde hun ikke have ham til Dattermand.

Da hun ikke havde nogen Anelse om, at det Spørgsmaal, som Tott havde paa Hjerte, allerede

var blevet klaret, vilde hun lige til at udfritte ham derom, da Havelaagen gik op, og der viste sig nogle Gæster, som Ulfeldt selv førte ind i Haven. Det var Grev Jakob de la Gardie med sin Ebba og Husejeren, gamle Martin Soop. De saa ophidsede ud og snakkede i Munden paa hverandre.

»Har I hørt det?« spurgte Soop med sin pibende Stemme. »Dronningen er væltet paa Hjemvejen fra Kungsør. Hendes Majestæt lod som sædvanlig Kusken køre over Stok og Sten, og denne Gang gik det galt. Dog slap hun selv uskadt derfra; men Bourdelot faldt mod en Sten og flækkede Næsen. Det vil ikke gøre ham kønnere, hi, hi!«

»Saa slemt er det dog nok ikke,« sagde Ulfeldt; »men han skal have faaet en slem Skramme. Det gør mig ondt for stakkels Bourdelot.«

»Ja saa!« udbrød Soop. »Da vilde jeg ikke have grædt, om han saa havde knækket sin Hals. Vi blive ikke den Skælm kvit, før Fanden henter ham.«

»Fy, Soop,« sagde Ebba, men smilede dog, »man skal ikke ønske ondt over sin Næste!«

»Han min Næste?« udbrød Soop. »Han er Fanden heller, han er ikke min Landsmand.«

»Det er en ny Slags Kristendom, I præker der, Soop!« sagde Grev Jakob.

»Kristendom?« svarede Soop fnysende. »Dronningen vilde handle mere kristeligt mod sine Undersaatter, hvis hun lod være med at indkalde saa mange Udlændinge, der udsuge Landets Marv.«

»Det Hib rammer ikke eder, Ekscellence,« sagde Grev Jakob med et Smil til Ulfeldt, hvorpaa de alle gik ind.

Ulfeldt, som havde været ude i Byen og truffet de andre uden for sin Dør, vilde op paa Slottet for at hilse paa Dronningen og spørge til Bourdelot. Han fulgtes derfor med de la Gardie og Tott, mens Soop gik hjem.

Da de alle vare borte, kom Leonora i Tanker

om Anne Katrine og Dohna og undrede sig over, at de ikke vare komne til Syne. Det var muligt et godt Tegn; da hun dog ikke fandt det passende at lade de unge være saa længe alene, sendte hun Peter ned for at hente dem. Han vendte imidlertid tilbage med den Melding, at der var ikke nogen Moders Sjæl i Haven. Næppe havde Leonora udtalt sin Forundring derover, førend Anneke stak Hovedet ind ad Døren og gav sin Frue den Oplysning, at Grev Dohna var gaaet sin Vej, og at Jomfru Anne sad oppe paa sit Værelse. Leonora gik da straks derop og fandt Anne siddende der meget bleg og stirrende hen for sig.

»Saa der sidder du!« udbrød Leonora. »Af hvad Aarsag er du retireret herop, og hvorfor gik Grev Dohna uden Farvel til os? Har du krænket ham?«

»Nej,« svarede Anne, idet hun blev rød i Kinderne, »i hvert Fald ikke mere, end han krænkede mig.«

»Saa I have været oppe at skændes? Det ligner dig; men du har Øvelsen fra din Trolovelse med Kay, saa det bør ikke undre mig, at dette begynder paa samme Vis.«

»Kristoffer Dohna er ikke min Fæstemand, og han skal aldrig blive det,« svarede Anne, idet hun saa sin Moder ind i Øjnene med et fast Blik.

»Saa han har gjort dig sit Tilbud, og du har vist ham af?«

»Ja,« svarede Anne med et koldt Smil, »det er det, der er sket. Jeg gav ham mit Nej blidt nok; men han blev rent rasende, hvorfor jeg for Alvor maatte vise ham Vintervejen, og dermed, haaber jeg, er den Vise ude.«

»Det skal du ikke lide alt for trygt paa,« svarede Leonora strengt. »Men jeg gætter, hvad der er i Vejen, og hvem du tænker paa; men der gør du fejl Regning. Grev Tott mener det ikke alvorligt. Han driver kun Fjas med dig.«

»Har jeg sagt et Ord om Grev Tott, Moder?«

»Nej, det skulde du nok vogte dig for! Men naar han er i din Nærhed, tale dine Øjne. I dem har jeg læst dit Hjertes Hemmelighed, Barn! Vend ikke din Hu til den Mand, Anne, han duer ikke. Dohna derimod er trofast og god; han har ærlige Hensigter.«

»Netop derfor lider jeg ham ikke,« lød Annes rappe Svar. »Naar det ikke var, saa kunde han være god nok og værdig til mit Venskab.«

Da Leonora mærkede, at hun for Øjeblikket ingen Vej kunde komme med sin viljefaste Datter, sagde hun ikke mere for den Gang. Men hun magede det saa, at Dohna trods Afvisningen kom igen og vedblev med sin Bejlen. Det blev slemme Dage for stakkels Anne. De eneste Lysglimt vare, naar Klas Tott viste sig; men det gik sjælden paa, og til sidst blev han helt borte. Da han nemlig mærkede, at han stod sin Ven Dohna i Vejen, trak han sig helt tilbage. Vel havde Anne Katrine gjort et ikke ringe Indtryk paa hans Hjerte, men dels kunde han ikke overvinde sig til at opgive sin Frihed og indtræde i Ægtestanden, dels vilde han nødig ægte en dansk Pige og især ikke Korfits Ulfeldts Datter. Han var ikke Ulfeldts Ven, han ringeagtede ham som en Overløber og lumpen Forræder mod sit eget Fædreland.

Anne holdt sig imidlertid tappert, og da hendes Forældre ikke vilde tvinge hende, blev hun til sidst sin Plageaand kvit. Men hun maatte tillige ganske undvære Synet af den Mand, hun elskede, og hun var da alt andet end lykkelig.

»Du bliver aldrig gift,« sagde hendes Moder en Dag til hende. »Du vil blive en gammel, vissen Jomfru, som du vrager den ene Bejler efter den anden.«

»Som Gud Herren vil,« svarede Anne fromt. »Saa kan jeg blive hos eder og være eder til Trøst

og Hjælp. Faders Skæbne er uvis. Kun Gud ved, hvor mange Ulykker vi endnu have i Vente. Det bæres mig for, at jeg af Forsynet er udset til dette.«

Leonora blev rørt, omfavnede og kyssede sin gode, trofaste Datter. Nu var der over Anne Katrine det samme Alvorspræg, som havde været hende ejendommeligt i hendes Barndom. Men hun fik ikke Tid til at gruble. Ulfeldt blev kastet paa Sygelejet af en heftig Lungebetændelse, hele Vinteren gik med at pleje ham, og de levede ganske uden for Verden.

Men en Dag kom Dronningen for at se til Ulfeldt, en Naade, som mægtig oplivede hans sunkne Mod. Dog blev Virkningen stærkere paa Anne Katrine; thi Dronningen kom inkognito, i Klas Totts Vogn og ledsaget af ham. Nu fik Anne Katrines blege Kinder Farve, og hendes Øjne straalede. Hun rettede sig som en hensygnende Blomst, paa hvis Blade der falder kvægende Dug. Dog tænkte hun med et Suk, at dette Gensyn vel skulde blive det sidste Møde med hendes ridderlige Ven, hvad dog ikke blev Tilfældet. Det skulde blive hende undt mere end een Gang at være hos ham og nippe til Elskovsbægeret.

Femte Kapitel.

Amarantha.

Mens Ulfeldt laa paa Sygelejet, hvor han blev holdt fængslet hele Vinteren, skete der et Omslag i Dronningens Stemning og en væsentlig Ændring i Forholdene ved hendes Hof. Der var opdukket

en ny Stjerne i den spanske Kong Philip den Fjerdes Udsending, Antonio Pimentelli. Han var kommen til Stockholm allerede i Eftersommeren 1652 og var bleven modtagen med stor Pomp. Det var for at komme tidsnok til at modtage ham, at Dronningen havde jaget saaledes paa Kusken, da hun kørte fra Kungsør, hvor hun havde gæstet sin Moder, Enkedronning Maria Eleonora, som levede i Stilhed der.

Den ridderlige, smukke Pimentelli vandt øjeblikkelig Dronning Kristinas Yndest. Hun plejede nu aldrig at skjule sine Følelser, men i dette Tilfælde overgik hun sig selv. Denne skønne Sydlændings sorte, straalende Øjne daarede hende i den Grad, at han blev hende uundværlig, og hverken han eller Dronningen lod sig paalægge nogen Tvang af den Omstændighed, at Pimentelli var en gift Mand og havde sin Hustru med sig i Stockholm. Han var hos Dronningen hver Dag, ofte i Enrum og til langt ud paa Natten. Snart hviskede man i Byen om, at Pimentelli var bleven Dronningens Elsker. Enten dette nu var sandt eller ikke, saa er det vist, at er Dronning Kristinas Hjerte nogen Sinde blevet varmt, saa skete det i Forholdet til denne Mand, der indbildte hende, at hun var en Gudinde, og at han tilbad hende. Den snu Spanier fik i den Grad Magt over hende, at hun ingen Hemmeligheder havde for ham. Han blev hendes politiske Raadgiver, og saaledes røgtede han, mens han leflede med Dronningen, sin Herres Ærinde, som var at faa sluttet et Forbund mellem Spanien og Sverige. Han var imidlertid for klog til at stille sig fjendtlig til den Medbejler, som han fandt paa Pladsen. Han vandt Bourdelot, de bleve Venner og delte Magten broderlig mellem sig.

Man kan tænke sig, hvad Ulfeldt led ved at høre disse slemme Nyheder og mærke, at han var gaaet helt ud af Spillet. Siden den Dag i Efteraaret, da Dronningen havde været saa naadig at

se ind til ham, havde hun ikke ladet høre fra sig. Hun syntes ganske at have glemt ham, og han blev saa bitter i Sind over Dronningens Utaknemmelighed, at han endogsaa talte om at ryste Støvet af sine Fødder og forlade Sverige.

Men omsider, da han var i Bedring og oven Senge, i Februar Maaned 1653, kom der et Naadens Glimt fra Hoffet, idet han fik en Indbydelse til med sin Hustru og Datter at være til Stede ved en stor Fest, som Dronningen agtede at give. Der skulde opføres en Ballet, Gudernes Højtid kaldet. Pimentelli havde givet Ideen til den, og der var i lang Tid blevet holdt Prøver paa den. Ikke alene Hoffets Herrer og Damer, men endogsaa Dronningen selv vilde optræde i Balletten, og en god Ven lod Ulfeldt vide, at der oprindelig var tiltænkt ham en Rolle i den; men hans Sygdom var jo kommen i Vejen. Dette formildede Ulfeldt, og han havde ingen Grund til at tvivle derom, da han virkelig for at indynde sig hos Dronningen ved en tidligere Lejlighed havde nedladt sig til at tage Del i nogle lignende Løjer. Ikke des mindre ventede Leonora, at han vilde afslaa Indbydelsen. Han var jo heller ikke endnu rask nok til at turde vove sig ud, og han undskyldte sig da ogsaa for sit eget Vedkommende, men sagde ja paa sine Damers Vegne. Det var en meget uvelkommen Overraskelse for Leonora, som nødig gik til Hove for der at hente sig en Ydmygelse. Den eneste Gang, hun for denne Sinde havde været der, havde hun faaet Plads neden for Hofdamerne. Men da Ulfeldt gjorde hende det indlysende, at hendes Nærværelse ved Hove vilde gøre et saa meget bedre Indtryk, netop fordi hun hidtil havde holdt sig tilbage, og han lagde hende paa Sinde at gøre, hvad hun kunde, for at fremme det, som han kaldte sin store Sag, saa gav hun efter.

Anne Katrine vaagnede som af en Dvale, da hun hørte, at hun skulde med til Festen. Jeg vil

plukke Glædens Roser, inden de helt visne, sagde hun til sig selv, da hun den Aften stod for Spejlet og rettede paa sin Pynt. Hun var mere smagfuldt end rigt klædt; men de Par Smykker, hun bar, vare af stor Værdi. Der var over hendes Dragt og hendes hele Person en Finhed, som dannede en stærk Modsætning til de Tiders raa Smag og Pragtsyge. Desuden fremhævede hendes mørkebrune Haar og Øjne hende blandt de mange blonde Damer ved Dronning Kristinas Hof. Da hun stod for sin Moder i sit Festskrud, sukkede Leonora ved Tanken om, at saa megen Skønhed og Ynde skulde henvisne i Jomfrustand. Hun var nær ved at ønske, at Klas Tott vilde komme og tage, hvad der dog tilhørte ham.

Festen stod i Madsalen og de tilstødende Værelser, og Selskabet var stort og glimrende. Ved en saadan Lejlighed kom dog de gamle Stormænd, som havde holdt sig fra Hoffet under Yndlingeregimentet, for en Dag. Sveriges navnkundige Rigskansler, den henfarne Gustav Adolfs prøvede Ven og i sin Tid Dronning Kristinas Formynder, Axel Oxenstjerna, var der. Hans høje Skikkelse ragede op over de fleste andre. I sin gammeldags, men pragtfulde Dragt og med sit lange, hvide Skæg tog han sig storladen ud og indgød Ærefrygt.

Han var endnu en Magt i Staten, det havde Dronning Kristina nylig faaet at føle. Hun havde nemlig kundgjort, at hun agtede at nedlægge Kronen. Det havde hun rigtignok slaaet paa før, men denne Gang syntes det at skulle blive til Alvor. Hun var træt af Regeringens Byrder og længtes efter Frihed og Fred. Altsaa var hun langt fra at være nogen Dronning Elisabet, som Ulfeldt kaldte hende. Hun var tværtimod ved sin Lunefuldhed og Ødselhed i den Grad kørt fast med Statsvognen, at hun var moden til at gaa af. Nu gjaldt det for hende at faa en rigelig Forsørgelse af Staten; men i de Underhandlinger, hun havde ført derom med

Rigsraadet, havde Oxenstjerna modsat sig hendes overdrevne Fordringer, og uagtet hun rasede og skældte, kom hun dog ingen Vej dermed. Hun drev det ved et af Møderne saa vidt, at hun, efter at hun havde skældt Rigsraaderne ud, tvang dem til at gaa med blottede Hoveder foran hendes Hest, da hun red tilbage til Slottet. Saa stor var Ærbødigheden for Kronen og de svenske Herrers Hengivenhed for den store Gustav Adolfs Datter, at de fandt sig deri og lystrede, alene Axel Oxenstjerna undtagen.

Efter at den store Mand havde hilst paa Dronningen, trak han sig tilbage til et af de smaa Sideværelser. Der satte han sig paa en Løjbænk, hvorfra han havde Udsigt til den store Sal, og gav ligesom Foretræde, idet flere af Herrerne gik derind for at hilse paa ham. For Øjeblikket sad Peder Juel hos ham, og de vare optagne af en politisk Samtale. Da gik Leonora med Anne Katrine og fulgt af sin Søster Hedevig og Ebbe Ulfeldt forbi den aabne Dør.

»Se, se!« sagde Kansleren smilende. »Hvilke fornemme Gæster Dronningen har faaet i Aften! Jeg troede, at Frøken Leonora holdt sig for god til at vise sig ved vort Hof.«

»Ja,« svarede Juel, »hun gør sig Livet surt ved sit grænseløse Hovmod. Hun fordrer Rang lige med Prinsesser af Blodet; men det gaar ikke mere. Det hørte op, da hendes salig Hr. Fader havde lukket sine Øjne. Naar hun nu alligevel har indfundet sig her i Aften, saa tør jeg dø paa, at Ulfeldt, da han ikke kan komme selv, har sendt hende herop for at drille mig og ærgre mit Herskab, naar man faar at vide, at hun har været med.«

»Saamænd,« svarede Oxenstjerna smilende. »Det er ikke utænkeligt, at den intrigante Dame kan have haft sligt bag Ørene. Da hun gik forbi, kom der et lille Lynglimt fra hendes smukke Øjne, som sagtens gjaldt eder.«

»Tillad mig, Ekscellence,« sagde Juel med dæmpet Stemme, »at jeg bruger Lejligheden til at gøre eder et Spørgsmaal. Hvad mener I om Ulfeldts Stilling her? Tror I, der er nogen Fare for, at han kan drive Dronningen til at erklære Danmark Krig?«

»Vist ikke, min kære Herre,« svarede Kansleren, idet han klappede Juel paa Armen. »Hvor kan Dronningen tænke paa Krig nu, da hun vil træde af?«

»Ja, hvis det ellers bliver til noget.«

»Jo, det lader til det,« svarede den gamle Kansler med et Suk. »Jeg har raadet fra, det bedste jeg kunde. Det er min Pligt, eftersom jeg lovede hendes Hr. Fader, inden han drog ud i den Krig, hvori han lod sit dyrebare Liv, at jeg vilde bjærge Kronen for hans Datter og hjælpe hende med Raad og Daad. Det Løfte har jeg holdt, uagtet hun, som Gud og hver Mand ved, ofte har gjort mig Livet surt nok ved sit Vægelsind.«

»Ja,« udbrød Juel, »jeg ved, at I har været ikke alene en tro Tjener, men en faderlig Ven for Dronningen.«

»Stundom vel faderlig,« svarede Oxenstjerna. »Nu, jeg kender mit Barn! Jeg ved, at det, Hendes Majestæt nu agter at gøre, vil hun engang angre. Trods alle hendes Svagheder bor der en Heltesjæl i hende. Det kan jo ogsaa være, at hun endnu afstaar derfra og bliver i Sædet.«

»Da,« sagde Juel, »er jeg bange for, at Ulfeldt dog til sidst faar sin Vilje. Dronningen har jo nedladt sig til at laane Penge af ham og derved givet ham en Finger. Af Tronfølgeren derimod frygte vi intet; han er ikke Ulfeldt god.«

»Nu,« svarede Oxenstjerna, »hvad Dronningen og Ulfeldt sidde og snakke om paa Firkanten, det ved jeg ikke; men det har intet at sige. Det tror jeg dog at turde indestaa for, at saa længe jeg sidder i Kanslerstolen, bliver der ingen Krig af.«

»Jeg takker Eders Ekscellence for det gode Svar,« sagde Juel med Varme. »Vel har I ikke været Danmarks Ven; men I var altid en aaben og ærlig Fjende. Misforstaa mig dog ikke,« føjede han hurtig til, »vi frygte ingenlunde i Danmark en Krig; men vi ønske den dog ikke.«

Peder Juel var dengang langt fra at ane, at da Krigen fire Aar efter virkelig kom, skulde det blive Danmark og ikke Sverige, der erklærede den.

Balletten var allerede i fuld Gang. Den blev spillet paa en Skueplads, som var indrettet i den ene Ende af Salen, og lignede alle andre Balletter paa den Tid. Der var megen Øjenslyst, kun lidt Handling og ikke megen Mening i denne. En Flok Hyrder og Hyrdinder ere samlede, og mens de opføre en Dans, overraskes de af Guderne, som ere stegne ned fra Olymp og komme for at gæste dem.

En af Hyrdinderne udmærkede sig ved en over al Maade pragtfuld Dragt. Hendes Kjole var oversaaet med Perler, Diamanter og andre Ædelstene, som funklede i Lysskæret, naar hun vendte og drejede sig i Dansen. Hun blev kaldt Amarantha, det vil sige den uvisnelige, evigunge. Det er nemlig Navnet paa en tropisk Plante, som udmærker sig ved sine Blomsters Holdbarhed. Den glimrende Amarantha var naturligvis Dronningen, og for saa vidt passede det fantastiske Navn paa hende, som hun, uagtet hun kun var syv og tyve Aar gammel, havde afvist hele femten Bejlere.

Pimentelli viste sig i Jupiters Skikkelse, skønt han var pyntet ganske som en jordisk Konge og havde baade Krone paa Hovedet og et Scepter i den højre Haand. Han var smuk at skue; men i den Maade, hvorpaa han hilste Amarantha, var der hverken noget overjordisk eller kongeligt. Han bøjede sig dybt for hende, bød hende sin Arm og førte hende hen til de Stole, der vare hensatte til Gudernes Brug. Der tog de Plads, mens de øvrige

Guder valgte sig Damer blandt Hyrdinderne. Mærkelig nok viste der sig ingen Gudinder. Dronningen nærede nemlig lige saa stærk Uvilje mod den fantastiske Gudeverdens som mod den virkelige Verdens Kvinder. Heller ikke havde hun Lyst til at blive overstraalet af den kære Ebba Sparre, som vilde have været selvskreven til at fremstille Gudinden Venus. Ebba maatte paa Skuepladsen, som i Livet, nøjes med at være Dronningens Tjenerinde. Hun optraadte som Amaranthas Terne, men fik til Gengæld en olympisk Kavaler, som stak Pimentelli aldeles ud, nemlig Klas Tott. Han fremtraadte i Krigsguden Mars's Skikkelse og var glimrende. Han bar en pragtfuld Rustning, som var hentet fra Slottets Rustkammer, og som havde tilhørt Kongeættens Stamfader, den store Gustav Vasa. Paa Hovedet havde han en Staalhjælm med en lang, hvid Fjer, og et langt Slagsværd hang i hans Bælte. Han gik med faste Trin, saa hans Guldsporer klirrede, hen til Ebba Sparre, bød hende sin Arm og førte hende hen til Stolerækken, hvor de satte sig ved Siden af Amarantha og Jupiter. Klas Totts Holdning var saa kongelig, som om Gustav Vasas Aand var faren i ham, og den smukke Komtesse førte sig med uforlignelig Værdighed og Ynde.

»Saa,« sagde en af Damerne blandt Tilskuerne, »nu sidder Tott der, hvor han helst vil være.«

»Ja,« svarede hendes Naboerske, »Ebba Sparre var nok engang hans Flamme. Hvorfor tog han hende ikke, da han kunde faa hende?«

»Aa, han er en Kvindehader,« lød Svaret, »og en Ven af Kort, Terninger og det fulde Bæger. Dertil kommer, at han er en Huggebasse og Slagsbroder. Den smukke Komtesse maa prise sin Lykke, at hun ikke fik ham, men den fromme, sindige Grev Jakob.«

Anne Katrine sad med sin Moder i Nærheden af disse to Damer og hørte hvert Ord. Hun blev trang om Hjertet, ikke saa meget fordi Klas Tott

blev omtalt saa nedsættende, men fordi han skulde have elsket Ebba Sparre. Ved at se denne skønne Dames sjældne Ynde, som den udfoldede sig paa Skuepladsen, følte hun sig ydmyget. Hvad er jeg imod hende, tænkte hun. Moder har Ret, Grev Tott har kun drevet Spas med mig. Fra nu af brød hun sig ikke om Balletten og fandt ikke engang nogen Morskab i at se Radziejovsky, da han i Bakkus's Skikkelse og med en grøn Krans om Hovedet kom kørende ind paa en Tønde.

I forreste Række, midt for Skuepladsen, altsaa paa den fornemste Plads, sad en lille, trivelig Herre, der ogsaa syntes meget aandsfraværende. Han havde et frisk, rødtblussende Aasyn og langt, krøllet, sort Haar, som faldt ned over hans Skuldre. De lige Øjenbryn, den korte Næse og det lille Overskæg gav hans Aasyn et kækt, udfordrende Præg. Af og til kom der et skarpt Glimt fra hans store, blaa, fremstaaende Øjne. Det var Tronfølgeren, den siden saa navnkundige Karl den Tiende Gustav, Nordens Lynild, som han til sin Tid blev kaldt. Han saa ud, som om der for hans indre Blik viste sig et ganske andet Skuespil end det fantastiske, som han havde for Øje, som om han i Aanden opførte den Ballet, der, da den blev til Virkelighed, skulde faa Troner til at vakle.

Dronningen havde selvfølgelig nu, da det lakkede ad Enden med hendes Regimente, været nødt til at kalde Tronfølgeren tilbage. Han kom i godt Lune og undte sit Søskendebarn, Dronningen, al den Morskab, hun kunde skaffe sig, mens hun endnu sad paa Tronen. Han havde ellers noget at tilgive hende, da han havde været den første i Rækken af hendes Bejlere, og hun, efter i længere Tid at have holdt ham for Nar, sluttelig havde givet ham en Kurv. Ja, hun havde endogsaa gjort sig lystig over ham paa Grund af hans Tykkelse og kaldt ham »den lille Borgemester«. Men den Synd havde hun afsonet ved at udkaare ham til Tronfølger.

Han var kun tredive Aar gammel og kunde have en lang Fremtid for sig. Han tog hende det derfor ingenlunde ilde op, at han nu havde Udsigt til at faa Kronen uden at maatte tage hendes dyrebare Person i Tilgift. Han var hende oprigtig taknemmelig og viste sig underdanig og ridderlig mod hende lige til det sidste. Han undlod da heller ikke nu, da Balletten sluttede med et Tableau, hvis Midtpunkt Dronningen var, og alle raabte: »Viva Amarantha!« at rejse sig, istemme Raabet og ivrig klappe i Hænderne.

Nu ilede alle Guder, Hyrder og Hyrdinder med at klæde sig om til Maaltidet og Ballet. Kun Dronningen aflagde ikke sin fantastiske, glimrende Amarantha-Dragt, som det syntes for at føje Pimentelli, der erklærede, at hun i den Klædning var en Gudinde lig.

Dansen havde ikke gaaet ret længe, da Leonora tog Afsked med Dronningen, idet hun sagde, at hun maatte hjem og se til sin syge Mand. Det var intet Paaskud; thi Dronningen havde vist sig meget naadig imod hende, og baade Tronfølgeren og hans Søster, Prinsesse Maria Eufrosyna, havde længe underholdt sig med hende, saa at hun gik mildere stemt, end hun var kommen. Men for Anne Katrine var det tidlige Opbrud en stor Skuffelse. Vel havde hun været paa Gulvet; men Klas Tott havde ikke danset med hende. Da kom Ebba Sparre til, lagde sin Arm om hendes Liv og sagde til Leonora: »Denne søde, lille Jomfru lader I vel blive her? Jeg skal tage mig af hende og vil svare til hende.« Dertil gav Leonora villig sit Samtykke; Anne bød sin Moder Godnat og fulgte glad Ebba Sparre. Hun kunde have kysset sin smukke Velynderinde; hendes Skinsyge var som blæst bort. Da der var indtraadt en Pause i Dansen, tog de Plads paa en af Vægbænkene.

»Jeg kender en Herre, som gerne vil danse med dig,« sagde Ebba med sit indtagende Smil.

»Da din Moder vilde bortføre dig, sagde han: Nu gaar hun med noget af det bedste, der er her i Salen! Han har maattet danse med Dronningen, Prinsessen og flere høje Damer; men nu vil Raden vist komme til dig. Gætter du ikke, hvem jeg mener?«

»Nej,« svarede Anne, idet hun blev blodrød.

Ebba saa op i Salen, Annes Øjne fulgte den samme Retning, og hun saa, at Klas Tott stod ved Dronningens Stol og hørte ærbødig paa det, hun sagde. Nu rakte Dronningen sin Haand frem, Tott greb den og kyssede den to Gange.

»Se,« sagde Ebba, »nu stiler han hen til os. Saa ville vi faa at vide, hvad det var. Han er sagtens bleven et eller andet.«

Den Gisning viste sig at være rigtig. Dronningen havde udnævnt Tott til Grandkaptajn for den Drabantgarde af adelige Herrer, som hun stod i Færd med at oprette. Mærkelig nok fik hun mod Slutningen af sin Regering, trods Finansernes elendige Tilstand, det Indfald at forøge sin Hofstand. Hun udnævnte en Mængde Kammerherrer og omgav sig med en kinesisk Mur af Etikette, som hidtil havde været ukendt ved det svenske Hof.

»I er en Lykkens Yndling,« sagde Ebba Sparre til Tott, da han havde sat sig ved Siden af hende og givet hende Oplysning om, hvad der var sket.

»Aa hvad,« svarede han, »jeg bryder mig ikke stort derom. Heller ikke har jeg bedt derom.«

»Det er netop Tingen,« svarede Komtessen. »Lykkens Gaver komme over eder som en faldende Byge.«

»Men, kære Komtesse,« svarede Tott, »dette vil skaffe mig mange Misundere og maaske gøre nogle Venner af mig til Fjender.«

»Nu,« udbrød Komtessen muntert, »da bliver I først rigtig glad. I har det ikke godt, naar eders Kaarde faar Tid til at ruste i Skeden.«

»Se,« sagde Tott, idet han gjorde et lille Kast

med Hovedet, »der staar Dohna og ser herhen med gnistrende Øjne. Han er vred nok i Forvejen; men han vil blive rent gal, naar han faar at vide, at jeg skal være Grandkaptajn. Han har selv søgt om Posten.«

»Jeg ved det,« svarede Komtessen. »Grev Jakob har bedt for ham hos Dronningen Men sid nu ikke og bryd eders Hoved med det! Der er vist nogle Jomfruer her i Salen, som savne Hoffets bedste Danser paa Gulvet.«

»Mon I skulde være en af dem?« spurgte Tott muntert Anne, hvorpaa han bød hende op og dansede ud med hende.

Det var en Lyst at se de to, saa sikkert førte han hende, og saa yndefulde vare hendes Bevægelser. Men for Dohna var det Syn ikke lysteligt. Han gik hen og satte sig ved Siden af Komtessen. Han var vel set hos de la Gardies og havde hidtil troet, at hun var ham god.

»Eders Naade har nok nu for at lave et nyt Parti?« sagde han i en spydig Tone og med et sygeligt Smil. Det havde sig ganske rigtig med Ebba Sparre som med saa mange andre følsomme og højtstillede Damer, at de gerne førte elskende sammen og stiftede Ægteskaber.

»De bedste Partier,« svarede hun rolig, »lave sig selv. Men hvor der er Vanskeligheder, der kan stundom en Haandsrækning være god. Til hvem sigtede I ellers?«

»I havde ingen Haandsrækning til mig,« svarede Dohna bittert.

»Aah, nu forstaar jeg eder,« udbrød Komtessen med et fint Smil. »Men I paakaldte jo ikke min Hjælp. Den vilde nu heller ikke have hjulpet eder, kære Grev Dohna! Man kunde jo se med et halvt Øje, at Jomfruen i dette Tilfælde afgjort sagde nej.«

»Tott holder hende for Nar,« svarede Dohna, »og Eders Naade udretter ikke andet ved eders

Haandsrækning end at paadrage Jomfru Anne' bitter Hjertesorg.«

»Vi faa se!« svarede Komtessen med et selvsikkert Smil.

»Han skal staa mig til Regnskab for dette!« udbrød Dohna med rystende Stemme, idet han rejste sig og kort efter forlod Ballet.

Holder hende for Nar? sagde Komtessen til sig selv. Jeg vil ikke tro det. Paa det nær, at hun er dansk og ikke svensk, kan man da tænke sig et mere passende Parti? Stor Rigdom paa begge Sider, og i begges Aarer flyder der Kongeblod. Men hvis Klas Tott ikke mener noget med dette, fortjener han ikke bedre end at faa Dohnas Kaarde gennem Livet.

Uden at ane, at de vare Genstand for saa mørke Tanker, dansede de to lykkelige og nød Øjeblikkets Glæde; men der faldt intet Elskovsord fra Klas Totts Læber. Han tilføjede ikke Anne Katrine nogen ny bitter Hjertesorg ved den Dans. Med sin sjældne Klarsynethed skønnede hun, hvad det var, kun et skønt Eventyr for en lille Stund. Hun nød det i fulde Drag og med vild Glæde, idet hun gemte Bitterheden til den stille Tid, som vilde komme efter.

Ballet varede til den lyse Morgen; men alligevel holdt Dronningen ud til det sidste. Hun var meget udholdende i Dansen, det fik Pimentellis Ben at mærke. Nu sad hun og hvilede sig i sin Tronstol, idet hun gav Afskedskur til de Gæster, som havde holdt ud saa længe. Hun holdt sine fortrolige Venner tilbage, og da Anne Katrine jo maatte følge Komtesse Ebba, kom hun med i den lille Kreds, som til sidst var samlet omkring Dronningen.

»Nu ville vi være glade med hverandre og sætte al Etikette til Side,« sagde hun og bød derpaa, at der skulde bringes Bagværk og Vin. Men Lystigheden vilde ikke rigtig komme. Dronningen hensank i Tanker, og hendes Aasyn fik et vemodigt

Udtryk. Flere af dem, der sad omkring hende, gættede, hvad hun tænkte paa; thi siden hendes Tronfrasigelse var bleven en afgjort Sag, var nu og da Tungsind kommet over hende. Det undrede ingen sig over. Det maatte alligevel falde hende svært med hendes Raadelyst og i hendes bedste Alder, kun syv og tyve Aar gammel, at give Afkald paa Magtens Herlighed. Men hendes Venner vare ogsaa sørgmodige ved Tanken om Skilsmissen. Med alle sine Særheder og Luner havde hun dog været en god, naadig og gavmild Herskerinde, og Livet ved Hove var gaaet muntert og let under hendes milde Scepter. Ingen af de tilstedeværende Herrer, ikke engang den stridbare Klas Tott, følte ublandet Glæde ved Udsigten til de mere barske Tider, som Karl Gustavs Tronbestigelse efter al Sandsynlighed vilde bringe.

»Ebba,« sagde Dronningen, da Samtalen var gaaet helt i Staa, »gaa og hent Villumsen og sig hende, at hun skal tage sin Saks med.« Og da Komtessen tøvede og saa spørgende paa Dronningen, tilføjede Hendes Majestæt utaalmodig: »Gør, som jeg siger! Sender jeg en ringere end dig, vil Villumsen tro, at der bliver drevet Gæk med hende.«

Villumsen, en hollandsk Pige, var Dronningens Kammerterne og et af de faa kvindelige Væsener, som Dronningen taalte om sig. Komtessen gik og kom snart efter tilbage med Villumsen. Hun havde sin Saks i Haanden, men saa ud, som om hun havde Lyst til at klippe baade Næse og Øren af de Herrer og Damer, som sad der og stirrede paa hende.

»Hvad vil Eders Majestæt, at jeg skal gøre?« spurgte hun bidsk og rød i Hovedet.

»Giv Tid, gode Villumsen,« svarede Dronningen mildt. »Mine Venner,« vedblev hun, »jeg vil nu i Gerningen vise eder min Taknemmelighed for al den Umage, I har gjort eder med at forskønne denne herlige Fest, sagtens den sidste af

den Art i min Tid,« føjede hun til med et Suk. »Villumsen, giv mig Saksen!«

Saa tog hun den og klippede den største Diamant, som sad i hendes Bælte, løs og vinkede ad Pimentelli. Han rejste sig op og vilde knæle for Dronningen; men hun hindrede ham deri.

»Gudernes Fader,« sagde hun smilende, »bør ikke knæle for nogen dødelig, selv om det er en Person, der bærer en Krone. Eder tilkommer den største Gave. Tag den ædle Sten og gem den til Minde om denne skønne Fest! Saa, Villumsen,« føjede hun til, idet hun rakte Pigen Saksen, »pluk mig nu! Klip alle Stenene og Perlerne af og ræk mig dem een for een!«

Saaledes skete det, og hver af de tilstedeværende fik sin Gave; men Anne Katrine fik til sin Overraskelse to, en Rubin og en Perle.

»Ædelstenen,« sagde Dronningen, »beder jeg dig give din Fader som et Tegn paa, i hvor høj en Grad vi have savnet ham ved Gudernes Højtid. Perlen er til dig selv.«

Da Uddelingen var forbi, og Villumsen havde faaet de sidste Perler til Løn for sit Arbejde, stod Amarantha der i en tarvelig Skikkelse; men hendes Øjnes straalende Glans overgik de mistede Ædelstenes.

»Hil Dronning Kristina!« raabte Pimentelli, og alle stemmede i med. Dronningen havde aldrig faaet en Hyldest, der kom mere fra Hjertet.

»Eders Majestæt,« sagde han, da der atter var blevet stille, »jeg faar en Indskydelse og tillader mig at gøre eder et Forslag. Stift en Orden til Minde om denne Fest og kald den Amarantha. Lad det blive et Lav for alle usaarlige Jomfruer og Ynglinge, paa hvem Amors Pile prælle af, og som afholde sig fra Ægteskab, altsaa for alle dem, der følge Eders Majestæts ophøjede Eksempel.«

Dronningen lo; men Amaranthaordenen blev siden virkelig stiftet. Det var en af Dronning Kri-

stinas sidste Regeringshandlinger, og Pimentelli var den første, der fik Ordenen. Men for at dette kunde lade sig gøre, maatte Dronningen udvide Statuternes Ramme saaledes, at ogsaa gifte Folk kunde blive optagne i de uvisneliges Lav, naar de lovede ikke at gifte sig igen, hvis de bleve Enkemænd eller Enker.

Da Anne Katrine i den gryende Dag kørte fra Slottet med Ebba Sparre, var hun meget tavs.

»Hvad tænker du paa, min Skat?« spurgte Komtessen livlig. »Er du nu glad?«

»Det var en skøn Fest,« svarede Anne alvorsfuld; »men det sidste var det bedste.«

»Hvad, Barn,« udbrød Komtessen, »er du saa glad over den Perle, du fik?«

»Nej,« svarede Anne, »men den Tanke med Amaranthaordenen er efter mit Sind. Jeg vilde gerne ind i det Lav! Men selv uden Æressmykke hører jeg til det.«

»Hvilken Snak!« svarede Komtessen, idet hun kyssede Anne. »Det er pudsige Ord i en sekstenaarig Jomfrus Mund.«

Men Anne var dog glad ved Perlen. Hun gemte dette Minde om sin flygtige Lykke ved sit Bryst. Der hang den i en Snor, og naar hun tog den frem og kyssede den, saa flød hendes Taarer.

Men Dohna holdt sit Ord. Han sendte Klas Tott en Udfordring, og de havde et Stævne med hinanden, som dog ikke blev meget blodigt, da Tott var sin Modstander overlegen baade i Styrke og Øvelse. Han afvæbnede Dohna, efter at han havde saaret ham i Haanden, og da han saaledes havde tæmmet sin vrede Ven, blev denne modtagelig for det Venneraad, han fik, nemlig ganske at slaa den Jomfru af Tankerne, som han dog ikke kunde faa.

Men Ebba Sparre skulde have hørt, hvor frimodig Klas Tott retfærdiggjorde sin Opførsel for Dohna. Havde han virkelig ment eller følt noget

i sit Forhold til Anne Katrine, saa var det nu som udvisket. Hvad skulde han have ment andet, da han svingede hende i Dansen, end paa ridderlig Vis og i Tugt og Ære at gøre sig en glad Aften med en smuk Pige? Var det at holde hende for Nar? Hans Hjerte var dækket af et Panser, hvori en Pil nok kunde blive hængende en kort Tid; men den trængte aldrig igennem.

Sjette Kapitel.

Peder Juel gaar i Fælden.

Saa snart Ulfeldt var kommen sig, viste han sig ved Hove, og da Bourdelot og Pimentelli mærkede, at den danske Rigshofmester havde for fast Fod i Dronningens Yndest til, at de turde overse ham, optog de ham i Forbundet, der saaledes blev et Triumvirat. De tre Udlændinge sluttede sig sammen og dannede omkring Dronningen en Ring, som til alle Svenskeres Forbitrelse holdt hendes egne Undersaatter borte fra hende. De vare hos hende tidlig og silde, og med dem fartede hun ud til sit lille Yndlingsslot Johannedal, hvor der blev opført smaa Balletter, og hvor hun, fri for sin Ceremonimesters og sine Kammerherrers Kontrol, slog sig løs af Hjertens Lyst. Kun en eneste svensk Herre fik Adgang til disse fortrolige Sammenkomster, og det var Klas Tott. Mod den skønne, stolte Grandkaptajn blev Dronningens Hjerte aldrig helt koldt. Han spandt ikke Rænker og tragtede ikke efter politisk Indflydelse, og dog skulde det blive ham, der skaffede hende af med hendes kære Forlystel-

sesraad, Bourdelot. Han havde nemlig været saa dristig at blande sig i Dronningens Stridigheder med hendes fordums Yndling Grev Magnus de la Gardie og sat ondt for denne engang saa mægtige Mand. Han faldt nu fuldstændig i Unaade og blev forvist til sine Godser; men de svenske Stormænd bleve rasende over denne Ydmygelse, som den frække Eventyrer i Grev Magnus's Person havde tilføjet deres Stand. Klas Tott tog Doktoren i Skole, og da denne gav et groft Svar, gav Greven ham en paa Øret. Da Bourdelot stak den Ørefigen i Lommen, blev han i den Grad Genstand for Ringeagt, at Dronningen maatte opgive ham. Hun paaskyndede endogsaa hans Afrejse, for at han ikke skulde blive mishandlet. Der fløj da ogsaa nogle Stene efter Vognen, da han en Dag i Maj Maaned forlod Stockholm for at vende tilbage til sit Fædreland. Han drog imidlertid bort med Tasken fuld af Penge, og Leonora skænkede ham en uhyre kostbar Ring til Tak for hans Venskab mod Ulfeldt. Den franske Regering satte Kronen paa Værket ved, for at vise Sveriges Dronning en Artighed, at tillade, at han blev optagen i Kirkens Skød. Han fik Held til at dække sit Nederlag og sine Laster med en Abbeds hellige Kaabe.

Nu vare Pimentelli og Ulfeldt ene paa Pladsen, og de sluttede sig nøje sammen. Det viste sig, at Dronningen kunde undvære Bourdelot. Hun havde jo ogsaa, hvad hun trængte til, baade for Hjerte og Aand. Mens Pimentelli smigrede og tilbad sin Amarantha, fængslede Ulfeldt hende ved sin Aandrighed og sin Kundskabsfylde. Men han blev ogsaa stadig holdt i Aande af Dronningens skarpsindige og paa Tanker frugtbare Sjæl. Det vilde have været et smukt Forhold, hvis Ulfeldt kun havde haft aandelige Interesser for Øje, men alt var kun et Middel til at naa det Maal, som han aldrig tabte af Syne.

Han blev dreven frem paa Forræderiets Bane

ved den Gang, Sagerne havde taget i Danmark. Frederik den Tredje havde nemlig faaet Joakim Gersdorff gjort til Rigshofmester, og derved var Ulfeldt faktisk bleven afsat. Dernæst havde Kongen ikke alene nægtet at udlevere Ulfeldts Godser, hvad Dronning Kristina havde opfordret ham til, men endogsaa skænket Dronning Sofie Amalie Hørsholms Gods.

Over dette Indgreb i hendes Ejendomsret blev Leonora yderst opbragt, saa at Ulfeldt nu mere end nogen Sinde var i Overensstemmelse med sin Hustru, idet han satte al Kraft ind paa at drive Dronning Kristina til et Brud med Danmark.

Han kom virkelig, støttet af Pimentelli, denne Gang sit Maal meget nær. Dronningen gik ind paa Sagen, og Admiral Wrangel blev sendt til Danmark for at udforske Fæstningernes og Flaadens Tilstand. Rigtignok maatte han ved sin Hjemkomst melde, at det dog ikke stod saa slet til med den danske Flaade, som Ulfeldt havde paastaaet; men alligevel bragte Dronningen Krigsspørgsmaalet frem i Rigens Raad.

Paa dette Tidspunkt følte Ulfeldt sig saa sikker i sin Sag, at han formelig rustede sig til at drage i Krig. Han lod gøre tredive Køllerter til nogle Ryttere, som han vilde hverve, og som skulde være en Garde for hans Person. Dernæst lod han sig af Wrangel føre ud paa den svenske Flaade for at overtyde sig om Krigsskibenes Kampdygtighed; men han gjorde mere end det. Han ofrede to Hundrede Tusinde Daler paa Krigsgudens Alter og fik for dette Laan af Dronningen Løfte om Pant i det pommerske Krongods Barth. Da endelig Pimentelli paa sin Konges Vegne tilbød en Million til Krigsomkostningerne, saa tvivlede Ulfeldt ikke længer. Men alligevel brast det hele som en Sæbeboble. Den gamle Kanslers Ord til Peder Juel havde ikke været noget Mundsvejr. Da Sagen kom for i Rigsraadet, tog Oxenstjerna slet ikke noget Hensyn

til den Krigsplan, som Ulfeldt havde udarbejdet og ladet Dronningen fremlægge. Han fraraadede afgjort Krigen, hans Mening sejrede i Raadet, og Dronningen maatte lade Sagen falde.

Hun lod imidlertid ikke til at tage sig dette Nederlag synderlig nær. Hun levede lystig for Ulfeldts Penge og øste dem ud til alle Sider. Han paa sin Side trøstede sig med, at han dog i det pommerske Gods havde skaffet sig et Tilflugtssted, hvor han kunde ty hen, hvis det kom til at knibe for ham. Men han tørstede nu mere end nogen Sinde efter at skaffe sig Oprejsning og tilfredsstille sin personlige Hævnfølelse.

Mens Ulfeldt var saaledes optagen og næsten hver Dag hos Dronningen, levede Leonora og Anne Katrine et tilbagetrukkent Liv i Martin Soops Hus. Ebba Sparre saa ikke mere saa ofte ind til dem, og hun kom ikke for at føre Anne Katrine med sig til Selskaber og Baller. Den smukke Komtesse var med al sin Godhjertethed dog et Verdensmenneske. Da Klas Totts Stædighed forpurrede hendes Planer til hans Bedste, og hun ikke kom til at nyde den Triumf at se ham lagt i Hymens Lænker, tabte hun Interessen for det Middel, hvorved Maalet skulde være naaet. Den unge, danske Jomfru Anne Katrine stræbte at indbilde sig selv, at hun var glad ved at være i Fred. Hun tog sig af Husholdningen og lettede sin Moder Arbejdet med at skrive til Peder Bock i Stralsund, hvor hendes Søskende fremdeles vare, ligesom hun ogsaa vekslede Breve med sin Broder Kristian. Men trods al denne Virksomhed var der dog Tomhed i hendes Indre. Klas Tott satte ikke sin Fod i deres Hus, og naar hun en enkelt Gang traf ham, viste han sig meget tilbageholdende. Duellen med Dohna, hvorom hun havde hørt, vakte hende et Øjeblik af hendes Dvale; men hun skønnede snart, at af hvad Grund end Tott havde draget Sværdet, saa kunde det

ikke have været af Kærlighed til hende eller for at værne om hendes Ære.

Da skete der noget, som ganske forandrede Sagernes Stilling. Om Efteraaret udbrød der Pest i Stockholm, og alle, som kunde, flygtede fra Hovedstaden. Dronningen flyttede med hele sit Hof til Upsala og opslog sin Bopæl paa det gamle Slot der. De fleste fremmede Udsendinge fulgte efter, og Ulfeldts brød ogsaa op. Leonora forlod nødig det hyggelige Hjem i Stockholm; men Anne Katrine havde intet imod at skifte Opholdssted. Det viste sig ogsaa, at hun havde vundet ved Flytningen. Den lille Stad Upsala blev nemlig overfyldt, de indvandrede Familier boede nærmere ved hverandre, og i de smaa Forhold blev Omgangen imellem dem mere ligefrem og fortrolig. Anne traf ofte sammen med Klas Tott, og de kom paa en venlig Fod med hinanden. Han syntes altid at føle sig vel i hendes Selskab, og ved den Magt, hun havde over sig selv, lykkedes det hende at undgaa alt, som kunde kyse ham bort.

Men Leonora tabte kun ved at flytte til Upsala. Her var hun endnu mindre sammen med Ulfeldt end i Stockholm. Han havde nemlig faaet nye Jærn i Ilden, ved at den engelske Protektor Oliver Cromwells Udsending, Sir Bulstrode Whiteloke, var indtruffen til Upsala og spillede en stor Rolle ved Hoffet. Nu tænkte Ulfeldt: lykkedes det mig ikke med Sverige, saa kan det maaske lykkes mig med England! Han gjorde Sir Whiteloke sin Opvartning og tilbød paa den mest skamløse Maade at udlevere sit Fædreland til Englands Hersker. Whiteloke ringeagtede imidlertid i sit Hjerte en Landsforræder som Ulfeldt, og han var desuden for klog til at indlade sig ret dybt med en slig Eventyrer.

Ulfeldt var meget mismodig over, at ogsaa dette syntes at skulle strande, da han oplivedes ved en uventet Udsigt til paa en anden Maade at faa Oprejsning. Til Uheld for Peder Juel gav den

danske Regering nu Ulfeldt den skønneste Lejlighed dertil. Frederik den Tredje sigtede ham nemlig for at have stukket i Lommen fire og tyve Tusinde Daler, som han under sit sidste Ophold i London paa den danske Regerings Vegne skulde overbringe den landflygtige Prins Karl af Wales. Man havde tilskrevet Prinsen om den Sag og faaet det Svar, at han aldrig havde set en Daler af de Penge. Altsaa maatte Kongen tro, at Ulfeldt havde gjort sig skyldig i Underslæb; men her stadfæstedes det gamle Ord, at man ogsaa kan gøre en Skælm Uret. Pengene vare blevne betalte, men til Greven af Montrose, som dengang opholdt sig i Holland, hvor han hvervede den Hær, hvormed der blev gjort et Forsøg paa at udjage Cromwell og tilbageerobre Riget. Pengene vare altsaa virkelig komne Prætendentens Sag til gode, og Ulfeldt havde faaet Greven af Montroses Kvittering, som han selvfølgelig omhyggelig havde gemt.

Det blev paalagt Juel at indvie Dronning Kristina i den Sag, for at hun kunde faa Øjnene op og se, hvilken Snyder Ulfeldt var og ganske uværdig til den Yndest, hun viste ham. Dronningen lovede, at hun vilde undersøge den Sag og lod straks Ulfeldt vide, i hvilket Ærinde Juel havde været hos hende.

»Nu har jeg dem!« udbrød Ulfeldt triumferende, underrettede Leonora om, hvad det gjaldt, stak Montroses Kvittering i Lommen og ilede op paa Slottet, hvor Dronningen med Længsel ventede paa ham, ilde til Mode over denne mislige Sag. Men da Ulfeldt havde gjort Rede for det hele og vist hende Kvitteringen, lo hun og klappede i Hænderne.

»Der er Peder Juel ordentlig løbet med Limstangen!« udbrød hun.

»Ja,« svarede Ulfeldt, »nu kan Eders Majestæt skaffe mig eklatant Oprejsning, om I vil.«

Dertil var Dronningen villig nok. Hun tilbød

straks at lade Juel kalde, for at Ulfeldt i hendes Nærværelse kunde vise ham Kvitteringen og saaledes rense sin Ære; men det var ikke Ulfeldt nok.

»Nej, Eders Majestæt,« sagde han, »Sagen maa være offentlig og vidnefast, ellers prøver Juel paa at tie den til Døde.«

Saa udviklede han for hende den Plan, som hans frugtbare Hjerne havde udklækket paa Vejen op til Slottet. Han fordrede intet mindre, end at hele Hoffet og Rigsraadet skulde sammenkaldes og være Vidne til Peder Juels Ydmygelse. Dronningen fandt dog dette noget voveligt, fordi denne Krænkelse egentlig vilde ramme Peder Juels Herre, Kongen af Danmark.

»Hvad?« udbrød Ulfeldt, tilsyneladende dybt krænket. »Efter at jeg har ofret mine egne Interesser for Eders Majestæt uden at faa noget Vederlag, nægter I mig nu en saa ringe Villighed?«

Han sigtede dermed ikke alene til de strandede Krigsplaner, men ogsaa til den Omstændighed, at Rigsraadet endnu ikke havde godkendt Overdragelsen af Pantet Barth til ham, hvad det dog sluttelig gjorde.

»Se, se!« udbrød Dronningen smilende. »Faar jeg nu det paa min Tallerken? Nu, jeg maa da vel føje eder i denne Sag. Men eders Plan duer ikke, min kære Herre! Skal et saa stort Apparat bruges, bliver Sagen kundbar, Juel faar Nys om, hvad det gælder, og kommer ikke.«

»Det har jeg overvejet,« svarede Ulfeldt. »Lad os spille ham et Puds! Hvad om vi gav det Udseende af, at Hensigten med Mødet er ganske den modsatte af, hvad vi tilsigter, at Eders Majestæt føler sig overtydet om, at jeg har taget Pengene, at I intet mere vil have med mig at gøre og ønsker at give den danske Konge al Oprejsning? Naar I sender Juel det Budskab, saa kommer han nok. Han tvivler ikke om min Skyld, men kun om Eders Majestæts Vilje til at bryde med mig. Synes Eders Majestæt ikke, at Juel har noget til gode hos eder,

som han har plaget eder, men især dog Kong Frederik, der saa haanlig har afvist eder, hver Gang I talte min Sag for ham?«

Saa utrolig det end lyder, lykkedes det virkelig Ulfeldt i den Grad at ophidse Dronningen, at hun gik ind paa at række Haand til den lumpne Streg. Hun lo endogsaa ved Tanken om, hvor lang Peder Juel vilde blive i Ansigtet, naar han saa Montroses Kvittering. Men Ulfeldt agtede i øvrigt ingenlunde at blive staaende derved og nøjes med Fyldestgørelse i denne Sag. Han tilsigtede en Opgørelse over hele Linien med sin kongelige Svoger og dødelige Fjende. Da Dronningen havde rakt ham en Finger, tog han hele Haanden.

Hun skred uden Tøven til Værket og sendte straks sin Hofkansler Tungel til Juel. Det var et klogt Valg, da Tungel var Juels Ven eller maaske endogsaa i hans Sold. Han var nemlig mistænkt for at have ladet sig købe til at røbe for den danske Udsending, hvad der drøftedes i Rigsraadet inden lukkede Døre. Da han desuden ikke var bleven indviet i Ulfeldts Rænkespil og ikke havde nogen Anelse om, hvad der stak bag ved den Hilsen, han bragte Juel, udrettede han sit Ærinde med Fynd. Juel maatte tro, at Ulfeldt var falden i Unaade, og Samtalen endte da med, at han lovede at give Møde paa Slottet den næste Formiddag Klokken ti.

Nu følte imidlertid Dronningen og Ulfeldt sig saa trygge, at de ved deres Uagtsomhed nær havde bragt den hele Sag til at strande. Dronningen kørte nemlig om Eftermiddagen gennem Byen med Ulfeldt ved sin Side, og den tro Lars, der gik og snusede omkring Slottet, saa dem vende tilbage fra den Køretur og meldte det straks til sin Herre. Nu blev Juel urolig og sendte Lars til Tungel med et Brev, hvori han underrettede Hofkansleren om, hvad hans Tjener havde set. Han ønskede at vide, hvorledes dette kunde stemme med Tungels Paastand,

at Ulfeldt var falden i Unaade. Tungel gik til Dronningen med Brevet, blev anden Gang tagen ved Næsen af Hendes Majestæt og kom saa til Juel med det Svar, at Dronningen selvfølgelig ikke turde lade Ulfeldt mærke, hvad der ventede ham, da han jo sikkert i saa Fald vilde udeblive fra Mødet, og saa vilde det ikke blive til noget med den Oprejsning, som hun havde tiltænkt den danske Konge og hans Udsending. Desuden indestod Tungel med stærke Ord for Dronningens Oprigtighed, og da han aabenbart handlede og talte i god Tro, turde Juel ikke længer nære nogen Tvivl. Han lovede altsaa sluttelig at give Møde.

Det var en Dag først i Marts 1654, at det Skuespil gik for sig paa Upsala Slot, hvortil hverken Sveriges eller noget andet Lands Historie kan opvise Mage. Da Juel traadte ind i Dronningens Forgemak, fandt han foruden Ulfeldt ikke alene en stor Kreds af Hoffolk, men hele Rigens Raad samlet. Dog var Oxenstjerna der ikke. Den gamle Herre havde faaet Nys om Sagen, og han, Sveriges Førsteminister, vilde ikke ved sin Nærværelse godkende et saa utilbørligt Skridt af Dronningen, som det var at inddrage det svenske Rigsraad i en Strid mellem en fremmed Fyrste og hans Undersaat.

Da Juel var bleven ført ind til Dronningen, tog han straks Bladet fra Munden og udtalte djærvt sin Tvivl om, at der blev drevet ærligt Spil med ham.

»Vær uden Frygt i saa Henseende,« svarede Dronningen uden at rødme. »Alt skal løbe af til Kong Frederiks og eders Tilfredshed.«

Derpaa hidkaldte hun Rigsmarskallen og bød ham indføre Ulfeldt og Rigsraaderne.

»Jeg protesterer mod Raadets Nærværelse,« raabte Juel. »Denne Sag er Sveriges Rigsraad ganske uvedkommende.«

Men der blev ikke taget Hensyn til hans Protest. Rigsraaderne traadte ind, og da der var blevet

stille i Salen, bød Dronningen Ulfeldt træde frem, underrettede ham om den Sigtelse, hans Konge havde rejst imod ham med Hensyn til de engelske Penge og opfordrede ham til at forsvare sig, om han kunde, »men,« føjede hun til, »med tilbørlig Agtelse for eders Herre og Konge.«

»Jeg vil ikke høre derpaa,« udbrød Juel, inden Ulfeldt var kommen til Orde. »Jeg er ikke kommen her for at underkaste mig nogen Rettergang.«

Derpaa vilde han gaa; men to af Raadsherrerne stillede sig foran Døren, spærrede ham Vejen og fik ham overtalt til at blive. Derpaa gik han hen til et af Vinduerne, saa ud og vendte Ryggen til, naar Ulfeldt talte. Da han havde godtgjort sin Uskyldighed i den engelske Pengesag og overrakt Dronningen Montroses Kvittering, som hun læste med skrømtet Overraskelse, gav han hende flere Papirer, som hun rakte til Tungel og bød ham oplæse deres Indhold.

Det vigtigste var salig Kong Kristian den Fjerdes Brev, hvori han godkender hele Ulfeldts Embedsførelse og frier ham for Efterregning. Dette Dokument gjorde aabenbart et stærkt Indtryk paa de svenske Herrer, og hvis de havde haft Ret til at dømme i den Sag, vilde de sagtens have frikendt Ulfeldt og nedslaaet enhver Sigtelse mod ham for Underslæb. De kendte ikke de nærmere Omstændigheder ved Sagen. Det var ikke en Kvittering for rigtig aflagt Regnskab, men kun en Naadesakt af den gamle Konge for at skaffe sig Fred paa det sidste med sin stridige Svigersøn og Rigshofmester. Dokumentet var derfor ganske værdiløst.

»Hvad siger I dertil?« spurgte Dronningen Juel.

»Jeg har intet hørt deraf,« svarede Juel, som vendte sig om, da en af Herrerne gjorde ham opmærksom paa, at det var ham, Dronningen talte til. »Jeg stod og tænkte paa ganske andre Ting, navnlig paa Eders Majestæts Opførsel mod mig.

En slig Handlemaade har hidtil været uhørt mellem kronede Hoveder. Aldrig har jeg troet det muligt, at Eders Majestæt saa groft kunde bryde eders Ord; jeg vil aldrig tro eder mere!«

Derpaa gik han hen til Døren, skubbede Raadsherrerne til Side, stødte Døren op, stormede gennem Forgemakket, steg i sin Karosse og kørte hjem.

Imidlertid fortsattes den mærkelige Retsforhandling til Underholdning for de svenske Herrer, som især med Interesse studerede Montroses Kvittering, der gik rundt i Kredsen. Det hele endte med en Tale af Dronningen, som erklærede den danske Rigshofmester, hendes gode Ven, for en ærlig og fuldt ud hæderlig Mand, værdig til den Beskærmelse, hun havde ydet ham.

Ulfeldt kørte tilfredsstillet til sit Hjem, hvor alle frydede sig over hans Triumf. Ogsaa nogle af hans svenske Omgangsvenner kom for at ønske ham til Lykke; men blandt dem var ikke Klas Tott.

Til Ære for Svenskerne maa det siges, at Peder Juel fik Trøst hos nogle af deres bedste Mænd.

»Jeg rødmer over hende,« sagde gamle Oxenstjerna om Dronningen til Juel. »Dog maa I vide, kære Ekscellence, at hun hidtil, hvilke Fejl der end ellers klæbe ved hende, har været et Mønster paa Ærlighed.«

»Ja,« svarede Juel, »jeg nærer ingen Tvivl om, at dette Drageæg er udruget i Ulfeldts sorte Hjerte.«

»Men han kunde dog rense sig med Hensyn til de engelske Penge,« indvendte Kansleren. »Han fremlagde jo Montroses Kvittering.«

»Han gjorde nok saa,« svarede Juel med et spydigt Smil. »Nu, sligt kan man lave. Jeg tiltror magelig Ulfeldt det.«

Det lykkedes saaledes ikke Ulfeldt hverken at overbevise eller ydmyge den danske Konges Stedfortræder, og hvad hjalp det ham, at Sandheden

af hans Udsagn i denne Sag siden blev stadfæstet? Han vandt intet ved Stævnet paa Upsala Slot. Derimod tabte Dronning Kristina; hun satte ved sin Færd i denne Sag en uaftvættelig Plet paa sin Ære.

Syvende Kapitel.

Opbrud.

Den 6te Juni samme Aar gjorde Dronning Kristina det saa længe paatænkte afgørende Skridt, nedlagde Kronen og fratraadte Regeringen. Det var netop hundrede og et og tredive Aar siden, Vasaætten med Gustav den Første var stegen op paa Tronen. Hverken han, der havde kæmpet saa haardt for at vinde den dyrebare Krone, eller hans Sønner, der havde ført blodige Fejder med hinanden om den, drømte om, at det skulde ende med, at en lunefuld Kvinde bortkastede den.

Tronfrasigelsen gik for sig med stor Højtidelighed i Rigssalen paa Upsala Slot i Tronfølgerens, Hoffets og Stændernes Nærværelse. Dronningen fremtraadte i fuld Kroningsdragt, iført den blaa Fløjls, med Guldkroner oversaaede Kaabe, med Kronen paa Hovedet, Spiret i den højre Haand, Rigsæblet i den venstre. To Kammerherrer afførte hende Kroningskaaben, og Rigets højeste Embedsmænd modtog Regalierne, som de lagde paa et dertil hensat Bord. Men da den gamle Rigsdrost, Per Brahe, som i sin Tid havde sat Kronen paa Dronningens Hoved, nu skulde tage den af, vægrede han sig ved at gøre det, saa at Dronningen selv maatte løfte den af sit Hoved og række ham

den. Der tildrog sig flere rørende Optrin ved denne i Sveriges Historie enestaaende Handling, som vidnede om Svenskernes Kærlighed til og tro Fasthængen ved Vasaætten. Der var mange vaade Øjne, og selv Ulfeldt, der sad blandt Tilskuerne, fældede Taarer, som om han var en ægte Svensker. I øvrigt var Dronningen selv den roligste blandt de tilstedeværende og holdt sin Frasigelsestale med sørgmodig Værdighed, som gjorde det bedste Indtryk. Hendes Venner tænkte med et Suk paa, til hvor stor Velsignelse hendes Regering kunde være bleven for Folket, hvis hendes Vilje havde svaret til hendes Aandsevner. Men Folket sukkede ikke; det var glad ved at blive hende kvit. Hun havde mistet dets Kærlighed, fordi hun ringeagtede sit Fødeland og alt, hvad svensk var, omgav sig med Udlændinge og svigtede den Tro, som hendes store Fader havde ladet sit Liv for. At hun var en Fritænkerske, og at hun ikke holdt sin Faders Minde i Ære, var vitterligt. Den svenske Borger og Bonde vare glade ved at blive Skørteregimentet kvit. »Gud være lovet,« sagde de, »nu have vi igen faaet en Konge!«

Kong Karl blev altsaa modtagen med Jubel ved sin Kroning, som gik for sig samme Dag, og nu havde Dronningen saa stor Hast med at komme af Sted, at uagtet Regnen styrtede ned, rejste hun dog samme Dags Aften til Stockholm. Der blev hun en kort Tid i en Privatbolig, som hun havde lejet, og der gæstede hendes Efterfølger hende, inden hun brød op. Karl Gustav drev endogsaa sit Galanteri saa vidt, at han ved Ceremonimester Linde anden Gang friede til hende som for at vise, at han første Gang ikke havde bejlet til hende for Kronens Skyld. Havde hun taget ham paa Ordet, saa kunde det have givet et smukt Vilderede. Men hun var nu ked baade af Kronen og af Sverige, hvor hun ofte havde været til Mode som i et Fængsel. Hun higede ud i den vide Verden for at gaa

paa Eventyr. Hun savnede kun eet, nemlig den elskede Pimentellis Selskab. Han var bleven kaldt hjem og var endelig rejst i Foraaret, idet han svor, at Skilsmissen fra Amarantha vilde blive hans Død. Dog skulde hun ikke alene opleve at træffe ham i Live, men ogsaa, at Venskabet mellem dem bristede.

Hun fik Selskab paa Udfarten, thi Ulfeldt blev hende tro til det sidste. Med ham ved sin Side og uden andet Følge end sin Staldmester og sine to hollandske Piger rejste hun ad Kalmar til, hvor Admiral Wrangel laa med den Flaade, der skulde føre hende til Pommern. Den paalidelige Wrangel var Borgen for, at hun ikke kunde føre Flaaden noget andet Sted hen, og to af Rigens Raader, som ledsagede hende, skulde paase, at hun tog den rigtige Kurs gennem Landet; men hun narrede dem alle sammen. Pludselig erklærede hun, at hun ikke vilde kunne taale Søen, veg af fra Vejen til Kalmar og lod køre ad Gøteborg til. Dog var hun saa hensynsfuld at sende Bud til Kongen og underrette ham om, at hun agtede at rejse over Land gennem Danmark. Kongen blev imidlertid meget vred, ikke alene fordi der var kastet mange Penge bort til Flaadens Udrustning, men fordi han kom efter, at hun var gaaet underfundig til Værks og havde handlet efter en forud lagt Plan. Hun havde nemlig inden Afrejsen fra Stockholm ladet leje Forspand til sine Vogne gennem hele Danmark.

Men nu gjaldt det at blive de byrdefulde Rigsraader kvit. Det satte hun i Værk ved et Teaterkup. Paa en Gaard i Smaaland, hvor hun holdt Rast, foregav hun sig syg og indelukkede sig i sit Værelse. Men tre Dage efter opdagede Raadsherrerne til deres Skræk, at Buret var tomt og Fuglene fløjne. Med Ulfeldt, Staldmesteren og de to Piger var hun flygtet, man vidste ikke hvorhen. Saa opgav Rigsraaderne Ævred og rejste tilbage til Stockholm.

Først bagefter fik man at vide, at Dronningen med sit lille Følge var rejst ned til Halmstad. Der morede hun sig et Par Dage med Ulfeldt, og saa gik det videre Syd paa ned til Landegrænsen. Da hun var kommen over Stensaa, sprang hun af Vognen og gav sin Glæde frit Løb.

»Endelig er jeg fri!« udbrød hun. »Endelig er jeg sluppen bort fra Sverige og haaber, at jeg aldrig mere vender tilbage!«

Saa tog hun en hjertelig Afsked med sin trofaste Ridder, som var sørgmodig over at skulle skilles fra hende. Det er ikke godt at vide, hvor langt Ulfeldt var løben med hende, hvis han havde turdet vove sig ind i Danmark. Iført Mandsklæder listede hun sig saa gennem Danmark og tiltraadte sin eventyrlige Udenlandsfart, som skulde vare til hendes Livs Ende. Dog vendte hun hele to Gange tilbage til Sverige, sidste Gang, da Tronen atter blev ledig. Hun giorde sit muligste for at genvinde den; men selvfølgelig blev hun afvist. Dette viste, at gamle Oxenstjerna havde Ret, da han sagde til Juel om Dronning Kristina: »Jeg kender mit Barn!«

Efter en Maaneds Fraværelse vendte Ulfeldt tilbage til Stockholm, hvor Pesten var ophørt, og hvor Leonora og hele hans Husstand atter var flyttet ind i Martin Soops Hus. Uagtet Leonora i sit Indre havde følt Harme over, at hendes Mand var løben gennem Landet med den viltre Dronning, lod hun sig dog ikke mærke dermed, men modtog ham kærlig. Hun var ogsaa hjertensglad over, at Dronning Kristina var forsvunden fra Skuepladsen, og at hendes Mand atter tilhørte hende. Vel mistænkte hun ikke Ulfeldt for nogen egentlig Utroskab; men Dronning Kristina havde dog fængslet ham saa stærkt, at hun havde god Grund til at blive skinsyg. Ofte havde hun i sin Ensomhed tænkt over, i hvilken Grad Ulfeldts store Sag og hans Hævnplaner gjorde Skaar i deres huslige

Lykke. Hun havde faaet at føle, hvad det vil sige at bryde med sine Landsmænd og vende sit Fødeland Ryggen. Hun fik, hvad der i Ulfeldts Øjne var svage Øjeblikke, hvori hun ønskede, at han vilde opgive den fortvivlede Kamp og slaa sig til Ro med sine i en Afkrog af Verden. Men hun kunde sige sig selv, at det vilde være lige saa svært at stoppe Ulfeldt i Farten som at standse en Sten, der, løsreven fra Fjældet, ruller ned ad Skraaningen.

Kong Karl tog fat, hvor Dronning Kristina havde sluppet. Rigtignok havde han som Tronfølger ikke været Ulfeldt god; men nu skiftede han Signaler. Hans Søskendebarn, Dronning Kristina, havde nemlig i den Grad udplyndret Statskassen, at han manglede Penge endogsaa til sine personlige Udgifter og til sin Hofholdning. Han agtede nemlig i dette Efteraar at holde Bryllup med Prinsesse Hedevig Eleonora af Holsten Gottorp, hvis Haand var bleven ham lovet, og Brylluppet skulde selvfølgelig fejres med kongelig Pragt, hvor Pengene saa kom fra. Han søgte da til den samme Kilde, hvoraf hans Forgængerske paa Tronen havde øst, og som syntes uudtømmelig. Ulfeldt lukkede villig Pungen op og tilkøbte sig saaledes den kongelige Naade. Førte dette ham end ikke til Maalet i Øjeblikket, saa kunde det dog tænkes, at den Sæd, han saaledes havde nedlagt, engang kunde spire. Desuden havde han nu engang valgt; Sverige var hans Asyl, og han var nødt til at bringe Ofre for ikke at tabe Fodfæstet der.

Men for Øjeblikket vare hans politiske Planer traadte i Baggrunden, og han levede til Leonoras store Glæde rolig i sit Hjem, om han end som altid havde travlt med Pennen og udsendte Skrivelser til sine Frænder og Venner, som ingenlunde vare politisk uskyldige.

Kredsen blev i dette Efteraar større. Leonoras Længsel efter det yngste Barn, lille Leo, var nem-

lig bleven saa stor, at hun havde sendt Bud efter ham. Hendes ældste Søster, Sofie Elisabet, nu Enke efter Grev Pentz, hentede Drengen fra Boller og rejste selv med ham til Stockholm. Kort efter kom den ældste Søn Kristian, og han bragte gode Tidender fra sine Søskende i Stralsund. Glæden over Gensynet med ham var heller ikke ringe, og saaledes fik Leonora igen lidt at smage af Familielivets Sødme.

For Anne Katrine var Broderens Komme en Velgerning, da hun havde ham meget kær. Han var atten Aar gammel, altsaa et Par Aar ældre end hun, en smuk, brunøjet, livlig Yngling, men varmblodig og hidsig. Han var stolt af sin Fader. Hadet til dennes Fjender og Forbitrelsen over den Uret, der efter hans Mening var bleven tilføjet Faderen, var bleven en Del af Kristian Ulfeldts inderste Væsen. Med Glæde havde han hørt om al den Ære, der var bleven vist hans Fader ved det svenske Hof, og kom nu, længselsfuld efter at se med egne Øjne. Han kunde derfor ikke blive træt af at høre Anne fortælle om det store Hofbal og Balletten Gudernes Højtid, der gav Stødet til Amarantha-Ordenens Stiftelse.

»En lystig Kvinde maa Dronning Kristina være,« sagde han en Dag til Anne; »men hun narrede dog Fader en stor Hob Penge fra og drog af Riget uden at gøre noget for ham. Det var ogsaa et sært Indfald af hende at stifte den Orden for at holde Folk fra Ægteskab. Det er et Held, Anne, at du ikke blev fristet med den Ære og ikke blev optagen i det Kompagni. I saa Fald vilde du have dømt dig selv til at blive en gammel Jomfru.«

»Jeg skulde intet have imod at bære Amarantha-Ordenens skønne Baand, Kristian,« svarede Anne med Alvor. »Det vilde hos mig være paa rette Sted, al den Stund der staar skrevet i Stjernerne, at jeg alle mine Dage skal vedblive at være ugift.«

»Giv ikke Stjernerne Skylden, hvis det holder Stik,« sagde Kristian, idet han saa sin Søster ind i Øjnene med et forskende Blik. »Naar man som du viser den ene Bejler efter den anden af, saa blive de til sidst helt borte, og du bliver siddende. Hvad havde du egentlig mod Dohna? Han er jo af god Æt og en brav Karl. Jeg kender ham Vi traf hinanden i Stralsund, da han var paa Vejen herop til Sverige.«

»Jeg led ham ikke,« svarede Anne heftig. »Var det ikke Aarsag nok til at vise en Bejler af? Vilde du lade dig paatvinge en Jomfru, som du ikke havde kær?«

»Nej,« sagde Kristian, »men med Sønnerne er det en anden Sag. De vælge selv, Døtrene derimod giver man bort.«

»Saa gid du aldrig maa faa Døtre, hvis du bliver gift!« svarede Anne og lo.

»Jeg gætter det,« svarede Kristian med en drillevoren Broders Halsstarrighed. »Du har en anden Mand kær! Jeg skal nok udfinde, hvem det er.«

Dertil fik han snart Lejlighed. Det kongelige Bryllup var nemlig nærforestaaende, og Ulfeldts havde faaet en Indbydelse til at overvære det. Rigtignok sendte Leonora for sit Vedkommende et Afslag, fordi man ikke vilde indrømme hende Rang lige med Kongens Søster, Prinsesse Maria Eufrosyna. Kongedatteren vilde ikke i Bryllupstoget gaa efter de svenske Hofjomfruer, og Ulfeldt maatte give hende Medhold deri, uagtet det rigtignok kom ham slemt paa tværs, at Forholdet til den ny svenske Dronning blev indledet paa saa uheldig en Maade. Men Frøken Sofie Elisabet var mindre prikken paa det, og hun vilde nødig undvære den Nydelse at være med til den storladne Bryllupsfest og faa et Glimt at se af svensk Hofskik.

»Jeg fatter ikke din Dumhed, Leonora,« sagde hun paa sin ufine Maade, »at du vil nægte dig selv

at smage den Bryllupskage, som Korfits dog har betalt.«

Leonora svarede kun med et ringeagtende Smil og prøvede ikke paa at gøre sin stridbare Søster indlysende, hvad der efter hendes Mening ikke sømmede sig for en Datter af Kong Kristian den Fjerde. Det havde hun forgæves prøvet paa med alle sine Søstre i Tilfælde, hvor det gjaldt noget mere væsentligt end Rangspørgsmaalet, hvor vigtigt dette end var i hendes Øjne. Derimod gav hun sit Samtykke til, at Frøken Sofie gik til Ballet om Aftenen og tog de unge med, naar hun vilde nøjes med det og ikke vise sig i Bryllupstoget paa en Plads, som var hendes Byrd uværdig. Det gik Frøken Sofie villig ind paa. Hun var en munter Enke paa kun fem og tredive Aar og satte mere Pris paa en Dans end paa al udvortes Ære.

Saaledes kom Anne Katrine med til Festen og fik Held til endnu en Gang at mødes med Klas Tott paa det Sted, der havde været hende saa mindeværdigt efter Gudernes Højtid, og hvor hendes Tanker saa ofte siden havde dvælet. Først syntes han ikke at lægge Mærke til hende; men omsider fandt han hende og bød hende op til en Dans.

Hvor bankede ikke hendes Hjerte, da hun følte hans stærke Arm om sit Liv, og han førte hende ud paa Gulvet. Alle Omgivelserne svandt bort for hende, og hun saa det hele som i en Drøm. Der laa for hendes Øjne en Taage over den store Sal med de mange blussende Kerter, over de brogede Skikkelser, der i Dansen gled forbi hende, og over Kongen og den unge Dronning, som sad i deres Tronstole, omgivne af de fornemste Herrer og Damer, og saa paa Dansen. Det var alt sammen uvirkeligt for hende. Hun sansede kun det, at hun, støttet til Klas Totts Arm og halvt hvilende i hans Favn, svævede gennem Rummet. En Følelse af Lykke og usigeligt Velvære gennemstrømmede hende, og hun ønskede, at den Dans aldrig maatte faa Ende.

Hendes Hjerte sukkede, da den var forbi; men hun fik straks Trøst, da Klas Tott ikke lod hende fare.

»Kom,« sagde han, idet han førte hende til en lille Løjbænk, som stod i en Vindueskrog, »lad os hvile os her og slaa en lille Sladder af med hinanden.«

I det samme kom Kristian; han standsede og tiltalte sin Søster. Dette førte til, at hun maatte forestille ham og Tott for hinanden; men idet hun gjorde det, skød det forræderiske Blod op i hendes Kinder. Hun følte det og ærgrede sig over, at hun havde givet sig blot. Den ridderlige Svensker sagde et Par venlige Ord til den unge Dansker, som svarede høvisk nok, men dog med en Stolthed, hvori der laa en Protest mod den Nedladenhed, som laa i den svenske Greves Væsen. Da Kristian gik. blinkede han med Øjnene til Anne Katrine. Det Blik sagde lige saa tydelig som Ord: Nu ved jeg, hvem det er! Men Klas Tott syntes ikke at mærke noget.

»Sig mig,« sagde han til Anne, da de vare blevne alene, »mindes I den Nat for halvandet Aar siden, da vi traadte Dansen med hinanden her?«

Hvad var dog hans Mening med det Spørgsmaal? Hun indlod sig ikke paa at give ham Svar med Ord; men et Glimt fra hendes udtryksfulde Øjne og et smerteligt Træk om hendes fine Læber gav ham til Kende, hvor godt hun huskede den Nat.

»Ak ja,« vedblev han, »nu har jeg traadt mangen munter Dans her i den gamle Madsal; men ingen var saa lystelig som den med Gudernes Højtid. Dette i Aften taaler ingen Sammenligning dermed. Det maa jeg lade den gode Dronning Kristina, at ingen forstaar at give en Fest, som hun kunde. Hun tog selv Del i Lystigheden og prægede det hele med sin Aand. Men se til Kongen! Han sidder der, som om det hele slet ikke kom ham ved.«

»Her er dog en stor Ulighed,« svarede Anne, som genvandt sin Fatning, da hun saaledes blev

ført ind paa et neutralt Omraade. »Dette er ikke en Leg, som Gudernes Højtid var, men en Fest med Alvor i sin Grund. Denne Dag er et Vendepunkt i Kongens Liv. Han har danset med sin Brud. Det huer mig godt, at han lader det blive derved og holder paa sin Værdighed.«

»Saamænd! Men jeg tror ikke, at han tænker meget paa sin Brud. Han har kun giftet sig af Statshensyn, for at skaffe sig en Tronarving. Uden det vilde han næppe have tænkt paa Ægteskab, og deri vilde han have handlet klogt.«

»Hvorfor dog det?« spurgte Anne med uagtsom Livlighed.

»Fordi han er Soldat med Liv og Sjæl, og en Krigsmand, der efterlader en grædende Hustru hjemme, mister sit halve Mod. Naar det kan lade sig gøre nogenlunde med Ære, hytter han sig. Med slige halve Helte vinder man ikke store Sejre og erobrer ikke Riger.«

»Jeg leder forgæves i min Tanke om en stor Helt, som ikke var gift,« svarede Anne med et Smil. »For at blive ved eders Land; I kan da ikke nægte, at Gustav Adolf var en Helt og vandt store Sejre.«

»Ja, med ham var det nu saa meget højt og stort; men hans Dronning gjorde ellers, hvad hun kunde, for at fratage ham Modet, løb efter ham i Krigen og blev ham en Klods om Foden. Men i saa Henseende vil det ventelig dog ikke have stor Fare med de to høje Personer, som vi have for Øje. Han teer sig saare koldsindig af en Brudgom at være, og hun ligner en Istap. Kong Karl vil drage frank og fri i Krig og kæmpe som en Løve, og Dronning Hedevig vil ikke græde, om han bliver paa Valen.«

»Hvor kan I dog vide det, Greve? Kan I læse i det høje Ægtepars Hjerter?«

»Nu, kære Jomfru Anne, vi, som daglig ere om Kongen, have Lejlighed til at gøre vore Iagttagelser og drage saa vore Slutninger.«

»Og hvad fabler I der om Krig? Vi leve jo i dyb Fred.«

»Ho, ho, Krigen skal nok komme, hvor den saa bærer hen! Derom tvivler ingen, der kender Kongen, og naar den kommer, og Kaldet lyder til mig, da vil jeg drage frejdig ud og uden Tynge. Jeg efterlader ingen Fæstemø eller Hustru, som vil ængste sig for mig eller græde, hvis jeg lader mit Liv. Men havde jeg en saadan og kom levende hjem, men med en Arm eller et Ben mindre, vilde jeg kun blive til ringe Glæde for hende.«

Anne tav. Frygt for at blive misforstaaet, hvis hun modsagde sin Barbar af en Ven, bandt hendes Tunge.

»Mit Sværd, det er min Fæstemø,« vedblev han med et funklende Blik. »Kender I Erik Dahlberg, Ingeniørløjtnanten? Ikke? Nu, han er en Krigsmand af den rette Sort og min svorne Ven. Vi talte nylig derom og vare enige i, at naar en Soldat skal gøre sin Pligt fuldt ud, maa han ikke have nogen anden Fæstemø end sit Sværd. Derpaa drak vi; det var som et Trolovelsesgilde.«

»Til Lykke!« sagde Anne med et usikkert Smil. »Gid eders kolde Fæstemøer silde maa blive ledige!«

»Tak, Jomfru Anne!« svarede Klas Tott, idet hans Blik og Stemme bleve mildere. Mon han talte til Anne, som han havde gjort, for at give hende den Trøst, at han ikke gav nogen anden Kvinde Fortrin for hende, og at hun, hvis han overhovedet havde villet indlade sig i Ægteskab, var bleven den udkaarede? Hvor enfoldigt af ham og tillige grusomt at gøre Pinen længere og værre for hende. Han maatte hellere helt have holdt sig fra hende. Harmen gav hende Kraft til at bryde af; hun rejste sig for at gaa fra ham, men nu lød hans Røst atter i hendes Øren.

»Jeg haaber dog,« sagde han i en sørgmodig Tone, »at jeg har nogle faa Veninder, som ville

sende mig en venlig Tanke, naar det gaar løs. Tør jeg regne eder for en af dem, kære Komtesse Anne? Giv mig en lille Gave til Minde om eder, en Handske, et Baand, eller hvad I vil! Jeg vil bære det som en Amulet, naar jeg gaar i Slag.«

Anne havde vist den Svaghed at tage Dronning Kristinas skønne Perle frem og prydet sig med den. Hun havde fæstet den paa en rød Silkesløjfe, som hun bar paa sit Bryst. Hun løsnede Naalen og rakte ham Sløjfen. Nær havde Klas Tott faaet sin Straf, fordi han saaledes legede med Ilden. Hele Annes ømme Hjerte laa i hendes Blik, idet hun rakte ham Sløjfen. Han tog den, takkede hende rørt og kyssede med Varme hendes Haand. Saaledes skiltes de to for aldrig at mødes mere. —

»Nu,« spurgte Kristian Dagen efter Anne, »blev det saa til noget mellem Grev Tott og dig?«

»Hvad mener du med det?« spurgte Anne med paatagen Enfoldighed.

»Lad nu ikke saa hellig!« lød Kristians Svar. »Jeg mener selvfølgelig: gjorde han nu Alvor deraf og friede til dig?«

»Aa, din Tosse!« svarede Anne og gav sig til at le. »Grev Tott er trolovet.«

»Med hvem?«

»Hun hedder Bellona,« svarede Anne kækt. »Han var saa god at aabenbare denne Hemmelighed for mig og skildrede med glødende Farver Jomfruens Fortrin for mig. Derfor varede vor Samtale saa længe.«

Der hjalp den vellærte Annes Kundskaber hende ud af Klemmen, uden at hun sagde nogen egentlig Usandhed. Bellona var jo de gamle Romeres Krigsgudinde. Men Kristian kom snart efter, at hans snilde Søster havde narret ham. Ved at udspørge sin Moder fik han Lys i Sagen. Han saa ikke rettere, end at den overmodige Svensker havde holdt hans Søster for Nar, og lovede sig selv, naar en Lejlighed tilbød sig, at drage Klas Tott til Regnskab.

Krigen kom virkelig det næste Aar, men til Ulfeldts store Skuffelse vendte Kong Karl sine Vaaben mod Polen og ikke mod Danmark. Klas Tott blev ogsaa skuffet. Hans Sværd fik Lov til en god Stund at blive i Skeden. Kongen saa nemlig med sit skarpe Blik, at hvor tapper en Mand Klas Tott end var, saa stak der dog ikke nogen stor Hærfører i ham. Kongen havde Brug for en Udsending, der kunde optræde med Glans, og han sendte derfor Klas Tott i et diplomatisk Ærinde til Paris. Der maatte han parlere Fransk og gøre Opvartning ved Hove, mens hans Vaabenbroder, Erik Dahlberg, traadte den blodige Krigsdans i Polen og vandt stor Ære. Tott kom ikke med, førend det gik løs mod Danmark.

Da Terningerne vare kastede og Krigen erklæret mod Polen, indsaa Ulfeldt, at der ikke var mere for ham at gøre i Sverige. Først i Maj Maaned 1655 brød han op, forlod med alle sine Stockholm og rejste ad Søvejen ned til Stralsund. Hans ny Pantegods laa nemlig i Nærheden af denne By i svensk Pommern. Han opslog sin Bopæl paa Slottet Barth, og der fik Leonora til sin Glæde endelig igen alle sine Børn samlede under sine Vinger. Men Ulfeldt tænkte mest paa, at her var han Krigsskuepladsen nærmere og kunde være ved Haanden, hvis Kong Karl alligevel skulde faa Brug for ham. Det var dog muligt, at Sværdet, da det nu engang var draget, til sidst kunde vende sig mod Danmark. Det skulde vise sig, til Skade for hans Fædreland, at den Regning holdt Stik, skønt det kom paa en uforudset Maade.

FEMTE BOG.

Første Kapitel.

Paa Barth.

Paa Pommerns flade Strand, ved Bugten Wodden, som skærer sig ind Vest for Rygen, der laa, omgiven af mørke Fyrreskove, det gamle Slot Barth og ragede med sine graa Mure op over nogle halvt sunkne Volde. Disse havde i gamle Dage været et Værn mod Fribyttere; men nu var der i saa Henseende Fred og ingen Fare. En Ven af Ensomhed kunde ikke have valgt sig noget bedre Opholdssted; men hvem der nærmede sig Slottet, skønnede snart, at her boede ikke en Mand, som for Alvor havde trukket sig tilbage fra Verden. Der var hver Dag Liv i Slotsgaarden, hvor det talrige Tjenerskab viste sig, i Staldgaarden blev der striglet Heste, og fra Slottets Kælder hørtes der Stemmer og klirrende Lyde, Vidnesbyrd om en stor Husholdning.

Saadanne Tegn paa Rigdom og Liv mærkedes ogsaa en Morgen sidst i Juni Maaned i Aaret 1657. Solen var nylig staaet op, farvede det gamle Slots Mure og Tinder røde og sendte sine Lyspile ind i den mørke Fyrreskov. Mod Stranden var Udsigten fri. Fra Slottets Vinduer kunde man se over Bugten og den lave Sandpynt Dars ud til Østersøens rullende Vande.

Nu hørtes der raske Trin fra Indgangstaarnets Vindeltrappe, og kort efter genlød Gaarden af

muntre, ungdommelige Stemmer. Det var Slotsherren Korfits Ulfeldts Sønner, som, efter at de havde spist deres Davre, skyndte sig ud for at tumle sig i det fri. Et Vindue, som blev aabnet i Slottets øverste Stokværk, klirrede, de unge saa op og blev deres Moder var.

»Ingen Sejlads, Børn,« raabte Leonora ned til dem, »og du, Kristian, svarer mig for Leo!«

»Vær kun tryg, Moder!« svarede Kristian med den Tilforladelighed i Tonen, som var ham ejendommelig. »Leo skal være lige saa sikker i mine Hænder som i eders egne.«

Leo, som var en smuk Dreng paa seks Aar og havde arvet sin Moders straalende Øjne, klappede i Hænderne og raabte noget op til hende, som hun ikke kunde høre. Men hun saa Smilet paa sit Yndlingsbarns Læber og opfangede et Glimt fra hans Øjne, idet han, ført af sin ældste Broder, forsvandt i Skoven. De to andre, Korfits, en Yngling paa femten Aar, og Ludvig, en Dreng paa ti, vare ilede forud. De havde skyndt sig af Frygt for, at deres Moder skulde sende en Tjener efter dem for at vogte paa dem. Korfits havde en Bøsse med, og det gjaldt Jagt paa Maager. Glade ved deres Frihed ilede de gennem Skoven uden at ane, at denne Dag skulde blive Afslutningen paa deres sorgfri Ungdomsglæder.

Deres Moder tænkte vel heller ikke det; men dog var hendes Hjerte fuldt af bange Anelser. Hun blev staaende ved Vinduet, saa ud over Havet og hengav sig til de Tanker, som stadig sysselsatte hende.

I to Aar havde hun nu nydt den Lykke at leve paa Barth med sin Mand og omgiven af sine Børn. Af den Grund elskede hun Stedet. Vel vare de heller ikke i denne Afkrog gaaede fri for Ærgrelser. Leonoras Søstre havde baade ved deres Breve og ved selv at gæste hende paa Barth draget hende ind i de Stridigheder, som altid rasede i Familien,

og som syntes at skulle blive værre med Aarene. Ogsaa var deres Samliv et Par Gange blevet afbrudt, men kun for en kort Tid og ikke paa den Maade som tidligere i Stockholm. Her var ingen leflende Dronning, som kunde drage Ulfeldt fra Hjemmet, og den svenske Konge var langt borte med sin Hær, dybt nede i Polens Udørkener.

Saa længe Sagerne stod saaledes, havde Ulfeldt ingen Lejlighed til at smedde dristige Planer, og der kom endogsaa et Øjeblik, da han syntes ganske at have opgivet Ævred. Det var for et Aar siden, da han atter var bleven kastet paa Sygelejet. Da kom det over ham endnu en Gang at prøve paa at udsone sig med Kong Frederik. Han kunde ikke faa Ro i Sindet for de Tanker, og derfor tilbød Leonora at rejse til Danmark paa hans Vegne. Hun haabede at kunne opnaa en Samtale med sin kongelige Halvbroder, og hun vilde da gøre sit bedste for at retfærdiggøre Ulfeldt i hans Øjne.

Ulfeldt tog med Glæde mod hendes Tilbud, og hun rejste; men hun fik snart at mærke, at det var en dumdristig Gerning, hun der havde indladt sig paa. Ulfeldt har aabenbart troet, at Kong Frederik var ganske uvidende om de slemme Forræderier, han havde gjort sig skyldig i, mens han var i Stockholm. Leonora var vel heller ikke til Bunds indviet i de Planer, han dengang nærede; thi hvorledes kunde hun i modsat Fald som ærligt Menneske indlade sig paa en Retfærdiggørelse? Men enten det nu var saaledes, eller hendes ægteskabelige Kærlighed i dette som i flere Tilfælde drev hende til at trodse Sandheden og bryde med Moralen, saa skred hun modig til Værket.

Hun naaede imidlertid ikke længere end til Korsør. Der blev hun standset af den mindst velkomne Udsending, som Kongen havde til sin Raadighed, nemlig Vibeke Kruses Søn, Ulrik Kristian Gyldenløve. Han udrettede, i Formen høfligt nok, men dog uden at lade sig rokke, sit Ærinde, som

var at udvise hende af Riget. Hun maatte altsaa vende om; men Kongen nøjedes ikke med det. Han lod hende paa Tilbagevejen gennem Hertugdømmerne efterstræbe for at faa fat i hendes Papirer. Til Held for hende kom Kongen først nu i Tanker om det; thi det vilde jo have været let at plyndre hende i Korsør. Men kun efter en farefuld Flugt og med Nød slap hun bort og hjem til Barth. Der fandt hun Sperling, som var bleven hidkaldt fra Hamburg. ved Ulfeldts Sygeleje; men Gensynet med Leonora og Visheden om, at hun var sluppen uskadt hjem. hjalp bedre paa ham end Doktorens Medicin.

Saa havde de levet rolig og lykkelig en Tid; men Ulfeldt lyttede dog til Krigsdrønet fra det fjerne og fulgte i Tanken sin Velynder, Kong Karl. paa hans eventyrlige Krigstog ind i Polen. Lykken var trods adskillige glimrende Sejre gaaet den svenske Heltekonge imod. Ulfeldt saa allerede i Aanden med Sorg hans Stjerne dale — da den danske Rigsherold den 1ste Juni red ind over Pommerns Grænse og i sin Herres Navn erklærede Sverige Krig.

Nu jublede Ulfeldt i sit Hjerte. Kong Karl nærmede sig med sin Hær for at optage den tilkastede Handske. Han havde dog næsten opgivet Ævred i Polen og var glad over at kunne rette sine Vaaben mod den ny Fjende, der saa dristig havde udfordret ham. »Jo flere Fjender, des rigere Ære,« var et af hans Mundheld, og han havde kun ringe Tanker om Danmarks Modstandskraft. Rigtignok blev hans Hær halvt opreven paa det farefulde Tilbagetog gennem Polen; men det svenske Folk vilde naturligvis nu, da det gjaldt Selvforsvar, sende ham Hjælp. Fuld af Mod og Haab om Sejr rykkede han Nord paa, og hans lasede og af Strabadser medtagne Soldater frydede sig ved Udsigten til at kriges i mere frugtbare Lande, hvor der ventede dem Velvære og Vederlag for alle de Savn,

som de havde maattet døje i det vilde og fattige Polen

Kong Karl nærmede sig — det var et Tordenbudskab for Leonora. Vilde han nu, da Krigen gik mod Danmark, undlade at paakalde Ulfeldts værdifulde Hjælp i Raad og Daad? Næppe; men endnu mere sikkert var det, at Ulfeldt ikke vilde kunne modstaa Opfordringen, hvis den kom. Vel havde han endnu ikke ladet noget Ord falde derom, men hun havde mærket det paa Uroen i hans Væsen lige fra den Dag af, da Tidenden om den danske Krigserklæring var naaet til Barth. Derpaa tænkte hun i dette Øjeblik og sagde til sig selv: Nu ringer snart Dødsklokken over vor Lykke og Fred. Nu skulle vi vel atter ud i Verden, der er lige saa farefuld som det urolige Hav, jeg her staar og skuer ud over!

Omsider rev hun sig løs fra sin Grublen og gik ind i Fruerstuen. Der sad hendes tre Døtre, syslede med deres Haandgerning og sladrede muntert. Dog var det egentlig kun de to yngste, som lod Munden løbe. Anne Katrine sagde kun nu og da et Ord af tilrettevisende Art og i en moderlig Tone. Uagtet hun kun var atten Aar, følte hun sig dog gammel i Sind lige over for den fjortenaarige Ellen Kristine, end sige den otteaarige Leonora Sofie. Dog var der ikke noget sygeligt over hende. Hendes Skikkelse havde udviklet sig og var bleven fyldigere, hendes Kinders Farve tydede paa god Sundhed, og hendes Blik var klart og fast. Udtrykket i hendes Aasyn kunde dog være lovlig alvorsfuldt og strengt for hendes unge Alder.

Under den rolige Overflade drev mange bitre Tanker deres Spil. En smuk Helt, den Klas Tott, tænkte hun, han som foretrak at gaa til Paris og danse med de franske Jomfruer, mens hans Makker i Trolovelsen med Sværdet og andre Krigskammerater have kæmpet i Polen og nogle af dem ladet deres Liv der. Hvor mon nu hans Amulet, min

dyrebare Perle, er? Har han skænket den til en fransk Demoiselle eller spillet den bort i et Slag Kort? — Som vi vide, var Klas Tott ikke frivillig gaaet til Paris, og for saa vidt gjorde Anne ham Uret. Heller ikke havde han spillet Perlen bort; men han bar den ikke paa sit Bryst. Den laa i en af hans Skuffer i Stockholm, og de livlige franske Damer havde for længe siden slukket hans danske Flamme.

Hvad der imidlertid hjalp Anne Katrine over Bjærget, var en Oplysning, som hun ved et Tilfælde fik, inden hun forlod Stockholm. I et Selskab kom hun i Nærheden af Ebba Sparre, som sad og talte med en Veninde, uden at de bleve hende var.

»Hvorfor det ikke blev til noget mellem Klas Tott og den lille Komtesse Ulfeldt?« sagde den smukke Komtesse, idet hun gentog det Spørgsmaal, som Veninden havde rettet til hende. »Jeg kan kun svare dig, hvad han sagde til mig, da jeg gik i Rette med ham for hans Vægelsind. »Det er aldrig kommet i min Tanke at ægte den Jomfru,« svarede han. »Hun kan være god nok; men hendes Fader er en Forræder og en Usselryg. Jeg kunde aldrig blive en saadan Mands Svigersøn og sætte hans plettede Vaabenskjold ved Siden af mit rene.«

»Men saa burde han have holdt sig fra hende,« sagde Veninden. »Som han har opført sig i den Sag, kalder jeg ogsaa ham en Forræder.« —

Ja, det var han nu i Anne Katrines Øjne, og hun hadede ham af Hjertens Grund.

Leonora satte sig hos Døtrene, saa til deres Arbejder og gav sig i Snak med dem.

»Naar ager du med os ud til Stralsund?« spurgte Ellen Kristine sin Moder.

»Aa ja!« udbrød Leonora Sofie, idet hendes smukke, brune Øjne straalede. »Gør det! Lad os komme ud til den skønne Stad! Saa kunne vi faa Silkebaand og ny Sko.«

»Forfængeligheden stikker alt i dig, Barn,« sagde hendes Moder. »For hvem vil du pynte dig?«

»For Peter Henriksen,« sagde Anne med et Smil. »I Gaar majede hun sig ud og dansede for Peter og Anneke nede i Salen.«

»Nu, det er dog kun Barnestreger,« sagde Leonora.

»Har Anne Katrine nogen Sinde været Barn, Moder?« spurgte Ellen næsvist. »Stundom tykkes hun mig at være ældre end I, Moder, som om hun var vor Oldemoder.«

»Ældre end du er hun jo, Ellen, og adskillig visere; men selv da hun var meget yngre, end du er nu, kom hun aldrig med dum Snak.«

»Aa,« udbrød Leonora Sofie, »i Stockholm var hun munter nok og dansede, saa det havde Art. Peter siger, at der havde hun nær danset sig en Kæreste til. Se, hvor hun bliver rød!«

»Skam dig, Barn,« sagde Leonora strengt, »saa letfærdig en Tunge du har, og fordi du hører efter Tjenernes Snak! Ingen ærbar Jomfru danser sig en Kæreste til, og vær vis paa, at hvad der vindes saa let i en Dans, det har kun ringe Værd. Men sæt nu ogsaa, at Anne havde fristet en eller anden Hjertesorg, vilde det da være smukt af dig at drive Spot dermed? Du skal ære din ældre Søster, Leonora, og det siger jeg til dig med, Ellen! Kære Børn, elsker hverandre, saa vil I lettere kunne bære, hvad Livet mulig har til eder af Modgang og Sorg.«

Leonora mindedes, hvad hun selv havde gaaet igennem i sin Ungdom med sine Søstre, der næsten alle misundte og drillede hende, og til hvor stor Plage de havde været hende lige indtil nu. Hun vilde holde den onde Aand, Familiedjævelen, fra sin Dør. Men lille Leonora var dog af et blødere Stof end hendes Mostre. Da hendes Moder var gaaet,

faldt hun Anne om Halsen, kyssede hende og bad hende om Tilgivelse.

»Tag dig ikke det nær,« sagde Anne og kyssede hende. »Der er intet i Stykker med mig. Naar du endelig vil vide det, saa har det sig ganske rigtig, som Peter har sagt. Jeg var en Tid naragtig munter i Stockholm og dansede med Lyst; men nu takker jeg min Gud for, at den Dans ikke endte med Brudeskammelen. Jeg led ikke ham, der helst vilde danse med mig, og den anden, som jeg helst vilde danse med, var ikke Kærlighed værd. Nu har jeg genvundet min Forstand og er atter mig selv; men ser I, kære Søstre, man slipper ikke fra slig Daarskab uden at maatte gøre Bod. Gud fri eder fra slig Prøvelse, naar eders Tid kommer!«

Mens Anne saaledes ved at aabne sit Hjerte for sine Søstre vandt deres Kærlighed, gik hendes Moder ind i det Taarnkammer, hvor deres Fader sad det meste af Dagen, rugede over sine Bøger eller brugte Pennen. Han var jo en Mand, som elskede Studier, og her paa Barth havde han Tid og Ro nok til at dyrke sine Klassikere; men der var i dette Øjeblik ikke over hans Aasyn det tænksomme Udtryk, som aandelig Sysselsættelse giver. Han saa ophidset ud og skød det Papir, han sad og skrev paa, hurtig til Side.

»Hvad vil du, mit Hjerte?« spurgte han i en pirrelig Tone, idet han rejste sig.

»Du hænger for meget over Bøgerne,« sagde Leonora, idet hun lagde sin Arm om hans Hals og saa ham kærligt ind i Øjnene. »Du skader dit Helbred ved den megen Stillesidden.«

»Aa, jeg er nu helt karsk,« svarede han, »og det er saa kedsomt at færdes ude i disse skumle Skove og paa denne øde Strand.«

Mens han talte, kastede Leonora et stjaalent Blik hen til det Papir, som han havde skubbet til Side, da hun kom. Hun gad vidst, hvad der stod paa det. Naar han skjulte noget for hende, var det

ikke af Mistillid til hende, men fordi han havde Grund til at tro, at hun vilde misbillige, hvad han havde for. Uagtet hun ikke modsatte sig hans Planer og, naar det kom til Stykket, viste underdanig Lydighed, kunde dog Fornuftens advarende Røst stundom lyde fra hendes trofaste Læber, og han var nu mindre end nogen Sinde oplagt til at lytte til den. Det vilde have givet en Ordstrid, hvis han havde ladet hende se det, han skrev; thi det var hverken mere eller mindre end Udkastet til et Opraab til hans Landsmænd. Deri opfordrede han dem til at rejse sig mod deres Konge, støde ham fra Tronen og som fri Mænd give sig under Kong Karls Herredømme. Han gjorde sig altsaa rede til den Rolle, som han haabede snart at komme til at spille. Han gjorde Regning paa sin Uundværlighed og ventede hver Dag, at Kaldet skulde komme til ham. Baade af Stolthed og af Klogskab holdt han sig imidlertid tilbage. Det vilde give ham en stærkere Stilling, naar Kong Karl kom bedende til ham.

Leonora foreslog ham nu den næste Dag, da der var Sommermarked i Stralsund, at køre derud med hende og Børnene, og det gik han villig ind paa; men der skulde ikke blive noget af den Markedsfart. Ved Middagstid lød der Hundeglam, som meldte Gæster, og kort efter red to Herrer, fulgte af en halv Snes svenske Ryttere, ind i Gaarden. Flere Tjenere ilede til, Hushovmesteren kom til Syne, og den højeste af Herrerne, som ogsaa lod til at være den fornemste, spurgte ham, om Hans Excellence Rigsgreven var til Huse. Da der blev svaret ja, bad han Hushovmesteren om at melde dem.

»Lad eders Herre vide,« sagde han, »at Grev Schlippenbach og Grev Jakob de la Gardie ønske at hilse paa ham.«

Det var Ebba Sparres Mand, der talte. Han havde gjort det polske Felttog med som Oberst for

den svenske Garde. Han steg nu med den ham ejendommelige værdige Sindighed af Hesten, mens Grev Schlippenbach, en mørkladen Herre med et Par snu Øjne, kom hurtigere af Sadelen. De bleve saa førte op i Slottets store Sal, og der maatte de vente temmelig længe.

»Det er et skummelt Rum,« sagde Grev Jakob, idet han saa sig om; »men de skønne Mobilier live dog op i det. Der staar Sølv for mange Penge derhenne paa Skænken, og dog er det vel kun til daglig Brug. Selv her i denne Afkrog fører han kongelig Pragt.«

»Ja, ja!« svarede Schlippenbach, »her sidder han trygt med alle sine Skatte. Vor Konge er nu en Stodder mod ham. Dog vil Manden selv nu være os mere værd end alt hans Sølv og Guld.«

»Som dog heller ikke vil blive vraget,« tilføjede Grev Jakob med et Smil. »Gud hjælpe os, saa fattige vi ere komne fra det polske Prakkerland og nogle af os endda med revne Skind!«

»Men rige paa Mod, og for Hans Majestæts og nogle af hans troeste Tjeneres Vedkommende med hele Lemmer.«

»Tror I, at vi ere ham velkomne?« spurgte Grev Jakob efter nogle Øjeblikkes Tavshed.

»Hvor kan I tvivle derom?« svarede Schlippenbach. »Han vil hilse os med samme Glæde som en Fange, for hvem Fængselets Dør aabnes, eller som en elskovssyg Kvinde hilser sine Bejlere. Ved Bakkus, det undrer mig højlig, at han har holdt sig stille og ikke er kommen farende ved den første Tidende om vor Oprykning. Hans Majestæt udtalte gentagne Gange sin Forundring derover, indtil jeg endelig fik ham til at nedlade sig og gøre det første Skridt.«

Grev Schlippenbach, en indvandret kurlandsk Adelsmand og Eventyrer, havde i den Grad indyndet sig hos Kong Karl, at han var bleven hans fortrolige Raadgiver, ja han var for Tiden den egent-

lige Drivfjeder i Kongens Politik. Han var lige saa dristig og samvittighedsløs, som han var snu. Dernæst havde hans Aand en fantastisk Retning, som gjorde ham særlig skikket til at tjene en Erobrer og Verdensstormer som Kong Karl.

Omsider traadte Ulfeldt ind og modtog sine Gæster med en Fyrstes Holdning. De to svenske Herrer fik i dette Øjeblik et levende Indtryk af den Magt, der laa i Ulfeldts Personlighed. I hans Væsens tillidindgydende og vindende Evne maa Nøglen søges til den Gaade, at han, skønt uden fremragende Statsmandsdygtighed, dog kom til at spille saa stor en Rolle i Verden.

»Hvilken glædelig Overraskelse for mig,« sagde han, idet han trykkede sine Gæsters Hænder, »at se to gamle Venner fra Stockholm her i min ensomme Bo! I ere vel nu med den øvrige Hær paa Vejen til Danmark. Hvor lider Kong Karl?«

»Han lider vel,« svarede Grev Jakob; »men vi ere ilede forud for Hæren. Hans Majestæt er kun naaet til Stettin og holder Rast der.«

»Jeg ved det,« sagde Ulfeldt, »den Tidende kom til mig for et Par Dage siden.«

»Da er det sandelig til at undre sig over,« udbrød Schlippenbach, »at Eders Ekscellence ikke straks gav eder paa Vej for at gøre Hans Majestæt eders Opvartning.«

»Det vilde vel snarere have været underligt,« svarede Ulfeldt, »hvis jeg havde haft saa stor Hast med det. Kongen har nu saa længe ignoreret mig, at jeg maatte tro om ham, at han ganske har glemt de Tjenester, jeg har vist ham. Jeg trænger mig nødig paa.«

»I gør Kongen Uret,« sagde Grev Jakob, mens Schlippenbach stirrede paa Ulfeldt med et spydigt Smil. »Han er trofast og glemmer aldrig nogen, der har vist ham Tjenester; men hans Planer have hidtil ikke tilladt ham at følge eders Raad. Nu derimod staar Sagen anderledes.«

»Nu saadan!« udbrød Ulfeldt med et Smil. »I komme altsaa ikke som Gæstevenner, som jeg først troede, og hvad der vilde være mig kærest, men som Udsendinge fra Kong Karl?«

»Netop,« svarede Schlippenbach djærvt. »Hvor har I kunnet tvivle derom? Hans Majestæt ønsker at se eder i Stettin. Hvad han har at sige eder, vil I faa at vide, naar I er hos ham.«

Nej, Ulfeldt havde selvfølgelig ikke et Øjeblik været i Tvivl. Naar Kong Karl brugte to saadanne Udsendinge som Schlippenbach, der var indviet i alle hans Planer, og Jakob de la Gardie, Komtesse Ebbas Mand, som han vidste vilde være særlig velkommen paa Barth, saa maatte det være ham meget om at gøre at faa Eneboeren paa Barth i Tale. Men han skjulte sine Tanker med en Alvorsmaske.

»Den Sag kræver Overvejelse,« svarede han. »Jeg maa udbede mig en Frist. Jeg haaber, at I, kære Herrer, slaa eder til Ro i nogle Dage hos mig Jeg har god Jagt at byde eder.«

»Hvad?« udbrød Schlippenbach, idet han hævede sit Hoved og saa Ulfeldt ind i Øjnene. »Kender Eders Ekscellence ikke Kong Karl bedre? I tør ikke tøve, ja eller nej! Bliver Svaret nej, skulle Sadlerne ikke af vore Heste, bliver det ja, tage vi mod eders gæstfri Tilbud for i Nat; men aarle i Morgen maa vi være paa Vejen til Stettin.«

»Det kan man kalde at sætte en Mand Kniven paa Struben!« udbrød Ulfeldt med skrømtet Uvilje.

»Nej,« sagde Schlippenbach, »sig hellere, at det er at bringe Lykken ind ad Døren til ham og kaste den i Armene paa ham. Grib til, det er mit Raad til eder!«

»Ogsaa mit,« tilføjede Grev Jakob. »Nu staar I jo ved det Maal, I saa længe har higet efter. Hvorfor tøver I da?«

»Dertil har jeg mine gode Grunde,« svarede Ulfeldt med en Alvor, der gjorde Indtryk paa Grev

Jakob, men ikke paa hans Rejsefælle. »Jeg løber en stor Risiko ved nu at tilbyde Kong Karl min Tjeneste. For to Aar siden vilde det have været en anden Sag. Da stod han i sin fulde Kraft og rykkede i Marken med en frisk Hær; men den er nu opslidt paa det unyttige Felttog i Polen, og Sveriges Finanser ere udtømte. Danmark derimod har samlet Kræfter. Kong Karl tog fat ved den fejle Ende, og det Misgreb har straffet sig haardt.«

»Der er noget i den Tale,« sagde Grev Jakob; »men det lader sig jo ikke gøre om. I hvert Fald er nu det vundet, at Danmark har erklæret Krig; Kongen maa værge for sig, og hans Sag er altsaa retfærdig. Hvorledes staar det desuden til med Danmarks Hær og Flaade? Hvad er der gjort for at ruste? Intet, det vi vide af. Kong Frederik styrter sig hovedkulds ind i den Krig. Jeg tror ikke, at han kan stille noget paa Benene, der kan maale sig med vor krigsvante Hær.«

»Nej, min Sjæl om han kan!« udbrød Schlippenbach. »Vor Hærs Kerne er i Behold, og snart ville vi faa Tilførsel af friske Folk fra Sverige. Eders Ekscellence,« vedblev han med et Smil, »priste engang i Stockholm i mit Paahør den svenske Soldats udmærkede Egenskaber i høje Toner. I ved, at den svenske Bonde, tagen fra Ploven, er bedre Soldat end i andre Lande Kaptajnen med Fjer i Hat. Dernæst er det knapt nok med Penge i Danmark. Jeg tror paa Ære ikke, at der er en Skilling at opdrive der, medmindre en Vekselbank vil udlaane Penge paa nøgne Kvinders og Børns gule Haar, ha, ha!«

»Lad os blive ved det om Pengene,« sagde Ulfeldt. »Hvem skal sluttelig betale Gildet?«

»Kong Frederik,« svarede Schlippenbach. »Har han ingen Penge, saa tage vi hans Land.«

»Rigtig ræsonneret, hvis han bukker under,« sagde Ulfeldt, »men i modsat Fald? Nu, mine Herrer, jeg vil tale rent ud af Posen! Jeg forud-

ser, at der vil blive krævet et stort Udlæg af mig. Det er ingen Spas saaledes at sætte sin Formue paa Spil.«

»Hvem der intet vover, intet vinder,« svarede Schlippenbach. »Havde jeg eders Midler, satte jeg dem alle ind paa dette Kort. Jeg ser i Aanden, at Kong Karl vil sejre og Byttet blive uhyre.«

»Nu, mine Herrer,« sagde Ulfeldt, »saa ville vi da lade Sadlerne tage af eders Heste, om I ville tage til Takke hos mig. Jeg drager med eder til Stettin i Morgen; men jeg lover intet. Vi faa da se, hvilke Tilbud Kong Karl vil gøre mig.« —

»Han er vor med Hud og Haar,« sagde Schlippenbach til Grev Jakob, da de vare blevne alene paa det Gæstekammer, hvor de toede sig, inden de gik til Bords. »Han er nu engang en Komediant. Den Ballet med at gøre sig kostbar blev kun opført for at redde Værdigheden. Jeg læste i hans funklende Øjne, at han tørster efter Hævn som et Barn efter Die.« —

Maaltidet var overdaadigt og Opdækningen pragtfuld. Schlippenbachs gridske Øjne løb over Sølvtøjet og takserede det. Han var nu lige saa stum, som han før havde været talende. Mens han tog for sig af Retterne og tømte sit Bæger, tænkte han: Hvilket herligt Hus at plyndre vilde dette ikke være! Han og de fleste af Kong Karls Mænd havde i Polen faaet god Øvelse i at gøre Bytte; men aldrig havde Schlippenbach der set saa meget Guld og Sølv paa eet Bræt som her paa Barth.

Den mere ædelsindede Grev Jakob underholdt sig paa en bedre Maade ved at samtale med Grevinden. Dog drejede Samtalen sig under Maaltidet kun om almindelige Ting, hvorimod det efter Bordet kom til at gaa dybere. De sad paa en Løjbænk i den ene Ende af Salen, mens Ulfeldt sad i den anden Ende og spillede Skak med Schlippenbach.

»Hvorledes lider den kære Komtesse?« spurgte

Leonora. »Skilsmissen fra eder faldt hende vel tung?«

»Ja,« svarede Grev Jakob, »der fløđ nogle Taarer. Imidlertid har hun nu efter hendes Breve at dømme fattet sig. Dog lever hun i stadig Frygt for min dyrebare Person. Hun tænker vel, at selv om jeg vender levende tilbage, kan det hænde sig, at hun vil faa mig at se med en Arm eller et Ben mindre.«

»Ja,« udbrød Leonora, »Krig er dog en grusom Ting!«

»Det er den, Eders Naade, men lige saa nødvendig til Menneskeslægtens Opdragelse som Tugt til Børnenes. Freden sløver, gør Folket unøjsomt og avler Splid i Landet. Krigen skaber Mænd, samler og giver Enighed.«

»Gud trøste de sørgende Enker og de faderløse Børn, den efterlader paa sin Vej!« udbrød Leonora.

»Nu, kære Frue, glæd eder da over, at eders Husbond ikke er Kriger!«

»Eders Nærværelse her, kære Greve,« svarede Leonora, »er et Tegn paa, at Krigsbulderet nærmer sig. For dem, hvis Vej Kong Karl krydser, er der Fare, selv naar han kommer som Ven.«

Grev Jakob tav et Øjeblik. Han tænkte: Hun vil ikke af med sin Mand. Hun vil gøre, hvad hun kan, for at holde paa ham, saa at vi maaske dog ikke faa ham med til Stettin!

»Jeg mærker,« sagde han, »at Ulfeldt allerede har underrettet eder om, hvad han har i Sinde. Raad ikke fra og staa ikke eders egen Lykke i Vejen! Det havde jeg allersidst tænkt om eder, ædle Frue, at I vil være eders Mand som en Klods om Foden. Men det er nok det, I har i Sinde, ikke sandt?«

Nu vidste Leonora, hvorledes Sagen stod. Ulfeldt havde nemlig endnu ikke sagt hende et Ord om, at han agtede at følge Herrerne til Stettin.

Hun rejste sig uden at svare og gik hen til Ulfeldt og Schlippenbach, blev staaende der og saa paa Spillet. Overtroisk, som hun var, tog hun Varsel af Partiets Udfald, idet hun tænkte: Vinder Schlippenbach, da er det ude med Korfits, og det vil gaa ham ilde. Schlippenbach vandt.

»Jeg tænkte det nok!« udbrød Leonora.

»Hvad tænkte du, mit Hjerte?« spurgte Ulfeldt.

»At du ikke kunde staa dig,« svarede hun i en skarp Tone.

»Da kneb det sandelig for mig at vinde den Sejr,« sagde Schlippenbach. »Jeg tror sandelig, at min ædle Vært lod mig vinde af Høflighed, fordi jeg er hans Gæst.«

Ulfeldt havde det imidlertid paa Følelsen, at der laa en skjult Mening i Leonoras Ord, og det fik han da ogsaa stadfæstet, da de om Aftenen vare alene.

»Jeg drager i Morgen til Stettin,« sagde han til hende.

»Jeg ved det af Grev Jakob,« svarede hun. »Det vilde sandelig have huet mig bedre, om du selv først havde sagt mig det.«

»Jeg tænkte,« sagde Ulfeldt med et usikkert Blik, »at du tidsnok kunde faa det at vide. Jeg vidste, at det vilde være dig imod.«

»Visselig, kære Korfits! Kan du ikke blive derfra?«

»Vanskelig, Leonora! Det lod sig ikke gøre rent ud at afvise Kongens ærefulde Opfordring til at mødes med ham. Men ud over dette har jeg intet lovet. Jeg gaar dertil med fri Hænder.«

»Var dig da, kære Ven, at de ikke blive bundne for fast! Tænk paa mig og vore Børn! Kongen er en Vovehals; det vil tage en gal Ende med ham.«

»Vær tryg, mit Hjerte!« svarede Ulfeldt med den Tilforladelighed, som vilde have skuffet enhver anden end hans Hustru, der kendte hans Hjertes inderste Folder. »Jeg skal ikke indlade mig dybere, end jeg kan forsvare.« —

Den næste Morgen rejste han saa med sine Gæster til Stettin. De sad hos ham i hans skønne Karosse, og det var en nu længe ukendt Nydelse for dem at age paa Fløjls Hynder og magelig strække deres Ben. Grev Jakob talte meget og søgte at overtale Ulfeldt til ikke at gøre Vanskeligheder, men i et og alt føje sig efter Kongen. Det vilde han staa sig bedst ved. Schlippenbach derimod sagde ikke mange Ord; han følte sig sikker paa Udfaldet.

Det gik da ogsaa endnu værre, end Leonora havde tænkt. Ulfeldt vendte nemlig slet ikke tilbage til Barth. Der kom et ridende Bud med et Brev, hvori han underrettede Leonora om, at Kong Karl havde gjort ham saa glimrende Tilbud, at det vilde være taabeligt ikke at modtage dem. Han var gaaet i Kongens Tjeneste som hans Gehejmeraad og første Minister under Felttoget. Han maatte nu blive paa sin Post og følge Kongen. Han vidste, at hun og Børnene vare sikre paa Barth og nærede ingen Frygt for dem. Hun skulde snart faa nærmere Underretning. Sluttelig bad han hende straks sende et Par Vogne med hans Tøj, efter den vedlagte Liste, til Schwerin, som laa paa den svenske Hærs Vej.

Men Leonora vilde ikke have lignet sig selv, hvis hun havde ladet sig nøje med det. Hun gjorde sig straks rejsefærdig, ordnede sit Hus, gav Anne Katrine Nøglerne, velsignede hende og de andre Børn og rejste saa, fulgt af sin ældste Søn, efter den svenske Hær.

Nu sad Anne Katrine alene med sine smaa Søskende paa det stille Slot og maatte være Moder for dem. Hun skulde nu gennemgaa den første af de mange haarde Prøver, hvorpaa hendes ærgerrige og brødefulde Fader under sit stormfulde Liv stillede hende.

Andet Kapitel.

Over Isen.

Det blev ingen kort Rejse for Leonora. Hun kom kun langsomt frem med de tunge Vogne ad de daarlige, opkørte Veje, mens Kong Karls Hær rykkede Vester paa i Ilmarcher. Da hun naaede Schwerin, var Kongen med Hovedkvarteret allerede langt derfra. Rigtignok gjorde han et Ophold i Hamburg, hvor han lænsede de rige Købmænds Pengekister og Varelagre. Men saa snart hans Soldater havde faaet ny Klæder paa deres halvnøgne Kroppe og Sko paa de bare Fødder, rykkede han op i Holsten.

Først i Landsbyen Ottensen, hvor Kongen holdt Rast en Dag, indhentede Leonora Hovedkvarteret. Der overraskedes Ulfeldt om Aftenen ved Synet af sit eget Livré. Hans Søn Kristian red op for Døren af hans Logi, fulgt af flere Tjenere med Haandheste, og kort efter kom Leonora og hendes Piger med Vogntoget. Hans Følelser ved saaledes pludselig at se sig omgiven af næsten hele sin Husstand vare ikke ublandet glade.

»Hvad tænker du dog paa, min dyrebare,« sagde han, efter at han havde budt sin Søn velkommen og omfavnet Leonora. »Du kan ikke være hos mig her og følge mig. Et Felttogs Strabadser ville blive for meget for dig. Med Kristian er det en anden Sag.«

»Jeg maa tro,« svarede Leonora, »at du trænger mere til mig end til ham. Du med dit skrøbelige Helbred kan ikke undvære Omhu og Pleje. Jeg ser af dine magre Kinder og trætte Øjne, at du snart vil faa nok, naar jeg ikke er hos dig og passer paa dig, og jeg skulde da mene, at jeg bedre end du kan udholde et Felttogs Strabadser.

Jeg bliver, min kære Herre, hvis du da ikke jager mig bort.«

Leonora mærkede snart, at Ulfeldt trængte til Lægetilsyn. Hun fik ham da til at skrive til Hamburg efter Sperling, og deres gamle Ven fulgte Kaldet, uagtet Opfordringen kom ham slemt paa tværs. Trods det, at han fra fordum var i Taknemmelighedsgæld til Ulfeldts, fandt han dog, at de stillede lovlig store Fordringer til ham.

De fulgte saa alle med den svenske Hær, som ført af Feltmarskal Gustav Wrangel rykkede Nord paa og drev den danske Hær under den tapre, men uheldige Rigsmarsk Anders Bille foran sig. I Gottorp holdt Kongen Rast hos sin unge Svoger, Hertug Kristian Albrecht. Der blev Kongen og hans Følge trakterede i et pragtfuldt Telt, og der blev gjort stor Stads af Ulfeldt. Kristian, som længe havde tørstet efter Daad og haabede at vinde Laurbær i Felten, fik nu sin Indvielse som svensk Kriger, idet han lærte at drikke paa sin egen Konges og sine Landsmænds Undergang.

Imidlertid havde Ulfeldt allerede fra Langwedell i Holsten sendt sin oprørske Proklamation ind i Jylland. Han fulgte deri sin fordums Rival Polakken Radziejovskys Eksempel. Men nu viste det sig, at det danske Folk var af et andet Stof end det polske. Mens nemlig den polske Kanslers Opraab havde fremkaldt et stort Frafald fra Kong Johan Kasimir, blev Ulfeldts Proklamation ganske uden Virkning. Ikke en eneste dansk Mand, hverken høj eller lav, lod sig lokke af den.

Sidst i August stod den svenske Hær ved Frederiksodde, som Fredericia dengang kaldtes. Der var Anders Bille tyet ind med Resterne af den danske Hær. Da han lavede til et kraftigt Forsvar, maatte Wrangel foreløbig blive udenfor og slaa Lejr, mens Kongen drog tilbage til Wismar for at drive paa Rustningerne og forstærke sin Hær.

Saaledes blev Kong Karl, der var faret løs paa

sit Bytte som en Ørn, dog standset i sin Flugt, og nu kom en Lidelsestid for Ulfeldts. I to Maaneder maatte de bo i et lille Bondehus, hvor de havde det helt ynkeligt. Under disse vanskelige Forhold fik Sperling at føle, at alle hans Fortjenester ikke vejede op mod hans ringe Byrd i hans fornemme Velynders Øjne. Der blev taget saa lidt Hensyn til ham, at han maatte ligge paa Halm, mens Tjenerne havde Dyner under sig. Maaske var det et Overgreb af Tjenerskabet; men Doktoren havde nu faaet nok for den Gang. Han kunde ikke indse, at det var hans Pligt fremdeles at »sejle paa samme Skib« som Ulfeldt, saaledes som denne i sin Tid havde udtrykt sig. Han brød op og rejste tilbage til Hamburg.

Nu maatte Leonora hjælpe sig selv og undvære sin kyndige og hidtil saa trofaste Vens Raad og Hjælp under alle de Vanskeligheder og Lidelser, der ventede dem, og som skulde vare helt ind i det ny Aar. Hendes Folk bleve syge, og hun maatte selv pleje dem. Men hun stod ved denne som ved enhver anden Lejlighed sin Prøve. Hendes modige, trofaste Hjerte svigtede lige saa lidt som hendes klippefaste Helbred.

Noget lettere blev Tilværelsen dog, da Svenskerne den 24de Oktober havde indtaget Frederiksodde, og Ulfeldts kunde flytte ind i Byen; men lystelig blev Tilværelsen dog heller ikke der for dem. Pladsen var snæver paa Grund af den stærke Indkvartering, og de fik paa flere Maader at føle, at deres Velynder Kongen var fraværende. Ulfeldt var hverken agtet eller yndet af de svenske Herrer, som desuden vare skinsyge paa ham paa Grund af hans store Indflydelse paa Kong Karl. Turde de end ikke ligefrem vise ham deres Ringeagt, følte hans stolte og ømtaalige Sind sig dog undertiden saaret. Den værste Ydmygelse blev ham dog tilføjet af en Landsmand, Frederiksoddes tapre Forsvarer, Anders Bille. Uagtet han var bleven haardt

saaret i Kampen og henlaa lidende, plagede Ulfeldt ham dog med Opfordringer til at falde fra Kong Frederik og sværge til Kong Karl. Nu tabte den døende Helt til sidst Taalmodigheden.

»Før ham ud, for at jeg kan dø i Fred,« sagde han til Wrangel. »Jeg kan ikke taale Synet af ham.« —

Kristian Ulfeldt følte sig ogsaa højlig skuffet i sit Haab om at vinde Ære paa Krigsstien. Han blev ikke svensk Officer, men maatte være om sin Fader og tjene ham som Sekretær. Det var en Trøst for Leonora, at hendes Søn saaledes ikke kom til at bære Vaaben mod sine Landsmænd. Stod end hendes Fædrelandskærlighed paa svage Fødder, maatte hun dog, da Fremtiden var usikker, for Sønnens egen Skyld ønske, at han ikke blev for dybt indviklet i Faderens Eventyr. Men den unge Mand selv var meget misfornøjet med saaledes at blive holdt nede, og han blev ikke blidere stemt ved at mærke, at de svenske Officerer holdt sig fra ham og paa flere Maader viste ham Mistro. Han havde derfor saa at sige altid Haanden paa Kaarden, og en Dag ved Juletid havde han nær faaet Brug for den. Som han gik paa Gaden og drejede om et Hjørne, stødte han paa Klas Tott og Erik Dahlberg, der kom slentrende og vare i livlig Samtale. Tott var nemlig bleven hjemkaldt i Slutningen af det polske Felttog og kommen paa sin rette Hylde, idet han havde faaet et Rytterregiment at føre. Han laa med sine Ryttere i Kolding og var kommen til Frederiksodde for at faa sig en glad Dag med sin Ven og Vaabenbroder Dahlberg.

»Nej se!« udbrød han, idet han hilste og standsede. »Der har vi jo unge Grev Ulfeldt. Hvor lider I og eders fagre Søster?«

»Hvad kommer det eder ved?« lød Kristian Ulfeldts grove Svar.

»I er godt skaaret for Tungebaandet. unge Ven!« sagde Tott, idet han vekslede et Blik med

Dahlberg og stak saa i at le. »Nu, af Børn og fulde Folk hører man oftest Sandheden og Hjertets fulde Mening. Jeg har ikke fundet Naade for eders Øjne, kan jeg mærke. Men eders Søster og jeg, vi vare dog gode Venner i Stockholm. Hun mindes mig sikkert med Venlighed.«

»Jeg kan sige eder, hvad hun tænker om eder,« svarede Kristian Ulfeldt i en spydig Tone, »at I er en Pralhals, og at I danser bedre, end I fægter.«

»Hvad siger du, Hvalp!« raabte Tott, idet han greb Kristian i Armen og omfattede den med sin stærke Haand saa fast som en Skruestik.

»Lad ham fare!« sagde Dahlberg, idet han lagde sin Haand paa Totts Arm. »Du tør ikke tage dig selv til Rette her paa Fæstningens Grund.«

»Aa, Fanden i Vold med Fæstningsreglementet!« sagde Tott. »Men jeg bør ikke give mig i Kast med en Dreng, som jeg kunde knuse mellem mine Fingre. En Dragt Prygl, det er det, du skulde have!«

Idet Tott sagde dette, slyngede han Kristian fra sig, saa denne nær var falden, og gik saa videre med Dahlberg. Kristian blev staaende dødbleg med Haanden paa sit Kaardefæste og stirrede efter dem. Havde han turdet følge sin Lyst, var han løben efter Tott og havde jaget ham Kaarden gennem Livet. Men hans Fader, som kendte hans ubændige Hidsighed, havde givet ham en skarp Advarsel mod at yppe Klammeri med de svenske Officerer. Han nøjedes derfor med at have givet den overmodige Svensker et Hvepsestik. Dog gjorde han sig selv den Glæde at skrive til Anne Katrine og give hende en Skildring af Sammenstødet med Klas Tott, der rigtignok blev mere smigrende for ham selv end sandfærdig. Hun læste det med stor Ligegyldighed. Hun følte sig hævet over al smaalig Hævn.

Men Brodden blev siddende i Klas Totts Hjerte. Mindet om hans sidste Møde med Anne paa Kong Karls Bryllupsdag blev levende hos ham. Han

huskede hvert Ord, han havde sagt til sin skønne, danske Veninde; og naar han saa tænkte paa, hvor fredelig en Rolle han hidtil havde maattet spille i denne Krig, og at hans Sværd næsten ikke havde været af Skeden, saa kunde han nok sætte sammen, hvorledes han var kommen til at staa som en Skryder i Anne Ulfeldts Øjne. Vel vidste han med sig selv, at hvad han havde sagt om sin Trolovelse med Sværdet, ikke var Pral; men da han kom til at tænke paa, at han havde ladet Annes Gave, Sløjfen med den skønne Perle, blive liggende i Stockholm, skammede han sig dog over sig selv. Jeg har ringeagtet hendes Gave, tænkte han, uagtet jeg selv bad om den. Hun saa paa mig, da hun rakte mig den, som om hun gerne havde ladet Haanden følge med; Hjertet var vel allerede mit. Det var en Kærlighedsgave; der hængte Lykke ved den. Skal jeg nu straffes, fordi jeg vragede hende, hvem jeg dog havde kær, og som jeg agtede højere end nogen anden Jomfru, jeg har truffet paa min Vej? Hænger Krigslykken ved Amuletten, som jeg lod ligge i min Sekretær hjemme, og skal mit Navn ikke blive nævnet blandt de Helte, som nu fylke sig om vor Konge?

Mens disse Tanker for gennem Klas Totts Hoved, havde Dahlberg, der ikke havde Sans for andet end sit Fag, udviklet for ham, hvorledes Frederiksodde, naar Værkerne ændredes og udbedredes, kunde blive en uindtagelig Fæstning. Men han blev pludselig afbrudt i sit sagkyndige Foredrag.

»Bi lidt, min Bro'r!« udbrød Tott, idet han greb ham i Armen, »naar det atter gaar løs, skal jeg udrette Ting, som skal faa Verden til at tale om mig!«

»Jeg tvivler ikke derom,« svarede Dahlberg med et Smil. »Du vil vel tage lige saa haardt paa Dansken, som du nu tog paa min Arm. Det værker

i den. Ja, vilde det kun gaa løs! Den langvarige Uvirksomhed er kedsom.«

Alle tænkte som Dahlberg, ikke mindst Kong Karl selv. Hans Stilling var, da Aaret 1658 oprandt, saa slet som mulig. Polen, Rusland og Østrig havde sluttet Forbund med Danmark og erklæret ham Krig, Brandenburg og Holland rustede sig i samme Øjemed. Skæbnen havde taget ham paa Ordet og skaffet ham saa mange Fjender paa Halsen, som han kunde ønske sig. Han kunde hverken komme frem eller tilbage, ikke over Bæltet uden Skibe, da Flaaden laa hjemme i Vinterhavn, og vendte han om, vilde han møde en overmægtig Fjende. Kun et Mirakel syntes at kunne redde ham.

Han var nu i en lignende Stilling som hans hensovede Lærer i Krigskunsten, den navnkundige Feltherre Lennart Torstenson, for femten Aar siden. Da stod ogsaa han med en svensk Hær ved Lillebælts aabne Vande og rivende Strøm. Han opsendte brændende Bønner til Himmelen om Frost for at kunne komme over Isen til Øerne og naa København; men den Bøn blev ikke hørt, og Danmark var frelst. Nu bad Kong Karl den samme Bøn og havde bedre Lykke. Efter at Regnen længe havde øst ned, skete der den 9de Januar et brat Omslag. Regnen blev til Sne, og i stille Vejr tog Frosten nu fat paa sit Værk. Det blev den haardeste Vinter i Mands Minde, og Frosten varede med et Par korte Afbrydelser lige til April.

Øjeblikkelig brød Kong Karl op fra Wismar og for som et Lyn Nord paa. Han trak Hæren sammen ved Heils, mellem Haderslev og Kolding, og den stod saaledes rede til at rykke ud, saa snart Isen var stærk nok til at bære. Der havde imidlertid ovre paa Fyn ved Iversnæs samlet sig en lille dansk Hær, mest Lejetropper, og femten Hundrede Bønder arbejdede stadig paa at hugge Isen op og holde Renden mellem Brandsø og Fyns

Kyst aaben. Det frøs imidlertid saa stærkt, at Frosten hver Nat igen lukkede Renden.

Den 29de Januar var Kongens Taalmodighed til Ende. »Det faar nu briste eller bære,« sagde han og gav Befaling til at rykke ud paa Isen.

Der laa Frosttaage over Bæltet, saa at man ikke kunde se ret langt frem for sig, og Kulden var bidende. De ellers saa kække svenske Ryttere, som skulde aabne Toget, vare ikke vel til Mode, da de red ud paa den knagende Isbro. Men Feltmarskal Wrangel red selv i Spidsen med den efter Daad tørstende Klas Tott ved sin Side, saa de ikke turde trykke sig. Wrangel standsede nu og da sin Hest og saa spejdende frem for sig, mens Tott lod sin skridte ud, idet han fløjtede en Vise. Til Brandsø gik det glat nok; men da Rytterne kom ud paa Strømrenden, maatte de sprede sig, stige af og føre Hestene ved Tøjlerne. Saaledes slap de lykkelig over, kastede sig over de danske Ryttere, slog dem og tog dem alle til Fange. Det blev en let Sejr; thi de hvervede Ryttere havde før tjent paa svensk Side under Wrangel, og da de saa deres gamle Hærfører, kastede de Vaabnene og overgav sig.

Nu kom Kongen med sit Følge; men nær var hans stolte Bane bleven endt og hans Stjerne slukket i Lillebælts rivende Strøm. Lige som han var sluppen over, gik to Eskadroner Ryttere, Kongens og den franske Gesandts Karosser og Trosvognene med Sølvkammeret samt Kuske og Heste gennem Isen og forsvandt i Dybet. Kun nogle faa af Rytterne reddede sig. Til sidst kom Grev Jakob de la Gardie med Garden, det øvrige Infanteri og Artilleriet. De slap lykkelig over ad en længere, men mere sikker Vej, og nu stod hele den svenske Hær paa Fyns Grund.

»Dette var næsten værre end i Polen,« sagde Grev Jakob til Kongen, da de efter den farefulde Morgenfart sad i Hallen paa Iversnæs og styrkede

sig ved en varm Drik. »Vi kunde let alle være blevne paa Havsens Bund, hvor nu de stakkels Ryttere ligge.«

»Og alt Sølvtøjet,« sagde den gridske Wrangel med et Suk. Noget deraf var hans, en Del af det Bytte, han havde gjort i Polen.

»Nu,« sagde Kongen med Alvor, »Fred være med de tapre Karle, som have staaet sig i mangen haard Dyst og nu satte Livet saa ynkelig til. Dem ville vi savne. Sølv faa vi let igen. Men nu, mine Herrer, fremad uden at se tilbage!«

Saa brød han op, kastede sig i en Slæde, der var fyldt med Halm, og sagde muntert: »Dette skal være min Triumfvogn!« og jog ad Odense til. Hæren fulgte langsomt efter og plyndrede paa Vejen. Nu gik det ud over den danske Bondes Korn og Kvæg, hans Dragkister bleve tømte, og det kunde ogsaa hænde, at Gaarden blev sveden af over Hovedet paa ham.

Ulfeldt var reden over Isen med Kongen. Leonora saa fra den jydske Kyst Rytterne forsvinde i Taagen og hørte med dødelig Angest Braget, da Eskorten og Vognene gik under. Hun og Kristian slap dog uden Uheld over med deres Vogne og naaede Iversnæs tidsnok til at overtyde sig om, at Ulfeldt var i Live og uskadt. Glade over, at det Pust var overstaaet, fulgtes de ad til Nyborg; men der skiltes de. Ulfeldt og Kristian bleve ved Hovedkvarteret i Nyborg, hvorimod Leonora kørte til Ellensborg og tog Ophold der. Hun ventede snart at se dem der og gjorde Huset i Stand til at modtage dem og flere Gæster. Man troede, at Kongen vilde slaa sig til Ro paa Fyn og unde sin medtagne Hær Hvile der, indtil Vinteren var forbi; men det skulde gaa ganske anderledes. Leonora gensaa hverken sin Mand eller sin Søn, førend Felttoget var ført til Ende.

»Fremad!« havde Kong Karl sagt, og dermed mente han: Videre over Isen; men ingen af hans

Generaler og heller ikke Ulfeldt følte Lyst til at prøve det Vovestykke en Gang endnu og det oven i Købet over meget bredere Farvande. Ingen af dem, hvor modige de end vare, turde paatage sig det Ansvar at tilraade et saa dumdristigt Foretagende. Det kunde jo ende med Kongens og hele Hærens Undergang. De raadede alle fra, saa at Kongen blev vaklende i sit Forsæt.

Der var imidlertid een Mand i Hæren, som troede paa Overgangens Mulighed, og det var Ingeniøren Erik Dahlberg. Hans Sagkundskab satte ham i Stand til at dømme om en Flydebros Bærekraft, enten den var af Træ eller Is. Med en Sikkerhed, som hans Geni og hans faste Tro paa Kong Karls Lykkestjerne gav ham, vovede han stik imod det øvrige Krigsraad at raade til. Kongen, som havde større Tillid til Dahlberg end til nogen anden Mand i Hæren, hørte med Glæde paa ham, og da Dahlberg bad om Tilladelse til at maatte undersøge Isen, fik han den straks. I Spidsen for firsindstyve østgotiske Ryttere red han fra Svendborg over Taasinge og Langeland lige til Lolland, idet han flere Steder lod Isen gennemhugge for at undersøge dens Tykkelse. Til sin Glæde saa han, at den flere Steder var ikke mindre end en Alen. Nu følte han sig ganske sikker i sin Sag; men for at Kongen ikke skulde tvivle om, at han virkelig havde været paa Lolland, fangede han et Par Bønder og førte dem med sig tilbage over Isen til Fyn.

Den 4de Februar traf han Kongen paa Dalum Kloster, som denne sad ved Aftensbordet. Han sprang op, da Dahlberg blev meldt, og gik ham i Møde. De ulykkelige, levende Vidnesbyrd om Isfartens heldige Udfald, som rystede baade af Kulde og Skræk, fik en uventet naadig Modtagelse. Da deres syngende Maal havde godtgjort deres Identitet, bleve de sendte ud for at trakteres, og nu gav Dahlberg Kongen en omstændelig Skildring af Isfarten.

»Jeg tør nu med Sikkerhed paastaa,« sagde han til sidst, »at jeg kan føre Eders Majestæt og hele Hæren uskadt over til Lolland.«

»Nu, Bro'r Frederik,« udbrød Kongen, »skulle vi snart tales ved paa godt Svensk!«

Han lod straks spænde for Slæderne og kørte med Dahlberg og sit øvrige Følge til Nyborg. Der indtraf han midt om Natten, lod Wrangel, flere af de højere Officerer og Ulfeldt vække og holdt straks Krigsraad. Det blev et stormende Møde. Wrangel var saa opbragt paa Dahlberg, at han greb ham i Armen og sagde til ham: »I vil skaffe Kongen af med Krone og Liv!« Det lykkedes da ogsaa ham og Ulfeldt anden Gang at rokke Kongen i hans Forsæt. Mødet blev hævet, uden at det kom til en Afgørelse.

Kongen søgte nu Sengen; men han kunde ikke sove. Han lod Dahlberg hente og gjorde ham atter det Spørgsmaal, om han paa Ære og Samvittighed turde love at føre Hæren sikkert til Lolland.

»Ja, Eders Majestæt,« svarede Dahlberg med Haanden paa Hjertet, »varer Frosten ved, kan jeg føre eder sikkert over Isen, om det saa skulde være med tre Gange hundrede Tusinde Mand.«

»Det er sagt!« udbrød Kongen, idet han sprang ud af Sengen. »Du skal føre os, hvad saa Wrangel og Ulfeldt sige. Dette er alt for kostelig en Lejlighed til ikke at blive brugt.«

Han brød op om Morgenen og kørte med Dahlberg og Ulfeldt til Svendborg, hvor de indtraf den 5te Februar om Aftenen. Rytteriet var allerede ifølge en direkte Befaling fra Kongen i Færd med at samle sig. Han havde efterladt en skriftlig Ordre til den vrede Feltmarskal om at følge efter med Fodfolket og Artilleriet.

Endnu samme Nat gik det løs over den gyngende og knagende Is. Den var svagest i det smalle Farvand, hvor der var Strøm. Da Wrangel kom efter med Fodfolket og Skytset, maatte de

vade i Vand og ventede hvert Øjeblik at synke. Dog holdt Isen, og kun nogle faa Mand, som for vild i Mørket, gik igennem og druknede. Hele Hæren kom lykkelig over til Taasinge og derfra til Langeland, hvor der blev holdt Rast og spist Frokost. Men det Maaltid var hverken velsmagende eller meget styrkende, da baade Mad og Drikke var frossen og maatte optøs ved Ilden, inden noget kunde nydes. Endnu før Folkene havde afspist, gav Kongen Signal til Opbrud.

»Nu fort!« raabte han. »Frem, Dahlberg! Nu skal du indfri dit Løfte, ride forud og vise os Vejen.«

Dahlberg red ud med sine østgotiske Ryttere, som istemte et Hurraraab. Klas Tott sluttede sig til sin Vaabenbroder. Han misundte Dahlberg den dristige Tanke at føre Hæren over Isen. Han kunde ikke faa Del i Æren derfor; men han vilde dog gaa med i Spidsen, hvor Faren var størst. De efterfølgende ventede stadig at se Dahlberg og hans Ryttere plumpe igennem; men han havde efterladt Mærker paa Isen og fulgte uden Famlen den prøvede Vej. Den tre Miles Fart blev heldig fuldført. Noget efter Middag red Dahlberg og Klas Tott i Land ved Grimsted paa Lolland, og Klokken tre var Kongen og hele Hærens Rytteri paa fast Grund. Nu bleve nogle af Rytterne sendte tilbage til Ulfeldt og Wrangel med Underretning om den lykkelig udførte Overfart og for at føre Resten af Hæren over. Det gik for sig i de følgende to Dage og udførtes med stor Varsomhed, idet Kanonerne spredte sig for ikke at overlæsse Isen. Hæren slap over uden at miste en eneste Mand eller Hest.

»Det er Guds særdeles Naade, der har hjulpet Kongen og os alle!« udbrød Wrangel, som ikke undte Dahlberg Æren og fra denne Dag af bar Nag til ham.

»Ja,« sagde Schlippenbach, »Gud Herren selv har været Kongens store Bromager.«

Baade Kongen og alle hans Mænd førte altid Gud i Munden og tog Herren til Indtægt for sig. Nu drog de hærgende frem paa Lolland, ligesom de havde gjort i Polen og nylig paa Fyn. Men selv mens de skændte og brændte, synes de at have indbildt sig, at de gik Guds Ærinde.

Hæren samledes paa Falster. Den var højst ni Tusinde Mand stærk. Mere var i de Tider ikke nødvendigt til at indtage et Kongerige. Den 12te Februar rykkede Hæren over Bogø og Sundet til Vordingborg. Sjællands Grund var naaet og det uhørte Vovestykke fuldbragt.

Tredje Kapitel.

Kong Karl den Niendes Dattersøn.

Paa Vordingborg Slot, Valdemarernes gamle Sæde, sad nu Karl Gustav i al sin Vælde. Hvor der i gamle Dage var taget saa mange vigtige Beslutninger til Rigets Gavn, og hvor mægtige Flaader vare blevne udsendte for at kue Naboerne, der sad nu dets argeste Fjender og dets frafaldne, troløse Søn og lagde Raad op om, hvorledes de lettest og bedst kunde gøre det af med gamle Danmark.

Kongen havde opslaaet sit Kvarter i Østersal, som den bedst vedligeholdte af de gamle Bygninger kaldtes. De andre vare meget brøstfældige og gav kun daarligt Ly i Kulden. Derfor vare de svenske Herrer kun lidet glade ved at være der; men de tænkte, at det kun vilde blive for en Nat. Kongen vilde uden Tvivl gaa løs paa København

og tage Byen i en Haandevending, og der vilde de finde lune Kvarterer og Velvære. Men til deres store Skuffelse tøvede han.

»Bro'r Frederik« havde nemlig ladet høre fra sig. Da Budskabet om Fjendens Nærmelse kom til København, sendte han sin ny Rigshofmester, Joakim Gersdorff, og Rigsraad, Kristen Skeel, til Vordingborg for at aabne Underhandlinger og prøve paa at opnaa en taalelig Fred. Dog vilde hverken Gersdorffs Snildhed eller Skeels Fasthed have kunnet stoppe Kong Karl i Farten, hvis de ikke havde medbragt en Mægler, som Kongen trods sit Overmod maatte laane Øre til, nemlig Cromwells Udsending, Sir Philip Meadow. Hverken England eller de andre europæiske Sømagter saa gerne, at en saa myndig Herre som Kong Karl fik Overtaget og blev Eneherre over de nordiske Farvande. Man vidste godt, at den dristige Plan spøgede i hans Hoved, at underlægge sig hele Norden og gøre Østersøen til en svensk Indsø.

De to danske Herrer og deres engelske Hjælper vare allerede Aftenen i Forvejen komne til Vordingborg, og derfra kørte de Kongen i Møde, da han kom op fra Isen i sin Slæde. Midt imellem høje Snedriver og omsværmet af finske Ryttere gav han Udsendingene Audiens. Han studsede ved at se Sir Meadow, men gengældte den engelske Udsendings temmelig stolte Hilsen høfligt. De danske Herrers Holdning var mindre sikker, idet de meldte sig som Kong Frederiks Udsendinge.

»Ho, ho!« udbrød Kong Karl, idet hans store, blaa Øjne lynede. »Saa nu komme I for at bede om godt Vejr? I have ventet til det yderste Øjeblik, og Vilkaarene ville da blive derefter.«

Saa kørte han op paa Slottet, hvor Underhandlerne først fik Foretræde den næste Dag. Dog fattede de Haab, da de ikke vare blevne helt afviste. Med Spænding ventede de paa Udfaldet af

den Raadslagning, som Kong Karl om Aftenen holdt med sine Mænd.

De sad ved et stort Bord i Riddersalen, i hvis gamle, sodede Kamin der for første Gang i lang Tid brændte et knitrende Baal. Fugtigheden drev ned ad Væggene, som om de gamle Mure græd over, at de maatte huse et saa ildesindet Selskab. Paa Bordet stod nogle rustne Jærnstager med Spiddelys, hvis svage Flammer kæmpede med Mørket i det store Rum. Kongen sad for Bordenden med Wrangel ved sin højre og Ulfeldt ved sin venstre Side. De andre Herrer tog Plads paa begge Sider efter deres Rang. Det var en Kreds af Krigere, som havde vundet Heltenavne i Kong Karls Tjeneste og fremdeles skulde faa Verden til at tale om sig. Men der var ogsaa en civil Person til Stede, nemlig den dygtige Diplomat Peter Coyet, som kom til at spille en vigtig Rolle ved Fredsunderhandlingerne. Kongen tog først Ordet.

»Hvad mene I, mine Herrer,« sagde han, »skulle vi sende de danske Herrer hjem med kort Besked. eller indlade os paa at tinge med dem? Lad os faa dit Votum, Wrangel.«

»Jeg tilraader det sidste,« sagde Wrangel, »det er det sikreste.«

»Men ikke det fordelagtigste,« indvendte Kongen. »Vi kunne vel nok afpresse Kong Frederik Skaane, Halland og Bleking, ja, maaske det halve Norge med; men jeg vil fremfor alt have Sjælland og Herredømmet over Øresund. Da først har jeg Nøglen til min egen Dør, og det bliver et smukt sluttet Rige. Men jeg maa tro, at derpaa gaar Kong Frederik aldrig godvillig ind. Hvad mener du, Coyet?«

»Ganske som Eders Majestæt,« svarede Coyet. »En saa overvættes Fordring vil drive den danske Majestæt til fortvivlet Modstand. Krigen kan trække i Langdrag, han kan faa Undsætning, og Byttet kan glide os af Hænderne. Desuden vil en saa stor

Tilvækst af Magt, som Eders Majestæt attraar, let blive farlig og kan skaffe Sverige mange Fjender. Den engelske Udsendings Nærværelse paa dansk Side spaar i saa Henseende ikke godt. Jeg raader Eders Majestæt til at indlade eder paa Underhandlinger og nøjes med mindre. Lad Øresund blive Grænsen mellem Sverige og Danmark; det kalder jeg et smukt sluttet Rige.«

Coyets Grunde, som Wrangel yderligere støttede, syntes at have gjort et stærkt Indtryk paa Forsamlingen, thi alle Herrerne stemte for Underhandling, alene undtagen den for sin Dødsforagt navnkundige Oberst Rutger Ascheberg.

»Gaa paa, Eders Majestæt,« sagde han, »det er mit Raad! Den lige Vej er den sikreste. Indlader man sig paa Snak, bliver man let tagen ved Næsen.«

Kongen nikkede venlig til den tapre Oberst, men bad nu Ulfeldt, der hele Tiden havde siddet som paa Gløder, om at sige sin Mening.

»Tag det hele, Eders Majestæt, tag det hele!« udbrød han med Hadets Glød i sine mørke Øjne. »Vil Eders Majestæt nu, da den modne Frugt hænger lige for eder, lade Haanden synke og ikke gribe til? Gaa lige løs paa København! Oberst Ascheberg har Ret, om end ikke i Almindelighed, saa dog i dette Tilfælde. Staden er ikke i Forsvarsstand og Voldene saa lave, at man paa sine Steder kan køre over dem. Hele Byens Garnison kan kun være et Par Tusinde Mand. I vil ikke møde nogen alvorlig Modstand. Kong Frederik vil gaa eder i Møde og gøre Knæfald for eder. I Sandhed, det, jeg frygter mest, er, at Eders Majestæts ædle Hjerte skal lade sig røre ved hans Bønner.«

»Der gør Eders Ekscellence Kong Frederik for ringe,« sagde Wrangel i en skarp Tone. »Han er en tapper Herre, det har han vist i den gamle Krig, og hans Dronning har en Heltindes Mod;

hun vil ikke raade ham til Knæfald. Trænge vi ham for haardt, vil han værge for sig til det yderste, og vi ville faa en haard Dyst.«

Enden paa Raadslagningen blev saa, at de danske Udsendinge skulde høres og Underhandlinger indledes. Det synes gaadefuldt, at »Nordens Lynild« saa let lod sig standse paa Sejrsbanen; men denne Modsigelse laa i Kongens Karakter, og det skulde heller ikke blive sidste Gang, at han, hvor hidsig han end var faret paa, dog standsede tvivlende. I øvrigt gennemskuede han heller ikke sine Raadgivere. Wrangels og hans Standsfællers Maadehold skrev sig ingenlunde fra Omhu for Kongens Ære og Rigets Vel. De ønskede tværtimod at stække hans Vinger, for at han ikke skulde blive dem for overmægtig, kue den svenske Adel og gøre sig til Eneherre.

Kongen slap imidlertid ikke med det. Den næste Morgen kom en Rytterhob med svedige Heste farende ind paa Slotspladsen. Føreren, en statelig Herre i en fin Pels, med fjersmykket Hat og Guldsporer paa Hælene, sprang af Hesten og ilede op paa Østresal til Kongen. Det var Klas Tott. Han var bleven sendt over Isen med Fortravet, et Par Dage førend den øvrige Hær satte sig i Gang, og havde gjort et Strejftog lige til København, hvorfra han nu vendte tilbage.

»Hvad nyt, Grev Klas?« spurgte Kongen, da Tott traadte ind.

»Det bedste, som tænkes kan, Eders Majestæt,« svarede Tott livlig. »Jeg har været lige ved Københavns Porte og sendte en Spejder ind i Staden. Han kom lykkelig tilbage og meldte, at alt derinde er Forvirring. Kongen og Raadet ere uenige, og mens de mundhugges, gøres der intet for at sætte Byen i Forsvarsstand.«

»Se, se!« udbrød Kongen i en spydig Tone. »Det maa have været en ren Troldkarl af en Spejder, siden han saadan i en Haandevending kunde

skaffe sig Underretning om, hvad der gaar for sig i Kong Frederiks Raad. Han er sagtens løben med Limstangen.«

»Men jeg har jo selv set Voldene. De ere i en ussel Tilstand. Eders Majestæt har kun nødig at vise eder med Hæren for Staden, og den er eders.«

»Men vi har nu afgjort det anderledes,« svarede Kongen utaalmodig. »Vi vil ikke prøve det Eventyr. Wrangel, Coyet og alle de andre have raadet fra paa Ascheberg nær, som ingen Forstand har paa Politik, og Ulfeldt; men han tænker jo kun paa at mele sin egen Kage. At Dansken alligevel vil værge for sig, det bedste han kan, naar vi drive ham til det yderste, derom kan der ikke være nogen Tvivl. Vi foretrække da en mindelig Afgørelse og en ringere Vinding, som dog er stor nok endda, og som kan opnaas uden at spilde Krudt og udøse Blod.«

Kongen lod ham derpaa vide, hvilke Landafstaaelser der vilde blive fordrede af Danmark, og det var i sin Orden, at Tott fik denne Underretning. Ikke alene hans militære Stilling, men ogsaa den Omstændighed, at han var Medlem af Rigens Raad, vilde have givet ham Sæde i Krigsraadet, hvis han havde været til Stede. Med stum Forbavselse hørte han paa Kongen og havde næppe Taalmodighed til at høre ham til Ende.

»Eders Majestæt!« udbrød han, da Kongen tav. »Undskyld, at jeg taler fra Leveren; men det tykkes mig, at Wrangel har givet eder Raad som en gammel Kærling. Ascheberg, han er en Mand for mig! O, Eders Majestæt, und mig den Naade med Ascheberg at maatte rykke mod København! Vore Regimenter ville kunne klare Sagen. Giver Eders Majestæt Tilladelsen, indestaar jeg med mit Hoved for, at I inden ret mange Dage skal sidde paa Københavns Slot og kan der lade eder hylde som Danmarks Konge.«

Det var talt i Kong Karls egen Aand, og det pinlige Udtryk i Kongens Aasyn viste, at han havde en Følelse af, at han i det afgørende Øjeblik var bleven sig selv utro.

»Du er en tapper Karl, Klas Tott,« sagde han med et tvungent Smil. »Men du glemmer, at det her gælder noget mere end at gøre Indhug med en Hob Ryttere og knuse nogle Pandebraske. Hverken du eller Ascheberg evne at lede et Angreb paa en Fæstning.«

»Ja saa!« udbrød Tott, bleg af Vrede. »Men om jeg ogsaa i Eders Majestæts Øjne er en af eders ringeste Mænd, saa drister jeg mig dog til at spørge eder, om I da er dragen over Isen og har sat eders eget Liv og hele eders Krigsmagt paa Spil for bagefter at lade eder Byttet og Danmarks Krone snakke fra?«

»Var din Mund!« raabte Kongen, som nu blev vred for Alvor. »Jeg burde ikke spilde flere Ord paa dig; men for at bringe dig til Fornuft vil jeg dog sige dig, at Ulfeldt skal lede Underhandlingerne. Deraf kan du skønne, at jeg ikke agter at lade mig noget af det snakke fra, som jeg vil have.«

»Ulfeldt!« udbrød Tott med Haan. »Den Overløber! Han kan være god nok som Spion og Vejviser, men er ikke værdig til at bruges til andet. Eders Majestæt vilde sandelig have handlet mere ridderlig og vist Kong Frederik større Ære ved at tilbyde ham Slag end ved at tvinge ham til at underhandle med sin oprørske Undersaat og personlige Fjende.«

»Nu bliver I lovlig djærv, Grev Tott!« svarede Kongen, idet han satte den højre Haand i Siden, og en dyb Rødme lagde sig over hans Aasyn. Men allerede i det »I«, hvormed han nu tiltalte Tott og tog Afstand fra ham, laa et Tegn paa hans Unaade. »Kanske,« vedblev han, »det kommer af, at I mindes, at Kong Eriks Blod flyder i eders Aarer; men

kom i Hu, at jeg er Kong Karl den Niendes Dattersøn og Sveriges Konge!«

Derpaa drejede han sig om paa Hælen og gik ud af Salen.

Saaledes gik Klas Tott glip af en herlig Lejlighed til at udøve en stor Daad og faa Verden til at tale om sig, og der tilbød sig siden ingen. Kongen straffede ham dog ikke for hans Dristighed og fratog ham ikke hans Rytterregiment. Han fik siden Lejlighed nok til at vise sit Mod, og Kongen gav ham det Vidnesbyrd, at han var en dygtig Officer og en meget brugelig Mand. Han blev ogsaa sin kolde Fæstemø, Sværdet, tro i mange Aar, men tog sig dog til sidst en Hustru. Han opnaaede høje Æresposter; men det var ad fredelig Vej, at han skulde blive en stor Mand i sit Fødeland.

For Ulfeldt var det naturligvis en stor Skuffelse, at Kong Karl ikke dristede sig til at tage »det hele«. Dog fik han nu den Trøst i Forening med den svenske Rigsraad Sten Bjelke at lede Fredsunderhandlingerne. Det blev ham en sand Nydelse at ydmyge sin heldige Rival, den ny Rigshofmester, Joakim Gersdorff, og sætte sine Landsmænd Kniven paa Struben. Hver Gang de danske Udsendinge gjorde et Tilbud, sagde han med et haanligt Smil: »I maa højere op!« Han spændte Buen saa stramt, at den nær var bristet. Resultatet blev den ulykkelige Fred i Roskilde, som vi alle kende, og som blandt andet gjorde Øresund til Grænse mellem Danmark og Sverige.

Den vigtigste Paragraf i Fredstraktaten var for Ulfeldts Vedkommende den fire og tyvende. Den gengav ham alle hans Godser og Leonora Titelen som Grevinde af Slesvig og Holsten. Den tilsagde dem fuldt Vederlag for lidte Tab og tillod dem at bo og være i Danmark, hvor de vilde. Derimod blev Ulfeldt ikke genindsat i sin Stilling som Rigshofmester, uagtet Kong Karl havde lovet ham det.

Men Svenskerne skønnede snart, at den Fordring maatte de lade falde. Det vilde have været en saa stor Ydmygelse for Kong Frederik, at det hele Fredsværk kunde være strandet paa det ene Punkt.

Ulfeldt var da ogsaa trods den store Vinding, Fredstraktaten havde bragt ham, misfornøjet og bitter i Sindet. Den personlige Oprejsning, han havde faaet, var ogsaa ringe nok. At Kong Frederik ikke vilde se ham for sine Øjne, viste sig tydelig nok ved, at Kong Karl ikke turde tage ham med til Frederiksborg, da han efter Fredsslutningen gæstede den danske Konge der. Ulfeldt kunde nok tænke sig, hvilket Skudsmaal hans kongelige Svoger vilde give ham, naar han talte i Enrum med Kong Karl. Han mente ogsaa fra den Tid af at kunne spore Kulde hos den svenske Monark, og til ham maatte han fremdeles holde sig. Han var nu svensk Undersaat og saa hadet i Danmark, at han ikke turde være der længer, end de svenske Vaaben værgede for ham. Derfor blev den Indrømmelse, at han maatte bo i Danmark, ganske værdiløs for ham. Heller ikke havde han faaet Pant for de mange Tønder Guld, som han havde laant Kong Karl. Kongen havde, inden han lod sig Danmarks Krone snakke fra, lovet ham Langeland; men denne Ø var jo ikke frataget Kong Frederik.

Dog fik han Lejlighed til at køle sin Harme, idet han, inden han drog bort, tog Hævn over en personlig Uven, Landsdommer Jørgen Seefeldt, som boede paa Ringsted Kloster. Denne lærde Mand havde samlet et stort Bibliotek og sat sin hele Formue i det. Ulfeldt plyndrede det, slæbte de fleste Bøger med sig over til Sverige, og Resten blev spredt for alle Vinde.

Efter at have udført denne Stordaad tog han over til Malmø og bosatte sig der. Ikke længe efter blev han syg. Der blev da sendt Bud efter Leonora, som imidlertid ikke længer var paa Ellensborg. Hun var bleven kaldt til Boller, hvor hendes

Moder laa for Døden. Fru Kirsten fik imidlertid ikke den Trøst, at det eneste af hendes Børn, som hun havde haft noget Hjerte for, kom til at lukke hendes Øjne. Leonora maatte forlade hende og ile til sin syge Mand i Malmø.

Fjerde Kapitel.

Leonora Kristina som Advokat.

Et Aar er henrundet under skæbnesvangre Tildragelser. Efter Svenskernes glimrende Daad og Danmarks Sønderlemmelse ventede Alverden Fred. Efter Storm følger gerne Vindstille; men Kong Karl vilde det anderledes. Med en Troløshed, som selv i de rænkefulde Tider var uhørt, faldt han, kun seks Maaneder efter at Freden var sluttet, paa Stimandsvis, uden Krigserklæring ind i Danmark. Denne Gang var Vorherre ikke hans Bromager; han førte sin Hær en smuk Dag i August Maaned paa den svenske Flaade fra Kiel til Korsør. Dog fik han bliden Bør og takkede Gud derfor. Under Sejladsen vendte han sig mod den opgaaende Sol og gav sig til at synge Psalmen: »Vor Gud han er saa fast en Borg«. Men han havde ogsaa en snild Skriftefader i Schlippenbach.

»Naar der viser sig en Lejlighed til at skade sine Fjender,« sagde denne gudfrygtige Rænkesmed, »bør den bruges. Ja, jeg holder for, at i vore Dage, da Gud ikke mere taler til os ved Profeter, kan en slig Lejlighed være en guddommelig Kaldelse.«

Sigrid Vasas kække Ætling, hvis Raad var

blevet vraget i Vordingborg, kunde nu glæde sig over, at Karl den Niendes Dattersøn i Gerningen slog sig selv paa Munden og gav ham Ret; men Glæden varede ikke længe. Det lykkedes nemlig anden Gang det vise Krigsraad med Wrangel i Spidsen at standse Kong Karl paa Dørtærskelen ved Lykkens Tempel. Da han den 11te August red frem paa Valby Bakke og saa Røgen stige op fra de brændende Forstæder, standsede han sin Hest og blev holdende i dybe Tanker.

»Nu sværger jeg dyre,« udbrød han endelig, idet han slog ud med Haanden, »at København vil værge for sig, og at vi ville faa en haard Dyst!«

Men hvorfor havde »Nordens Lynild« givet sig saa god Tid? I Stedet for at ile med Hæren til København havde han brugt fire Dage til at rykke gennem Sjælland og derved givet Københavnerne Tid til at udbedre deres Volde. Dog var det kun halvgjort Gerning; Byen vilde sikkert være falden for et rask Stormløb. Denne Gang var det Erik Dahlberg, der overtog Klas Totts Rolle og raadede til at gaa paa; men han blev overstemt, og den langvarige Belejring begyndte, hvis Udfald vi alle kende. Den 10de Februar 1659, da Svenskerne endelig stormede Byen, fik Kong Frederik Lejlighed til at snakke godt Dansk med »Bro'r Karl«. Svenskerne bleve viste tilbage med brodne Pander, og fra denne Dag af vendte Lykken Kong Karl Ryggen. —

Mens alt dette gik for sig, sad Ulfeldt ovre i Malmø og græmmede sig over de lidte Skuffelser. Han havde købt sig et Hus i Byen, faaet alle sine Børn og hele sit Bohave ført over fra Barth og indrettet sig paa at blive i Sverige. Nu var der mindre end nogen Sinde Tale om at vende tilbage til Danmark. Kong Karls Fredsbrud havde selvfølgelig omstødt Roskilde-Traktaten, saa at Ulfeldt havde mistet alle de ved den vundne Rettigheder og var nu fredløs i Danmark. Vel havde han faaet

Pant for sine Penge i nogle Godser i Sverige, og der var blevet overdraget ham nogle underordnede Hverv; men hvad var det imod den fremragende Stilling, hvorom han havde gjort sig Haab. Han fik samme Medfart som enhver anden svensk Undersaat og maatte yde Skat. Den forhenværende danske Magnat blev saa rasende derover, at han med stor Dristighed gav sin Vrede Luft og rev ned paa Kong Karl og det svenske Regimente.

»Jeg vil hellere,« sagde han, »leve under Tyrken end under en Regering, som ingen Forskel gør paa mig og en Bonde!«

Han følte sig højlig tilsidesat og troede, at Kong Karl havde kastet ham til Side som et Værktøj, der havde gjort sin Nytte, og som der ikke mere var Brug for. Men Kongen var dog ikke saa utaknemmelig. Han havde i Sinde at gøre ham til Statholder i en af de svenske Østersøprovinser. Men da Ulfeldt stolt holdt sig tilbage, undlod at gøre Kongen sin Opvartning, og hans krænkende Ytringer kom Kongen for Øre, blev denne til sidst kold mod en Mand, hvis Person han egentlig aldrig havde yndet. At de svenske Herrer gerne saa ham skubbet til Side, er en Selvfølge.

Ulfeldt blev da lige saa slet en Undersaat i Sverige, som han havde været i Danmark. Det endte med, at han gav sig i Lag med en Borger i Malmø, som havde stiftet en Sammensværgelse for at afryste det svenske Aag. Denne Mand, som hed Bartolomæus Mikkelsen, blev støttet fra Danmark, og Kong Frederik var vidende om hans Plan; men flere Uheld fik den til at strande.

Rigtignok var Ulfeldt ikke virksom Deltager i denne Sammensværgelse; men han gjorde dog gennem Bartolomæus, der stod i Brevveksling med Kammerjunker Trolle og flere danske Herrer med Indflydelse, et Forsøg paa at udsone sig med den danske Konge og faa et Pas, som kunde hjælpe ham til at forlade Sverige og rejse gennem Dan-

mark til Udlandet. Ja, der hviler endogsaa den ingenlunde gendrevne Mistanke paa Ulfeldt, at han har forraadt de Svenskes Plan til Stormen paa København til de Danske. Bartolomæus blev fængslet, hans Tilstaaelser blottede Ulfeldt, og saa faldt Slaget.

Den 17de Maj indfandt to svenske Rigsraader sig hos Ulfeldt og opfordrede ham til at rense sig for de mod ham rettede Sigtelser for Forræderi mod den svenske Krone. Da der hengik en Uge, uden at han lod høre fra sig, blev der erklæret ham Arrest i hans Hus. Der sad han nu i Fælden, og svenske Soldater holdt skarpt Øje med ham.

Imidlertid var Leonora straks rejst til Helsingør, hvor Kong Karl opholdt sig med sit Hof, for at udvirke Tilladelse for Ulfeldt til at maatte fremstille sig for Kongen og tale sin Sag, inden der blev gjort yderligere Skridt imod ham. Hun tvivlede ikke om, at hun vilde blive modtagen; thi hun var inden sin Afrejse fra Stockholm for fire Aar siden kommen paa en venlig Fod med Dronning Hedevig. Men til sin store Skuffelse blev hun afvist; hverken Kongen eller Dronningen vilde se hende.

Saa tyede hun til sin gamle Veninde Ebba Sparre for at paakalde hendes Forbøn, og der blev hun vel ikke afvist, men Modtagelsen var dog uventet kold. Den smukke Komtesse lignede ikke sig selv mere. Hendes Elskværdighed havde ikke overlevet Tabet af hendes jordiske Lykke. Hun var nemlig bleven Enke. Grev Jakob var falden under Københavns Belejring, og da hun havde elsket sin Mand og levet lykkelig med ham, havde hans Død rystet hende. Men hun bar ikke sit Tab med Gudhengivenhed; Sorgen havde gjort hende bitter. Af gammel Vane fulgte hun med Hoffet, som hun havde været knyttet til i hele sit Liv; men hverken den ydre Glans eller de Adspredelser, som hun endnu hang ved, kunde gengive hende det livlige og indtagende Væsen, som ikke havde været hendes

mindste Ynde. Hun havde været egoistisk i Glæden og blev det ogsaa i Sorgen.

»Jeg kan intet udrette for eder,« sagde hun, da Leonora havde underrettet hende om sit Ærinde. »Jeg har ingen Indflydelse mere. Det er ikke nu som i den gode Dronning Kristinas Tid. Hvilket Indfald af hende at nedlægge Kronen! Det har da ogsaa angret hende; men nu trøster hun sig med at kysse Pavens Tøffel og bede sin Rosenkrans. I ved vel, at hun har svigtet sine Fædres Tro og er bleven Katolik? Hvem skulde dog have tænkt det!«

»Oprigtig talt,« svarede Leonora i en skarp Tone, »undrer intet mig fra den Kant. Men jeg vilde være lige glad, om hun saa havde sværget til Muhamed.«

»Da var hun dog eders Mand god,« svarede Komtessen i en tilrettevisende Tone. »I maatte ønske, at hun endnu sad i Sædet. Da vilde Ulfeldt aldrig være kommen i Ulykke. Dog fik han sandelig gode Kort paa Haanden ogsaa under Kong Karl. Han maa have spillet dem slet, siden det er kommet saa vidt med ham.«

»Er det al den Trøst, I har til mig?« udbrød Leonora, idet hun rejste sig for at gaa. »Det er et sandt Ord, at først i Nøden lærer man at skelne de falske Venner fra de sande.«

»Naar var jeg falsk mod eder?« spurgte Komtessen. »Nu kommer I i Affekt og taler ubillig. I taler om Nød, men glemmer, at min Nød er større end eders; thi min Ven ligger i Jorden, men eders er i Live og kan endnu blive bjærget.«

»Det er sandt,« svarede Leonora. »Men jeg tør sige, at hvis jeg havde været stillet som I og selv en sørgende Enke, da skulde min Sorg ikke have hindret mig i at føle for eder, ja hjælpe eder, om I havde været i Nød.«

»Det er muligt,« svarede Komtessen spidst, »at eders Hjerte er rummeligere end mit. Men har

jeg sagt, at jeg ikke vilde hjælpe eder, hvis jeg kunde? Derimod vil jeg ikke gøre mig skyldig i den Daarskab til ingen Verdens Nytte at paadrage mig Majestæternes Unaade ved en utidig Indblanding. I tror jo, at Ulfeldts Sag er retfærdig. Vi maa saa haabe, at Sandheden maa sejre.« —

Men Leonora gav sig ikke saa let. Hun gik til Kongens Søster, Prinsesse Maria Eufrosyna, og hos denne blide Dame fik hun vel en mere hjertelig Modtagelse, men ikke bedre Trøst.

»Kongen er urokkelig og vil intet høre,« sagde Prinsessen, »Sagen maa gaa sin Gang.«

Derom fik Leonora Vished, da hun ved sin Hjemkomst fandt Soldatervagt ved Husets Dør og Ulfeldt baade oprørt og ængstelig over Landshøvdingens strenge Fremgangsmaade imod ham. Han indbildte sig, at Kongen ikke var vidende om, at han blev holdt i Arrest, og da Leonora ogsaa mente, at der kunde være noget i det, rejste hun anden Gang til Helsingør. Det var dog muligt, at hun kunde faa Arresten hævet, naar hun indestod for Ulfeldts Tilstedeblivelse.

Denne Gang henvendte hun sig direkte til Kong Karl i en Skrivelse, som hun sendte op paa Kronborg. Paa den fik hun dog Svar; men det lød ikke trøsteligt. Kongen sendte nemlig en af sine Kavalerer til hende i hendes Logi med den Hilsen, at Arresten ikke gjaldt hende. Det stod hende frit for, hvis hun vilde, at forlade Sverige med sine Børn.

»Nej,« lød Leonoras stolte Svar, »sig Hans Majestæt, at jeg agter det for en Lykke at kunne blive hos min syge og sorgfulde Husbond og tjene og trøste ham i hans Nød.«

Da hun var kommen hjem til Malmø, fik ogsaa hun, Børnene og Tyendet Arrest, og de levede nu alle et sørgeligt Fangeliv. Men for Ophavsmanden til den hele Elendighed gik Tiden bedst. Ulfeldt var atter, skønt i en ny Sag, i Færd med sit Livs

endeløse Gerning, at bryde sin Hjerne med at retfærdiggøre sig og vadske sig ren. Pennen løb med feberagtig Hast over Papiret, idet han nedskrev sit Forsvar, indtil Hjernen en skøn Dag nægtede at gøre Tjeneste, og Pennen faldt ham af Haanden. Han blev ramt af et Slagtilfælde, som kastede ham paa Sygelejet.

Hans Uvenner og hans Dommere med tænkte, at dette Sygdomstilfælde kom mærkværdig heldig. De saa i det kun et Fif for at unddrage sig Lovens Straf. De undlod da heller ikke at lade ham undersøge; men Lægerne maatte indrømme, at han var bleven ramt af en legemlig Lammelse. Derimod vare de i Tvivl om, hvor vidt han ogsaa var aandelig lammet. Men enten han nu spillede Komedie eller ikke, saa laa han maalløs, og de kunde ikke faa et Ord ud af ham.

Han kunde altsaa ikke møde for Retten, og en anden maatte føre hans Sag. Hans Hustru skulde saa vælge en Defensor; men til Domskommissionens store Overraskelse meldte Leonora sig selv som sin Mands Advokat, naar det maatte blive hende tilladt at føre Sagen skriftlig og kun fritages for at møde personlig i Retten. Tilladelsen blev given; men Dommeren ynkede hende i hendes Indbildskhed. Hvor kunde hun, en Kvinde og ganske blottet for juridiske Kundskaber, føre en Sag ordentlig? Men det laa dem slet ikke paa Sinde at skaffe Ulfeldt et dygtigt Forsvar. Den Tids Domstole udmærkede sig ikke ved Upartiskhed, navnlig ikke i politiske Sager. Desuden blev Ulfeldts daarlige Ry ham nu til Skade; man tiltroede ham ethvert Forræderi, saa at han egentlig var dømt forud.

Dommerne fik snart at mærke, med hvem de havde faaet at gøre. Leonoras Indlæg vidnede om en Skarpsindighed, som aftvang dem Beundring. Hun havde ikke andet at holde sig til end de Optegnelser, som Ulfeldt havde maattet lade ligge ufuldendte. Men selv om hans Maalløshed var paa-

tagen eller ikke varede ret længe, saa at hun kunde faa Raad og Vejledning hos ham, vidner dog hendes Evne til at tumle det stridige Stof og give Tanken saa klar en Form om en især hos en Kvinde mærkelig aandelig Overlegenhed.

Men hvor stor hendes Snildhed end var, saa blev den dog overgaaet af hendes Dristighed. Hun vilde redde sin Mand, hvad det end skulde koste. Intet Middel blev vraget af hendes »trofaste Ægtekærlighed«, og hvor alt andet bristede, greb hun til Løgn. Det vidner ganske vist om en Kærlighed og et Mod, som søger sin Lige; men vi tør dog ikke til Gavn for den ædle Leonora Kristina opfinde en ny Moral. Vel var Datidens Opfattelse af Ærlighed noget plumret, og Snildhed holdtes i Ære som en Kapitaldyd; men selv saaledes set, bliver den Usandhed, hvorom der her er Tale, for grov.

Der kom nemlig en Seddel for Dagen, som syntes at være skreven af Leonora. Dens Indhold viste, at Ulfeldt havde haft at gøre med Bartolomæus Mikkelsen; thi Brevet var stilet til ham. Den var imidlertid uden Underskrift, og Leonora kunde altsaa nægte, at hun havde skrevet den. Hun nøjedes dog ikke dermed, men fralagde sig Forfatterskabet i følgende stærke Ord:

»Jeg ønsker af alt mit Hjerte den Haand, som bemeldte Seddel haver skrevet, at maatte komme paa Kagen, førend den dør, for af al Verden at kendes for det, den er.«

Men til Skade for hendes Eftermæle er Seddelen endnu til, og den udviser uimodsigelig hendes Haandskrift. Hun har altsaa der naglet sin egen Haand til Kagen.

Men det hjalp ikke. Dommen, som faldt den 23de December samme Aar, dømte Ulfeldt som svensk Højforræder fra Ære og Liv. Dog skulde den ikke kundgøres, før Ulfeldt var kommen sig eller død. Det skulde imidlertid gaa saaledes, at

den aldrig kom hverken til Ulfeldts eller Leonoras Kundskab, end sige blev udført. Men hans svenske Godser bleve inddragne, og Arresten blev ikke hævet.

Leonora levede saaledes i Uvidenhed om Sagens virkelige Stilling. Hun trøstede sig imidlertid med den Tro, at Kong Karl, naar det kom til Stykket, umulig kunde bryde Staven over en Mand, der havde vist ham og hans Land saa store Tjenester. Hun tog heller ikke fejl deri. Det var virkelig Kongens Hensigt at lade Naade gaa for Ret; men Døden overraskede ham, inden han fik sit Forsæt udført.

Den fordum saa frejdige Herres Livsmod var blevet knækket ved Modgang og hans Helbred undergravet ved Strabadser og Umaadeholdenhed i Drik. Efter den mislykkede Storm paa København kom den ene Hjobspost efter den anden. Rundt i Danmark og Norge rejste Folket sig og afkastede det svenske Herredømme; men det værste kom til sidst. En kejserlig, polsk, brandenburgsk Hær rykkede nemlig op i Jylland og gik derfra over til Fyn, hvor en dansk Hær under General Schack sluttede sig til de allierede. Mod denne Overmagt kunde den svenske Hær under General Stenbock ikke staa sig. Den blev den 14de November 1659 slaaet ved Nyborg og aldeles tilintetgjort. Kongen afventede Udfaldet i Korsør og blev rasende, da Stenbock kom flygtende dertil alene med et Par Fiskere i en Baad.

»Naa, saa der er du!« udbrød Kongen. »Men siden Fanden har taget Gederne, maatte han for mig gerne have taget Bukken med!«

Det Nederlag forvandt han aldrig. Endnu paa sit Dødsleje udbrød han klagende: »O, Fyn, min Søster, dit Tab bliver min Død!«

Han hensov den 13de Februar 1660 og efterlod Tronen til sin kun fem Aar gamle Søn, Karl

den Ellevte. Der blev indsat en Formynderregering med Enkedronningen i Spidsen; men ingen af de ny Magthavere følte sig bunden af nogen Taknemmelighedsgæld til Ulfeldt. Dette viste sig straks ved den endelige Fred, som den 27de Maj blev sluttet i København. De svenske Underhandlere gjorde nemlig Kong Frederik den Indrømmelse i den ny Traktat at udelade Roskilde-Fredens Paragraf fire og tyve, hvori der var tilsagt Ulfeldt Oprejsning. Han var slet ikke nævnt i den ny Traktat, saa at man ikke kunde se, om den deri givne Amnesti ogsaa gjaldt ham. Dog stod der tillige, at alt, som ikke udtrykkelig var omtalt som strøget i den ny Traktat, skulde staa ved Magt. Deri laa der en Modsigelse; men Kong Frederik kunde dog ikke drive det videre end til, at Ulfeldts Sag blev skubbet til Side og henstod uklar, og det var slemt nok. Hvad den svenske Regering end agtede at gøre med Ulfeldt, vilde den dog ikke udlevere ham, en svensk Undersaat, til den danske Konge, men have Haand i Hanke med ham om den Sag. —

Uvidende om alt dette kæmpede Leonora, hjulpen af Anne Katrine, med Døden, da Sygdommen bragte Ulfeldt til Gravens Rand. Hendes Bønner for hans Liv bleve hørte, og hun vandt Sejr. Hun frydede sig derover og havde ikke nogen Anelse om, at der ikke kunde være hændet ham og hende selv nogen større Lykke, end om Døden havde taget Ulfeldt nu. Usigelige Lidelser vilde derved være sparede baade ham og hende selv.

Glæden led dog snart et Skaar, ved at Vagtholdet blev skærpet. Børnene bleve fjernede og holdt afsondrede i deres eget Værelse, hvor Anne Katrine nu igen maatte overtage sin gamle Rolle og være Moder for dem. Hvilken Forskel paa hendes Liv i Sverige nu og forrige Gang, hun var der! Dengang hadede hun sit eget Fødeland, og Sverige var blevet hende kært, nu hadede hun Sverige med. Der var snart ikke mere den Plet paa

Jorden, som hun elskede, undtagen det skulde være det kære, stille Barth; men det vilde hun vel aldrig mere faa at se.

Det anede hende ikke, hvor vide hun endnu skulde føres om i Verden, og hvor hun til sidst skulde havne; men hun brød sig heller ikke om at vide det. Saa ung hun var, havde hun dog nu opgivet ethvert Haab om Lykke. Men denne Selvfornægtelse gjorde hende stærk og til den bedste Trøsterinde for hendes Moder. Det var i denne Tid Leonoras lykkeligste Øjeblikke, naar hun kunde snige sig til at tale med sin trofaste Datter og trykke hende i sin Favn. De samlede en Skat af dyrebare Minder, som skulde blive et stærkt Baand mellem dem i sildigere Tider.

Femte Kapitel.

Et Uriasbrev.

Ikke mindre end seks og tredive Soldater holdt Vagt i Ulfeldts Hus. Skaanes Generalguvernør, Grev Stenbock, gjorde saaledes sit yderste for at sikre sig Fangerne og hindre ethvert Samkvem mellem dem og Malmøs dansksindede Indbyggere. Den vagthavende Løjtnant viste sig nu og da i Kamrene for at overtyde sig om, at alle Fangerne vare til Stede. De fleste af disse Herrers Holdning var barsk. De indlod sig ikke uden Nødvendighed i Samtale med Fangerne, saa kun ind ad Døren, mønstrede Stuen med et Blik og gik saa igen. Derfor blev Leonora overrasket, da den vagthavende Løjtnant en Dag først i Juni Maaned i Stedet for straks at fjerne sig traadte ind i Stuen og lukkede Døren efter sig. Hun troede, at han havde noget ondt at meddele

hende; men det modsatte viste sig at være Tilfældet.

»Nu, Frue,« sagde han, »er der Udsigt til, at I kan blive fri for vore Plagerier og vi for dette kedsommelige Vagthold.«

»Hvorledes det?« spurgte Leonora.

»Jo, nu ere alle de andre danske Fanger blevne frigivne, og saa maa Raden vel ogsaa komme til eder.«

»Hvad siger I?« udbrød Leonora, idet hun sprang op. »O, gid det var saa vel!«

Hun gik straks ind til Ulfeldt for at meddele ham denne gode Tidende. Deres Værelser laa nemlig ved Siden af hinanden, og man havde dog været saa menneskelig at tillade hende at pleje ham. Han var oven Senge og i Bedring, men dog endnu svag og sad mest hensunken i Sløvhed; men nu kom der Liv i ham.

»Skik Bud til Grev Stenbock,« sagde han, »for at vi kunne faa Vished!«

Han glemte, at han var Fange; men Løjtnanten gjorde ingen Vanskeligheder, og Budet blev afsendt. Det kom imidlertid tilbage med det mistrøstende Svar, at Ulfeldt slet ikke var nævnet i Fredstraktaten, og at Grev Stenbock ikke havde hørt noget fra Hoffet om, at Ulfeldt skulde være tagen med i den almindelige Amnesti.

Nu sank alt Leonoras Mod. Man syntes ganske at have glemt dem. Udsigten til et livsvarigt Fangenskab indgød hende Rædsel. Dog tog hun sig sammen og opsatte og indsendte et ydmygt Bønskrift til Enkedronning Hedevig Eleonora. Men Dagene gik, og der kom intet Svar.

Da kom der Trøst fra en ganske uventet Kant. Hun fik nemlig Brev fra sin Svoger Hannibal Sehested, som opholdt sig i København, men som om kort Tid skulde afgaa som dansk Udsending til Stockholm. Han havde spillet sine Kort meget fint. Hjemkommen fra Udlandet, da Svenskerne anden

Gang rykkede mod København, blev han opsnappet af dem eller lod sig maaske med Vilje tage til Fange. Han blev holdt i et mildt Fangenskab og gjorde nu det Kunststykke, idet han optraadte som Mellemmand mellem de to krigsførende Monarker, i samme Grad at vinde baade Kong Karls og Kong Frederiks Yndest og Tillid. Men han havde rigtignok efter Fredsslutningen i Forholdet til sin egen Konge gjort Skridtet fuldt ud, idet han viste sig villig til at fremme Kong Frederiks Plan, at tilrive sig Enevoldsmagten. Han blev altsaa en Forræder mod sin egen Stand; for den Pris havde han tilkøbt sig Sikkerhed og Indflydelse. Han havde nu en høj Stjerne i København, og da han tillige var vel set i Stockholm, kunde ingen bedre Mand vælges til at klare de Vanskeligheder, som Fredsvilkaarenes Udførelse fremkaldte.

Han tilbød nu Leonora at tale Ulfeldts Sag hos Enkedronningen og den svenske Regering. Kun modstræbende tog hun mod dette Tilbud. Hun kendte sin Svoger til Bunds og vidste, at han var falsk og upaalidelig. Dernæst havde han altid været skinsyg paa Ulfeldt, gjort ham Skade, hvor han kunde, og krydset sin Svogers Planer bag hans Ryg, mens han hyklede Venskab for ham. Dog havde han rigtignok vist Ulfeldt den Deltagelse i Løbet af Vinteren, under hans Sygdom, at se over til ham og ved den Lejlighed opført sig saaledes, at Leonora var nær ved at tro, at han mente det oprigtig. Det kunde dog tænkes, at bedre Følelser rørte sig hos ham nu, da Ulfeldt var sunken saa dybt og næppe nogen Sinde mere kunde blive en farlig Rival for ham.

Som den druknende griber efter et Halmstraa, tog Leonora mod Tilbudet og lagde Ulfeldts og sin egen Skæbne i Hannibal Sehesteds Hænder. Med stor Spænding ventede hun saa paa Efterretninger fra Stockholm, og der kom ogsaa et Par Breve fra Sehested; men de vare ret skikkede til at strække

hende paa Pinebænken. Han udtrykte sig om Sagens Stilling med uklare Ord, som snart gav hende Haab, snart igen nedslog hendes Mod.

Ulfeldts Sag var kommen for i det svenske Rigsraad, og det havde sig ganske rigtig saaledes dermed, at Vægtskaalen vippede op og ned, saa at Udfaldet en Tid syntes uvist. Men der er Vidnesbyrd om, at Sehested spillede en meget tvetydig Rolle og i Smug modarbejdede Ulfeldts Frikendelse. Dog endte det med, at Rigsraadet den 7de Juli kasserede Dødsdommen og gengav Ulfeldt hans Frihed og Ære alene med det Vilkaar, at han stillede Borgen for, at han i Fremtiden vilde afholde sig fra alle fjendtlige Skridt mod Sverige.

Nu var altsaa Forløsningens Time nær. Ulfeldt skulde snart genvinde ikke alene sin personlige Frihed, men alle sine borgerlige Rettigheder i Sverige, ja maaske i Danmark med, hvis den svenske Regering vilde støtte de Fordringer, han grundede paa Fredstraktaten. Hvorledes mon hans Skæbne vilde være bleven, hvis disse Velgerninger vare faldne i hans Lod? Vilde han kunne bære en saa ufortjent Lykke?

Det henstaar som et uløst Problem. Nemesis var i Hælene paa ham; thi den svenske Regerings Naadesakt kom aldrig til hans Kundskab. Hvorledes det gik til, er en Gaade, som vel aldrig fuldstændig vil blive løst; men alt peger paa Hannibal Sehested som Ophavsmanden til dette Niddingsværk. Hans dybe Nag til Ulfeldt, hans Træskhed og den Omstændighed, at han lige til det sidste vedblev at handle mod Ulfeldt som en Fjende, styrker den Mistanke, som allerede hans samtidige nærede imod ham i den Sag.

Straks, da Rigsraadet havde frikendt Ulfeldt, udbad Sehested sig Tilladelse til at maatte overbringe sin Svoger dette glædelige Budskab paa Hjemvejen. Det fandt man meget naturligt; Dokumentet blev givet til Sehested og tillige en konge-

lig Skrivelse, som vilde aabne ham Adgang til Ulfeldt, naar han kom til Malmø. Men saa indtraf det mærkelige Uheld, at Sehested blev upasselig og maatte opsætte sin Afrejse. Da det trak ud dermed, skulde man synes, at han maatte have sørget for skriftlig at underrette Ulfeldt om Frifindelsen; men det gjorde han ikke. Han sendte hverken Brev eller Bud, og da den svenske Regering jo havde givet ham Dokumentet, for at han skulde bringe rette vedkommende det i Hænde, gjorde den intet mere ved den Sag. Efterretningen kom derfor ikke videre, og kun de i Sagen nærmest indviede vidste, at Ulfeldt var bleven frikendt.

Følgen deraf var, at Leonora fik advarende Skrivelser fra flere Venner, om hvem hun maatte tro, at de vare vel underrettede. De spaaede Ulfeldt det værste og raadede ham til ikke at afvente Rigsraadets Kendelse, men hellere prøve paa at frelse sig ved Flugt. Dog modsatte Leonora sig det, fordi Ulfeldt endnu var for svag til et sligt Vovestykke. Da kom der endelig en Skrivelse fra en unævnt Brevskriver, som underrettede hende om, at der var kommet et Skib til Malmø, som skulde føre Ulfeldt og hende til Finland, hvor de skulde hensættes i Fængsel for Livstid. Det lykkedes hende at faa Ulfeldts Tjener, Peter Pflügge, sendt ned til Havnen, og han kom tilbage med den Oplysning, at der virkelig var kommet et Fartøj, hvis Skipper havde sagt, at han skulde have nogle fornemme Personer om Bord. Vævet i disse Rænker er skjult for vort Blik; men det er netop dette Uriasbrev, der drev Ulfeldt til Flugt, og som man tillægger Hannibal Sehested. Leonora, som hidtil havde holdt sin sygelige Mand uden for Sagen, turde nu ikke tøve længer.

»Vi maa fly,« sagde hun til ham, efter at hun havde sat ham ind i Sagen. »Der er ingen Barmhjertighed for os at vente i dette Land.«

»Svenskernes Utaknemmelighed raaber til Himmelen,« udbrød Ulfeldt, idet han knugede sine magre Hænder sammen, og hans Øjne fyldtes med Taarer. De sad nu, i hans svækkede Tilstand, løst hos ham.

»Er du stærk nok til at prøve paa det?« spurgte hun ham, idet hun lod sine Øjne hvile paa hans indfaldne Aasyn og udtærede Skikkelse. Klæderne hængte slapt om ham.

»Jeg tror, at jeg kan det,« svarede han, idet han rettede sin krumbøjede Ryg. »Jeg vil prøve det, om jeg saa skal sætte Livet til derved!«

Flugten muliggjordes ved, at Ulfeldts og Leonoras Værelser stod i Forbindelse med hinanden, og under Leonoras var der en Kælder med Udgang til en Baggade. Leonora byggede sin Plan paa den Omstændighed, at Vagten i den sidste Tid kun sjælden havde set ind til hende, saa at de uforstyrrede kunde gøre alt i Stand til Flugten. Peter Pflügge, som delte Værelse med sin Herre og altsaa havde Adgang til hendes, blev nu sat i Arbejde med at løsne nogle Brædder i Gulvet og frembringe et Hul saa stort, at et Menneske gennem det kunde krybe ned i Kælderen. Dette Arbejde blev heldig udført samme Aften paa den Tid, da Vagtholdet skiftede, og der var Larm i Gaarden. De turde ikke vælge Natten dertil, fordi der da var stille, og enhver Lyd kunde høres. Af samme Grund skulde Ulfeldts Flugt gaa for sig om Dagen; men hvorledes skulde han slippe ukendt gennem Byen?

»Skaf mig en Præstekjole,« sagde han. »Det er den sikreste Formumning; thi Soldaterne have Ærbødighed for Kirkens Tjenere. Lad Peter bede om Lov til at gaa i Byen og der skaffe mig Kjolen.«

Han nævnede en Borger i Byen, som var ham hengiven, og bød Peter ved den samme Mand at faa lejet en Baad, som kunde ligge rede ved Bryggen. Alt gik efter Ønske. Peter Pflügge var en snild Karl, som altid holdt sig paa en god Fod med Soldaterne. Han fik uden Vanskelighed Lov at gaa

Byen for, som han opgav, at købe Medikamenter og nogle andre Sager til sin syge Herre. Han bragte Præstekjolen i en Bylt, som Soldaterne, der vare ivrig sysselsatte med at spille Kort, ikke gjorde sig den Ulejlighed at undersøge, og Flugten blev saa fastsat til den næste Dag, den 16de Juli.

Med stor Snildhed ordnede Leonora det hele. Da hun havde faaet Ulfeldt i Præstekjolen, sendte hun Peter ud i Gaarden for at hente et Krus Vand fra Brønden, hvad han ofte havde gjort, uden at Soldaterne brød sig derom; men Meningen med den Vandring ud i Gaarden var denne Gang en ganske anden. Han sneg sig ind i Stalden, løste alle Hestene og skyndte sig saa ind med sit Krus Vand, idet han lod Stalddøren staa aaben.

Kort efter hørtes der en rasende Larm. Hestene vare slupne ud af Stalden og for vrinskende omkring i Gaarden. Soldaterne smed Kortene og løb alle som een ud i Gaarden for at se, hvad der var paa Færde. De hjalp saa hverandre med at indfange Hestene, idet de raabte, lo og bandede.

»Nu af Sted!« sagde Leonora, da Peter havde kigget ind i Vagtstuen og meldt, at den var tom. Hun omfavnede Ulfeldt og gav ham Afskedskysset. »Gud Herren være med dig og føre dig lykkelig til Lybek,« sagde hun, mens Ulfeldt, hjulpen af Peter, der skulde ledsage ham, forsvandt gennem Hullet.

Det var nemlig Aftalen, at Ulfeldt skulde flygte til Lybek og holde sig skjult der, hvorimod Leonora, hvis det blev hende muligt at slippe bort, vilde rejse til København. Der vilde hun prøve paa at faa Kongen i Tale. Hun haabede, at han nu, da Ulfeldt havde vist sig dansksindet og var kommen i Ulykke derved, vilde laane Øre til hendes Bønner og tage hendes landflygtige Mand til Naade.

Ulfeldt og hans Tjener slap godt ud af Huset og ned til Havnen. De gik straks om Bord paa

det Fartøj, som laa og ventede paa dem; Skipperen hejsede Sejl, og de stod for gunstig Vind ud i Sundet.

Da de vel vare borte, overvejede Leonora, hvad hun nu skulde gøre. Hun kom imidlertid snart til den Slutning, at naar hun ikke brugte Lejligheden til at flygte med det samme, turde det siden blive vanskeligt at slippe bort, sagtens umuligt. Det var at vente, at Vagtholdet vilde blive strengere, saa snart Ulfeldts Flugt var opdaget.

Hun tøvede da ikke, ilede ind til sine Børn, omfavnede dem, velsignede dem og forlod dem grædende. Saa flygtede hun den samme Vej gennem Kælderen, tyede til den samme Borger, som havde hjulpet Ulfeldt af Sted, og blev venlig modtagen af hans Hustru. Hos disse gode Mennesker holdt hun sig skjult i nogle Dage, indtil der tilbød sig Skibslejlighed til København. Klædt i en simpel Dragt, gik hun om Bord paa Skibet og sejlede ad København til.

Sjette Kapitel.

I Løvens Hule.

Silde om Aftenen, et Par Dage efter Ulfeldts Flugt fra Malmø, gik to Herrer, indhyllede i Kapper, ned ad Skindergade i København. Det var Maaneskin; men forbidragende Skyer gjorde det nu og da mørkt i den snævre Gade. De standsede, da de havde naaet den skønne Gaard, som dengang laa omtrent der, hvor nu Graabrødretorv er, nemlig Ulfeldts gamle Bolig.

Den højeste af de to Mænd løftede sin højre

Haand, som om han vilde sige noget, men lod den atter synke og drog kun et Suk. Hans Ledsager holdt sig tavs. Det var en trivelig, lille Herre med en fjersmykket, sølvbræmmet Hat paa sit Hoved. Under Kappens Rand viste sig en Kaardespids, og han havde Sporer paa sine Hæle. En Sky, som havde dækket Maanen, drog bort, og dens fulde Lys faldt paa den høje Herres blege, indfaldne Aasyn. Det oplyste ogsaa Gaarden, som laa der stille og øde med Skodder for sine Vinduer, ganske som den for ni Aar siden var bleven forladt af sin Ejer.

»Det glæder mig,« sagde den høje Herre, »at finde den saaledes, uden ny Husboere og ikke vanhelliget af mine Fjender.«

Det var nemlig Ulfeldt, der talte. Han havde med sin sædvanlige Egenraadighed brudt Aftalen med Leonora og var sejlet til København i Stedet for til Lybek. Han var tyet ind til en gammel, trofast Veninde ved Navn Birgitte, der i sin Tid havde tjent Leonora som Kammerjomfru. Hun var nu gift med Frants Speckhan, Major ved Livregimentet til Fods, og det var ham, der ledsagede Ulfeldt paa denne Aftenvandring. Ulfeldts havde, da de flygtede fra København, efterladt mange af deres Ejendele, baade Kostbarheder og Værdipapirer, hos Birgitte, og hun havde gemt dem trofast. Ogsaa havde Leonora i Aarenes Løb vekslet Breve med Birgitte, saa at denne havde kunnet følge sit fordums Herskabs Skæbne lige indtil nu.

»Tror I,« spurgte Ulfeldt Speckhan, »at jeg nogen Sinde igen faar Foden over min egen Dørtærskel?«

»Hvorfor ikke?« svarede Speckhan. »Kongen er dog en god, from Herre. Han vil sikkert vise eder Naade.«

»Naade,« udbrød Ulfeldt, idet han greb Speckhan i Armen. »Nej, Mand, jeg er ikke kommen

for at tigge om Naade, men for at kræve min Ret.«

»Nu,« svarede Speckhan sagtmodig, »kald det, hvad I vil! Men den kolde Aftenluft er ikke god for Eders Ekscellence. Lad os gaa hjem til Birgitte! Kender jeg hende ret, har hun en god, varm Aftendrik til os.«

Det gjorde de da, og Birgitte satte den varme Drik frem for dem, men med en sorgfuld Mine og i Tavshed. Hun var bleven højlig overrasket, da Ulfeldt og hans Tjener for et Par Dage siden traadte ind ad Døren til hende.

»Men hvor er Frøken Leonora?« havde været hendes første Udbrud.

»Hun vil snart være her, om Gud giver Lykke,« havde da Ulfeldt svaret. »Men hun vil blive overrasket ved at træffe mig her. Hun tror, at jeg er i Lybek.«

Derpaa fortalte han Birgitte nærmere om Flugten, mens hun rystede paa Hovedet. Hun kendte sit fordums Herskab til Bunds.

»Ak,« udbrød hun, »naar det kun maa blive til Lykke! Tilgiv mig, at jeg siger det; men det huer mig ikke, at I har handlet imod Aftalen. Frøken Leonoras Raad vare altid de viseste og bedste. I vilde have været mere sikker i Lybek.«

»Tal ikke om det, du ikke har Forstand paa,« sagde Birgittes Husbond, »og indbild dig ikke, at du er klogere end Hans Ekscellence.«

»Nu, Birgitte,« sagde Ulfeldt uventet sagtmodig, »du kan da nok tænke, at jeg havde mine gode Grunde til at handle, som jeg gjorde.« —

Han havde virkelig sine Grunde; men da han ikke havde indviet Leonora i dem og havde ladet hende blive i den Tro, at han sejlede til Lybek, saa maa han have haft en sikker Følelse af, at hun vilde have kasseret hans Grunde som uholdbare.

Han var nemlig bleven fristet til dette Vovestykke ved nogle Breve fra gamle Venner i Dan-

mark, som opfordrede ham til at prøve paa at slippe over til København Hans Standsfæller savnede ham haardt nu, da Adelens Magt var i Fare. Kongen arbejdede jo, støttet af de ufri Stænder, paa at tilrive sig Herredømmet, og den politiske Kamp var allerede i Gang, som inden ret længe skulde ende med Enevoldsmagtens Indførelse. Nu ønskede man Ulfeldts Hjælp til at modarbejde den stigende Kongevælde.

Man maa undre sig over Ulfeldts Taabelighed, at han indbildte sig at kunne optage en saa ulige Kamp, ja, at Kongen under nogen Omstændighed vilde taale ham i Danmark. Det eneste, der undskylder ham, er, at hans Venner, som opfordrede ham til at komme, aabenbart maa have troet ligesom han selv, at Fredstraktaten hjemlede ham Ret til at være i Danmark, og at Kongen derfor ikke turde udvise ham.

Han optraadte da ogsaa nu som en Mand, der føler fast Grund under sig. Han gjorde ingen Hemmelighed af sin Nærværelse i København, skrev straks til Kongen og underrettede ham om, at han var kommen, og hvor han opholdt sig. Han skrev, at han vel vidste, at det var hans Skyldighed personlig at fremstille sig for Majestæterne; men han vilde vente, til hans Hustru ogsaa havde frelst sig ved Flugt og lykkelig var indtruffen. Da vilde de begge indfinde sig, og han skulde da med sin egen Mund overtyde Kongen om sin underdanige Hengivenhed og Troskab.

Kongen sad hos Dronningen i hendes Kabinet, da en Page traadte ind og overrakte ham Brevet, idet han sagde, at Kammerjunker Trolle havde paalagt ham straks at levere det til Hans Majestæt. Da Pagen havde fjernet sig, aabnede Kongen Brevet og læste det uden at sige et Ord. Dog løftede han sine tykke Øjenbryn, og der gled et lunt Smil over hans alvorlige Aasyn. Derpaa rakte han Brevet til Dronningen. Ikke saa snart havde hun læst

nogle Linier og kastet et Blik paa Underskriften, førend hun sprang op med et Udtryk af Triumf i sit stolte Aasyn.

»Saa, Frederik,« udbrød hun, »nu have vi ham! Grib nu til og lad ham lægge i Bolt og Jærn, den arge Forræder, der saa længe har haanet os. Og hvor har han ikke skadet vort Land! Gud er dog god, som saaledes giver vor værste Fjende i vore Hænder!«

»Ikke saa hastig, Sofie,« svarede Kongen, idet han løftede Haanden. »Vi maa se os vel for, hvad vi gøre. Desuden —«

»Se os for!« udbrød Dronningen hidsig. »Nej, nu gaar du virkelig alt for vidt i dine Skrupler!«

»Du maa virkelig nedlade dig til at høre mine Grunde,« svarede Kongen spydig. »Af Hensyn til Fredsgaranterne, særlig Sverige, tør jeg ikke gaa saa rask til Værks og sætte Ulfeldt i Blaataarn. Jeg gør klogest i at nøjes med for en Tid og paa en mere lempelig Maade at sikre mig hans Person, indtil jeg sidder mere fast i Sadelen og kan fastsætte de Vilkaar, paa hvilke jeg vil lade ham slippe. De skulle blive saaledes, at Brodden ganske tages fra ham, lid paa det!«

»Vel,« svarede Dronningen, »naar kun ikke Synderen mærker Uraad og, mens vi lægge Hænderne i Skødet, passer sit Snit og bringer sig i Sikkerhed.«

»Det har ingen Nød,« sagde Kongen. »Brevet viser, at han føler sig tryg. Det klogeste er ikke at sende ham noget Svar og lade ham blive i Fred hos Speckhans. Vi ville have vore Spejdere ude, saa at han ikke kan gøre et Skridt uden vort Vidende. Desuden — ja, nu kommer jeg til det, som jeg først vilde have sagt — hvis du havde læst Brevet til Ende, saa vilde du have set, at kun Hanen er i Kurven; men Hønen ventes med det første. Det gør mig ondt, at jeg ikke kan skaane Leonora; der er meget godt ved hende. Hendes

Ulykke er kun, at hun har faaet en Nidding til Mand; men som hun har opført sig, nødsages vi til at tage hende med, om vi skulle føle os trygge.«

Den snilde Plan havde Dronningens fulde Bifald. Den fyldte hendes Hjerte med hævngerrig Fryd. Hun kunde ikke glemme alle de Krænkelser, Ulfeldts i sin Tid havde tilføjet hende. Dog havde Leonora selv nogen Skyld i, at Hadets Flamme endnu brændte saa levende. Hun havde nemlig været uklog nok til i Breve til sine Frænder i Danmark at udtale sig nedsættende om Dronningen, som havde faaet det at vide. Hun undte ikke Leonora den Ros, Kongen gav hende.

»Saa der er noget godt ved hende,« sagde hun med et koldt Smil. »Det er muligt; men vi have ikke set noget af det. Eet er sikkert, nemlig at hun hader sit Fødeland. Hvorfor blev hun ikke rolig paa Barth, men gik i Krig med Manden? Hun er aabenbart Medviderske i alle hans Planer, ja driver ham vel endogsaa frem. Hun har sikkert delt hans Skadefryd over Danmarks Ulykke.«

De fleste af Leonoras samtidige vare i det Punkt af samme Mening som Dronningen. Vel er denne Dom alt for streng; men sandt er det des værre, at der ikke foreligger noget Vidnesbyrd om, at Leonora tog sig sit Fædrelands Ulykke nær, snarest det modsatte. End ikke en saa grundig Historiker som hendes sympatetiske Biograf*) har kunnet finde noget saadant. Kærligheden til Manden og Kampen med hans Modstandere fyldte hendes Hjerte og gennemtrængte hele hendes Væsen. Hun var altid rede til at dele Skæbne med ham, og det var det, hun nu gik i Møde.

En Aften silde stod en Bondekone med en Kurv, fuld af Æg, paa Armen uden for Birgitte Speckhans Dør og bankede paa.

»Hvad er dette, lille Mo'r,« sagde Birgitte, idet

---

*) Bibliotekar Birket-Smith.

hun aabnede Døren paa Klem. »Stripper du saa silde om og prøver Haandkøb? Det er ikke lovligt. Kom paa Torvet i Morgen med dine Æg!«

»Birgitte!« sagde Konen og trængte sig i det samme ind ad Døren med stor Fare for Æggene. Derpaa slog hun sin Kaabehætte tilbage.

»Jesus!« udbrød Birgitte, idet hun slog Hænderne sammen. »Kommer Eders Naade til mig i en saadan Formumning!«

»Ja,« svarede Leonora, idet hun satte Kurven fra sig, »i den Skikkelse flygtede jeg fra Malmø. Jeg fandt det klogest ikke at tone mit eget Flag, førend jeg havde set, om Kysten var klar.«

»Nu, vær hjertelig velkommen,« sagde Birgitte med et usikkert Smil, hvorpaa hun blev omfavnet og kysset paa Kinden af sin fordums Frue.

»Men jeg skal nok redde mig,« vedblev Leonora livlig. »Jeg er ved bedre Mod, end jeg længe har været. Du maa vide, at Ulfeldt slap bort før jeg, og jeg maa tro, at han nu sidder trygt nede i Lybek.«

»Ak, gid det var saa vel!« udbrød Birgitte. »Men Rigshofmesteren er her.«

»Hvad siger du?« raabte Leonora, idet hun greb Birgitte i Armen. »Hvordan i al Verden er det gaaet til?«

»Spørg ham selv!« svarede Birgitte. »Han sidder inde i Stuen med Frants.«

Men Leonora tøvede. Hun var meget bleg, og der viste sig en Skælven om hendes Læber.

»Bliv ikke ræd,« sagde Birgitte, idet hun viste en Rolighed, som hun ingenlunde følte. »Han har skrevet til Hans Majestæt og meldt sit Komme og —«

»Har han det!« faldt Leonora ind med dæmpet Stemme.

»Og dog,« vedblev Birgitte, »er han ikke bleven fortrædiget. Saa er der vel Fred og ingen Fare.«

»Hvem ved!« udbrød Leonora med usikker Stemme. »Nu sidder han i Løvens Hule, Birgitte! Er der nogen Udvej fra den?«

Derpaa gik hun ind. Ulfeldt modtog hende med et Udbrud af Glæde; men der var noget tvungent i hans Væsen, da han omfavnede hende.

»Vær hjertelig velkommen under vort ringe Tag,« sagde Speckhan, idet han ærbødig kyssede Leonoras fremrakte Haand. »Det er sandelig en Ære for vort Hus at have baade Rigshofmesteren og Eders Naade som liggende Gæster.«

»Naar kun ikke den Ære maa blive eder og Birgitte for dyr,« svarede Leonora med Alvor. »Vi ere ikke af dem, der bringe Lykke med os, min kære Major!«

»Nu, Leonora,« sagde Ulfeldt, »se ikke Sagen for sort! Det har selvfølgelig overrasket dig at finde mig her; men nu skal du høre mine Grunde til, at jeg ændrede min Rejseplan. Jeg haaber, at du vil godkende dem.«

»Min kære Herre,« svarede Leonora sagtmodig, da hun havde hørt ham til Ende, »jeg vil ikke gaa i Rette med dig om den Sag. Du har handlet i god Tro, og jeg tænker da, at Gud Herren selv har ført dig hertil, hvad end hans Mening er dermed.«

Birgitte fik Taarer i Øjnene ved at høre, med hvilken Klogskab og Fromhed hendes Frue tog sig i det, som dog ikke mere kunde gøres om.

»Lad os nu først se, hvad Svar der kommer fra Kongen,« sagde Speckhan.

»Naar kom Brevet Hans Majestæt i Hænde?« spurgte Leonora.

»Det er nu fem Dage siden,« svarede Speckhan. »Jeg gik selv op paa Slottet med det og gav det til Kammerjunker Trolle, som lovede straks at tilstille Kongen Brevet. Kunde jeg have givet det i bedre Hænder?«

»Visselig ikke,« svarede Leonora. »Trolle er

os god. Men det huer mig ikke, at Svaret tøver saa længe med at komme.« —

Den næste Eftermiddag gik Speckhan op paa Slottet for at se til Vagterne, som i de Dage holdtes af hans Regiment. At han blev længe borte ved en saadan Lejlighed, var ikke usædvanligt; men da han endnu ikke var kommen hjem ved Midnatstide, blev hans Hustru urolig. Dog trøstede hun sig med, at han af en eller anden Grund kunde være bleven nødt til at overtage Nattevagten, skønt det maatte synes underligt, at han ikke ved et Bud havde ladet hende det vide. Det første sagde hun om Morgenen til sine Gæster, men ikke det sidste, og de gjorde sig da ikke videre Tanker om deres Værts Udebliven.

De sad ved deres Davre og samtalede ivrig. Leonora, som efter en god Nattesøvn havde faaet mere Ro i Blodet, saa nu lysere paa Tingene. Hun gik villig ind paa med Ulfeldt at drøfte det Spørgsmaal, hvorledes de skulde bære sig ad med at faa Børnene udleverede og førte over til København, da Birgitte kom styrtende ind i Stuen.

»Der kommer en Trop Soldater op ad Gaden,« raabte hun, og saa sank hun om paa en Stol.

Ulfeldt lod i sin Skræk Skeen falde, mens Leonora hurtig rejste sig og gik hen til Vinduet. Der lød taktfaste Trin og Vaabenklirren, og et Øjeblik efter mørknedes Vinduerne af en Række Soldater, som havde gjort Holdt og stillede sig op ved Huset. Kort efter traadte en Officer ind, som viste sig at være Oberstløjtnant Ditlev Rantzau.

»Hvad skal dette sige?« udbrød Ulfeldt, idet han rejste sig med blegnende Kinder og et uroligt Blik.

»Jeg maa i Hans Majestæts Navn herved forkynde Eders Ekscellence og Frøken Leonora Arrest,« sagde Rantzau med stram Holdning.

»Er da ikke det Brev, jeg tilskrev Kongen for

seks Dage siden, kommet ham i Hænde?« spurgte Ulfeldt.

»Jeg ved intet om Breve,« lød Rantzaus barske Svar. »Jeg har faaet min Ordre, som jeg maa udføre. Jeg maa bede Herskabet om at gøre sig rede til at følge med. Jeg vil give eder en halv Times Frist.«

»Jeg fatter ikke dette,« sagde Ulfeldt i stor Ophidselse. »Kongen har ingen Ret til at lade mig fængsle. Fredstraktaten, som Hans Majestæt selv har underskrevet og stadfæstet med sin Ed, tilsikrer mig Fred til at være i Danmark. Jeg kan umulig tro, at Kongen vil bryde sit givne Ord. Her maa finde en Misforstaaelse Sted.«

»Nej,« svarede Rantzau, »her er ikke Tale om Misforstaaelse. Jeg har af Kongens egen Mund med tydelige og klare Ord faaet min Ordre, og jeg maa tro, at Hans Majestæt ved, hvad han gør.«

»Skal I føre os til Blaataarn?« spurgte Leonora med et funklende Blik.

»Nej, Eders Naade, saa slemt er det dog ikke. I skal om Bord paa et Skib. Hvorhen Rejsen gaar, skal I siden faa at vide. Men spild nu ikke mere Tid ved unyttig Tale; gør eder færdig!«

»Hvor er Frants?« raabte Birgitte, som ikke længer kunde tæmme sin Angest. »Hvad har I gjort ved min Mand?«

»O, Madam,« svarede Rantzau smilende, »vær uden Frygt for ham! Han har kun faaet Stuearrest, og det er sket til hans eget Bedste, for at han ikke skulde lade sig friste til at hjælpe sine fornemme Gæster til Flugt, hvorved han vilde have paadraget sig Straf. Han vil snart være her.«

Saa blev der ikke talt mere. Til den fastsatte Tid holdt en lukket Vogn for Døren, Leonora rev sig ud af den grædende Birgittes Arme og steg op i Vognen, hvor Ulfeldt allerede sad. Han syntes at være falden tilbage til sin gamle Sløvhed og var fuldstændig ligegyldig for sin Skæbne. Derpaa

bleve de kørte ned til Havnen, eskorterede af Soldaterne, og straks førte ud paa Skibet. Rantzau gik om Bord med tyve Mand. Det viste sig, at han skulde følge dem til deres fremtidige Opholdssted; men først da de vare komne i rum Sø, fik de at vide, at Rejsens Maal var Bornholm.

Saaledes forsvandt de, og først bagefter fik deres Frænder og Venner at vide, at de havde været i København. Ulfeldt havde holdt sig stille og ikke gjort Kongens Spejdere megen Ulejlighed, dels fordi hans Helbred var saa skrøbeligt, dels fordi han holdt det for klogest ikke at vise sig, førend han havde hørt fra Kongen. Det anede ham ikke, at denne Forsigtighed var ganske spildt, ja netop tjente Kongens Hensigter bedst. Havde han vist sig offentlig, vilde det have været vanskeligt at fjerne ham saa let.

Mens Leonora med et tungt Hjerte og Ulfeldt i Sløvhed fortsatte Rejsen, fik Speckhans det varmt om Ørene. Vel blev der ikke tilføjet dem noget ondt; men deres Hus blev ransaget fra øverst til nederst, da Kongen var kommen efter, at det var fuldt af Ulfeldts Ejendele. Birgitte snoede sig som en Slange og kæmpede som en Løvinde for at redde noget; men det hjalp ikke. Alt kom for en Dag, og hun slap endda ikke dermed. Man havde Grund til at tro, at flere Sager vare gemte andre Steder, og at Birgitte vidste hvor. Deri tog man ikke fejl, og da hun blev underkastet et skarpt Forhør, tilstod hun. Saaledes lykkedes det Kongen at faa fat i alle de Skatte, som Ulfeldt havde maattet efterlade i København. Deres Værdi løb op til en stor Sum. Da det var overstaaet, græd Birgitte sine modige Taarer.

»Græd ikke, mit Hjerte,« sagde Speckhan trøstende til hende. »Vi have reddet vort eget Skind og vor egen Formue, og det er sandelig godt sluppet! Du skal have Ros for din Troskab mod dit gamle Herskab; men jeg har svoret Kongen

min Ed, og jeg vil holde den. Vi ville ikke mere have med Ulfeldts at skaffe.«

»Ja, ja!« svarede Birgitte bittert. »Naar al Lykke er borte, og Gods ganger paa Grund, da vorder Venskabet gerne tyndt. Men jeg har ikke svoret Kongen nogen Ed, og jeg vil ikke bryde med Frøken Leonora.«

Det Løfte holdt den trofaste Birgitte, skønt hun nu ikke fik Lejlighed til at gøre andet end veksle Breve med sin gamle Velynderinde.

Syvende Kapitel.

Paa Bornholm.

Barsk tonede Bornholms Klippekyst frem af Morgentaagen, da Skibet med Ulfeldts den 28de Juli nærmede sig Rønne, hvor de skulde sættes i Land. Brændingen gik højt om den skønne Ø, der knejser i Østersøen som et Mindesmærke om dansk Sindelag og dansk Trofasthed. Dette hæderlige Ry havde Bornholmerne netop dengang vundet. Roskilde-Freden havde bragt dem under svensk Herredømme; men de havde rejst sig mod den svenske Kommandant, dræbt ham og fordrevet Svenskerne fra Øen. Derpaa havde de atter givet sig under den danske Krone og overdraget Kongen Bornholm til evindelig Arv og Ejendom.

Baade Øens ensomme Beliggenhed midt i det brusende Hav og Indbyggernes Hengivenhed gjorde den særlig godt skikket til Gemmested for farlige Fanger. Der var ikke en Mand paa Bornholm, der vilde røre en Finger for at hjælpe Landsforræderen

Korfits Ulfeldt til Flugt. Dernæst var Kommandanten paa Øens Fæstning Hammershus Slot, Generalmajor Adolf Fuchs, en Mand, som Kongen kunde stole paa, og han sad inde med al den Barskhed og Snuhed, som dengang krævedes af en Fangevogter.

Han kom snart til Stede; Rantzau underrettede ham om det vigtige Hverv, der vilde blive ham overdraget, og forestillede Ulfeldts for ham.

»Grev og Grevinde Ulfeldt, ja saa!« sagde Fuchs, idet han tog til Hatten og stirrede paa dem med sine store, glubske Øjne. »Nu, de skulle være velkomne! Der er saamænd Rum nok paa Hammershus til der at gemme, om det saa skulde være ti Grever og Grevinder, ho, ho!«

Mandens frastødende Ydre og denne hensynsløse Tiltale gav straks Leonora en Forestilling om, hvad de havde i Vente. Endnu mindre vilde hun være bleven opbygget, hvis hun havde kunnet høre den Samtale, som kort efter blev ført mellem Fuchs og Rantzau. Leonora havde nemlig erklæret, at Ulfeldt var for svag til at gaa og heller ikke kunde taale at ride. Der var derfor blevet sendt Bud efter en Vogn, og Ulfeldts vare blevne førte ind paa Kroen for at være der i Ventetiden. Der havde Ulfeldt faaet sin Rejsepult frem og givet sig til i Hast at skrive et Brev til Kongen, hvori han bad om Naade. Dette Brev skulde sendes tilbage med Skibet. De to Herrer gik imens frem og tilbage udenfor, og Fuchs saa af og til ind ad Vinduet.

»Se,« sagde han til Rantzau, »hvor han sidder der og maler Papiret fuldt! Han er Fanden ikke syg, han! Spekulerer allerede paa Middel til at slippe herfra.«

»Karsk er han min Tro ikke,« svarede Rantzau. »Jeg giver ikke en sur Sild for hans Helbred. Han vil næppe ret længe gøre eder Ulejlighed.«

»Ikke andet end Simulation og Komediespil,« sagde Fuchs. »Kunde jeg faa Lov til at give ham

en god Dragt Prygl, skulde jeg snart banke den Sygdom ud af hans Krop.«

»Spøg til Side,« svarede Rantzau, »jeg maa fraraade eder at gaa til Yderligheder. Hans Majestæt har paalagt os at vise Fangerne. Høflighed. Det staar sikkert ogsaa i eders Instruks.«

»Kan være,« sagde Fuchs. »Jeg har endnu kun haft Tid til at kigge lidt i den; men jeg læste dog noget andet mellem Linierne. Det kan ikke være Hans Majestæts Mening, at jeg skal staa med Hatten i Haanden for en Skælm og Landsforræder som Ulfeldt. Det er jeg nu i hvert Fald sikker paa, at lod jeg Hans højgrevelige Ekscellence smage min Hundepisk, skulde jeg nok faa banket saa mange Penge ud af hans syndige Krop, at Bornholm kunde købes for dem, og det agter jeg at skrive til Hans Majestæt.« —

Paa en simpel Bondevogn blev saa Ulfeldts og Peter Pflügge kørte op til Hammershus. Ulfeldt havde dog faaet Lov til at tage sin Tjener med, hvorimod der ikke var levnet Leonora Tid til at fæste en Pige. Under Kørselen fæstede hun sit Blik ufravendt paa den stærke Klippefæstning, som de langsomt nærmede sig til. Hendes første Tanke var: Vil det være muligt at slippe bort derfra? Det syntes der kun at være ringe Haab om. Hammershus laa paa en halvtredje Hundrede Fod høj Klippe. Slottet dækkede med hele sin Samling af Bygninger Bjærgets øverste Flade og var omgivet af en høj Mur. Paa de tre Sider faldt Klippen stejlt af; der var dybe Afgrunde med stejle Stenblokke og nedenfor det brusende Hav. Kun fra Landsiden i Øst var der en snæver Adgang til Slottet.

De bleve førte op i Manteltaarnet, Borgens sværeste Taarn og inderste Kerne, og ind i Rustkammeret, et stort, skummelt Rum. Der skulde de bo, baade Herskabet og Tjeneren. Da Døren blev lukket efter dem, og Jærnbolten, som blev skudt for, raslede, vare de til Mode, som om de

vare blevne indelukkede i en Gravhvælving. Ulfeldt, hvis legemlige Kræfter vare udtømte, og hvis Mod var ganske nedbrudt, kastede sig i den simple Seng, som stod der, fyldt med muggen Halm.

»Aldrig havde jeg troet, at det skulde komme saa vidt med mig!« udbrød han og brast i en krampagtig Graad. Det rystede Leonora, saa at hun ogsaa gav sig til at græde, og Peter stemmede i med.

Dog fik de snart Trøst. Vagtmesterens Hustru, Katrine Meyer, kom med Sengetøj, og mens hun redte Sengen, gav hun sig i Snak med Leonora. Denne simple Kvinde, som skulde opvarte Fangerne, lod til at være meget medgørlig og ytrede stor Deltagelse for dem. Af hende fik Leonora at vide, at der stod Vagt ved Taarnets Fod, at to Soldater stod paa Post uden for Døren, og at de om Natten vilde faa den ene af dem ind til sig i Værelset.

Nu indsaa Leonora, at det vilde være ganske umuligt at flygte, medmindre hun kunde underkøbe Vagten. Hun følte sig i den Retning for hos Katrine, og til hendes glade Overraskelse lovede Konen at tale med sin Mand, Vagtmesteren, derom. Leonora tilbød ham en fyrstelig Gave, om han vilde hjælpe dem til Flugt, og Katrine bragte et gunstigt Svar fra ham. Det blev aftalt, at Meyers og de vagthavende Soldater skulde flygte med for at undgaa Straf.

Saa vidt var Sagen kommen, da Fuchs en Nat brød ind i Fængselet, ledsaget af sin Underhavende, Major Krantz, Vagtmester Meyer og en Soldat, der bar en Lygte. Fuchs lod Leonora vide, at han var kommen efter Komplottet og lod, som om han var rasende derover. Da Leonora saa Meyer, tænkte hun, at Modet havde svigtet ham, og at han saa havde forraadt hende for at indynde sig hos Kommandanten. Det anede hende ikke, at Katrine selv var Forrædersken, og at det hele var en Fælde, som Fuchs havde lagt for hende. Vistnok var det

hans Hensigt derved at faa gyldig Grund til at gaa strengere frem mod Fangerne; men ved det pludselige, natlige Indbrud havde han et særligt Maal for Øje. Han havde nemlig faaet at vide af Katrine, at Leonora havde et lille Skrin fuldt af Kostbarheder og Værdipapirer skjult hos sig. Det var det, han vilde have Fingre i, og han havde ikke nødig at lede efter det, da Katrine havde sagt ham, at Grevinden plejede om Natten at sætte det under Sengen. Fuchs for derhen og trak det frem, mens Leonora protesterede og kaldte ham en Røver.

»En Røver?« udbrød Fuchs. »Havde I og eders Gemal kun aldrig røvet saa lidt som jeg! Nu skal jeg vise eder, at jeg er en ærlig Mand.«

Saa sendte han Meyer efter Lak og Signet, og da han havde faaet det, satte han i alles Paasyn Segl for Skrinet, idet han sagde, at saaledes og ganske urørt skulde det nu sendes til København. Men det gjorde han ingenlunde. Han opbrød Skrinet, tog Smykkerne og Pengene for sin egen Mund, lod kun Værdipapirerne ligge og sendte saa det halvt tømte Skrin til Kongen. Tillige gav han Melding om Fangernes Plan til at flygte og pralede af den Snildhed, hvormed han havde opdaget og hindret det. Kongen fik ikke at vide, at han selv havde sat det hele i Gang.

Han syntes imidlertid at være bleven mildere stemt ved det Bytte, han havde faaet, eller han var lysten efter mere. Forholdet udviklede sig nemlig paa den mærkeligste Maade og blev næsten venskabeligt. Det lykkedes Leonora ved Katrine Meyer at nærme sig Fuchs's Hustru, Marie Rootcaes, en belgisk Dame, som ejede et Gods i Flandern. Leonora havde jo rejst i Holland og var kendt i Fru Fuchs's Fødeland. De manglede altsaa ikke Stof til Samtale. Leonora mærkede snart, at Fruen kom i en anden Hensigt end for at underholde sig med hende. Hun lod falde Ytringer, som fik Leonora til at tro, at Fuchs, hvor barsk han end teede

sig, dog var til Fals. Ved den Gridskhed, hvormed han havde kastet sig over hendes Smykkeskrin, havde han desuden røbet sin sande Natur. Leonora tvivlede ikke om, at han havde plyndret det, og derfor tøvede hun ikke med at aabne ligefremme Underhandlinger med Fru Fuchs. Hun bød Generalen fire og tyve Tusinde Daler, hvis han vilde lade dem slippe bort. Det kunde jo nok indrettes saaledes, at der ikke faldt nogen Mistanke paa Kommandanten. Men enten nu Fuchs, skønt det ikke manglede ham paa Lyst, ikke turde gøre Alvor deraf, eller det hele kun var Spilfægteri, saa endte det med, at Fru Fuchs trak sig tilbage. Leonora blev selvfølgelig vred over, at hun saaledes var bleven holdt for Nar, og naar Fuchs viste sig, lod hun ham det høre.

Han hævnede sig paa flere Maader, navnlig ved at nægte dem Tilladelse til at røre sig i Slotsgaarden, en Frihed, som de hidtil havde nydt et Par Timer daglig. Men trods al hans Strenghed og Paapasselighed lykkedes det dog Leonora ved en af Soldaternes Hjælp at faa et Brev sendt til Birgitte Speckhan, ja Ulfeldt fik endogsaa paa den Maade et Klageskrift mod Fuchs sendt ud i Verden. Det handlede især om Leonoras Smykkeskrin. Det fremgik nemlig af Fru Fuchs's Udtalelser, at hendes Mand i hvert Fald havde brudt Seglet, aabnet Skrinet og undersøgt dets Indhold. Kongen fik Nys om Sagen, han gav Fuchs en skarp Tilrettevisning, og Fuchs lod derefter sin Vrede dobbelt gaa ud over Fangerne.

Nu paafulgte de voldsomste Optrin. Ulfeldt udskældte Fuchs for en Røver, og Fuchs blev ham ikke Svar skyldig.

»Var eders Mund!« raabte han. »Hvad er I selv andet end en gemen Tyv? Det er kundbart nok, at I stjal Kong Kristians Efterladenskaber og snød de andre Arvinger. Men mig skal I ikke

narre, I gamle Djævel! Nu er I sikkert gemt og kan ikke mere plyndre andre Folks Lommer. I kommer aldrig ud herfra!«

Vreden kvalte Ulfeldts Stemme. Han kunde ikke faa et Ord frem, hvorimod Leonora nu tog fat. Hun opregnede alle de Sager, der havde ligget i Skrinet, og spurgte Fuchs, hvad han havde gjort med dem.

»Stop!« sagde han, da hun nævnede et Par kostbare Juveler. »Dem har I ikke mere Raadighed over. I har skænket dem til min Hustru.«

»Nej,« svarede Leonora, »jeg lovede hende dem kun paa det Vilkaar, at I aabnede Fængselets Døre for os. Eders Hustru vil ikke kunne nægte det; men da I ikke har holdt Kontrakten, er jeg løst fra mit Løfte. Jeg indser dog nu min Fejl,« tilføjede hun i en spydig Tone, »vi bød eder for lidt!«

»Hvad siger I der?« raabte Fuchs rasende. »Der er ikke et sandt Ord deri. I lyver som en Hore!«

»I er en stor Æsel,« svarede Leonora bleg af Vrede. »En saa grov Fornærmelse kan kun afvadskes med Blod.«

»Jeg er rede!« raabte Fuchs, idet han slog paa Kaarden.

»Hvad, vil I fægte med mig?« udbrød Leonora spotsk, tog en Naal ud af sit Haar og satte sig i Forsvarsstilling. »Her ser I mit Vaaben!«

»Vist ikke,« svarede Fuchs med en flov Mine, »jeg tænkte paa eders Sønner.«

»Ja vel!« udbrød Ulfeldt med et funklende Blik fra sine dybtliggende Øjne, »vi have Sønner, som engang ville hævne os!«

Fuchs lo haanlig, da han gik, og nu saa de ham ikke i lang Tid; men de fik hans Vrede at føle paa enhver Maade. Især blev Kosten saa ussel og knap, at Leonora troede, at han vilde sulte dem

ihjel. Da tænkte hun, at det vilde være bedre at vove alt end længer at døje dette. Hun satte sig for at flygte ved egen Hjælp. Det syntes at være et vanvittigt Foretagende; men der boede en Heltesjæl i hende, og hendes Snildhed stod ikke tilbage for hendes Mod. Hun ledede det hele, Ulfeldt og Tjeneren vare kun hendes Haandlangere. De gjorde Gavn ved med Træpinde at udbore Muren under Vinduets Jærnstænger, saa at disse let kunde udtages, og ved at flette Reb af de sønderskaarne Lagner.

Det var den 13de Marts 1661, da deres Fængselstid havde varet i over syv Maaneder, at de brød ud. Klokken otte om Aftenen, da Tappenstregen gik, og Bulderet af Trommer og Horn overdøvede enhver anden Lyd, tog de Jærnstængerne ud og fastgjorde Rebet; men først Klokken ti, da alle vare gaaede til Ro, skred de til Værket. Heldigvis havde Fuchs inddraget den Vagt, som tidligere havde staaet under Vinduet, og kun derved blev Flugten mulig. Et Bræt, fastgjort til Rebet, udgjorde Nedhejsningsapparatet. Paa den Maade kom baade Leonora og Ulfeldt heldig ned, og til sidst klatrede Peter ned ad Rebet.

Der stod de nu ved Taarnets Fod i tykt Mørke og havde svært ved at finde sig til Rette; men det lykkedes dem dog til sidst at komme over Fæstningsmuren, og de kunde høre Havet bruse dybt nede. Saa skred de til Nedstigningen, der var saa halsbrækkende, at de næppe vilde have vovet den, hvis de havde haft et Overblik over de Farer, der omringede dem. Tjeneren styrtede da ogsaa et Sted ned, og da Leonora vilde hjælpe ham op, havde en nedrullende Sten nær knust dem begge. Deres Gang hæmmedes desuden ved de Klædebylter, som de bar. Efter en Vandring, som varede hele Natten, og under hvilken de snart steg ned, snart maatte klavre op igen, naaede de omsider ved Daggry Klippens Fod. Men nu var Ulfeldts

Kræfter udtømte. Han troede, at han var Døden nær, og lagde sig ned. Dog fik de ham paa Benene igen, og nu vandrede de langs Stranden ad Fiskerlejet Sandvig til. De mødte et Par Fiskere og lovede dem en stor Sum Penge, hvis de vilde skibe dem over til Stettin. Dette havde kun til Følge, at de bleve røbede, og at Vagten kom paa Benene. Major Krantz, som laa i Sandvig med sit Kompagni, rykkede ud med ti Mand og greb de undvegne, men blev tillige deres Redningsmand. Fiskerne havde nemlig gættet, hvem det var; de strømmede ud af Byen, og deres vilde Raab viste, hvad de havde i Sinde. Saa forbitrede vare Bornholmerne paa Ulfeldt, hvem de gav Skylden for, at deres Ø i sin Tid var bleven lagt under Sverige, at baade han og Leonora vilde være blevne mishandlede, Ulfeldt maaske myrdet, hvis Krantz ikke havde ladet sine Soldater slaa Kreds om dem.

De bleve nu førte til Sandvig, og der blev. sendt Bud efter Fuchs, der kom i en Fart med en Vogn for at hente dem. Mod Forventning overfusede han dem ikke.

»Se, se!« sagde han til Leonora, da han fik Øje paa hende, »det var min Tro kækt gjort! I er naturligvis Mester for det. I har mere Kurage end de fleste Mænd. Men dog fatter jeg ikke, hvorledes I og eders Stymper af en Mand ere slupne med hele Lemmer fra den halsbrækkende Fart. Enten Guds Engle eller Fanden selv maa have baaret eder ned. Men naar jeg nu faar eder i Buret igen, skal jeg laase og stænge saa forsvarligt, at I ikke slipper ud, førend Døden henter eder.«

Han holdt Ord; men tillige sværtede han dem, det bedste han kunde, for Kongen. Han brugte den Omstændighed, at de i Hastværket ved Flugten havde efterladt et brændende Lys i Fængselet, til at tillægge dem den Hensigt at sprænge ham og

hele Slottet i Luften. Fæstningens Oplag af Krudt laa nemlig i Kælderen.

Følgen af det hele blev, at Kongen bød, at Fangerne skulde skilles ad, og dette var et Tordenbudskab for dem. Samlivet havde været deres eneste Trøst. Dog hittede de paa Raad. Leonoras ny Kammer laa nemlig lige over Ulfeldts, og dette gjorde det muligt for dem at tale med hinanden gennem de aabne Vinduer. Men ikke saa snart kom Fuchs efter det, førend han gav den Soldat, der stod nedenfor, en Skralde, hvormed han skulde gøre Larm for at overdøve dem.

Med Ulfeldts Helbred gik det nu hurtig ned ad Bakke, og Svækkelsen indvirkede paa Hjernen. Han morede sig som et Barn med at klippe Papirsdukker og kunde sige aldeles fjollede Ting.

»Ved I ikke,« sagde han en Dag til Fuchs, »at jeg engang har været en stor Fyrste, og at jeg nu er en meget gammel Greve, som har levet i fem Hundrede Aar?«

Fuchs lo naturligvis vældig af det. Men naar Ulfeldt var ved sin Samling og lovede ham store Summer, hvis han vilde lægge et godt Ord ind for ham hos Kongen, lyttede Fuchs dog til disse Tilbud og syntes at tage dem alvorlig.

Leonora stod sig bedre; men dog blev hun engang syg og troede, at hun skulde dø. Fuchs satte da Kronen paa Værket ved ikke alene at nægte hende en Sygeplejerske, men endogsaa en Sjælesørger. Det sidste glemte hun ham aldrig. Mindet om dette Overmaal af Grumhed brændte sig dybt ind i hendes Sjæl. Hadet til Fuchs blev dødeligt baade hos hende og Ulfeldt.

Men nu var Maalet fuldt for Fuchs. Han handlede nemlig lige saa tyrannisk imod Bornholmerne som imod Fangerne, og Klagerne over ham bleve til sidst saa stærke, at Kongen maatte tage Hensyn til dem. Dette gav Stødet til, at Ulfeldts og Leonoras Lidelsestid omsider fik Ende.

Kongen viste nemlig Bornholmerne den Ære at sende sin første Minister, Overstatholder Grev Kristian Rantzau, derover med det officielle Ærinde paa hans Vegne at modtage deres Hylding. Kongen var jo bleven Enevoldsherre, og det krævede en ny Ed. Tillige skulde Greven undersøge de Klager, der vare blevne rejste mod Fuchs. Men hans egentlige og vigtigste Hverv var at indlede Underhandlinger med Ulfeldt om Vilkaarene for dennes Løsladelse. Vel havde Kongen tænkt paa at stævne Ulfeldt for Retten og rejse Klage 'imod ham for Underslæb og Landsforræderi; men det var det mislige ved offentlig Rettergang, at Fredsgaranterne kunde blande sig i Sagen. Han havde jo Ulfeldt i sin Magt, og hans gamle Modstander var sikkert nu saa myg, at han kunde faa ham til at gaa ind paa, hvad det skulde være.

Rantzau kom til Bornholm midt i September, og fra den Dag af, at han havde sat sin Fod paa Hammershus, ophørte Fuchs's Regimente. Han kunde nu ikke længer mishandle Fangerne, og Rantzau fik straks Syn for Sagn om, hvor vidt han havde drevet det. Da nemlig Ulfeldt blev ført ind til ham, kunde han i det første Øjeblik ikke genkende ham. Den fordum saa statelige Skikkelse var bleven til en Benrad. Øjnene laa dybt i Hovedet paa ham, og de slidte og skidne Klæder hang løst om ham. Rantzau blev greben af dyb Medlidenhed og drog nu Omhu for Fangernes Pleje. Vel bleve de fremdeles holdte adskilte; men Ulfeldt spiste daglig ved Grevens Bord. Han styrkedes snart ved den bedre Kost og genvandt tillige sin Samling. Det var en nu længe ukendt Nydelse for ham at samtale med en aandfuld Mand og en af hans Lige. Men han havde desuden i sin Tid staaet paa en venlig Fod med Grev Rantzau. Netop derfor havde Kongen valgt ham som en Mand, der maatte være Ulfeldt velkommen og lettere kunde faa ham til at give sig.

Dog kneb det. Hvor snildt og venlig Rantzau end indledede Underhandlingerne, blev Ulfeldt dog slagen af Skræk, da han blev underrettet om de Vilkaar, Kongen bød ham. De syntes ham saa haarde, at ikke engang Udsigten til Frihed kunde faa ham til uden videre at gaa ind paa dem. Ikke alene skulde han i de mest ydmyge Ord gøre Bod, udtale Anger over sin Brøde og hylde Kongen som sin rette Arveherre; men det fordredes tillige, at han skulde give Afkald paa næsten alt sit Gods i Danmark og frafalde alt Krav paa de af hans Klenodier og Værdipapirer, som Kongen havde i sit Værge.

Da han havde læst Underkastelsesdokumentet, nægtede han at underskrive det; men saa tog Rantzau Bladet fra Munden. Han lod ham vide, at hvis han ikke bøjede sig, maatte han og hans Hustru vente at komme til at dø i Fængselet, han selv mulig ikke en naturlig Død.

Med Skafottet for Øje gav den stolte Mand sig og skrev under. Dog var Sagen ikke afgjort dermed, og det blev ikke Rantzau, der kom til at føre den til Ende. Mens Kongen nærmere drøftede det ham tilsendte og underskrevne Underkastelsesdokument, blev Rantzau hjemkaldt og afløst af Oberst Ditlev Lütken, der var udset til Fuchs's Efterfølger paa Hammershus. Fuchs blev altsaa afsat; men han faldt ingenlunde i Unaade. I Stedet for at faa den Straf for sine Misgerninger, som han saa rigelig havde fortjent, blev han gjort til Kommandant i Nyborg. Rigtignok var han en dygtig Officer og havde udmærket sig under Københavns Belejring ved sit tapre Forsvar af Kristianshavn; men den Nidkærhed og Strenghed, han havde udvist som Ulfeldts Fangevogter, var dog vist det, der gjorde Udslaget.

Lütken var en velvillig Mand og optraadte med stor Mildhed; men dog blev hans Komme ikke til Glæde for Ulfeldt. Han medbragte nemlig et

Udkast til et nyt Underkastelsesdokument, da det forrige ikke fuldt ud havde tilfredsstillet Kongen. Det drejede sig ikke om Smaating. Ulfeldt skulde udtrykkelig give Afkald paa alle de Rettigheder, der vare blevne ham indrømmede i Roskilde-Freden, han maatte højtidelig love aldrig at drage Fuchs til Regnskab og ikke at hævne sig hverken paa ham eller paa nogen, som havde Del i, at han blev fængslet, og endelig fordredes der yderligere Afstaaelse af Gods, deriblandt Gaarden i København.

At gaa ind paa alt det syntes Ulfeldt ulideligere end Døden, og han nægtede at skrive under; men da viste ogsaa Lütken ham Skafottet i Perspektiv. Det gjorde ham ondt, at han maatte udvise saa stor Strenghed; men han var jo nødsaget til at adlyde Kongen og gøre sin Pligt. Da bad Ulfeldt om, at det i det mindste maatte blive ham tilladt først at raadføre sig med sin Hustru. Det gjaldt jo ogsaa hendes Ve og Vel. Dertil gav Lütken sit Samtykke. Dokumentet blev bragt op til Leonora, og da hun havde læst det, blev der paabudt Stilhed i Slotsgaarden, for at Ulfeldt og hun kunde tale med hinanden gennem de aabne Vinduer.

»Lad mig vide,« raabte Ulfeldt op til hende paa Fransk, »om I synes, at vi skulle vedblive at leve i denne Elendighed, eller om vi skulle ende Tragedien med den Død, hvormed man truer os?«

Hun svarede med et latinsk Vers, hvis Mening var:

»Det er let i Modgang at ringeagte Døden. Stærkere er den, der kan leve og bære Elendigheden. Meget kan ske, som vi nu ikke drømme om.«

Hun raadede altsaa til, og Ulfeldt gav efter. Men han slap ikke med at skrive under. Han maatte egenhændig tre Gange afskrive Dokumentet. Under alle tre Dokumenter satte baade han og Leonora deres Navn og Segl. Nu vare de fri og nød den Fryd at gense hinanden.

Det skete den 15de December. Et Par Dage efter gik de om Bord paa en Galiot, som skulde føre dem til København; men en stærk Vagt fulgte med. Helt fri vare de altsaa ikke endnu. Alligevel saa de med Glæde den barske Klippeø, hvor de havde udstaaet saa store Lidelser, svinde i Horisonten.

SJETTE BOG.

Første Kapitel.

Paa Ellensborg.

Paa Ellensborg, Ellen Marsvins skønne Gaard, havnede de. Denne Leonoras Mødrenearv fik de dog reddet fra Skibbrudet. Der undte Kongen dem at bo, skønt rigtignok i Forvisning; thi de maatte ikke forlade Fyns Grund. Dog var dette jo en stor Naade mod en Landsforræder, som, hvis han var bleven straffet efter sine Gerninger, vilde have mistet sit Hoved. Men selvfølgelig saa Ulfeldt Sagen fra en helt anden Side. Han var i sine egne Øjne en Potentat, der havde ført Krig med sin kongelige Svoger. Ve den overvundne! Med Harme tænkte han paa den Skærsild, som han havde maattet gennemgaa i København, inden han slap derfra.

Han og Leonora vare blevne førte til Grev Kristian Rantzaus Gaard i Kannikestræde, og der bleve de holdte i Arrest. Der blev sat Vagt ved deres Dør, og det tillodes dem ikke at se nogen, førend Ulfeldts Sag var bleven ført til Ende. Hvad krævedes der da mere af ham? At han skulde opsætte og underskrive et nyt Underkastelsesdokument og deri erklære, at han havde udstedet det i Frihed. Han skulde altsaa godkende den Usandhed, at han frivillig havde underkastet sig, mens Indrømmelserne i Virkeligheden vare blevne ham aftvungne saa at sige med Bøddelsværdet over Ho-

vedet, og mens han endnu holdtes fangen. Dog skrev han uden Indvending, hvad der blev fordret. Han var jo fuldkommen magtesløs; men han gjorde sig sine Bagtanker derved. Han var jo ikke bleven fældet ved nogen lovlig Dom, men ved en Voldshandling, og derfor mente han sig ikke bunden.

At det havde sig saaledes med ham, kom for Dagen, da Rantzau rykkede frem med Kongens sidste Vilkaar. Der fordredes Troskabsed af ham, og en formelig Ed, det var en anden Sag. Længe vægrede han sig, og først da Rantzau truede ham med at blive sendt tilbage til Bornholm for at dø i Fængsel, gav han efter. Knælende svor han i Rantzaus, Rentemester Gabels og Feltherre Schacks Nærværelse Kong Frederik Huldskab og Troskab. Nu havde Kongen bogstavelig talt tvunget ham i Knæ, ydmyget ham saa dybt og bundet ham saa fast, som det var muligt. Havde han endda kunnet aflægge Eden personlig til Kongen, var der kun blevet vist ham et lille Naadens Tegn, der kunde have givet ham Haab om atter at komme til Ære og Magt! Men Københavns Slot var en lukket Borg for ham og Leonora. Majestæterne vilde ikke se dem for deres Øjne.

Nu viste Ulfeldt sig i sin dybeste Nedværdigelse. Han gav sig til at trygle og tilskrev Kongen ydmyge Breve, ja, han prøvede endogsaa paa at vise sit Geni og sin Uundværlighed, idet han sendte Kongen en Plan til Københavns Forsvar og fjendtlige Skibes Ødelæggelse ved Ild. Den store Oprører, der havde dikteret Freden i Roskilde, var sunken ned til at blive en almindelig Projektmager. Det ser ud som Galskab, og der var maaske ogsaa noget Vanvid deri.

Forbitret over sit Nederlag, men dog nødt til at skjule sine sande Følelser og stadig grublende over Midler til atter at faa Lykken fat, kom han i Julen 1661 til Ellensborg. Men hans gode Engel var endnu hos ham. Leonora viste ham den ømme-

ste Kærlighed, hørte taalmodig paa hans Klager og stræbte at holde hans Mod oppe. Med sin sædvanlige Klogskab tog hun Sagernes Stilling, som den nu engang var, og søgte at faa det bedst mulige ud deraf. Nu vare de atter komne til et Hvilepunkt paa deres urolige Livsbane og havde fundet et andet Barth. Men hvor langt kærere var Ellensborg hende ikke end det øde Slot paa Pommerns Strand. Nu var hun atter i sit Fødeland, og Kærligheden til det vaagnede hos hende af sin Dvale. Her havde hun ogsaa Frænder og Venner i Nærheden, som kunde blive hende til Selskab og Trøst. Endelig havde hun Udsigt til atter at faa alle sine Børn samlede om sig. De vare blevne løsladte og nu paa Vejen hjem til Danmark.

Ulfeldt selv havde hverken Rist eller Ro. Hvad var en Herregaard, den være nok saa skøn, for ham, der engang havde styret et Rige og siden ved sin fyrstelige Formue udøvet saa stor en Magt. Han kunde ikke bære den Tanke, at han var borgerlig død, og taalmodig at vente paa bedre Tider laa ikke for hans hovmodige, ærgerrige Sjæl. Han maatte finde paa noget, hvorved han kunde vise Verden, at han endnu var til, og at han ingenlunde havde opgivet Ævred.

Udslaget blev, at han satte sig for at gøre et Gilde for Adelen i Fyn og samle saa mange af sine Standsfæller som mulig til en stor Banket paa Ellensborg. Da Leonora ikke kunde faa ham derfra, gjorde hun sit til, at Gildet skulde blive saa prægtigt som muligt og svare til Ellensborgs gamle Ry for storladen Gæstfrihed. Ulfeldt gjorde Regning paa at faa mange Gæster. Han mente endnu at have ikke saa faa Venner, og desuden vidste han, at der i Brystet paa de fleste Adelsmænd var en Streng, som vilde give Genklang, naar han rørte ved den. Det var deres fælles Forbitrelse over Indførelsen af Enevoldsmagten, som havde knust Adelen.

Hvor voveligt et Skridt det nu end var for Ulfeldt i hans usikre Stilling at tromme hele Fyns Adel sammen paa Ellensborg, saa vilde det dog ingenlunde have rystet Kongens Trone, om de saa alle vare komne og havde udgydt deres politiske Galde for hverandre; men det skete ingenlunde. Nogle af dem vare for gode Patrioter til, at de, hvor misfornøjede de end vare, vilde have med Landsforræderen Korfits Ulfeldt at gøre; andre frygtede Kongens Unaade, hvis de tog imod Indbydelsen. Der kom det ene Afslag efter det andet. Ulfeldt havde ventet at faa et halvt Hundrede Gæster, men der kom kun en Snes, og de fleste af dem vare Frænder.

Det blev et glædeløst Gilde. Værten kunde ikke faa Bugt med sit onde Lune, og de Gæster, der vare komne, maatte bøde for de udeblevnes Synder. Hverken de bløde Hynder, den gode Mad og Vin eller de straalende Kerter, som lyste over det rigtdækkede Bord, kunde lette den Tynge eller sprede det Mørke, som udgik fra den galdesyge Vært. End ikke al Leonoras Takt og den Venlighed, hun viste sine Gæster, kunde faa Bugt med Misstemningen.

»Hvor han har skæmmet sig og er bleven som helt omskabt,« sagde Ulfeldts Broderkone, Else Parsberg, til hans Søster Elisabet. »Han var før en Mand med fine Sæder og den huldsaligste Vært, man kunde tænke sig. Nu er der kun blevet en vranten Skændegæst tilbage.«

»Ak ja!« svarede Elisabet Ulfeldt med et Suk. »Men, Herre Jesus, hvilken Mand, han være nok saa stærk, vilde komme uskadt ud af den Ildovn, hvori han har været? Først det haarde Fangenskab paa Bornholm og saa Kongens Tyranni; og dertil kom jo Sygdom.«

»Det er sandt,« sagde Else Parsberg; »men Leonora har dog døjet alt det med og se paa hende! Hendes Fagerhed har ikke lidt det mindste

Skaar. Hun ser ud, som om Lykkens Sol aldrig havde afladt med at skinne paa hendes Vej.«

»Ja,« svarede Elisabet, »hun er et Vidunder; der bor en stærk Sjæl i et sundt Legeme, og Hjertet banker varmt i hendes Bryst. En slig Hustru er mere værd end al Verdens Ære, Guld og Gods. Gud holde sin Haand over hende til Frelse for min stakkels Broder!« —

Da Gæsterne vare rejste, og det atter blev stille paa Ellensborg, hengav Ulfeldt sig til sin gamle, rastløse Gerning, at arbejde med Pennen. Han udsendte Breve til sine Venner og skrev tillige til Kongen, ja han dristede sig endogsaa til at sende Dronningen et Brev. Det var ydmyge Skrivelser. Uagtet hans Hjerte var fuldt af Nag og Forræderi, skrev han dog, at naar det kun maatte blive ham undt at faa Majestæterne i Tale, skulde de nok blive overtydede om hans Troskab og loyale Sindelag; men de værdigede ham ikke noget Svar. Forgæves anglede han efter Lykken, hans Krog kom hver Gang tom tilbage.

Midt under al denne haabløse Higen efter Ære og Magt oprandt der en Glædesdag for Ulfeldt og Leonora. Sidst i Januar 1662 kom Børnene og fyldte Huset med Liv. Alle Skygger maatte da vige for det Lys, som Ungdom og Haab bragte med sig. Ulfeldts Kærlighed til hans nærmeste og hans Troskab mod dem er det eneste uformørkede Lyspunkt i hans Liv. Dog blev det især lykkelige Dage for Leonora. Hvor meget havde hun ikke at spørge sine Børn om og at fortælle dem. Tiden fløj under endeløse Samtaler, der blev baade grædt og let, og Yndlingsbarnet, lille Leo, blev overvældet med Kærtegn.

Men de to ældste Børn, Kristian og Anne Katrine, mærkede snart, at denne saa dyrt købte Lykke ikke havde nogen sikker Ankergrund. Ulfeldt indviede sin ældste Søn i alle sine Tanker, og Kristian skønnede, at hans Fader ikke ret længe vilde kunne

finde sig i dette ørkesløse Liv i en saa ydmygende Forvisning. Men hvad der under Samtalerne med Forældrene prægede sig dybest i Kristian Ulfeldts Hjerte, var Hadet til Fuchs. »Kunde jeg engang faa Ram til den Nidding!« var en Ytring, som han ofte lod falde. Vel mindede Leonora sin Søn om, at de ved højtideligt Løfte vare bundne og ikke turde hævne sig paa Fuchs; men hun gjorde dog intet for at slukke Hadets Gnist i hans Hjerte. Den ulmede da hos ham og kunde slaa ud i Flamme, naar han traf Fuchs paa sin Vej. Men i saa Henseende var der ingen overhængende Fare, da Fuchs havde faaet Orlov og var rejst til Holland med sin Hustru.

Anne Katrine havde sin Moders Fortrolighed, og ofte talte de om Faderen. Hans Sindstilstand voldte dem Uro.

»Fader kan ikke trives her,« sagde Anne. »Hvor underligt! Her er dog godt at være, og skulde man ikke synes, at han efter saa megen Omflakken og saa store gennemgaaede Lidelser maatte trænge til Hvile og Ro? Her nyder han jo Sikkerhed og Fred.«

»Du glemmer, Barn, hvis Datter du er,« svarede Leonora. »Naar man er skabt til en Ørn, bliver man aldrig til en Due. Din Fader har en højtstræbende Sjæl, og han har været stillet for højt til at kunne trives paa det lave. Der er desuden Maade med Freden og Sikkerheden her. Vi ere komne efter, at Kongen har sine Spejdere ude; hvert Skridt, vi gøre, bliver iagttaget.«

»Ak!« svarede Anne, »saa blive vi her vist ikke længe! Tænker Fader paa at fly, og skal vort Liv da være en evig Flugt fra Sted til Sted?«

Paa Flugt tænkte Ulfeldt nu rigtignok ikke, men dog paa at slippe bort og opnaa Kongens Tilladelse til at gøre en Rejse. Han indgav et Bønskrift derom og brugte det Paaskud, at han for sit Helbreds Skyld trængte til at bruge varme Bade i

Udlandet. Han fik Rejsetilladelsen, enten nu Kongen troede ham paa hans Ord, eller han helst vilde være ham kvit.

Men Anne Katrine havde en Anelse om, at det var hendes Faders Hensigt for altid at vende Fædrelandet Ryggen, og deri tog hun ikke fejl. At genvinde sin Frihed, i Udlandet komme til Ære og Magt, ja maaske endogsaa faa Held til at hævne sig paa sin Undertrykker, det viste sig at være hans Maal.

Et Par Dage før Afrejsen, sidst i Juni, gik Anne alene i Skoven. De grønne Bøge stod i deres fulde Pragt, Fuglene sang, og Storebælts Bølger blinkede i Solskinnet. Aldrig før, tænkte hun, havde der været saa lifligt paa Ellensborg og i Danmark. Dyb Kærlighed til Fødelandet greb hendes Hjerte, og hun fældede Taarer ved Tanken om, at hun snart skulde forlade det, kun Gud vidste for hvor lang Tid.

De rejste den 26de Juni gennem Hertugdømmerne; men snart deltes deres Veje. Da det omflakkende Liv, der nu ventede dem, vilde hæmme Leos Opdragelse, blev han sat i Huset hos Doktor Sperling i Altona. Mens Kristian førte sin Broder derhen, rejste den øvrige Familie ad Søvejen til Holland. Mange, lange Aar skulde hengaa, inden Leonora gensaa sit Yndlingsbarn.

Andet Kapitel.

Hævn.

Ulfeldt naaede med sin øvrige Familie og alt sit Gods lykkelig Amsterdam. Han slæbte saa meget med sig, at hans Bortfart mere lignede en

Udvandring end en Rejse. Ellensborgs prægtig udstyrede Værelser vare næsten blevne tømte.

Næppe havde han sat sin Fod paa Hollands Grund, førend han viste, hvad han førte i sit Skjold. Paa Herberget i Amsterdam traf han en lærd tysk Herre, Daniel Stephani, som var Hovmester for Kurfyrst Frederik Wilhelm af Brandenburgs ældste Søn. Med denne ganske fremmede Mand indlod han sig i en fortrolig, politisk Samtale og lod Stephani vide, at hvis han kunde faa Kurfyrsten i Tale, vilde han indvie denne i Hemmeligheder, som helt kunde ændre hans Politik og udvide hans Magt. Disse Vink syntes Stephani fra den Kant saa vigtige, at han efter sin Hjemkomst sørgede for, at Kurfyrsten fik Underretning om denne mærkelige Samtale. Det var maaske kun Ulfeldts Lyst til at prale, der løb af med ham, saa at han ikke handlede efter nogen forudlagt Plan; men at han ikke tænkte paa andet end at komme Kong Frederik til Livs og skade sit Fædreland, viste sig siden. De mulig tankeløst henkastede Ord, som han troede henvejrede, skulde blive skæbnesvangre for ham.

Ulfeldts bleve ikke længe i Amsterdam. De tog til Brygge og bosatte sig der. Der havde Ulfeldt Venner fra sine tidligere Udenlandsrejser, og blandt dem var en af Stadens Borgmestre, Francesco d'Arranda. Men tillige havde han ved sin fyrstelige Optræden i Holland efterladt sig et stort Ry, og nu tillod hans indskrænkede Midler ham ikke at leve i saa stor Stil, som han havde gjort, da han sidst var i Brygge. Dog havde han, hvor slemt han end var bleven plyndret, endnu Midler til at leve efter sin Rang. Han lejede et smukt Hus, og der indrettede Leonora Husholdningen i temmelig stor Stil, saa at Modsætningen mod før og nu ikke blev alt for iøjnefaldende. Der blev fæstet et talrigt Tyende og købt baade Heste og Vogne. Saa stor en Mand var Ulfeldt endnu i Hollændernes Øjne, at en ung flandersk Adelsmand

ved Navn Jean Marcus Casetta ikke holdt sig for god til at træde i Tjeneste hos ham som Staldmester. Dog var Casetta Officer, velstaaende og ejede et Hus i Byen.

Han havde imidlertid vistnok særlige Grunde til at indlade sig paa den Maade med Ulfeldts. De havde truffet Casetta hos d'Arranda og straks følt sig tiltalte af hans ædle, blide og rolige Væsen. Han blev snart deres Ven og efterhaanden indviet i hele deres Stilling og alle deres Sorger. Hvis han ikke havde været gift og lykkelig i sit Ægteskab, maatte man have troet, at Anne Katrine var den Magnet, der trak ham til Ulfeldts. Vel var der intet at sige paa hans Opførsel imod hende; men der var dog aabenbart stor Samstemning og et aandeligt Slægtskab imellem dem. Det samme var imidlertid Tilfældet med Leonora. Casetta ærede baade Datter og Moder og følte varm Hengivenhed for dem begge. Men de kom tillige paa den venligste Fod med Fru Casetta, og Livet i Brygge blev derfor snart hjemligt og hyggeligt for dem alle.

Den urolige Aand, som boede i Familiens Overhoved, drev dog snart ham og Leonora ud paa ny Eventyr. Han rejste endnu samme Efteraar med hende til Paris og gav sig der til at spinde Rænker. Han skaffede sig Adgang til de franske Ministre, ja han fik endogsaa to Gange Audiens hos Ludvig den Fjortende selv. Han gav politiske Raad og mødte frem med de mærkeligste Projekter, kort sagt, han prøvede alt for at vinde fast Fod i den franske Konges Yndest og komme til at spille en Rolle i Frankrig. Men samtidig skrev han til indflydelsesrige Mænd i Danmark og gav den danske Regering Raad, der gik i stik modsat Retning af den politiske Synsmaade, som han havde vedkendt sig i Frankrig. Kort sagt, han spillede en yderst tvetydig Rolle, og under alt dette havde han sin kære Svoger og dødelige Fjende, Hannibal Sehe-

sted, i Hælene paa sig. Sehested var nemlig dansk Udsending i Paris; han gav Kong Frederik Underretning om alt, hvad der kom til hans Kundskab med Hensyn til Ulfeldt. Saaledes opnaaede Ulfeldt at paadrage sig den danske Regerings Mistanke, uden at han vandt det mindste derved.

Efter at Ulfeldt saaledes i en Maaned havde tumlet sig paa den større Skueplads i Verdens Hovedstad, vendte han med Leonora tilbage til Brygge, hvor de havde efterladt Døtrene og den ældste Søn Kristian. De to yngre, Ludvig og Korfits, vare dragne ud i Verden for at prøve deres Lykke. De vare begge havnede hos Faderens gamle Velynderinde, Dronning Kristina, som holdt Hof i Rom. Hun havde taget dem i sin Tjeneste som opvartende Kavalerer. Kristian derimod var mere ærgerrig og havde større Maal for Øje; men han kom ikke videre end til at lægge Planer. Følgen blev, at han førte et ørkesløst Liv i Brygge og ikke tog sig andet for end at more sig med sine jævnaldrende, flamske Venner.

Saaledes sad han en Dag i November med unge Antonio Tacquet og nogle andre Herrer paa en Vinstue, hvor de gjorde sig til gode og vare muntre.

»Nu skal I høre nyt,« sagde Antonio, »i Morgen skal jeg spise til Middag hos en dansk Greve.«

»En dansk Greve?« spurgte Kristian Ulfeldt. »Hvad mon det er for et Kreatur? Der gives ingen danske Grever. Min Fader og de faa andre danske Herrer, som ere blevne ophøjede i Grevestanden, ere tyske Rigsgrever og fik denne Værdighed af Kejseren.«

»Nu, lige meget,« svarede Antonio, »er han ikke Greve, saa er han dog General. Hans Navn er Fuchs.«

»Hvad,« udbrød Kristian, idet han blev dødbleg, »er han her i Byen?«

»Ja, han kom for et Par Dage siden, og han

har sin Hustru med. Hun er hjemmefødt her og ejer et smukt, lille Gods nogle Mil herfra. Hun er en Rootcaes, og hendes Frænder ere rige Folk. Der vil nu blive en Gæstereren hele Raden rundt for den danske General. Vil du med til et af de Gilder, Ulfeldt, kan jeg let skaffe dig en Indbydelse.«

Kristian svarede ikke et Ord, tømte sit Glas og gik sin Vej. Hans Venner undrede sig derover. De havde aldrig hørt ham nævne Fuchs og vidste intet om dennes Misgerninger mod Ulfeldts. De troede, at han havde faaet ondt, og denne Gisning stadfæstede han, da han kort efter kom tilbage.

»Jeg fik lidt Kvalme,« sagde han; »men nu er det ovre.«

Saa gav han sig igen til at drikke og lod til at være munter, skønt hans Ven Antonio syntes, at hans Lystighed ikke var rigtig naturlig. Kort efter kom Opvarteren og meldte, at Tjeneren Peter Pflügge var udenfor og ønskede at tale med Grev Ulfeldt. Kristian gik ud, men kom snart efter tilbage og lod som ingen Ting. Men ikke længe efter blev han atter kaldt ud, og denne Gang kom han ikke tilbage.

»Dette huer mig ikke,« sagde Antonio. »Der var noget vildt i Ulfeldts Blik, da han gik. Her maa være noget paa Færde. Lad os se, hvad det er!«

De skyndte sig ud af Vinstuen, og da de nærmede sig Borgmester Leernouts Hus, saa de et Syn, som indgød dem Rædsel. For Døren holdt en Vogn, og i den sad en Herre og en Dame. Det var Fuchs og hans Hustru. De vilde aabenbart aflægge Borgmesteren et Besøg, thi Tjeneren var stegen af og stod og trak i Klokkestrengen. Men i det samme kom Kristian Ulfeldt løbende, sprang op i Vognen og stødte sin Dolk i Hjertet paa Fuchs. Han ramte saa sikkert, at Fuchs sank tilbage uden at give en Lyd fra sig; han var død med det

samme. Derpaa kastede Peter noget ind i Vognen, som siden viste sig at være en Haandgranat; men den sprang ikke.

Der havde samlet sig en stor Skare Mennesker omkring Vognen; men Gerningsmændene brød igennem og flygtede hver sin Vej. Kristian løb lige i Armene paa sine Venner, idet han raabte: »Frels mig!« De tog ham imellem sig og førte ham ind i et nærliggende Kloster. Gennem Klosterets Have slap han og Antonio ud til St. Katarina-Porten. Der havde de det Held at møde to af deres Venner, som vendte hjem fra en Ridetur. Antonio standsede dem og lod dem vide, i hvilken Fare Kristian var stedt. De overlod dem deres Heste, Kristian sprang op paa den ene, Antonio paa den anden, og saa jog de ud af Porten og red Syd paa. Antonio fulgte Kristian til den nærmeste By og red derpaa tilbage til Brygge. Efter nogen Omflakken havnede Kristian der, hvor hans Brødre vare, hos Dronning Kristina i Rom.

Han slap altsaa derfra som ved et Under, efter at han havde fuldbyrdet den Hævn, som hans Fader havde lovet Fuchs. Men Daaden vilde næppe være lykkedes saa godt, hvis ikke Peter Pflügge havde staaet ved hans Side. Dog var det ikke Tjenerens Troskab eller hans Forbitrelse over de Lidelser, han selv havde udstaaet paa Bornholm, der gjorde ham saa ivrig efter Hævn. Han havde en særlig Grund til at hade Fuchs, fordi denne havde plyndret ham og frataget ham nogle Obligationer, hvori han havde sat alt, hvad han ejede. Det var altsaa Fuchs's Pengegridskhed, der fældede ham.

Kristians Venner underrettede straks hans Forældre om, hvad han havde gjort, og at han var sluppen uskadt bort. De frydede sig begge over Sønnens dristige Daad og mente, at han havde været Himmelens Redskab til at fuldbyrde en retfærdig Straf. Lidenskaberne gik i de Tider højt, og at ønske Hævn over sine Fjender var en Følelse,

som endogsaa Leonora først silde blev kvit. Heller ikke misbilligede hverken hun eller Ulfeldt den uridderlige Maade, hvorpaa Drabet var blevet udført. De vare enige med Sønnen, som i et Brev retfærdiggjorde sig ved at erklære, at en Nidding som Fuchs ikke var værdig til at dø i ærlig Kamp.

Men skønt de saaledes ingen Skrupler havde med Hensyn til den blodige Daads Retfærdighed, ængstedes de dog ved Tanken om de skadelige Følger, den kunde have for dem selv. De kunde imidlertid godtgøre deres egen Uskyldighed, da de jo havde været ganske uvidende om Sagen, og det hele var kommet saa pludselig paa. De ilede med at skrive hjem til Danmark for at retfærdiggøre sig; men man troede dem ikke. Dog foretog Kongen ikke noget mod Ulfeldt, hvorimod han sendte ham Spioner paa Halsen og lod vogte paa ethvert af hans Skridt.

Tredje Kapitel.

Fredløs.

Ved Fuchs's Drab brast det sidste svage Baand, der havde bundet Ulfeldt til Danmark, og nu maatte han opgive ethvert Haab om at genvinde Kongens Tillid og Yndest. Hans Stilling var bleven mindre sikker, hvad der dog ikke gjorde ham mere varsom. Vel mærkede han, at han blev iagttaget; men det brød han sig ikke om. Han troede sig sikker i Brygge, hvis første Borgmester var hans Ven, og hvor Kong Frederiks Arm ikke kunde naa ham. Broen var kastet af bag ham, og han havde

derfor ingen Skrupler ved at gribe den første Lejlighed til Hævn, som tilbød sig.

Den kom snart. Kurfyrst Frederik Wilhelm fandt det efter nogen Overvejelse dog Umagen værd at faa at vide, hvad det var for vigtige Hemmeligheder, Ulfeldt havde at meddele ham. Han sendte derfor Generalmajor Spaen til Brygge for at faa Rede paa Sagen. Spaen kom i Juletiden, og Ulfeldt fejrede nu Julen med at sætte Kronen paa den Forrædergerning, som han havde genoptaget, da han forlod Danmark, og aldrig ganske tabt af Sigte.

Dog blev han tagen ved Overrumpling. Hans Hoved var fuldt nok af Planer; men den ene krydsede den anden, og de vare alle løse og fantastiske. Han maatte nu indfri det Ord, han havde givet Kurfyrsten, og han gjorde det saa storladent, at den brandenburgske General tabte baade Næse og Mund derover.

Efter at han havde ladet Spaen aflægge Ed paa, at han ikke vilde meddele til andre end Kurfyrsten, hvad han nu vilde meddele ham, og Spaen havde tilsagt ham hans Herres ubrødelige Tavshed, skred han til Værket. Han lod Spaen vide, at baade Adelen, Gejstligheden og den største Part af det menige Folk i Danmark vare yderst misfornøjede med Kong Frederiks Regimente. Adskillige Herrer havde henvendt sig til ham og bedet ham om at hjælpe dem med at afkaste den tyranniske Konges Aag. Hvis han gjorde fælles Sag med dem, vilde hele Folket gøre Opstand og vælge en anden Konge.

»Jeg har dog raadet mine Venner til Taalmodighed,« sagde han. »En saa vigtig Sag kræver moden Overvejelse. Jeg ved, at hvis jeg henvendte mig til Sveriges eller Frankrigs Konge, vilde mit Tilbud blive modtaget og Sagen nyde Understøttelse. Men jeg føler den største Hengivenhed og Højagtelse for den store Kurfyrste, og jeg ser hel-

lere ham end nogen anden Monark paa Danmarks Trone. Gaar han ind derpaa, haaber jeg at kunne drive Værket saaledes, at han bliver udraabt til Konge i Danmark.«

Derpaa gav han nærmere Oplysninger og nævnede flere højtstillede danske Herrer, som efter hans Paastand vare rede til at rejse Oprørsfanen. Alt blev sagt med et saadant Præg af Tilforladelighed, at Spaen maatte tro, at der var noget ved Sagen. Men hvad han end i saa Henseende tænkte, om Ulfeldts gode, eller rettere sagt, onde Vilje kunde han ikke tvivle.

»Grev Ulfeldt,« skrev han til Kurfyrsten, »hader Kongen af Danmark til Døden. Han vil ikke raste, saa længe han lever, og tragter efter at sætte sine Planer i Værk, enten ved Eders Durchlauchtighed eller en anden Potentat.«

Dermed ramte han Sagens Kerne; thi Ulfeldts glødende Had var det eneste reelle i den hele Historie. Hvor meget han i sin ophidsede Sindstilstand foregøglede sig selv, er ikke let at vide; men vist er det, at trods Adelens Misfornøjelse tænkte ikke et Menneske i Danmark paa at gøre Oprør, og Ulfeldt havde ikke gjort og gjorde heller ikke siden noget Skridt til at stifte en Sammensværgelse. Ikke des mindre gik han ved en anden Sammenkomst med Spaen, som først fandt Sted et halvt Aar efter, endnu videre og raadede Kurfyrsten til at ruste sig for at rykke ind i Danmark.

Efter at Kurfyrsten i nogen Tid havde overvejet Sagen, fandt han det raadeligst ikke at indlade sig paa dette Eventyr, men hellere bruge det til at styrke det venlige Forhold til Danmark. Denne snu Herre, hvem Løfter aldrig bandt, naar han kunde vinde noget ved at bryde dem, brød nu ogsaa det Ord, han havde givet Ulfeldt, og underrettede, skønt ad en Omvej, hvorved han reddede Skinnet, Kong Frederik om Ulfeldts ny Forræderi. Virkningen blev knusende, om ogsaa det varede

nogen Tid, inden det kom saa vidt, og forinden indtraf en Ulykke, som ramte Ulfeldt lige i Hjertet.

Hans rede Penge vare nemlig i Færd med at slippe op, og det var nu ikke let for ham at faa inddrevet, hvad han havde til gode hos flere Skyldnere i Danmark. Han havde en Skyldner nærmere ved Haanden, nemlig Karl den Anden af England. Han havde samtidig med, at han lod den daværende Prætendent tilflyde den tidligere omtalte Pengehjælp fra den danske Regering, laant ham fjorten Tusinde Rigsdaler af sin egen Lomme. Gælden var fjorten Aar gammel, og nu, da Prætendenten var bleven Konge i det mægtige, engelske Rige, skulde man synes, at han maatte have let ved at udrede en forholdsvis saa ringe Sum. Men selv turde Ulfeldt ikke vove sig over til England, og saa blev det naturligvis Leonora, der maatte holde for. Dog gik hun nødig til det.

»Vi faa intet ud deraf,« sagde hun. »Kong Karl er en slet Betaler og glemsom og utaknemmelig som en ægte Stuart.«

Og Anne Katrine stod sin Moder bi, da hun gruede for en ny Skilsmisse. Hun mindede sin Fader om, hvor stor Fare hendes Moder var bleven udsat for, da han fra Barth sendte hende ind i Danmark; men lige lidt hjalp det.

»England er ikke Danmark,« sagde han, »og Kong Karl er en ridderlig Herre. Din Moder kan trygt drage til London.«

Leonora føjede sig da som altid og viste sig villig til at rejse. Men Anne Katrine blev ikke rolig, førend hun fik at vide, at den kloge, sindige og dog modige Casetta skulde ledsage hendes Moder. Dog blev Afskeden meget tung for Leonora. Uagtet hun ikke vidste, hvor vidt Ulfeldt var gaaet i sine Meddelelser til Spaen, havde hun dog mærket, at han havde Hovedet fuldt af højtflyvende, farlige Planer, og hun var bange for, at

han under hendes Fraværelse skulde gøre et eller andet fremfusende Skridt.

Ulfeldt selv derimod var til de andres Forundring ved godt Mod, ja næsten munter. Han lignede ikke en Mand, der havde sat Skæbnens tungtrullende Hjul i Gang, enten han nu troede, at hans Meddelelser til Spaen ikke vilde faa videre Følger, eller han ventede at komme i Gunst og til Ære hos Kurfyrsten derved. Det sidste har vel været hans nærmeste Maal. Det var desuden blevet ham spaaet, at han i Aaret 1663 igen skulde komme til Højhed og Magt, og denne Profeti havde givet ham frisk Mod. Skønt man nemlig aldrig mærkede synderlig til Gudsfrygt hos ham, stod han dog ikke tilbage for sine samtidige i Overtro.

Fuld af mørke Anelser rejste Leonora i Maj Maaned 1663 til England; men det, der ventede hende der, blev dog langt værre, end hun havde tænkt sig. Det blev for Ulfeldts og hendes Vedkommende en Skilsmisse for dette Liv. De gensaa aldrig mere hinanden, og der skulde gaa en Menneskealder, inden Leonora atter mødtes med Anne Katrine.

Hun blev rigtignok vel modtagen af Kong Karl, der kyssede hende paa Kinden og kaldte hende sin Kusine; derimod blev hun med Hensyn til Pengene henvist til hans Ministre, og med dem kunde hun ingen Vej komme. Sagen trak ud, og hendes Ophold i London kom til at vare meget længere, end hun havde tænkt sig.

Der var nemlig sket noget, som hun ingen Anelse havde om, og som gav den lavttænkende engelske Konge god Lejlighed til at slippe for at betale sin Gæld. Den danske Udsending i England, Pektum, havde nemlig straks meldt Kong Frederik, at Grevinde Ulfeldt var i London, og fik til Svar en kongelig Skrivelse, hvori han underrettedes om Ulfeldts ny Forræderi. Tillige fik han Paalæg om at gøre sit yderste til at faa Grevinden fængslet

og udleveret og selvfølgelig Ulfeldt med, hvis han ogsaa skulde komme til London. Der medfulgte en Skrivelse til Kong Karl selv, som satte ham ind i Sagen, og han var kun alt for villig til at opfylde den danske Konges Ønske. Dog magede han det saaledes, at han reddede Skinnet. Der blev nemlig paa den skammeligste Maade lagt en Fælde for Leonora. Hun blev underrettet om, at den danske Konge havde fordret hende udleveret, men at Kong Karl helst saa, at hun slap bort. Hun blev da hjulpen til Flugt; men det blev indrettet saaledes, at hun faldt i Hænderne paa Pektums Haandlangere. Hun blev greben paa Vejen fra Dover Castle, ført ned til Stranden og bragt om Bord paa et Skib, som Pektum havde hyret. Det afsejlede straks og førte hende til København. Hun kom dertil den 8de August, blev straks ført op paa Slottet og sat ind i Blaataarn, hvis stærke Døre lukkede sig efter den ædle Fange.

Kongen mente, at han var i sin gode Ret, da han lod Leonora gribe. Han og de fleste troede fuldt og fast, at Leonora ikke alene var Medviderske i Ulfeldts forræderiske Planer, men ogsaa tilskyndede ham til dem. Men det havde sig ganske anderledes dermed, skønt hun ganske vist delte hans Hævnfølelse. I hvert Fald er det indlysende, at med de brandenburgske Planer kan hun ikke have haft noget at skaffe; thi i saa Fald vilde de sikkert være blevne lagte med større Forstand og udførte med mindre Letsindighed. Men det sandsynligste er, at hun vilde have gjort, hvad der stod i hendes Magt for at faa Ulfeldt fra at indlade sig paa denne vanvittige Sag.

Mens man i Brygge var urolig over Leonoras Udebliven, men uvidende om det Uvejr, der trak op, gjorde Kurfyrstens Aabenbarelse af Ulfeldts Forræderi saa stærkt et Indtryk i København, at Ophavsmanden til al denne Uro sikkert højlig vilde have undret sig, hvis det var kommet til hans

Kundskab. Kongen blev i den Grad opskræmmet, at han saa Farer alle Vegne. Københavns Garnison blev forstærket, Vagterne ved Slottet bleve fordoblede, ja Kongen kom af Frygt for Oprør og Overrumpling i flere Nætter ikke af Klæderne. Det gik ganske, som dengang Dina satte Byen paa den anden Ende, men denne Gang med mere Grund. Ulfeldt havde jo i den svenske Krig vist, hvad han evnede, og om hans onde Vilje kunde der ikke tvivles. Dernæst vidste Kongen kun alt for godt, at der herskede stor Misfornøjelse i Adelen. For Efterverdenen, der har Rede paa hele Vævet, staar det klart nok, at der aldeles ikke var nogen Fare paa Færde. Men hvor kunde Ulfeldts samtidige, for hvem saa meget var skjult, tænke sig Muligheden af, at han handlede som en gal Mand uden at have nogen Grund at bygge paa? Kongens Uro var derfor ikke saa urimelig. Da der imidlertid ikke skete det mindste, genvandt han sin Fatning, og nu gav han sig til at slibe Rettens Sværd.

Højesteret blev sammenkaldt og fældede med stort Hastværk Dommen, som faldt den 24de Juli. Ulfeldt blev dømt for Majestætsforbrydelse i højeste Grad, og aldrig har en Mand været mere skyldig end han. Rigtignok var Dommen juridisk uforsvarlig, fordi man dømte paa Kurfyrstens Meddelelser, hvis Paalidelighed først bagefter blev stadfæstet, og fordi der ikke blev givet Ulfeldt Lejlighed til at forsvare sig. Men Sagens paatrængende Natur undskylder, at man satte sig ud over Rettergangsformerne, og Dommen var trods alt retfærdig. At Ulfeldt, som der staar i den, havde lagt an paa at skille Kongen ved Kronen, bringe hans Riger under fremmed Herredømme og ødelægge sine Landsmænds rolige Velstand — det var sandt.

Han blev dømt til at miste sin Stand og Værdighed, og hans Vaaben skulde brydes af Bøddelen for ham og alle hans Efterkommere. Kunde man blive hans Person mægtig, skulde hans Haand afhugges

og sættes paa en Stage og hans Krop parteres. Alt hans eget og hans Børns Gods skulde konfiskeres, og ingen af hans Børn maatte under Livsstraf vise sig i Kongens Riger og Lande. Hans Gaard i København skulde sløjfes og en Skamstøtte oprejses paa Tomten. Men hvis man ikke kunde faa ham fat, skulde han henrettes in effigie. Endelig blev der sat en Pris paa hans Hoved. Der blev udlovet tyve Tusinde Rigsdaler til den, der bragte ham levende, ti Tusinde til den, der dræbte ham, og det blev forbudt enhver under Livsstraf at huse eller hjælpe ham.

Saaledes havde Ulfeldt omsider naaet det Maal, hvortil hans Rænker og hans Storhedsvanvid, der vilde bryde alle Skranker, maatte føre ham. Han var nu en fredløs Mand, mod hvem alles Haand var løftet. Dog kom han ikke straks til Kundskab derom. Med en Sorgløshed, der vidner om Aandssvækkelse, tilskrev han, mens Leonora var i England, Kong Frederik et nyt, underdanigt Brev, fuldt af Forsikringer om Hengivenhed og Troskab. Men samtidig skrev han til den franske Konge og tilbød ham vigtige Meddelelser, sagtens de samme, som han havde bragt til Torvs hos Kurfyrsten af Brandenburg. Saaledes gik hans Falskhed og hans vanvittige Higen efter Hævn som en dobbelt rød Traad gennem al hans Færd, lige indtil det knusende Slag ramte ham.

Forinden fik han dog Underretning om Leonoras sørgelige Skæbne. Han havde sendt sin Hushovmester, Charles Provin, til London for at hente hende; men denne kom alene tilbage med det Budskab, at hans Frue var bleven greben og ført til København, og at Casetta sad fængslet i Dover.

Nu hensank Ulfeldt i dyb Sorg, Anne Katrine og hendes Søstre græd deres modige Taarer, og den gode Casetta var der ikke for at trøste dem og give dem nærmere Underretning om, hvorledes det hele var gaaet til. Ulfeldt blev dog snart

vækket af den Sløvhed, hvori hans Græmmelse havde nedsænket ham. Som han et Par Dage efter Charles Provins Tilbagekomst om Aftenen sad i sin Stue, traadte Kristians Ven, Antonio Taqvet, hurtig og umeldt ind til ham.

»Hr. Greve,« sagde han aandeløs, »I maa fly! Der er kommet en Skrivelse til Statholderen fra Kongen af Danmark, som fordrer eder udleveret. Der er allerede givet Magistraten Ordre til at ængsle eder.«

»Det gør Magistraten ikke!« raabte Ulfeldt, idet han sprang op.

»Jeg er bange for, at den dog gør det; thi I er erklæret fredløs. Danmarks højeste Ret har dømt eder til Døden for Højforræderi, og der er sat en Pris paa eders Hoved. I sigtes for at have forraadt eders Konge og eders Fødeland til Kurfyrsten af Brandenburg. Er det sandt?«

Ulfeldt sank blegnende tilbage i sin Stol. Skrækkeligt var det for ham saa pludselig at blive vækket af sin fantastiske Døs og se de haandgribelige Følger af sin Taabelighed i Virkelighedens skarpe Lys.

»Det er sandt, Taqvet!« sagde han med dirrende Stemme. »Men jeg er bleven saa skammelig behandlet af Kong Frederik, at aldrig har nogen Mand haft gyldigere Aarsag til at søge Hævn end jeg. Dog har jeg ikke haft til Hensigt at forraade mit Fødeland! Jeg vilde kun frelse det fra et lumpent Tyranni. Men der vilde nu ingen Ulykke være sket, hvis ikke Kurfyrsten, den menederske Nidding, havde forraadt mig.«

Der blev ikke vekslet mange flere Ord; det var nu Tid at handle. Anne Katrine pakkede sin Faders Færdesskrin, mens hun fældede Taarer og gentagne Gange udbrød: »Havde Moder nu kun været her!« Hun nærede Frygt for sin Fader, da hans Helbred stod paa svage Fødder. Hvorledes vilde det gaa ham nu, da han maatte flakke om i

Verden og sagtens flygte fra Sted til Sted? Hun tilbød at ledsage ham; men derom vilde han ikke høre noget. Hun skulde blive tilbage for at tage sig af sine yngre Søstre.

Den 19de August tidlig om Morgenen slap han ud af Brygge, kun ledsaget af Charles Provin. Han efterlod ingen Oplysning om, hvor han agtede sig hen; han forsvandt sporløst. Da Rettens Folk et Par Timer efter hans Flugt kom for at gribe ham, kunde Anne Katrine med Sandhed sige, at hun ikke vidste, hvor hendes Fader var.

Fjerde Kapitel.

Den sidste Flugt.

Nu var Anne Katrines og hendes Søstres Stilling meget usikker, og den blev ikke bedre ved, at deres gamle Velynder d'Arranda, som desuden ejede det Hus, hvori de boede, blev syg og døde. De havde saa kun Fru Casetta at holde sig til; men hun kunde ikke gøre meget for dem, og hun levede desuden i stadig Angest for sin Mand. Dog blev hun snart trøstet, da Casetta blev løsladt og ikke længe efter Ulfeldts Flugt kom hjem.

Man kan tænke sig, hvilken Modtagelse han fik, da han kort efter Hjemkomsten saa ind til sine tre unge Veninder i d'Arrandas Hus. Anne Katrines Øjne lyste af den dybeste Glæde, skønt hendes straalende Blik tilsløredes af Taarer; den ellers sindige Ellen Kristine sprang op med et Udraab og slog Hænderne sammen, og Leonora Sofie, der nu var en yndig og livsglad Pige paa femten

Aar, men kun et Barn i Sindet, fløj Casetta om Halsen, og han gav hende et Kys paa hendes blussende Kind.

»Vær nu uden Frygt, kære Veninder,« sagde han med en Varme, som brød igennem hans ellers saa rolige Væsen. »Jeg skal skaffe eder Tryghed og Fred.«

Det lykkedes ham ogsaa for en Tid. De fik Lov at blive boende i d'Arrandas Hus med alle de Ejendele, som deres Fader havde efterladt. Men de fik snart at mærke, at der ikke vilde være Fred for dem, saa længe deres ulykkelige Fader var over Jorden.

Kong Frederik gjorde nemlig sit yderste for at faa Ulfeldt i sin Magt. Højesterets Dom og Kundgørelsen om den Pris, der var sat paa hans Hoved, blev oversat paa flere Sprog og udbredt over hele Europa. Dernæst blev der udsendt Stikbreve efter ham. Kongen lod det ikke blive ved det; han sendte nemlig General Mikkel Skov med nogle Gardister til Brygge for at give sin Fordring om Udlevering Eftertryk og faa Ulfeldt, hvis han blev opsnappet, ført sikkert til Danmark. Generalen naaede imidlertid ikke Brygge før en Maaned efter Ulfeldts Flugt, men vilde dog ikke drage bort med ganske uforrettet Sag. Det lykkedes ham ogsaa at udvirke, at der blev forkyndt Ulfeldts Døtre Arrest og lagt Beslag paa alt hans Bohave. Dog fik Casetta sat igennem, at de fik Tilladelse til at bo hos ham, og da han gik i Borgen for dem, hævedes Husarresten; men de turde dog ikke forlade Byen.

Det var imidlertid netop det, Anne Katrine hver Dag tænkte paa. Hun havde ved en Bissekræmmer faaet et Brev fra sin Fader, hvori han med faa Ord underrettede hende om, at han var i Live og hidtil havde undgaaet alle Efterstræbelser. Det var imidlertid en Maaned gammelt, og der var ikke nævnt noget Opholdssted. Kræmmeren vilde ikke

sige, hvor han havde truffet Ulfeldt, og syntes ikke engang at vide, at denne var hendes Fader.

»Jeg gav Herren,« sagde han, »min Haand paa, at jeg intet vilde sige eller aabenbare, om jeg ogsaa blev nok saa meget udspurgt, men kun afgive Brevet efter Adressen. Han lønnede mig fyrstelig, og jeg vil som en ærlig Mand holde mit Ord.«

Skriften viste, at Brevet var blevet afjaget med rystende Haand, og det sagde tydeligere end Ord, i hvilken Angest hendes Fader levede, mens han flygtede som et jaget Dyr, hvem Sporhundene ere efter. Ogsaa den Omstændighed, at Opholdsstedet ikke var nævnt, vidnede om, hvor stor Faren var. Han maatte jo sikkert for længe siden have forladt det Sted, hvor han havde truffet Kræmmeren. Altsaa havde han holdt det for nødvendigt at skjule, endogsaa i hvad Retning han var flygtet. Dog mente Casetta, at han maatte være flygtet Syd paa, og den Gisning blev da ogsaa stadfæstet. En af Præsterne i Brygge, som havde været paa Rejse, havde nemlig mødt Ulfeldt og hans Tjener, kørende paa en Bondevogn, paa Vejen til Arras nede ved den franske Grænse.

Dernæst kom der et Brev til Anne Katrine fra Doktor Sperling, som havde hørt fra Ulfeldt, der lovede ham nærmere Underretning, naar han var kommen til et sikkert Sted. Det vilde sagtens blive i Omegnen af Lüttich.

»Jeg kan ikke tro,« sagde Casetta til Anne, da han havde læst Sperlings Brev, »at eders Fader har slaaet sig ned saa nær herved. Det har han kun skrevet for at vildlede Kong Frederiks Spejdere.«

»Men,« indvendte Fru Casetta, »Doktor Sperling er jo Grevens trofaste Ven. Han vil da ikke røbe hans Opholdssted.«

»Nej,« svarede Casetta, »men husk paa, at det gælder Livet. Et uagtsomt Ord af Sperling eller Skødesløshed med Brevet kunde føre til Op-

dagelse. Dog peger ogsaa denne Efterretning mod Syd.«

»Jeg kan ikke udholde dette længer,« udbrød Anne. »Jeg drager ud i Verden for at opsøge min Fader. Han skal ikke dø ene blandt fremmede.«

»Jeg kan ikke tillade det!« udbrød Casetta. »Jeg vil ikke kunne forsvare at lade eder, Komtesse, en ung Dame af høj Byrd og tillige vor gode Veninde, strejfe gennem det halve Europa uden Ledsagelse.«

»Aa, vær uden Frygt for mig!« svarede Anne kækt. »Jeg er vant til at klare for mig, og hvad min Alder vedrører, da har jeg nu prøvet saa meget, at mine fire og tyve Aar ere lige saa gode som fire og tredive.«

»Nu, vil I endelig af Sted,« sagde Casetta, »saa drager jeg med eder.«

»Jo vist!« udbrød Anne, idet hun blev lidt rød i Kinderne. »Det vilde være skønt, om I løb fra Hustru, Børn og Hjem for at føjte om i Landet med mig!«

»Jeg ledsagede dog eders Moder til England, Komtesse, uagtet det var mindre nødvendigt.«

»Og kom i Fangenskab,« faldt Anne ind. »Er I ikke bleven klog af Skade? Græd ikke, kære Fru Casetta! Der bliver intet af. Eders Husbond vil nok indse, at det er hans Pligt at blive ved Hjemmet.«

Casetta indsaa det; men han gjorde det ugerne, og hans Hustru blev ikke glad ved at mærke, at han, som det lod, kun blev hjemme af Pligt. Hun havde ellers intet at udsætte paa sin Mands Opførsel; men hun kunde ikke lukke Øjnene for den Kendsgerning, at hendes Mand og Anne Katrine i høj Grad følte sig dragne til hinanden. Vel drejede deres Samtaler sig gerne om aandelige Ting; men de kunde i den Grad fordybe sig i dem, at de ganske glemte hendes Nærværelse. Hun, som stod langt under Anne i Aandsevner, kunde ikke følge

med og blev helt tilovers. Der havde saaledes dog indsneget sig nogen Skinsyge i hendes Hjerte; men da hun var en blid Kvinde, og hun dog havde Anne Katrine kær, saa angrede det hende. Da det kom til Stykket, og Anne skulde af Sted, bad Fru Casetta selv sin Mand om at følge hende i det mindste et Stykke paa Vej, hvorimod Anne afviste Tilbudet med en saadan Fasthed, at Casetta ikke kunde trænge sig paa.

Det var en Dag midt i Oktober tidlig om Morgenen, at Anne, ledsaget af Anneke, forlod Casettas Hus. Denne tro, gamle Pige havde atter sluttet sig til sit Herskab; men Leonora havde ikke taget hende med til London, fordi hun mente, at Anneke var mere nødvendig i Hjemmet. Fru Casetta fulgte dog med et Stykke, for at det skulde se ud, som om de kun gik en Tur sammen i Byen. De slap uhindrede ud af Stadens sydlige Port, og da de havde gaaet et Stykke sammen hen ad Landevejen, skiltes de.

»Nu være Gud med eder, kære Komtesse,« sagde Fru Casetta, efter at hun havde omfavnet og kysset Anne. »Jeg faar ikke Ro i mit Sind, førend vi have hørt fra eder og vide, at I have fundet eders Fader og er i Sikkerhed med ham.«

»Det vil vist vare en Tid,« svarede Anne. »Men Tak for eders trofaste Venskab, kære Fru Casetta, og for den store Gæstfrihed, I har vist os og fremdeles agter at vise mine Søstre. Vær en Moder for dem, og saa lønne Gud eder! Jeg drager bort med et let Sind, fordi jeg holdt eders Mand fra at ledsage mig, og vi saaledes ikke bringe ny Ulykke over eders Hus.«

»Give Gud, at vi maa genses i bedre Tider!« sagde den gode Fru Casetta til sidst.

Dette Ønske skulde imidlertid ikke blive opfyldt; thi da Anne et Par Aar efter vendte tilbage til Brygge, laa Fru Casetta i sin Grav.

Frejdig vandrede Anne Katrine hen ad Lande-

vejen, fulgt af Anneke, som bar en Bylt Tøj under sin Kaabe og gik og stønnede, ikke over Byltens Vægt, men over sit Herskabs haarde Skæbne.

»At tænke sig,« sagde hun til Anne, »at I, en Grevedatter og en Konges Barnebarn, nu maa vandre ud i Verden paa eders Fødder, som om I var en Landstrygerske og en Tiggerkvinde. Det blev ikke sunget ved eders Vugge.«

»Nej, Anneke,« svarede Anne Katrine muntert, »men større Damer end jeg have vel stundom maattet prøve, hvad der var endnu værre. Hvor jeg snakker!« udbrød hun med pludselig Alvor. »Jeg tænkte paa, hvad jeg har læst i gamle Krøniker; men jeg har ikke nødig at gaa længere end til min egen stakkels Fru Moder, som nu sidder og sukker bag Blaataarns Fængselsgitter. Tror du ikke, Anneke, at hun vilde være glad, hvis hun vandrede her under Guds fri Himmel med os?«

»Ak, Jomfru Anne,« udbrød den gamle Pige grædefærdig, »jo mere I siger, des mere oplades mine Øjne for al den Elendighed, der er kommen over os.«

»Gud Herren lever endda!« udbrød Anne, idet hun saa op. »Tab ikke Modet, Anneke! Ellers maa jeg tænke, at jeg hellere maatte have ladet dig blive i Brygge og gaaet paa Rejse alene. Men nu skal du faa lidt Trøst. Vel er jeg nu en Landstrygerske, som du før sagde; men en Tiggerkvinde er jeg ikke. Jeg har Tasken fuld af Penge. Du skal snart komme op at age.«

I den første Landsby, de kom til, lejede de en Vogn, som kørte dem til Gent. Paa samme Maade rejste de videre og flakkede i over tre Maaneder om fra By til By, uden at Anne fandt noget Spor af sin flygtede Fader. Omsider, sidst i Januar Maaned 1664, havde de naaet Byen Basel, som ligger i Schweiz ved Rhinen, hvor Floden vender sit Løb mod Nord. De kom dertil med en Paketbaad, som gik op ad Floden, og straks da Anne

Katrine havde sat Foden paa Skibsbroen, hørte hun det Udraab: »Der er Anne!« Det var hendes Broder Kristians Røst; kort efter laa hun i hans Arme, og nu kom ogsaa Ludvig og Korfits til.

»Gud se i Naade til os; hvorledes kommer du dog her?« udbrød Kristian.

»Er Fader her?« Det var de første Ord, Anne Katrine fik frem.

»Tys, tal ikke om ham her paa Gaden!« svarede Kristian. »Vent, til vi ere komne hjem i vort Logi.«

Paa Vejen derhen udspurgte Brødrene hende om hendes Rejse; de hørte i Tavshed paa hendes Fortælling om alle de Eventyr, hun havde gennemgaaet, roste hende ikke for den Kækhed og Snildhed, hvormed hun havde klaret for sig, og udtalte ingen Glæde over den Trofasthed, hun havde vist ved at vove sig ud paa denne farlige Rejse. Det sidste krænkede hende især dybt. Hun var jo kommen paa Kærlighedens Vinger, og hun havde udstaaet saa meget for at naa Maalet; men det lod ikke til, at hun var velkommen. Der hvilede en mørk og trykket Stemning over hendes Brødre; de lignede ikke mere sig selv. Ulykken syntes at have gjort dem bitre og taget al Ungdomsglæde fra dem. Alt, hvad der var hende gaadefuldt, fik hun dog opklaret, da Brødrene havde ført hende til Logiet, hvor de kunde tale frit.

»Fader er her,« sagde Kristian, »dog ikke her i Byen. Han har lejet et Hus i Landsbyen Rich, som ligger en halv Times Gang herfra nede ved Floden. Der føler han sig mere sikker.«

Derpaa fortalte Brødrene hende, hvorledes de vare komne til Basel og om deres Oplevelser der. Faderen var i Eftersommeren kommen til Basel og havde straks skrevet til dem og kaldt dem til sig. Han optraadte under det paatagne Navn Jean de la Barre; Sønnerne udgav sig for at være Englændere, der vare flygtede fra deres Fædreland og i Slægt

med hverandre. Ulfeldt agerede Hovmester for den yngste, den syttenaarige Ludvig, og i Forening havde de saa hørt Forelæsninger ved Universitetet i Basel. Sønnerne drev endnu for et Syns Skyld deres Studier, men saa dog af og til ud til den gamle i Rich.

»Fader,« sagde Korfits noget spydig, »er over al Maade mistænksom og bange for Opdagelse. En Hunds Gøen indjager ham Skræk. Han ser en Spejder i ethvert Menneske, der gaar forbi hans Hus, og dog have vi hidtil levet fuldkommen sikre her. Jeg gad vidst, hvorfor han egentlig har kaldt os hertil; thi jeg maa tro, at han flyttede til Rich for at blive os kvit.«

»Hvor kan det undre dig, Korfits,« sagde Anne Katrine. »Der er jo sat en Pris paa hans Hoved, og Kong Frederiks Spejdere ere ude efter ham alle Vegne. Han kaldte eder hertil for at finde Trøst i eders Selskab; men Angesten har saa dog til sidst faaet Overtaget.«

»Vel,« sagde Kristian, »men saa maa du ogsaa kunne indse, at jo flere vi ere, des større bliver ogsaa Faren i hans Øjne. Du maa derfor ikke vente, at han vil blive glad ved at se dig.«

»Alligevel,« svarede Anne, »haaber jeg, det skal blive til Gavn for ham, at jeg er her.«

Kristian førte saa hende og Anneke ud til Rich, hvor Modtagelsen blev ganske, som Kristian havde forudsagt.

»Jesus, er det dig, Anne!« udbrød Ulfeldt, da han saa hende. »Hvorledes er du kommen hertil, og hvad vil du?«

»Trøste og pleje eder, Fader,« svarede Anne, idet hun faldt ham om Halsen og kyssede ham.

Han gengældte hendes Omfavnelse kærlig nok, men blev paany urolig, da han opdagede Anneke.

»Hun maa ikke være her!« udbrød han heftig. »Min Husstand vil blive for stor. Det vil vække Opsigt.«

»Vist ikke, Fader,« sagde Anne. »Hvad underligt er der i, at I har taget et Par Kvindfolk i eders Tjeneste, især da I er sygelig? Ak, kære Fader, hvor bittert har I ikke maattet savne Moder! Jeg vil stræbe at gøre Fyldest for hende.«

»Det kan du ikke, Barn!« udbrød Ulfeldt med skælvende Stemme. »Tanken om hendes Fangenskab og om alt, hvad hun maa lide, vil inden føje Tid faa mit Hjerte til at briste. Jeg føler det med hver Dag, der gaar, mere, at jeg ikke kan leve uden hende.«

Saa brast han i Graad. Men han fik dog snart at mærke, at hans Datters og den trofaste Annekes Nærværelse var en stor Velgerning for ham. Husholdningen blev bedre ført, og han blev bedre plejet. Dernæst sørgede Anne for, at han fik aandelig Sysselsættelse og Pennen i Gang. Hun fik ham nemlig til atter at tage fat paa det store Forsvarsskrift, som han havde under Udarbejdelse, og som han nu fik fuldført. Ark for Ark, som han havde faaet det færdigt, var det blevet sendt til Sperling for at blive oversat paa flere Sprog og trykt.

Det var en ægte Sisyfos-Gerning. Myten om Sisyfos passer i dette Tilfælde nøjagtig paa Ulfeldt. Sisyfos var jo det snedigste af alle Mennesker og maatte til Straf for alle sine Rænker i Underverdenen rulle en stor Sten op ad et stejlt Bjærg, fra hvis Top Stenen stadig rullede tilbage. Saaledes gik det med alle de Grunde, som Ulfeldt her har stillet op til sin Retfærdiggørelse. Stenen, hans uimodsigelige Brøde, rullede tilbage og sønderrev det Væv af Spidsfindigheder, som han med saa megen Kunst og Møje havde spundet for at redde sin Ære. Arbejdet holdt ham i Aande, saa længe det stod paa, og nogle Uger hengik i Rolighed, indtil han pludselig blev skræmmet op af sin Tryghed.

Anne Katrine vandrede af og til ind til Basel

for at se til sine Brødre, og nu vilde Uheldet, at hun en Dag blev truffet i deres Logi af to schweiziske Officerer. Disse muntre Herrer, som ingen Anelse havde om, hvem hun var, holdt hende for et løsagtigt Kvindemenneske, drillede Ulfeldts og lod dem høre, at de havde en Glædespige hos sig. Rasende over, at der saaledes blev sat Klik paa deres Søsters Ære, udfordrede Kristian og Korfits Officererne, og Duellen blev kun hindret ved, at Øvrigheden i Basel lagde sig imellem. Dette førte imidlertid til, at en Undersøgelse af de foregivne unge Englænderes Forhold blev indledet, og det satte naturligvis Ulfeldt i stor Skræk. Han bød dem straks fortrække fra Basel, og de rejste saa til Lausanne ved Genèvesøen og tog Ophold der. Nu var Anne Katrine alene med sin Fader, og han maatte for større Sikkerheds Skyld udgive hende for sin Hustru.

Saaledes blev Anne Katrines Nærværelse dog uheldbringende for hendes kære; men hun fik ikke lang Tid til at græmme sig derover. Ulfeldt blev nemlig faa Dage, efter at Sønnerne vare rejste, syg af Lungebetændelse. Han maatte lægge sig, og den tilkaldte Læge erklærede, at han næppe havde mange Dage tilbage at leve i. Anne Katrine tænkte, at her vilde Døden komme som en Frelse, og det var hende en Trøst at vide, at hun var hos sin ulykkelige Fader og kunde lukke hans Øjne. Han var dog undgaaet alle sine Fjenders Efterstræbelser og kunde dø rolig i sin Seng.

Den 19de Februar efter Middag gik Anne Katrine til Basel og tog Anneke med sig. Deres Ærinde var at hente Medicin til den syge; men Anne gik selv for at faa Benene rørte og trække lidt frisk Luft. Hendes Fader var jo i gode Hænder med Charles Provin ved sin Seng. Da hun i Mørkningen kom tilbage og traadte ind i Sovekammeret, fandt hun til sin Skræk Sengen tom. Hun gik ind i Studereværelset; men der var hendes Fader heller

ikke. Hun vendte da tilbage til Sovekammeret og blev nu var, at hans Klæder, hans Hat og hans Kappe, som havde hængt paa Vægknagerne, vare borte. Dernæst vare Skufferne i hans Chatol udtrukne og tomme. Der fandtes ingen af de Smykker og Pengeruller, som han plejede at gemme der. Skulde det være muligt, at den dødssyge Mand havde givet sig paa Flugt? Anne stod der som lamslaaet, da Charles Provin traadte ind, fulgt af den grædende Anneke.

»Greven er flygtet,« sagde Charles, »jeg kunde ikke hindre det.«

»Jesus!« udbrød Anne, idet hun dødbleg stirrede paa Charles. »Det bliver hans Død! Hvorhen er han flygtet?«

»Jeg ved det ikke, Komtesse,« svarede Charles med en modfalden Mine, »han vilde ikke sige mig det.«

»Og du lod ham gaa alene?« udbrød Anne vred. »Charles, Charles, er du slaaet af Vanvid?«

»Nej, Komtesse,« svarede Charles. »Herren gik ikke alene. Borger Nikolas fra Basel var med ham. Han var her jo i Gaar, som I ved, for at se til Greven, og de maa da vel have truffet Aftale om Flugten. Jeg blev kaldt ind Klokken eet for at hjælpe Greven med at staa op og komme i Klæderne. Jeg troede, at han var bleven vild, jeg nægtede at adlyde og prøvede paa at snakke ham derfra. Men saa sagde han —« her kvaltes Charles's Stemme af Hulken.

»Fat dig, Charles,« sagde Anne utaalmodig. »Lad mig snart faa Rede paa Tingen! Vi maa sætte efter ham.«

»Det er ugørligt, Komtesse,« svarede Charles, idet han aftørrede sine Taarer, »ikke alene fordi jeg har givet Greven mit Ord paa at holde mig rolig, men fordi det kunde føre til, at han blev opdaget og udleveret.«

Anne maatte give Charles Ret i det og hørte nu hans Fortælling til Ende.

»Charles, sagde han til mig, du har altid været en tro og lydig Tjener, adlyd mig da ogsaa nu! Det gælder Ære og Liv. Nikolas, som jeg kan lide paa, lod mig i Gaar vide, at der er kommet nogle danske Herrer til Basel, som søge efter mig. Bliver jeg greben, føre de mig til Danmark, og mit Hoved vil falde for Bøddelens Sværd. Det skal ej ske! Saa vil jeg hellere dø som en Hund paa den vilde Mark. — Og da jeg spurgte ham, om han dog ikke vilde sige Farvel til sin egen Datter, svarede han: Hun maa allersidst vide det. Hun vilde prøve paa at holde mig tilbage med sine Taarer og Bønner. Sig hende intet før i Morgen, saa vil jeg være langt borte. — Han glemte,« sluttede Charles, »at jeg ikke kunde skjule saa længe, at han var flygtet; men det er jo lige meget. Der er intet at gøre.«

Dog gjorde Anne noget, idet hun straks sendte Charles til Lausanne for at hente Brødrene, og først da de vare komne og i over en Uge havde søgt efter Faderen, fandt de hans Spor. Han havde sagt til Charles, at den næste Dag vilde han være langt borte, og det var han. Da Solen den 20de Februar stod op, havde han udaandet, og hans Sjæl var indstævnet for Guds Domstol. I en Baad havde han ladet sig ro ned ad Rhinen til den lille tyske By Neuburg. Han laa i Baaden, indhyllet i sin Kappe, og Baadfolkene troede, at han sov; men da de ved Daggry kom til Neuburg og vilde vække ham, viste det sig, at han var død. Den kolde Natteluft havde dræbt ham.

Saa sørgelig endte hans urolige og brødefulde Liv, efter at han i syv og halvtredsindstyve Aar havde hendraget det i saa vekslende Kaar som kun faa dødelige. Han undgik Lovens Straf; men den Bod, han maatte gøre, blev vel haardere, end om hans Hoved var faldet paa Blokken. Dog kan dette

ikke mildne Dommen over hans Livsgerning; thi der viste sig aldrig Spor af Anger hos ham. Vel er den Skamstøtte, der blev sat paa hans Gaards Tomt, »til evig Spot og Spe«, for længe siden fjernet; men den Skamstøtte, han har sat sig selv i sit Eftermæle, vil til evig Tid blive staaende som et sørgeligt Minde om en af de skadeligste og mest troløse Sønner, som Danmark nogen Sinde fostrede.

Hans Lig var blevet indsat i Neuburg Kloster. Sønnerne fik det udleveret; men af de Penge og Smykker, som han havde taget med sig, fandt de ikke noget Spor. De tog Liget med sig og jordfæstede det i Nattens Mørke paa et hemmeligt Sted, for at det ikke skulde blive ført til Danmark og der mishandlet og haanet. Endnu den Dag i Dag vide vi ikke, hvilken Plet af Jord der gemmer Korfits Ulfeldts Støv.

Femte Kapitel.

I Havn.

Anne Katrine blev i Basel, hvor hun i nogen Tid levede i Stilhed med sine Brødre. De sørgede med hverandre over deres Faders Død, og Anne græd sine modige Taarer ved at tænke paa, at han havde udaandet i trøstesløs Ensomhed paa en aaben Baad. De fik endda den Græmmelse, at Rygtet om de danske Herrer, som skulde være komne til Basel for at gribe deres Fader, viste sig at være blind Allarm. Men det var dem dog en Trøst at vide, at han nu havde udstridt og var bleven udfriet fra et elendigt Liv i evig Angest. De udøste deres Hjerter for hverandre og opfriskede gamle

Minder om den hensovedes store Kærlighed til dem. Her var Ordet »intet uden godt om de døde« paa rette Sted. At de i deres Fader ikke saa en brødefuld Mand, men et Menneske, som var blevet uretfærdig behandlet og forfulgt af Skæbnen, vidner om en Kærlighed, som lægger et Lod i Vægtskaalen til Gunst for ham.

De fik imidlertid snart Selskab. Annes Flugt havde haft slemme Følger for hendes Søstre. De fik atter Arrest, og nu blev Livet i Brygge dem for trangt. De flygtede, naaede lykkelig ned til Basel og levede saa et Aarstid der med deres Søskende.

Men dette Samliv i Basel efterlod et dybt Spor, ikke hos Ellen og Leonora, men i Anne Katrines Sjæl. Hendes tre Brødre havde ikke for intet været hos Dronning Kristina i Rom. Som de fleste frafaldne blev Dronningen fanatisk i sin ny Tro og var altid ude efter at gøre Proselyter, naar nogle af hendes Landsmænd eller fordums Trosfæller kom i hendes Nærhed. Det lykkedes hende med Ulfeldts Sønner. De gik alle tre over til den katolske Religion og syntes, idet de afsvor deres fædrene Tro, at fryde sig over, at det sidste Baand, der havde knyttet dem til deres Landsmænd, brast.

Kristian var den mest fanatiske af dem. Det laa vel i hans mørke, lidenskabelige Sind; men det maatte tillige være en Lettelse for ham at ty ind under den pavelige Kirkes Vinger. Drabet paa Fuchs tyngede paa hans Samvittighed trods alle de Grunde, hvormed han vilde retfærdiggøre denne Hævngerning. Det var og blev et Mord, og han var hjemfalden til Lovens Straf. Men i den katolske Kirke var det let at faa Syndsforladelse for at have dræbt en Kætter. Det var snarest en rosværdig Gerning.

Adskillelsen i Tro blev nu en Skillemur mellem Anne Katrine og hendes Brødre. Hun følte sig ensom og forskudt, de vante Bønner mistede deres

Kraft, og der var ingen i hendes Nærhed, som kunde støtte hende. Desuden gjorde Sorgen og Kærligheden til hendes Brødre hende blød. De fik da omsider Bugt med hende; hun gik over og blev Katolik.

Kort efter kom der et Brev fra Casetta, som blev afgørende for hendes Skæbne. Det bragte hende Efterretningen om hans Hustrus Død. Han skrev, at han led ved den sorgfulde Ensomhed, hvori han nu levede, og bad Anne og hendes Søstre om at vende tilbage til Brygge og bo hos ham; de kunde nu leve der i fuldkommen Sikkerhed. De fulgte Kaldet og forlod Basel. Brødrene gjorde ligesaa, idet de drog deres Veje ud i Verden, og saaledes adspredtes den Søskendekreds, som i to Aar havde været samlet i Basel.

Det var med ejendommelige Følelser, at Anne Katrine gensaa Casetta; men ikke fordi hun gjorde sig Tanker om at indtage den ledige Plads ved hans Side og blive sin afdøde Venindes Efterfølgerske. Den katolske Religion herskede nemlig i Flandern, Casetta var Katolik, og hun altsaa nu hans Trossøster. Dette drog dem naturligvis nærmere til hinanden, om det end varede nogen Tid, inden Anne fik Rede paa sit Hjertes Tilstand, og Casetta var alt for fintfølende til at trænge ind paa hende. Hendes Kærlighed kom altsaa denne Gang til at gro en langsom, men sikker Vækst. Længe inden Afgørelsen kom, skønnede alle deres Venner i Brygge, at sjældent vare to Mennesker i den Grad skabte for hinanden som Jean Casetta og Anne Katrine Ulfeldt.

Da Sløret gled fra hendes Øjne, og hendes Hjertedør sprang op, faldt der for hende et underligt Strejflys over hendes første Kærlighed. Hun fik Øjnene op for, hvor rodløs den havde været, et vildt Skud, som til hendes eget Bedste var blevet afskaaret. Hun priste nu Klas Tott for hans Koldsindighed, og de Sammenligninger, hun gjorde

mellem den drabelige Svenskers og den fintdannede Belgiers Tankesæt og Væsen, faldt ikke ud til den førstes Fordel. Mens en dybere Kærlighed gennemstrømmede hendes Hjerte, takkede hun Gud. Dog maatte hendes Bønner nu gaa adskillige Omveje for at naa til Guds Trone. Hvorledes hendes i Sandhedens klare Lys udviklede Sjæl fandt sig til Rette med den store Helgenskare, der spærrede Vejen til Himmelen for hende, blev en Hemmelighed for andre; men hun forargede ikke sin Mand ved Modsigelse og gik flittig til Messe.

Saaledes var hun omsider kommen i Havn og havde bjærget Lykken. Der var intet Baand, som bandt hendes Søstre til Brygge; de følte sig dragne til Hjemmet og kom det saa nær, som de kunde, idet de søgte op til Skaane, hvor deres Moster, Frøken Hedevig, boede med sin Mand, Ebbe Ulfeldt, der var General i svensk Tjeneste. Hos dem fandt de Tilflugt for en Tid.

Men hvor Leonora Kristinas Børn end vare i Verden, saa græmmede de sig over deres Moders ulykkelige Skæbne. Anne Katrine omgikkes endogsaa med den Tanke at hjælpe hende til Flugt. Hun skrev nemlig til Sperling og bad ham skaffe hende at vide, hvor dyb Slotsgraven var, og hvor højt der var op til hendes Moders Fængselsvindue i Blaataarn. Sperling fraraadede dog alle Flugtplaner som haabløs Gerning, der ikke vilde gavne Fangen og kun føre Redningsmændene i Ulykke. Denne Slægtens gamle og trods alt endnu trofaste Ven fik snart selv at mærke, hvor stærkt et Fængsel Blaataarn var, og hvor godt det holdt paa sine Fanger. Han blev nemlig røbet ved sin Brevveksling med Ulfeldt, greben og ført til København. Han blev ogsaa indsat i Blaataarn og maatte i haardt Fængsel hensukke sine Dage der, indtil Døden udfriede ham. Han fik saaledes til det sidste at føle, hvad det vilde sige, at han sejlede paa samme Skib som Ulfeldt. Det anede ham ikke,

da han i Lykkens og Velmagtens Dage gik om Bord der, at han for med en Dødssejler.

Ellen Kristine og Leonora Sofie vare imidlertid heller ikke ledige. De vovede sig til København, henvendte sig til indflydelsesrige Stormænd og indgav Bønskrifter for at udvirke deres Moders Løsladelse. Men de opnaaede intet og bleve udviste af Landet. En stærk Haand holdt paa Fængselsdørens Laas, Dronning Sofie Amalies. Saa længe denne Leonoras Dødsfjende levede, var der intet Haab for hende om at slippe ud.

Sjette Kapitel.

Fængselsliv.

Kun faa Mennesker have baaret et langvarigt Fængselslivs Lidelser med saa stor Sjælsstyrke som Leonora Kristina. Under Trykket af Ulykken, med alle dens Savn, legemlige og sjælelige Lidelser, styrkedes og klaredes hendes Aand. Naar hendes Mod en Gang imellem sank, hentede hun Kraft i Bønnen til sin Herre og Frelser.

Netop fordi hun levede adskilt fra Verden i et snævert Rum, skærpedes hendes Snilde. Hun viste en vidunderlig Opfindsomhed i at skaffe sig Sysselsættelse. Hun lavede sig saaledes en Væv af nogle Pinde og omdannede Nødder til Terninger. Den Pen, hvormed hun skrev, var tagen af en Fjervinge, og hun skar den med et Glasskaar. Øl og Sod blev hendes Blæk, hun malede paa Væggen med Pærestilke og modellerede af Ler og Øl. Alle disse Sysler drev hun med godt Lune, uagtet hun undertiden maatte døje Kulde, levede i en forpestet

Luft, og Rotterne kunde være saa nærgaaende, at de aad af hendes Lys, mens det brændte.

Dog viste hendes Karakters Storhed sig især i den Fasthed og Stolthed, hvormed hun midt i sin Nedværdigelse værnede om sin Person. Hun kunde holde sig de raa Fangevogtere fra Livet, ja hun tugtede endogsaa med sin Haand nogle af de Kvinder, der vare hos hende, naar de gav deres onde Sind Tøjlen. Men de fik ogsaa hendes aandelige Overlegenhed at føle, og hun kunde more sig over dem, naar de kom til kort i en Disput. Nogle af dem vare ret godmodige, men alle vare Dronning Sofie Amalies Spioner. Hendes Majestæt var saamænd ikke uvidende om den Maade, hvorpaa der blev handlet med Leonora Kristina i Fængselet. Med den mest smaalige Hævnsyge frydede hun sig over sin gamle Rivalindes Ydmygelser og Trængsler.

Leonora vandt en Ven i Slotsfogedens Skriver, den ædle Peter Tødslev, og han blev hende tro til det sidste. Han skaffede hende henimod Slutningen af hendes Fangenskab Bøger og saaledes Sysselsættelse for hendes Aand. Ogsaa fik hun nogen Trøst ved at kunne meddele sig til sin gamle Ven og ulykkelige Medfange, Doktor Sperling. Han sad i Taarnets værste Fangerum, Mørke Kirke kaldet, som laa under hendes Fængsel. Men den Brevveksling, de kunde føre med hinanden, blev yderst tarvelig, da den maatte indskrænke sig til enkelte Ord, indridsede paa Mandler, som de sendte hinanden.

Saa længe Dronning Sofie Amalie var ved Magten, indtraadte der ikke nogen Bedring i Leonoras elendige Fangeliv; men efter Kong Frederiks Død i Aaret 1670 fik hun dog en lille Aarspenge og i flere Henseender blidere Kaar. Hans Søn og Efterfølger, Kristian den Femte, var egentlig Leonora god; men af Hensyn til sin Moder Enkedron-

ningen, hvis Had til hende aldrig sluktes, turde han ikke løslade hende.

Dog var det nær sket i Aaret 1671. Den unge Dronning Charlotte Amalie og hendes Moder, Landgrevinden af Hessen, vovede engang at se ind til Leonora. De navngav sig ikke; men hun genkendte Landgrevinden, som hun før havde set, og gættede sig til, at den anden Dame maatte være Dronningen. Hun bad dem om at gaa i Forbøn for hende, og Landgrevinden blev især greben af Medlidenhed ved at se den Elendighed, hvori hun levede. Hun prøvede virkelig paa at vinde Kongen og indgive ham Mod til at følge sit Hjertes Drift. Dronningens første Nedkomst ventedes, og med den for Øje var Kongen blidt stemt. Landgrevinden greb da Lejligheden, og det lykkedes hende at fravriste Kongen det Løfte, at hvis Dronningen bragte en Prins til Verden, skulde Grevinde Ulfeldt blive løsladt.

Enkedronningen var til Stede ved Nedkomsten uden at ane, at Landgrevinden havde en særlig Grund til at imødese Udfaldet med Spænding; men hun fik det snart at vide. Landgrevinden var nemlig saa tankeløs ved Meldingen om, at Dronningen havde født en Søn, at udbryde: »Nu vil Fruen i Taarnet blive glad!« Enkedronningen spurgte hende, hvad hun mente med det, men blev henvist til Kongen, som nu maatte ud med Sproget. Virkningen blev endnu stærkere, end han havde ventet. Hans Fru Moder blev saa rasende over at høre, at Leonora skulde frigives, at hun bød, at hendes Karosse skulde køre frem. Hun vilde straks hjem til Amalieborg og ikke blive for at overvære Daaben, som skulde gaa for sig samme Dag.

»Eders Majestæt,« sagde hun til Kongen, »har først givet mig eders Ord. I har lovet mig, at Leonora Ulfeldt aldrig skulde slippe ud af Fængselet, og nu vil I bryde eders Løfte? I er ingen god Søn!«

Hendes stolt løftede Hoved, hendes flammende Øjne og hendes Stemmes faste Klang lod ret Landgrevinden føle, hvilken Magt der var nedlagt i denne ubøjelige Kvindes Personlighed. Hun saa til Kongen, hvis usikre Holdning kun varslede Nederlag. Til et Brud med sin viljestærke Moder turde den unge Konge ikke gaa.

»Slaa eder til Taals, kære Fru Moder,« sagde han. »Hun faar da indtil videre blive, hvor hun er!«

Saaledes lukkedes atter Leonoras Fængselsdør, der var bleven aabnet paa Klem, og blev holdt til i fjorten lange Aar endnu. Hendes Fængsling kunde forsvares. Ingen af hendes samtidige fandt den uretfærdig i det Øjeblik, da den skete. Dengang var Ulfeldt endnu i Live, hun havde efter alles Mening støttet ham i hans Forræderi og delt hans Had til Fædrelandet. Hun var dengang i alles Øjne en farlig Person. Men der var dog ikke fremkommet noget paalideligt Vidnesbyrd om hendes Delagtighed i hans Planer, og nu, da han i syv Aar havde ligget i sin Grav, og alle hans Rænker vare blevne skrinlagte med ham, maatte hun regnes for en uskadelig Person. Derfor mistede Sofie Amalie trods alt det, hun havde at hævne, nu sin Ret. Tab af Ære og Ejendom og otte Aars ulideligt Fangenskab, det var sandelig Straf nok. Ved at drive sin Hævngerrighed til det yderste har Sofie Amalie sat en uaftvættelig Plet paa sit Minde.

Meget skete i Verden under Leonoras to og tyveaarige Fængselsliv, og noget af det, der gik for sig saa at sige Væg om Væg med hende, Tildragelserne ved Hoffet, kom gennem hendes Vogtere til hendes Kundskab. Man kan tænke sig de Sammenligninger, hun gjorde mellem nu og før, da hun selv færdedes i Højhed og Glans paa det Slot, i hvis Taarn hun nu sad som en ussel Fange. Hvad hun fik at vide om sine egne, var ikke meget og sjælden godt. Naturligvis undlod man ikke at

underrette hende om Ulfeldts Domfældelse, og Tanken om hans Fredløshed fyldte hendes Hjerte med Angest. Men snart fik hun at vide, at hun var bleven Enke, og hvor dyb hendes Sorg over Ulfeldts Død end var, blev det hende dog en Trøst at vide, at han var undsluppen sine Fjenders Efterstræbelser, og at Døden havde udfriet ham af den jordiske Elendighed.

Ofte tænkte hun paa sine Børn. Det var haardt for hende at være adskilt fra dem og ude af Stand til at raade, vejlede og trøste dem. Hun fik kun lidt at vide om, hvorledes det gik dem, og hvor de færdedes i Verden. De fleste af dem fik hun aldrig mere at se. Mens hun sad i Blaataarn, satte hendes næstyngste Søn Ludvig, som var gaaet i venetiansk Krigstjeneste, Livet til paa Kreta, hvor han i Kampen med Tyrkerne sprang i Luften med en Mine. Dernæst havde Ellen Kristine, som efter nogen Omflakken var havnet i Brygge, fundet et Asyl hos Casettas. Der blev hun syg og udaandede i sin trofaste Søsters Arme. Den skønne Leonora Sofie levede derimod i Herlighed og Glæde i Skaane, hvor hun var bleven gift med Herremanden Lave Bek. Om Kristian gik der det Rygte, at han var bleven Munk, hvorimod Leonoras Yndlingssøn Leo var gaaet i østerrigsk Krigstjeneste, hvor han havde udmærket sig og syntes at være meget yndet af den tyske Kejser.

Saa forskellig var Børnenes Lod blevet; men om alt dette og meget andet skulde deres ulykkelige Moder omsider faa Vished og sit Hjertes dybe Længsler stillede. Endelig, den 20de Februar 1685, lukkede den hævngerrige Enkedronning sine Øjne og maatte slippe Taget. Dog aabnedes Fængselsdøren naturligvis ikke straks; først den 19de Maj kom den trofaste Peter Tødslev og lod Leonora vide, at nu var den kongelige Løsladelsesordre kommen Slotsfogeden i Hænde.

»Skal jeg lade Døren staa aaben?« spurgte Tødslev glad. »Nu er I jo fri.«

»Nej,« lød Leonoras stolte Svar, »saa længe jeg er inden for Fængselsdøren, er jeg ikke fri. Jeg vil ud med Manér!«

Hun havde saaledes Kraft til at holde paa sin Værdighed til det sidste; men ellers maatte hun ogsaa være bleven sig selv utro. Det var ikke alene Kongedatteren, der talte, men ogsaa Kvinden, som mente, at hun var bleven dybt krænket i sin Værdighed. Hun mente, at hun havde lidt uskyldig, og vilde ikke liste sig bort som en Forbryderske. Hun vilde have Oprejsning ved at hentes ud af Fængselet paa en sømmelig Maade. Det var ogsaa hendes Ønske at blive stedet for Dronningen, takke for den udviste Naade og tage Afsked med hende. Det vilde Kongen imidlertid ikke tillade. Han kunde ikke indrømme hende en Æresoprejsning, hvori der laa en Tilstaaelse af, at hendes Fængsling skulde have været en Uretfærdighed.

Det blev da til, at hendes Søsterdatter, Anne Katrine Lindenow, fik Tilladelse til at hente hende i en Karet, uagtet Vejen til Jomfru Lindenows Bolig ikke var lang, da hun boede ved Holmens Kanal. Det var næsten mørkt, da Vognen kom, og det havde ikke været Leonoras Hensigt at vække Opsigt; men der havde samlet sig en stor Skare Mennesker, som vilde se Kong Kristian den Fjerdes navnkundige Datter, naar hun gik ud af sit Fængsel. Dog fik de ikke hendes Aasyn at se, da hun bar et tæt Slør. Hun blev saaledes ikke engang var, at Dronningen stod paa sin Altan og saa paa hendes Bortfart.

Hun tilbragte nogle Dage hos sin Søsterdatter, men tog saa ud paa Landet og levede der i Stilhed i nogle Maaneder, indtil Kongen valgte Maribo Kloster til hendes Opholdssted for Resten af hendes Dage. Hun var fire og tresindstyve Aar gammel, da hun drog ind i sit sidste Asyl.

Leonora Kristina har jo i sin navnkundige Bog »Jammersmindet« selv skildret sit Fængselsliv og gjort det paa en Maade, der vidner om hendes glimrende Aandsevner og store Menneskekundskab. Ingen kan læse dette Værk uden at gribes af Medfølelse og føle Højagtelse for hende. Der er imidlertid en Efterskrift til dette Værk, som man kunde ønske borte. I den nævner hun alle dem af hendes Fjender, som Døden bortrev, mens hun sad i Fængsel. Hun opregner elleve Syndere, og det synes at have været hende en Nydelse at dvæle ved Tanken om alt, hvad de maatte lide. Dette har hun skrevet enten mod Slutningen af sit Fangenskab, da hendes Løsladelse kun var et Tidsspørgsmaal, eller kort efter at hun var bleven fri. Udfrielsen af hendes Fangenskab synes altsaa ikke at have stemt hende blidt eller gjort hende villig til at tilgive. Tværtimod maa Tanken om hendes store Lidelser, idet hun saa tilbage over sin lange Fængselstid, have overvældet hende, saa at hendes Harme rejste sig i dens fulde Kraft. Stærk var hun jo i sine Lidenskaber, baade i Kærlighed og Had. I sin Kærligheds Dybde stod hun højt over sin Dødsfjende Sofie Amalie; men i sit Had synes hun at have sænket sig til den hævngerrige Dronnings Lavmaal.

Dette maa siges for Sandhedens Skyld. Dog tør vi maaske se et godt Tegn i, at Hovedpersonen, Sofie Amalie selv, mangler paa Hævnlisten. Jammersmindet er kun skrevet til Underretning for hendes Børn, og der kunde selvfølgelig ikke være Tale om at udgive det. Hun kunde da godt i enhver Henseende have givet sine Følelser frit Løb. Men selv om Klogskabshensyn kan have haft sin Del i, at hun holdt det tilbage, som laa dybest hos hende, saa vidner dog den Omstændighed, at hun ikke nævner Sofie Amalie blandt sine Fjender, om et sjældent Selvherredømme. Maaske laa ogsaa i denne Tavshed Taknemmelighed mod Sofie Amalies Søn, Kongen, som havde udfriet hende af Fæng-

selet. Saaledes undlod hun dog at efterlade det Had, der ulmede i hendes Hjerte, som en blivende Arv til sine Efterkommere.

Syvende Kapitel.

Leonora Kristinas Livsaften.

Leonoras Livsaften blev stille og blid. Fjernt fra Verden, men æret af alle, som kom i hendes Nærhed, levede hun i tretten Aar paa Maribo Kloster. En gammel, forfalden Munkebolig, den eneste Levning af det for længe siden nedrevne Brigittinerkloster, blev hendes Asyl i hendes Alderdom. Hun fik sig indrettet hyggelig der, og da Kongen sørgede rundelig for hendes Underhold, kunde hun føre en Husholdning, som svarede til hendes Stand og ingenlunde var en Kongedatter uværdig. Hun havde et talrigt Tyende og til sit Brug fire Heste af Kongens Stald. Af og til havde hun liggende Gæster, gamle Venner eller nære Frænder, og ingen Mand af Betydning, som kom til Maribo, undlod at hilse paa hende og vise hende sin Ærbødighed. Til det sidste kendtes det paa hende, at Kristian den Fjerdes Blod flød i hendes Aarer; men tillige gjorde hendes Aandsoverlegenhed og hendes Hjertes rige Fylde et Møde med hende til en Oplevelse, som aldrig glemtes. Heller ikke havde hun, trods alt hvad hun havde gennemgaaet, sat sit muntre Lune til, saa at Livet paa Maribo Kloster ingenlunde havde noget sørgeligt Præg.

Dog havde hun et Savn; thi hendes Hjerte var fuldt af Længsel efter dem af hendes Børn, som endnu vare i Live. Korfits, som sluttelig var havnet hos Dronning Kristina i Rom, var nylig død, saa nu

havde hun kun fire Børn tilbage. Sønnerne var det jo forbudt under Livsstraf at vise sig i Danmark, saa at der ingen Udsigt var til et Gensyn med Yndlingsbarnet Leo. Kun han og Kristian vare i Live, og om den sidste kunde der ikke være Tale, da Drabet paa Fuchs for altid havde udelukket ham fra Fædrelandet. Med Hensyn til de to Døtre nærede Leonora mere Haab, og det skulde uventet hurtig gaa i Opfyldelse. Gensynet med hendes ældste og kæreste Datter blev hende undt allerede tre Aar efter, at hun var kommen til Maribo. Casetta døde nemlig i Aaret 1688; Anne Katrine var bleven Enke, og da de Børn, hun havde født i sit Ægteskab, ogsaa vare døde, var der intet, der bandt hende til Brygge. Længselen efter Moderen og Fædrelandet blev hende for stærk. Hun søgte om Tilladelse til at vende tilbage til Danmark og fik den.

Rystende blev Gensynet mellem Moder og Datter. Fem og tyve Aar vare skredne hen over dem begge, siden de skiltes i Brygge, da Leonora drog til England, og hvilken Sum af Tildragelser og Lidelser gemte ikke disse mange Aar! Anne Katrine var dengang en blomstrende Jomfru paa fire og tyve Aar. Nu vendte hun tilbage som en moden Kvinde paa ni og fyrretyve. Hendes Blomstringstid var for længe siden forbi, og hendes Træk havde faaet en skarpere Form, medens dog det straalende Lys fra hendes smukke, kloge Øjne var usvækket. I sin Moder fandt hun en hvidhaaret Kvinde paa syv og tresindstyve Aar, medens der dog endnu var Friskhed over hendes Aasyn og Ild i hendes Blik. Sjælens Ungdomsfriskhed havde hun reddet.

Hvor meget havde de ikke at meddele hinanden, hvor mange Huller var der ikke navnlig i Moderens Kundskab om hendes kæres Skæbne at udfylde. Nu først kunde Leonora i Tanken følge sin ulykkelige Ægtefælles Liv til det sidste, og nu

først fik Anne Katrine et Indblik i Dybden af hendes Moders store Lidelser. Men nu fik Anne Katrine ogsaa, hvad hun hidtil havde savnet, nemlig Tak for den opofrende Kærlighed, hun havde vist ved at opsøge, trøste og pleje sin fredløse Fader.

Der hørte til Klosteret to Haver, som vare stillede til Leonoras Raadighed, og som hun dyrkede med Omhu. Der havde hun ofte siddet alene under skyggefulde Træer og mellem duftende Blomster og set ud over den blanke Sø til Skovene i det fjerne, mens hun tænkte paa sine Børn, som færdedes vide om i Verden. Nu sad hun der med Anne Katrine ved sin Side, og Datterens Nærværelse var hende mere værd end Blomsternes Duft og al Naturens Herlighed. Der kunde de sidde længe og føre Samtaler, som ingen Ende vilde faa, og der sad de sammen en Sommeraften, da en af Tjenerne bragte et Brev, som var kommet med Posten og adresseret til Anne Katrine. Da Tjeneren var gaaet, og hun havde aabnet Brevet og læst de første Linier, blegnede hun og udbrød: »Jesus!«

»Hvad er der sket?« spurgte Leonora hastig. »Er der hændet Leo nogen Ulykke?«

»Nej,« svarede Anne, idet hendes Taarer brød frem. »Det er Kristian. Han er død. Gud og alle Helgene se i Naade til hans arme Sjæl!«

Først da Leonora fik Brevet at læse, fattede hun ganske Annes Mening med det Udbrud. Brevet var fra Leo, som fortalte Anne de nærmere Omstændigheder ved Broderens sørgelige Endeligt og bad hende meddele deres Moder det varsomt. Men det blev der ingen Lejlighed til, og Leonora vilde desuden altid helst straks have Rede paa enhver Ting og se Sandheden lige i Øjnene. Hun havde jo desuden prøvet og med urokkelig Sjælsstyrke baaret saa meget; der skulde noget til at ryste hende, og dog blev hun ramt dybt i Hjertet ved det, hun nu læste.

Kristian havde først tillige med Korfits været

hos Dronning Kristina, men kunde ikke slaa sig til Ro der. Han gik i Kirkens Tjeneste og blev Kannik ved Sankt Laurentius Kirken i Damaso. Der havde det taget en gal Fart med hans mørke, fanatiske Sind. Det endte med, at han tog sig selv af Dage. Han havde dræbt sig med seks Knivstik.

»Han har gjort det i Vildelse,« sagde Leonora. »Kære, stakkels Barn!«

»Lad os haabe det!« svarede Anne med skælvende Stemme.

Derpaa hensank de i Tavshed, mens den dalende Sol kastede sit Lys over deres blege, sorgfulde Træk. Leonora bad til sin Frelser, mens Anne bad til sine Helgene. Hun havde taget Rosenkransen, som hun bar skjult ved sit Bryst, frem og lod den løbe gennem sine Hænder. Trosforskellen havde hidtil ikke voldet nogen Strid mellem Moder og Datter. Leonora havde i det mindste været fordomsfri nok til at indse, at det havde fremmet Annes ægteskabelige Lykke, at der ikke i det aandelige havde været nogen Skillemur mellem hende og hendes Mand. Trofast Kærlighed til og Lydighed mod Ægtefællen var jo saa at sige bleven en Trosartikel for Leonora. Dog følte hun i dette Øjeblik ved Synet af Rosenkransen smertelig Adskillelsen. Hun sagde dog ikke noget i Øjeblikket; men da hun i de følgende Dage saa, hvor ofte Annes Rosenkrans kom frem, tog hun til sidst Bladet fra Munden.

»Du beder flittig for din usalige Broders Frelse, Anne,« sagde hun, »og deri gør du vel; men jeg beder ogsaa. Vi maa jo desværre nu bede hver paa sin Vis. Men sig mig nu, beder du dobbelt ivrig, fordi du mener, at din Moder er en Kætterske, hvis Bønner ikke kunne naa til Himmelen?«

»O nej, Moder!« udbrød Anne, idet hun faldt sin Moder om Halsen og kyssede hende. »Sligt er ikke kommet i min Tanke.«

»Nu, Anne,« svarede Leonora, »det er min Tro, at der kun er een Gud, og at der i Himmelen kun

vil være een Kirke, hvor vi til sidst alle ville samles hos vor Herre og Frelser.«

»O ja, Moder!« udbrød Anne med inderlig Varme, »hvor gerne vil jeg ikke tro det!«

Saaledes hjalp Kærligheden dem over dette Skær, og Harmonien mellem dem blev ikke brudt.

I de følgende Aar nød Leonora ogsaa den Glæde at se sin yngste gifte Datter og nogle af hendes Børn hos sig. Leonora Sofies lette Sind hjalp til at gøre Livet i Klostret muntert. Der blev gjort Løjer i Fastelavnen og spillet Komedie, og paa alt dette gik Moderen ind, da det var hende kært at se de unge glade. Dog voldte denne muntre Datter hende Bryderi, fordi hendes Mand altid manglede Penge. Ogsaa understøttede Leonora Datteren og Svigersønnen i deres Kamp for at tilbagevinde Ulfeldts svenske Godser, hvilket dog først siden lykkedes deres Børn. Men hvor stærkt Leonora end nu og da kunde være optagen af andre Ting, glemte hun dog aldrig sin Søn Leo, og Længselen efter at gense ham, inden hun blev bortkaldt fra dette Liv, blev stadig stærkere hos hende.

Leo Ulfeldts Opførsel havde helt igennem været ulastelig. Han var nu Oberst i kejserlig Tjeneste og havde ved sin Tapperhed og Dygtighed vundet sig et Navn. Alligevel strandede længe alle Leonoras Forsøg paa at skaffe ham Tilladelse til at vende tilbage til Danmark. Hun havde i de Dage, da Hævnfølelsen gik højt hos hende, selv lagt sig en Sten i Vejen. Mens Leo var i Huset hos Sperling, havde hun skrevet til denne:

»Det glæder mig, at Leo holder sig saa vel og er saa lystig. Kan jeg ikke selv hævne mig, saa kan han maaske gøre det en Dag. Var jeg endda vis paa det, saa vilde jeg dø med et glad Hjerte, naar det skal være.«

Dette Brev var tillige med Sperlings øvrige Papirer faldet i den danske Regerings Hænder, og

skønt man ikke mere tiltroede Leonora hævngerrige Hensigter, kunde man dog ikke vide, om ikke den Sæd, hun havde nedlagt i Sønnens Hjerte, kunde bære Frugt, naar han kom i Fristelse, og Lejligheden tilbød sig. Saaledes var det jo gaaet hans ældste Broder, da han dræbte Fuchs. Saa dyb og rodfæstet var den danske Regerings Mistro til Forræderens Sønner.

Saa blev Leonora i Aaret 1691 syg, man troede til Døden, og da Leo netop var med sine Folk paa Femern, saa at han hurtig kunde komme til Stede, søgte han om Tilladelse til at se over til sin syge Moder og tage Afsked med hende. Det blev ham tilladt; men han maatte komme inkognito og fik kun Lov til at være hos hende i fire og tyve Timer.

Dermed var imidlertid Isen bleven brudt. To Aar efter fik han Tilladelse til at komme igen, blive hos sin Moder i fjorten Dage og optræde under sit eget Navn. Han kom i Paasken, saa at det blev en dobbelt Højtid for Leonora. Samtidig med at hun fejrede sin Herre og Frelsers Opstandelsesfest, varslede hendes Søns ærefulde Nærværelse om Oprejsning for Slægten, og det var hendes Yndlingsbarn, der havde reddet Æren. Dette var bedre end den Hævn, som hun engang havde ventet af hans Haand. Han kom med Fred og fyldte hendes Hjerte med Glæde. Hans Kærtegn og dybe Medfølelse var som Manna for hendes efter Kærlighed hungrende Hjerte. Hendes Øjne funklede af Stolthed, naar hans statelige Skikkelse med en ridderlig Værdighed, der mindede om Faderen i dennes bedste Dage, viste sig mellem de adelige Naboer og Omegnens Øvrighedspersoner, der kom for at hilse paa den unge Greve og vise den kejserlige Oberst og Kammerherre deres Agtelse.

Ogsaa for Søstrene blev hans Nærværelse til stor Glæde. Leonora Sofie var kommen fra Skaane for at mødes med sin yngste Broder, som hun ikke

havde set, siden han var Barn. Hendes muntre Nærværelse bragte Liv og Lystighed ind i den stille Klosterbo; alligevel følte Leo sig stærkest dragen til den ældre Søster, og de to vare heller ikke saa fremmede for hinanden, ligesom de vare Trosfæller, idet ogsaa Leo var bleven Katolik. Leo havde i sin Tid været hos Casettas i Brygge og faaet Anne Katrines Mand meget kær. De havde da fælles Minder fra en modnere Alder, og Følgen af deres Samværen i Maribo blev, at Anne lovede, naar hendes Moder engang faldt fra, at drage til Wien og ende sine Dage der hos Broderen.

Kun alt for hurtig svandt disse faa Glædesdage for Leonora. Da hun sagde sin elskede Søn Farvel, anede hun, at det blev en Skilsmisse for dette Liv, og det blev det ogsaa.

Dog levede hun i fem Aar endnu, og uagtet hun nu og da skrantede, holdt hun sig dog kæk og aandsfrisk til det sidste. Aldrig var hun ledig, altid virksom baade med Aanden og med Haanden, og Anne Katrine tog Del i alt, hvad hun havde for. Hun skrev mange Breve og Digte, ja endogsaa smaa Skuespil, og hun fuldførte sit Yndlingsværk »Heltinders Pryd«, hvori hun har skildret fremragende Kvinder. Blandt dem indtager hun selv i Historien en høj Plads. Hun arbejdede med Drejerladet og gjorde Underværker med Naalen. Det med saa stor Kunstfærdighed i Silke broderede Portræt af Kristian den Femte, som endnu findes i Samlingen paa Rosenborg, er et Vidnesbyrd om hendes Dygtighed og mageløse Udholdenhed. Al hendes Færd i stort og smaat vidnede om, hvis Datter hun var.

Men under alt dette havde hun stadig Døden for Øje. Allerede i Fængselet havde hun gjort sit Jordetøj færdig, et stort Liglagen, knyttet i Ruder af Traad og foret med hvidt Taft; ligeledes en Pude og et Øjenklæde. Paa Puden og Øjenklædet var der syet Vers, som hun selv havde digtet. Paa Øjenklædet stod der:

Jeg visseligen ved, at du, min
Frelser lever,
som mine tørre Ben af
Jordens Støv udkræver
og dennem smykker ud i deres
hafte Hud,
at møde for din Stol og Dom,
o store Gud!
Da skal jeg i mit Kød med mine
Øjne skue
din majestætisk Glans i din
retfærdig Lue,
jeg, jeg skal se min Gud, ej
fremmed mer for mig,
hjælp Jesu, Brudgom kær, jeg
kan bestaa for dig!

Hendes Hjerte var fuldt af Taknemmelighed over hendes Udfrielse af Fængselet, og hun mindedes sine lidende Medsøstre og Medbrødre. Hver Morgen bad hun:

»Gud hjælpe alle Fanger, trøste de skyldige og redde de uskyldige!«

Hun efterlod ogsaa et Minde om sig i Maribo Kirke, et pragtfuldt Alterklæde. Paa det stod blandt andet de navnkundige Linier, som man kan kalde hendes Valgsprog:

Ej noget synes tungt for Ægtekærlighed,
Trofasthed er den Dyd, man ej tør blues ved.

Disse faa Ord vise, hvad der var hendes Ledestjerne gennem Livet, hvad der undskylder hendes Vildfarelser og giver hende saa høj en Plads i Sagaen som et Mønster for alle Hustruer.

Hun døde den 16de Marts 1698 og blev saaledes seks og halvfjerdsindstyve Aar gammel. I Stilhed og Fred endte et Liv, der søger sin Lige i Omvekslinger, i Højhed og Fald, i Triumf og Yd-

mygelse, i Nydelse af Livets højeste Glæder og i Prøvelser af den tungeste Art. Dette Billede samler sig for Tanken til en sjælden helstøbt Personlighed, baaren oppe af en stor Sjæl. Hun har selv skrevet et Sted:

»Sjælen anser intet Køn og bliver ikke forandret ved udvortes Gestalt og Skikkelse.«

Derved vil hun hævde Kvindens Værd, og væsentlig har hun vel Ret i denne Paastand; men hendes egen Kvindelighed og den underdanige Lydighed, hun altid viste sin Mand, viser imidlertid, at Kønnet alligevel gør en Forskel. Dog er det vist, at hun var udrustet med Aandsevner og en Sjælsstyrke, som vilde have sat hende i Stand til bedre end de fleste Mænd at udfylde den højeste Plads i Riget, hvis hun var bleven sat paa den.

Ingen følte dybere hendes Værd end den trofaste Datter, som lukkede hendes Øjne. Moderens Bortgang efterlod et Savn for Anne Katrine, som intet kunde opveje. Hun drog efter Aftalen til Wien med Leo, som selv kom og hentede hende. Men hun fandt ikke den Hvile i Broderens Hus, som han havde tiltænkt hende. Hun var færdig med Verden, og desuden var hendes Helbred blevet svagt. Hun gik i Kloster og levede der i Stilhed, indtil Dødens Engel kom og lukkede hendes trætte Øjne.

Leo blev gammel, opnaaede de højeste Æresposter og døde som østerrigsk Feltmarskal. Ved sit hæderlige Liv gjorde han sit til at aftvætte den Skamplet, som hans Fader havde sat paa Slægtens Navn.

INDHOLD

FØRSTE BOG

ANDEN BOG

TREDJE BOG

FJERDE BOG

FEMTE BOG

SJETTE BOG

